

สรา

ในสังคมไทย

ฉบับปรับปรุง

โครงการศึกษามีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เพื่อพัฒนาสุขภาพทางเลือกรับประทาน

สุราในสังคมไทย

ผลการศึกษา

โครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เพื่อนามาตรการทางเลือกป้องกันแก้ไข

ดำเนินการโดย

ศูนย์วิจัยระบบสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
กรมสุขภาพจิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนทุนโดย

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข

สนับสนุนการพิมพ์เผยแพร่โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

โครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกันและแก้ไข

ISBN	974-13-1887-1
พิมพ์ครั้งที่ 1	ธันวาคม 2544
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
จัดทำโดย	ศูนย์วิจัยยาเสพติด สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บรรณาธิการ พิมพ์	วิชัย โมษะจินดา อภาภ สิริวงค์ ณ อยุธยา วันพิชญ์ พรเจริญ
แบบปกและรูปเล่ม	วรรณทวิบูลยานนท์ เกียรติกร พึ่งเชื้อ
พิสูจน์อักษร พิมพ์ที่	วิภา สำนักร่างรูป อภาภ สิริวงค์ ณ อยุธยา โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สนับสนุนการพิมพ์ เผยแพร่	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 97922 ชั้น 15 อาคารเจส.เอ็ม.พลาซ่า ถ.พหลโยธิน กรุงเทพฯ 10400

363.41
@ 584

วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์

ศูนย์วิจัยยาเสพติด

มอบให้หอสมุดกลาง สถาบันวิจัยการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

30 ก.ย. 45

คณะทำงานวิจัย

- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สาขาเภสัชเคมี 2 ชั้น 5 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร.02 2188188 โทรสาร 02 2868177

วิชัย โปษะจินดา
โภา ดำรงอรกุล
อุษณีย์ พิธีปาน

- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สาขาวิจัยผู้ทรงรอบรู้แบบเข้ม ชั้น 6 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร.02 2187221 โทรสาร 02 2542103

อภา ศิริวงศ์ ณ สุธงษา
ลิ่งพาน กลศรีพร
วิธนา จารุเบญจ
กณกฤต สามัคคี
นิศยา กัทสิริตะพันธ์
สุรียา วีรวงศ์
ลิ่งตนา ฮินเดช

- วิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สาขาพยาบาล 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร.02 2188188 โทรสาร 02 2136048

อดิษฐ์ หลายชูไทย
อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการสาธารณสุข
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิจัยการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำขอบคุณ

โครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มและแอลกอฮอล์ เพื่อ หน่วยงานราชการ ภาควิชาเคมีของภาควิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร มหาวิทยาลัย เกษตรบุรี ได้ด้วยความไว้วางใจสนับสนุนเป็น ช่วงระยะของกระทรวงสาธารณสุข ขณะนี้การดำเนินงานบรรลุความตั้งใจจนสามารถเสนอ ผลงานเพื่อส่งมอบได้ ทั้งนี้เพราะได้ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จากบุคคลในองค์กรต่างๆเป็น จำนวนมาก นอกจากบุคคลที่กระทรวงเกษตรได้มอบหมายแล้ว คณะวิจัยจำเป็นต้องขอขอบคุณที่ไม่ สามารถแจกแจงตาม ทุกรายที่ได้ให้ความช่วยเหลือจนบรรลุความตั้งใจจนได้

- นายสมบุญ วัฒนโกเมร ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลบุรี
ได้กรุณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้ผู้บริหารส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ อันประกอบด้วย
- พ.ต.ต.มงคล กมลบุตร ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสกลบุรี
- พ.ต.อ.ผลิตีศักดิ์ ศรีวรรณขะ ผู้กำกับการอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดสกลบุรี
- พ.ต.อ. สำเริง มุขคำ ผู้กำกับการสถานีตำรวจส่วนเกษตร จังหวัดสกลบุรี
- พ.ต.ท.สุชาติ วิเชียรศรี รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรท่าหิน
- เจ้าพนักงานตำรวจ สถานีตำรวจท่าหิน ผ่านเกษตรเมือง
- เจ้าพนักงานตำรวจ สถานีตำรวจอำเภอคำม่วง อ.พัฒนานิคม อ.ชัยนาสวน
อ.ท่าหลวง อ.ม่วงคำ อ.โคกสำโรง อ.สำโรง อ.โพนเจริญ และ อ.สว่างโพนสี
นายพิทักษ์ ฉันทประเสริฐ อัยการจังหวัดสกลบุรี
เจ้าหน้าที่ฝ่ายสถิติสำนักงานอัยการ
เจ้าหน้าที่ศาลจังหวัด และศาลแขวงจังหวัดสกลบุรี
นางสาวระพี อังคสิงห์ สรรพสามิตจังหวัดสกลบุรี
นางสุวรรณี สายประสาธ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพสามิตจังหวัด
นางสนธิ์ริศ เทพรณู ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด
นางสาวนภาพร ตั้งธรรมฉัตร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการประมวลสถิติ จัดสถานที่และข้อมูลที่อยู่
ในความรับผิดชอบ
- นพ.สุริยฆ วงศ์ดวงเทพ ขณแพทย์สาธารณสุขจังหวัด

- นางกฤษณา ศิริวิบูลยภิติ นักวิชาการสาธารณสุข 8 หัวหน้าพัฒนาบุคลากร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ได้กรุณาช่วยติดต่อประสานงานตลอดการดำเนินงานโครงการฯ

- บุคคลและองค์กรทั้งหมดในจังหวัดลพบุรี
- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน อ.พัฒนานิคม อ.ท่าม่วง อ.ชัยบาดาล อ.ท่าหลวง และอ.หนองม่วง
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีนอนามัย อ.โคกสำโรง อ.บ้านหมี่ อ.สระโบสถ์ อ.โคกเจริญ และกิ่ง อ.ลำสนธิ
- กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน ทุกอำเภอเป็นกำลังสำคัญในการรวบรวมข้อมูล และสำรวจชุมชนตัวอย่างให้

- บุคลากรจากสถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
  - นายสมบูรณ์ สงวนญาติ อธิการบดี
  - ดร.มานะ เอกจริยวงศ์ รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัย
  - ผศ.สุรพงศ์ ปนาทกุล ผู้อำนวยการสำนักวิจัยฯ

- คุณอรพินท์ แมททิว นักวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้คำปรึกษาแนะนำและดำเนินการในการคัดเลือกประชากรตัวอย่างและให้ข้อมูลประชากร จังหวัดลพบุรี

- นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- นางสาวเพ็ญจันทร์ ประดับมุข ผู้ประสานงานโครงการฯสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- คณะกรรมการอำนวยการโครงการฯ ได้ให้ความคิดเห็นและช่วยบริหารจัดการโครงการด้วยความเข้าใจ ต่อความต้องการของโครงการอย่างลึกซึ้ง

คณะวิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในความร่วมมือและช่วยเหลือของทุกท่านด้วยความจริงใจ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูล ข้อเสนอแนะ และความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากการศึกษานี้จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือบรรเทาปัญหาต่างๆ อันสืบเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่จังหวัดลพบุรี และมีส่วนในการส่งเสริมปณิธานของกระทรวงสาธารณสุข ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย

สารบัญ

หน้า

อารัมภบท

ที่มาของการศึกษา วัตถุประสงค์ โครงการศึกษา และโครงสร้างการรายงาน

ก. อุปทานเครื่องตีมแอลกอฮอล์

ก.1 ระบบจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ระดับมหภาค	1
ก.2 ระบบจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในจังหวัดลพบุรี	6
ก.3 ตลาดได้รุ่ง : กรณีศึกษา	17
ก.4 สุรานอกระบบ : กรณีศึกษา	24
ก.5 สรุปสาระอุปทานเครื่องตีมแอลกอฮอล์	36

ข. อุปสงค์เครื่องตีมแอลกอฮอล์

ข.1 การบริโภคเครื่องดื่มฯของประชาชนไทย	39
ข.2 การศึกษาครัวเรือน	41
ข.3 การศึกษานักเรียนมัธยมและอุดมศึกษา	61
ข.4 การศึกษาผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม	87
ข.5 สรุปสาระอุปสงค์เครื่องตีมแอลกอฮอล์	105

ค. ผลกระทบการบริโภคเครื่องตีมแอลกอฮอล์

ค.1 สุขภาพอนามัยครอบครัวและชุมชน	123
ค.2 สาเหตุการตายและบริการสาธารณสุข	147
ค.3 คดีแจ้งความและสำนวนฟ้อง	169
ค.4 สรุปสาระสำคัญผลกระทบการบริโภคเครื่องตีมแอลกอฮอล์	183

ง. สังเคราะห์อุปทาน อุปสงค์และผลกระทบ

จ. แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา

ภาคผนวก

ดัชนี

อารัมภบท

- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งสังคมไทยและประชาคมโลกบริโภคอยู่นั้นมีมากมายหลายชนิด เฉพาะที่คนไทยทั่วไปกล่าวถึงด้วยภาษาพื้นบ้านว่า "สุรา" ก็อาจไม่มีนิยามที่แน่ชัดว่ารวมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กี่ชนิด แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันได้ในทุกท้องถิ่น ทั้งนี้คงเนื่องด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุรามีอยู่ในสังคมไทยมานานจนไม่ทราบว่าเป็นมีขึ้นเมื่อใด การผลิต จำหน่าย บริโภคและอันตรายอันเกิดจากการบริโภคที่ไม่เหมาะสมก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
- การผลิต จำหน่าย และบริโภคมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้สังคมบางส่วนเริ่มเกิดความประจักษ์มากขึ้นในอันตรายที่กระทบต่อสังคมเศรษฐกิจ และสุขภาพอนามัยของประชากรไทยโดยรวม ทั้งนี้คงเนื่องด้วยความรุนแรงของปัญหาอันสืบเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มมากขึ้น ปัญหาผลกระทบแทรกซึมและสะสมอยู่ในสังคมไทยมานานจนเป็นปรากฏการณ์ที่ยอมรับกันทั่วและกลายเป็นสิ่งที่ "รู้ก็เหมือนไม่รู้" จึงขาดการป้องกันแก้ไขอย่างจริงจัง
- การศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครั้งนี้ จึงรองรับด้วยประเด็นของคณะผู้ดำเนินการศึกษาที่จะสร้างความรู้ความประจักษ์ในปัญหาที่อยู่กับสังคมไทยมาช้านานเป็นเบื้องต้น และเสนอแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหามาเป็นทางเลือกสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จรรยาเป็นเป้าหมายสุดท้าย
- โครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อหามาตรการป้องกันแก้ไขเกิดขึ้นด้วยความเห็นชอบระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 กำหนดเริ่มดำเนินงานเดือนมกราคม พ.ศ. 2539 การศึกษานี้เป็นระยะที่ 1 ของโครงการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ
  - 1) รวบรวมข้อมูล ด้านอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มฯ อย่างมีระบบ
  - 2) พัฒนาระบบการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล
  - 3) สร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการผลิต จำหน่าย การบริโภคและผลกระทบ และเสนอต้นแบบการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคฯ ในระดับจังหวัด

โครงสร้างการศึกษา

- กระทรวงสาธารณสุขได้แต่งตั้งคณะกรรมการข้าราชการสาธารณสุข ขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ในการประชุมคณะกรรมาธิการ ครั้งที่ 1 มีชื่อเรียกจากที่ประชุมให้ดำเนินการงานศึกษาพื้นที่ 1 จังหวัด เป็นโครงการนำร่อง กำหนดจังหวัดลพบุรีเป็นพื้นที่เป้าหมาย ทั้งนี้เพราะมีความเห็นว่าจังหวัดลพบุรีมีลักษณะเฉพาะซึ่งน่าจะลดต้นทุนสภากรของจังหวัดอื่นๆในประเทศซึ่งน่าจะจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวิไลภคหรือสิ่งมาด้วย
- จังหวัดลพบุรีมีลักษณะที่โดดเด่น 3 ประการ คือ 1) มีชุมชนเมืองและชนบทหลายแบบ ทั้งภาคใต้ดั้งเดิม และชุมชนชนบทซึ่งพัฒนาขึ้นมาใหม่ 2) เป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมที่อยู่ในระยะขยายตัวเร็ว มีอุตสาหกรรมทั้งในเขตเมืองและชนบท และ 3) สวัสดิการวิไลภคสาธารณะและสุขภาพของประชาชนมีความมั่นคงและราบวิไลภคเรื่องที่มาค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศ
- เพื่อให้การศึกษาได้ผลสมบูรณ์ครอบคลุมลักษณะทั้ง 3 ประการมากที่สุด จำเป็นต้องประมวลข้อมูลและข้อสนเทศองค์ประกอบการวิไลภคเรื่องที่มาหลายลักษณะจากกลุ่มประชากรหลากหลาย ชีวภูมิต้องแตกต่างกันอย่างเด่นชัดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันไม่ได้ดังมีเวลา เนื่องจากกลุ่มประชากรจึงใช้หลักการคัดเลือกประชากรเป้าหมาย และกำหนดรูปแบบการประมวลข้อมูลเป็นกลยุทธ์สำคัญ
- ภาครัฐเลือกประชากรเป้าหมายได้ทั้งหมดด้วยวิธีที่พื้นฐานเรียบง่าย คือ ศึกษาอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบจากลักษณะประชากรครัวเรือนในชุมชนเฉพาะรวมทั้งทุกอำเภอ (การกระจายตัวจำนวนประชากรแสดงในภาพที่ 1) นอกจากการศึกษาเฉพาะของ 3 องค์ประกอบ จากตัวอย่างประชากรครัวเรือนเชิงมหภาคแล้วมีการศึกษารัฐธรรมนูญและข้อเสนอแนะจากกลุ่มเป้าหมายต่างๆอีก รวมทั้งการศึกษาเชิงคุณภาพและปริมาณเป็นจำนวน 19 เมือง ดังแสดงในตารางเพื่อกระจายฐานข้อมูลและข้อเสนอแนะตามกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องการสำรวจระบบข้อมูลในขนาด
- ในทางศึกษาค้นคว้ากลุ่มเป้าหมายข้อมูลที่มีประมวลจะมีตัวแปรที่ครอบคลุมองค์ประกอบใด องค์ประกอบหนึ่งหรือ 2 องค์ประกอบ หรือ 3 ส่วนรวมของระบบ เช่น การศึกษาวันจำหน่ายหรือสิ่งมา ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการศึกษาอุปทาน จะมีตัวแปรด้านอุปสงค์และผลกระทบอยู่ด้วย การศึกษาอุปทานภาวะผลิตภัณฑ์ของการศึกษาอุปสงค์ก็จะมีตัวแปรครอบคลุมไปถึงอุปทานและผลกระทบเช่นเดียวกัน การศึกษาผลกระทบซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องและผู้เกี่ยวข้องเป็นเป้าหมายจะมีตัวแปรที่เชื่อมโยงตัวอุปสงค์ และอุปทาน นอกจากนี้การประมวลข้อมูลประเภทเดียวกันในกลุ่มประชากรเป้าหมายต่างๆ เช่น พฤติกรรมการวิไลภคเรื่องที่มาของประชากรกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปีในการศึกษาอุปทานจะเชื่อมโยงกับกลุ่มวัยเรียนนักศึกษา นั่น เป็นภาคใกล้ตัวที่ช่วยให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะขององค์ประกอบการวิไลภค

สามารถบูรณาการกันได้และยังเอื้อต่อการตรวจสอบความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูลและ
ข้อสนเทศด้วย ดังนั้นโครงสร้างการศึกษาครั้งนี้นักกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาแบบองค์รวมที่สามารถตอบ
ปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์กรได้ และสร้างแนวทางป้องกันแก้ไขได้สมบูรณ์ครบวงจรมากที่สุด

การใช้ผลการศึกษา

- เนื่องด้วยการศึกษาวิเคราะห์ครอบคลุมลักษณะประชากรหลากหลาย และกว้างขวางพอสมควร การบริหาร
เครื่องดีมีมานานในสังคมไทย ประกอบกับยังมีได้มีการดำเนินงานป้องกันแก้ไขเฉพาะท้องถิ่น
ผลของการศึกษาจึงน่าจะสะท้อนสถานภาพทั่วไปของประเทศได้พอสมควร ในการใช้ผลการศึกษามี
ข้อควรระวังสำคัญอยู่ประการหนึ่ง คือ อัตราทางสถิติที่ปรากฏในการศึกษานี้อาจจะไม่ตรงกับ
สถานภาพในพื้นที่อื่นซึ่งมีลักษณะประชากร และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม
ข้อสรุประดับมหภาคที่พรรณนาเป็นลักษณะสัมพันธ์น่าจะใกล้เคียงกันทั่วประเทศ

เนื้อหาสาระเอกสาร

- เอกสารนี้จัดเนื้อหาสาระจากผลการศึกษาเป็นหมวด อุปทาน (บท ก.) อุปสงค์ (บท ข.) และ ผล
กระทบจากการบริหารเครื่องดีมีฯ (บท ค.) เรียงตามลำดับ ท้ายบทของแต่ละหมวดจะมีสรุปความ
เฉพาะบท แต่เนื่องจากเนื้อหาแต่ละบทมีประเด็นรายละเอียดมาก การเสนอจึงพยายามหยิบยก
ประเด็นที่พิจารณาว่าน่าสนใจในแต่ละส่วนสอดแทรกไว้ท้ายข้อความที่เสนอ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกที่
จะพิจารณาว่าข้อมูลที่น่ามาสู่การสรุปคืออะไร ข้อสรุปที่ได้จากทั้ง 3 บทที่กล่าวมาแล้วนำมา
สังเคราะห์ด้วยกันเป็นภาพรวมของจังหวัดลพบุรี (บท ง.) ซึ่งกล่าวมาแล้วข้างต้นว่าน่าจะเป็นภาพที่
สะท้อนลักษณะสถานภาพกว้างๆได้ทั่วประเทศ บทสุดท้าย (บท จ.) เป็นแนวทางป้องกันแก้ไขซึ่ง
พิจารณาสร้างขึ้นจากผลการศึกษา แนวทางที่เสนอเป็นหลักการโดยมิได้กำหนดเป็นกิจกรรมที่จะนำ
ไปดำเนินการได้ ทั้งนี้เนื่องจากพิจารณาว่าผลการศึกษายังมีได้มีข้อมูลรายละเอียด และข้อสรุปที่มี
ความจำเพาะลึกซึ้งเพียงพอจะใช้เป็นพื้นฐานการเสนอมาตรการแบบกิจกรรม อย่างไรก็ตามจะเห็น
ได้ว่าแนวทางป้องกันแก้ไขชัดเจนเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาตามองค์ประกอบของสถานภาพ นั่นคือ
แนวทางป้องกันแก้ไขชัดเจนเป็นรายหมวดเนื้อหาสาระ ภาคผนวกท้ายเล่มเสนอสาระเกี่ยวกับ
กระบวนการศึกษากลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สนใจเกี่ยวกับกระบวนการคัดเลือกตัวอย่างได้รับ
ทราบชัดเจนเพียงพอ ด้วยความคาดหมายว่าน่าจะเป็นประโยชน์ใช้ในการศึกษาอื่นๆต่อไป นอกจากนี้
นี้ได้ร่างดัชนีค้นเนื้อหาประกอบให้เพื่อความสะดวกในการค้นหาข้อมูล

ภาพที่

การกระจายกลุ่มเป้าหมายวิจัยต่างในการศึกษาอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบของครัวเรือนในชุมชนตามพื้นที่อำเภอของจังหวัดชลบุรี

① เมือง	② ท่าเรือ	③ บ้านฉาง	▲	▲	จำนวนร้านค้า
④ พนมม่วง	⑤ โขกเจ็ญ	⑥ ศรีราชา	□	■	จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง
⑦ ลำสนธิ	⑧ ตำบ่อ	⑨ ศรีราชา	○	●	จำนวนประชากรตัวอย่าง
⑩ โขกช้าง	⑪ ศรีราชา				

ตาราง ประมวลผลการศึกษา กลุ่มประชากรและสาระหลักของโครงการ

การศึกษา	ประชากรตัวอย่าง (จำนวน)	องค์ สาระหลัก
ก. พหุคูณและจำแนกขบวนการ		
ก.1. วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์สุขภาพเฉพาะกลุ่มที่เชื่อมโยง ผลิตภัณฑ์สุขภาพกับสรรพคุณ	(ผลิตภัณฑ์สุขภาพ พ.ศ. 2530-40)	สุขภาพ
ก.2. ศึกษากระบวนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์	696 ร้าน/698 ราย	สุขภาพ
ก.3. กรณีศึกษาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ ณ สถานที่อื่น	3 สาขา/102 ราย	สุขภาพ
ก.4. กรณีศึกษาเชิงคุณภาพการพหุคูณและจำแนก สุขภาพระบบ คำศัพท์สุขภาพ	1 คำ/2 ครอบครัว	สุขภาพสุขภาพ
ข. ชุมชน		
ข.1. ดำเนินการวิจัยเชิง ประชากรในครัวเรือนเชิงยาว	3,865 ครัวเรือน 14,577 ราย	สุขภาพสุขภาพ
ข.2. ดำเนินการวิจัยเชิงวิชาการและชุมชนศึกษา	4,464 ราย	สุขภาพสุขภาพ
ข.3. ดำเนินการวิจัยเชิงวิชาการในโครงการสุขภาพ	1,547 ราย	สุขภาพสุขภาพ
ข.4. ศึกษาเชิงคุณภาพการพหุคูณครัวเรือนวิถี สุขภาพประจำ	181 ครอบครัว/244 ราย	สุขภาพสุขภาพ
ค. กรณีวิจัยสุขภาพเชิงสุขภาพ		
ค.1. ผลิตภัณฑ์สุขภาพ 5 กลุ่ม พ.ศ. 2535-38	(ผลิตภัณฑ์สุขภาพ พ.ศ. 2535-38)	สุขภาพ
ค.2. กรณีวิจัยสุขภาพใน ณ สถานที่ต่าง ระหว่างพ.ศ. 2539-40	841 กรณี	สุขภาพสุขภาพ
ค.3. กรณีศึกษาเชิงสุขภาพใน ณ สถานที่ต่าง 13 สถานที่/นอกพ.ศ. 2539-40	172 กรณี	สุขภาพ
ค.4. ศึกษาเชิงคุณภาพการวิจัยสุขภาพ ณ สถานศึกษาตามปัจจัยของสุขภาพ พ.ศ. 2540	(เจ้าหน้าที่ต่าง ประจำสุขภาพ 5 สาขา)	สุขภาพ

การศึกษาร	ประจำหน่วยตัวอย่าง (จำนวน)	ขนาด ตัวอย่าง
4. ศึกษานโยบาย สำนักงานวิจัยทางจังหวัด		
4.1 วิเคราะห์สำนักงานของศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ.2535-38	7,895 คน	ผลกระทบระดับองค์กร
4.2 วิเคราะห์สำนักงานของศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ.2538	1,967 คน	ผลกระทบระดับองค์กร
5. หน่วยงานราชการกลาง		
5.1 วิเคราะห์ข้าราชการระดับอธิบดี 5 เมือง หัวใจ พัฒนาสังคม ชีวศาสตร์ งานสอง และ เทคโนโลยีระหว่าง พ.ศ. 2534-38	7,544 คน	ผลกระทบ
6. โรงพยาบาลชุมชน		
6.1 สถิติสุขภาพผู้มีสิทธิการให้บริการรักษาการ เงินไว้ของ รพ. หัวใจ พัฒนาสังคม ชีวศาสตร์ ทางสอง และระหว่าง พ.ศ. 2534-38	(สถิติสุขภาพมี พ.ศ.2534-38)	ผลกระทบ
6.2 วิเคราะห์ประเมินผู้ป่วยจาก รพ.พัฒนาสังคม และระหว่าง พ.ศ. 2539	รพ.พัฒนาฯ 65,302 คน รพ.หัวใจ 38,910 คน	ผลกระทบ ผลกระทบ
6.3 วิเคราะห์โมเดลโปรแกรมป้องกัน ผู้ป่วย เวลาการ (สถิตินักเรียน) และ ผู้ป่วย โรคซึมเศร้าและสุขภาพจิตของ รพ. หัวใจ และพัฒนาสังคม พ.ศ. 2539	รพ. หัวใจ 1,921 คน รพ.พัฒนาฯ 2,096 คน	ผลกระทบ ผลกระทบ
6.4 ศึกษาเชิงคุณภาพพัฒนาผู้ป่วย ซึ่งการ ป่วยเกี่ยวข้องกับงานที่บุคคลหรือ ผลกระทบ รพ. หัวใจและพัฒนาสังคม พ.ศ.2539	รพ. หัวใจ 149 คน รพ.พัฒนาฯ 181 คน	ผลกระทบระดับองค์กร ผลกระทบระดับองค์กร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.อุปทาน

เครื่องต้นแอลกอฮอล์

ก.1 ระบบจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ระดับมหภาค

ภาวะเศรษฐกิจมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมสุราในประเทศ สังเกตได้ชัดเจนจากการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมาระหว่าง พ.ศ. 2535-39 ทหารัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีสุราที่ผลิตในประเทศมีมูลค่าเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง 3.6 หมื่นล้านบาท เป็นสัดส่วนที่สูงกว่ามูลค่าการจัดเก็บภาษีจากสุราต่างประเทศเกือบ 18 เท่า ในทำนองเดียวกัน การบริโภคสุราเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับกำลังซื้อของประชาชนที่เพิ่มตามการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ ในขณะที่เดียวกันกำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นของประชาชน ยังมีผลต่อการขยายตัวของภavnนำเข้าเพื่อกาบริโภคสุราต่างประเทศอย่างเด่นชัด พัฒนาการดังกล่าวนี้มีผลให้ทางรัฐบาลต้องเพิ่มภาษีนำเข้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมสุราในประเทศ

← เมียร์ ไวน์ และสุรานำเข้า เป็นสินค้าในตลาดที่เพิ่งเติบโตอย่างมีนัยสำคัญในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวไม่ว่าจะเป็นผลพลอยได้จากนโยบายการเปิดการค้าเสรีที่สนับสนุนการผลิตหรือการเปลี่ยนแปลงคำนิยมตามกำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นก็ตามสินค้าทั้งสามประเภทที่เคยได้รับการพิจารณาเป็นสินค้าประเภทพหุเมื่อยนี้ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในระดับสูง ตลาดส่วนนี้ถือเป็นตลาดที่ผกผันตามภาวะเศรษฐกิจและมีอวขยายตัวรวมการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ นั่นคือ เป็นตลาดที่เกิดขึ้นใหม่จากปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ข้อเสนอสนับสนุนว่าความสัมพันธดังกล่าวเป็นความจริงเห็นได้จากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทยที่แสดงปริมาณการบริโภคเมื่อปีในประเทศในช่วงปี พ.ศ.2531-38 ว่ามีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีสูงถึงร้อยละ 27.3 แต่การขยายตัวเริ่มลดลงมาที่ ร้อยละ 17.3 ในปี พ.ศ.2539 และลดลงอีกในช่วงเดือนมกราคม-กันยายน พ.ศ.2540 ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับเศรษฐกิจไทยเริ่มแสดงสัญญาณชะลอตัวลง ในทำนองเดียวกันตลาดไวนีมีการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 30-40 ต่อปี ในช่วงเวลาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจแล้วลดการขยายตัวลงมากในภาวะเศรษฐกิจถดถอย

สุราษฎร์ธานีในประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็นสุราษฎร์และสุราษฎร์ธานี แต่สุราษฎร์ธานีในประเทศไทยมี ส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดยังได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจชะลอตัวเช่นกัน ตลาดนี้ถือเป็น ตลาด หัวใจ ซึ่งพัฒนาและอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมและสังคมไทยมานาน ในขณะที่ตลาดนี้อาจจะขยายตัว เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากปัจจัยที่คล้ายกับตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ แต่พบว่า ปัจจัยทางสังคมมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายมากกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักต่อการ เปลี่ยนแปลงในตลาดที่เกิดขึ้นใหม่

ตลาดหรือเซ็กเมนต์อายุแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตลาดกลุ่มแรกซึ่งรวมเซ็กเมนต์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และที่นำเข้ามาประกอบด้วย ตลาดเบบี้บูมเมอร์ตลาดใหม่ รวมถึงสุราษฎร์ธานี ถือเป็นตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ กลุ่มที่สองประกอบด้วย ตลาดสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นตลาดหัวใจเดิม

ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวทำให้การบริโภคสุราษฎร์ธานีเริ่ม มีผลกระทบเพิ่มการนำเข้ามาสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย รัฐบาลคือเซ็กเมนต์ นำเข้า เบบี้ บูมเมอร์ และสุราษฎร์ธานีเป็นตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ จากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สุราษฎร์ธานีในประเทศไทยเป็นตลาดหัวใจเดิมที่มีภาวะเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าจาก ปัจจัยทางสังคมมากกว่าตลาดที่เกิดขึ้นใหม่

ตลาดเบบี้บูมเมอร์

เมื่อเริ่มตลาดเบบี้บูมเมอร์ในประเทศไทยเป็นการนำเข้ามาจำหน่าย สุราษฎร์ธานีได้มีผู้ประกอบการคนไทยสนใจตั้งโรงงานเบบี้บูมเมอร์ในประเทศไทย เมื่อปีพ.ศ.2477 คือ บริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด ผู้ผลิตเบบี้บูมเมอร์ ต่อมาในปีพ.ศ.2504 บริษัท 27 ปีต่อมา จึงได้มีโรงงานเบบี้บูมเมอร์ที่ สอนเกิดขึ้นคือ บริษัทบองกอกเบบี้บูมเมอร์ จำกัด ผู้ผลิตเบบี้บูมเมอร์มานาน ตราแผนที่ และตรากระป๋อง แต่เบบี้บูมเมอร์ไม่ค่อยได้รับความนิยมจากคนไทยจึงเลิกดำเนินการไป ต่อมาภายหลังในปี พ.ศ. 2508 มีฝ่ายธุรกิจรายหนึ่งสนใจเข้ามาซึ่งกิจการ และเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัทไทยเบบี้บูมเมอร์ จำกัด นำการมาผลิตเบบี้บูมเมอร์ และหลังจากนั้นได้ซื้อลิขสิทธิ์เบบี้บูมเมอร์จากต่างประเทศ คือ บริษัท คอลอสซอร์ มาผลิตในปี พ.ศ.2521 ดังนั้นภาคธุรกิจสนับสนุนการผลิตจนทำให้ธุรกิจเบบี้บูมเมอร์ รัฐบาลก็ถือว่าเป็นสิ่งห้ามเพื่อยกนกระหังเศรษฐกิจอย่างสิ้นเชิง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย พ.ศ.2540) เมื่อใกล้จะออกถึงส่วนนโยบายการค้าเสรีในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลจึงเริ่มสนับสนุนเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งส่วนแบ่งตลาดในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ภาพรวมในปี พ.ศ. 2530-38 เพิ่มขึ้นจาก 37.3 ล้านลิตร ในปีพ.ศ.2530 เป็น 325.2 ล้านลิตร และ 647.3 ล้านลิตร ในปีพ.ศ.2536 และ 2538 ตามลำดับ พร้อมกับมีการขยายตัวรวมภาคส่งออกไปต่างประเทศจาก

มูลค่า 44.4 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2530 เพิ่มอีกเกือบสามเท่าตัว เป็นมูลค่า 119.9 ล้านบาทในปี พ.ศ.2535 และพุ่งสูงถึง 170.8 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2538 (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์) ปัจจุบัน ทั้ง 2 บริษัท ผลิตเบียร์หรือขายตามเงื่อนไขที่มีต่อราชการ โดยสามารถกำหนดราคาขายได้เอง

ตลาดไวน์

ตลาดนี้รวมเครื่องดื่มประเภทไวน์และสุราต่างประเทศด้วยมีการเติบโตใกล้เคียงกับตลาดเบียร์ ความนิยม บริโภคไวน์ขยายตัวมากนับตั้งแต่พ.ศ.2530 ซึ่งมีปริมาณนำเข้าเพียง 0.9 ล้านลิตร ต่อมาในปี พ.ศ.2536 และ 2537 เพิ่มขึ้นเป็น 2.09 ล้านลิตร และ 2.20 ล้านลิตร ตามลำดับ คิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีได้ ร้อยละ 14.8 ทำให้ มูลค่าการนำเข้าไวน์เพิ่มขึ้นจาก 68.6 ล้านบาท เมื่อพ.ศ.2530 เป็น 182.6 ล้านบาทและ 207.9 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2536 และพ.ศ.2537 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยมีการมีการส่งออกไวน์ค่อนข้างน้อยเพียง 239,915 ลิตร คิดเป็นมูลค่าใน พ.ศ.2537 ประมาณ 4.3 ล้านบาท (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์) โดยมีบริษัทที่ได้รับอนุมัติผลิตไวน์เพียงไม่กี่ราย สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของการบริโภคตามการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของประเทศ

ตลาดสุราไทย

ตลาดเครื่องดื่มที่สามถือเป็นตลาดดั้งเดิม และยังคงครองส่วนแบ่งตลาดไว้ได้มากที่สุด ปริมาณจำหน่ายแม้จะหดตัวตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจแต่ไม่มากเท่าตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ ตลาดนี้กระทรวงการคลังเป็นผู้ควบคุมอนุมัติใบอนุญาตการผลิตและขายส่งสุราที่ผลิตในประเทศ ด้วยปริมาณที่กำหนดไว้ตามเขตจำหน่ายร้านขายส่งสุราประจำจังหวัดๆ ละ 1 แห่ง และร้านสาขาขายส่งสุราประจำอำเภอ ยกเว้นอำเภอที่ตั้งร้านขายส่งสุราประจำจังหวัด สำหรับร้านจำหน่ายปลีกให้มีจำนวนร้านทุกหมู่บ้านที่เป็นย่านชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และเมื่อเจ้าพนักงานเห็นสมควรจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใดอีก ผู้ขายส่งต้องจัดส่ง ณ ที่นั้นด้วย โดยขายไม่เกินราคาขายส่งในปัจจุบัน นอกเหนือจากนี้ต้องขออนุญาตจากกรมสรรพสามิต

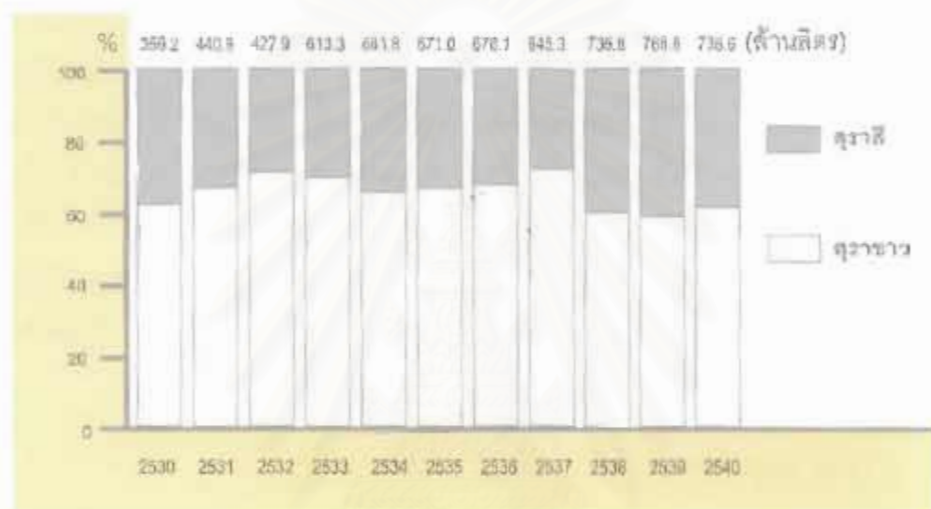
ทางการให้ความสนใจตลาดนี้เนื่องจากเป็นกิจการที่ทราขายได้ให้รัฐเป็นจำนวนมากต่อปี ในปีพ.ศ.2539 รัฐมีรายได้ 17,521.61 ล้านบาท ตลาดขยายตัวร้อยละ 4.9 จากปีก่อนมีการควบคุมกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานพร้อมกับมีการคุมครองการผลิต เช่น ปรับภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นสำหรับสุรานำเข้าจากร้อยละ 24 เป็นร้อยละ 28 ในปีพ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นช่วงที่

สุรานำเข้ามีการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 47 ภาวีสถานนี้มีการปรับเพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 35 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2540 เพื่อชะลอการนำเข้าสุราประเภทเดียวกันที่เริ่มขยายตัวตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจให้ลดลง

รูปที่ 1

สถิติยอดจำหน่ายสุรา ปีพ.ศ. 2530 - 2540

ผู้ผลิตแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มโรงงานสุราของรัฐและเอกชน เดิมโรงงานสุรามีในความดูแลของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ต่อมาในปีพ.ศ.2485 กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้รับโอนมาทำหน้าที่ดำเนินการดูแลแทน

ยอดจำหน่ายสุราซึ่งผลิตในประเทศตามสถิติของกรมสรรพสามิต ระหว่างปี พ.ศ.2530-40 แสดงในรูปที่ 1 ปริมาณจำหน่ายปีพ.ศ.2530,2535 และ 2540 คือ 359.2 671.0 และ 736.6 ล้านลิตร ตามลำดับ สถิติแสดงว่าอัตราการขยายตัวเกิดขึ้นในช่วงแรกมากกว่าช่วงที่ 2 การขยายตัวนี้มีสัดส่วนเป็นสุราสี มากกว่าสุราขาว ในช่วง 3 ปีหลัง

ไทยผลิตเบียร์เอง จำหน่ายในประเทศตั้งแต่ปีพ.ศ.2477 ปัจจุบันมีโรงงานผลิตเบียร์ 2 แห่ง นโยบายการดำเนิน ในปีพ.ศ. 2535 ทำนโยบายผลิตเบียร์เพิ่ม 2 แห่งต่อ ในเวลาเพียง 3 ปี และการส่งออกมีมูลค่า 170 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2538 ไวน์และสุรานำเข้าขยายตัวตามลำดับ ถึงปีพ.ศ.2537 ไทยนำเข้าไวน์และสุราต่างประเทศถึง 207.9 ล้านบาท สุราไทยครองส่วนแบ่งตลาดในประเทศให้มากที่สุด ปี พ.ศ.2539 รัฐมีรายได้ประมาณ 17,500 ล้านบาทจากสุราไทย

อุปกรณ์ที่ใช้ในการดวงสุราเพื่อจำหน่ายปลีก

อุปกรณ์ใช้ตวงสุราราวในปริมาณ 1 กิ่ง

อุปกรณ์ใช้ตวงสุราราวในปริมาณต่างๆ ที่พบทั่วไปตามร้านจำหน่ายสุรา
1 กิ่ง 1 ก๊ก (ขวดลิโท) และครึ่งขวด (ขวดน้ำอัดลม)

ก.2 ระบบจำหน่ายเครื่องต้มชาในจังหวัดลพบุรี

ชุมชนในประเทศไทยส่วนมากจะมีตลาดเครื่องต้มชา คือคั้งซึ่งประกอบตัวคั้งเครื่องต้มชา ที่ผลิตในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ข้อมูลจากการศึกษา 11 อำเภอในจังหวัดลพบุรี แสดงว่า ตลาดคั้งคั้ง (ตลาดสุราไทย) มีขนาดใหญ่มากกว่าตลาดพื้นที่อื่นใหม่ (ตลาดเบียร์ ตลาดไวน์และ ตลาดสุราน้ำเจ้า) และเกิดควบคู่กับชุมชนเก่าจำนวนมาก การไหลมาจากตลาดคั้งคั้งเดิมเป็นตลาด ที่เกิดขึ้นใหม่ แม้จะมีผู้จำหน่ายเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน กลุ่มผู้บริโภคของตลาดคั้งคั้งเองก็มีความแตกต่างกัน

จังหวัดลพบุรีมีทั้งตลาดคั้งคั้งเดิม และตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ โดยเฉพาะตลาดเบียร์ ทยอยเติบโตตามการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่น แต่ตลาดไวน์ในท้องถิ่นที่มีพัฒนาการน้อยมากหรือแทบไม่มีเนื่องจากไวน์ยังไม่เป็นที่นิยม แม้จะมีคั้งเครื่องที่ประเภทไวน์คูลเลอร์ ซึ่งประชาชนเลิกคิดว่าเป็นไวน์ชนิดหนึ่ง เมื่อขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ตลาดเครื่องต้มชาเกือบทั้งหมดของจังหวัดลพบุรียังเป็นตลาดที่คงลักษณะตลาดคั้งคั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่

ตลาดคั้งคั้ง

จำนวนร้านจำหน่ายเครื่องต้มชา ที่เป็นตัวอย่างทั้งหมด 698 ร้านมี 30 ร้าน ที่จำไม่ได้ว่า เริ่มเปิดกิจการเมื่อใด ส่วนร้านที่จำได้ 668 ร้าน นั้นเป็นร้านซึ่งเปิดกิจการก่อน พ.ศ.2510 ร้อยละ 3.4 (23 ร้าน) ส่วนที่เปิดกิจการในระหว่างปีพ.ศ.2535-40 มีมากถึงร้อยละ 52.8 (353 ร้าน) ร้านซึ่งมีกำหนดเปิดกิจการทั้งสิ้น 688 ร้าน นั้นมี 7 ร้าน ซึ่งจำไม่ได้ว่าเริ่มจำหน่าย เครื่องต้มชาเมื่อใด จึงเหลือจำนวนร้านที่จำได้ทั้งหมดเปิดรับและกำหนดเริ่มจำหน่ายเครื่องต้มชา เพียง 681 ร้าน จากจำนวนนี้มี 194 ร้าน ซึ่งเปิดก่อนปีพ.ศ. 2530 ร้านเหล่านี้เริ่มจำหน่าย เครื่องต้มชาพร้อมกับเปิดร้านเพียงร้อยละ 72.2 เท่านั้น ส่วนที่ร่นจำหน่ายเครื่องต้มชา ภายหลัง นั้น ร้อยละ 77.8 เริ่มจำหน่ายเครื่องต้มชาระหว่างปีพ.ศ.2530-2540 ร้านซึ่งเปิดกิจการในช่วงปี พ.ศ.2530-34 มีเพียง ร้อยละ 16.2 เท่านั้น ที่เริ่มจำหน่ายเครื่องต้มชา ในระยะต่อมาส่วนร้าน ซึ่งเปิดในช่วงปีพ.ศ.2535-40 จำหน่ายเครื่องต้มชา พร้อมกับเปิดร้านทั้งหมด

ร้านค้าที่สำรวจประมาณร้อยละ 80 มีใบอนุญาตให้จำหน่ายสุรา ในจำนวนนี้ประมาณ ร้อยละ 76 มีใบอนุญาตประเภทที่ 4 คือ เป็นร้านค้าประเภทขายปลีก

ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ประมาณร้อยละ 95 เป็นร้านขายปลีกอย่างเดียว ส่วนที่เหลือเป็นร้านขายส่งซึ่งขายปลีกด้วย ร้านส่วนใหญ่มีลักษณะทางกายภาพเป็นอาคารถาวร (ประมาณร้อยละ 73) อาคารในตลาด (ประมาณร้อยละ 11) เป็นเพิงถาวร (ประมาณร้อยละ 9) เป็นเพิงชั่วคราว (ประมาณร้อยละ 2) และที่เหลือเป็นรถเข็นทั้งในและนอกตลาด แผงลอย ปิมน้ำมัน และ ซูเปอร์มาร์เก็ต (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ลักษณะร้านขายเครื่องดื่มฯที่เป็นเพิงถาวร

ตลาดดั้งเดิมหรือตลาดสุราไทยเป็นตลาดส่วนใหญ่ของจังหวัดลพบุรี ตลาด “เบียร์” นับเป็นตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ตามการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจ ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มฯ 3 ใน 4 เป็นร้านจำหน่ายสุราประเภทขายปลีก และ 4 ใน 5 เป็นร้านที่เพิ่มเครื่องดื่มฯเป็นสินค้าขายร่วมกับสินค้าอื่น ในช่วงเศรษฐกิจดีลักษณะร้านส่วนใหญ่เป็นอาคารถาวร 3 ใน 4 ที่เหลือเป็นร้านในตลาดเป็นเพิงถาวร-ชั่วคราวและเป็นรถเข็น แผงลอย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินงานของร้านค้า

ร้านค้าประเภทตลาดออร์แกนิกและดีนอร์ที่ในแคว้นสหราชอาณาจักร ส่วนใหญ่เปิดดำเนินการประมาณ 8.00 น. และปิดจำหน่ายเวลา 20.00 น. เวลาประกอบกิจการประมาณวันละ 14 ชั่วโมง

ส่วนใหญ่แล้วไม่ว่าจะเป็นร้านค้าในสหราชอาณาจักรหรือในสหราชอาณาจักรที่มีลักษณะเป็นกิจการของบุคคลหรือของ 80.6 โดยบริเวณสหราชอาณาจักรมีสัดส่วนจำนวนร้านค้าสูงกว่าในเขตสหราชอาณาจักร ร้านค้าที่จัดร้านค้ามักขุดคิดแบบใหญ่หรืออยู่ในพื้นที่แยกออกเป็นของตนเองหรือของหมู่บ้าน ในสหราชอาณาจักรร้านค้ามักจะตั้งอยู่ในตลาด ส่วนร้านค้าที่เป็นรถเข็นหรือแผงลอยสามารถเคลื่อนย้ายได้โดยไม่ต้องเห็นค่าใช้จ่ามนักจะตั้งขายอยู่ในเขตชุมชนซึ่งมีผู้ใช้บริการไม่มากนัก เช่น วัด สถานที่ราชการ และตลาด เป็นต้น

ร้านค้าในสหราชอาณาจักรมักเรียกกันว่าร้านชำนั้นก็มีเป็นจำนวนมากที่เป็นที่อยู่อาศัยของผู้ประกอบการหรือ “เจ้ารถ” ไปด้วย เมื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันดังนี้มีที่มากตั้งเป็นการทำธุรกิจซึ่งชาวบ้านเปิดขึ้นที่หน้าบ้านหรือต่อเติมอาคารบางส่วนค้าเป็นร้านค้า บางครั้งก็เป็นอาคารเล็ก ๆ ที่สร้างแยกจากบ้านที่อยู่อาศัย แต่อยู่ใกล้เคียงในบริเวณพื้นที่เดียวกัน เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวมากขึ้นและหรือเพื่อความสะดวกของเจ้าของบ้านและเจ้าของร้าน ซึ่งชั้นที่จึงเป็นบุคคลเดียวรับผิดชอบตัวมหาวิทยาลัย “ร้านค้า” ไปเลย ร้านชำจึงมีลักษณะเป็นสถานที่อยู่อาศัยที่สถานที่ทำธุรกิจ อย่างไรก็ตามผู้ใช้ประกอบการรู้ถึงบุคคลหลากหลายในชุมชนที่ตั้งร้าน และได้รับข้อมูลข่าวสาร ปากกการเดินต่างๆในพื้นที่บริเวณ และกรังชวาม (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ร้านชำที่มีลักษณะเป็นการผสมผสานบางส่วนแยกจากบ้านอยู่อาศัย

ชุมชนชนบทต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคชนิดต่างๆ มากมายในการดำรงชีวิต ร้านค้าตามชุมชนจึงจัดสรรสินค้าตอบสนองความต้องการหลายประเภท เช่น อาหารสด อาหารแห้ง เครื่องสำอาง ยา เครื่องดื่มทุกประเภท และของใช้ในครัวเรือน ฯลฯ สินค้าต่างๆ จะจัดเป็นกลุ่มบนชั้นอย่างมีระเบียบเพื่อให้ลูกค้ามองเห็นและเลือกซื้อได้โดยสะดวก (ภาพที่ 3) ดังนั้นร้านค้าซึ่งมีเครื่องดื่มจำหน่ายจึงสามารถสำรวจพบได้ง่ายด้วยการสังเกตเท่านั้น

ภาพที่ 3 ลักษณะร้านค้าในชุมชนที่มีเครื่องดื่มฯ

การจัดสรรเครื่องดื่มจำหน่ายในร้านค้ามีลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างกันตามพื้นที่ สถานที่ และสังคมวัฒนธรรม ของชุมชน และก็เป็นลักษณะที่สะท้อนการบริโภคเครื่องดื่มฯ ด้วย โดยทั่วไปร้านค้าจะจัดเสนอสินค้าเป็นสัดส่วน เพื่อให้ผู้บริโภคเห็นได้ชัดเจนสะดวกที่จะเลือกซื้อได้ตามต้องการโดยไม่เสียเวลาเป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชน การจัดเสนอเครื่องดื่มฯ ในร้านค้าจะมีลักษณะต่างกันมากระหว่างพื้นที่ในและนอกเขตเทศบาล เนื่องด้วยปัจจัยกำหนดหลายประการด้านทุนทรัพย์ สถานที่ รสนิยม และวิถีชีวิตของกลุ่มผู้บริโภค ดังเช่นการจัดเสนอเครื่องดื่มฯ ในภัตตาคาร และสถานบันเทิงในเขตเมืองที่เสนอเป็นแผ่นพับรายการสินค้า การจัดขวดเครื่องดื่มฯ เรียงรายบนชั้นกระจกประดับผนังบาร์ พร้อมทั้งอุปกรณ์ประกอบเปรียบเทียบกับการจัดแสดงสุราสี และสุรขาวบนชั้นตู้ และโต๊ะจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ในร้านค้าตามชนบททั่วไป (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 การจัดวางหมวดเครื่องดื่มในบ้านค้า

การเจริญเติบโตของร้านค้า

ธุรกิจประเภทร้านค้ามีเงินขายตัวมากในช่วงปี พ.ศ.2530-34 ซึ่งเงินมากขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2536-39 สอดคล้องกับช่วงที่ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวสูง นำสังเกตว่าร้านค้าที่เป็นเพียงชั่วคราว เติบโต และเจริญขึ้นก็มีการขยายตัวในช่วงดังกล่าวมากด้วย ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ว่า ต้นทุนในการก่อตั้งร้านค้าประเภทเคาน์เตอร์เซ่นนั้นค่อนข้างต่ำกว่าร้านค้าประเภทอื่นๆ จึงมีการขยายตัวในระดับสูงในช่วงเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัวโดยเฉพาะร้านค้าที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล

ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มที่กลายเป็นร้านค้า ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคายของหมู่บ้าน พวงทองเขมรหรือหนองคาย มีอยู่ในเขตชุมชน สถานที่ราชการและตลาด ร้านค้ามีการขยายตัวมากในช่วงปี พ.ศ. 2536-39 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวสูง

ฐานความคิดในการดำเนินธุรกิจการค้า

มักเป็นที่เข้าใจกันว่าการประกอบอาชีพค้าขายนั้นไม่มีเหตุจูงใจจากกำไรเป็นสำคัญ แต่การสำรวจตลาดดั้งเดิมแสดงว่า ผู้ประกอบการเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 10) เห็นว่ากำไรเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามไม่ว่าในหรือนอกเขตเทศบาล เจ้าของร้านค้าส่วนมากกลับให้เหตุผลการเปิดร้านเนื่องจากความจำเป็นในการประกอบอาชีพ หรือหวังให้เป็นอาชีพที่สืบทอดแก่ลูกหลานต่อไป เหตุผลนี้ไม่ได้เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจหรือเรื่องของตัวเงินโดยตรง ผลการสำรวจนี้มีความสำคัญเนื่องจากการเพิ่มจำนวนร้านค้าในช่วงเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างมากนั้น น่าจะเป็นการขยายตัวตามโอกาสที่อำนวยมากกว่าการหวังผลกำไร โอกาสดังกล่าวอาจรวมถึงการสะพัดของเม็ดเงินในช่วงเศรษฐกิจขาขึ้น ทำให้ต้นทุนในการเริ่มประกอบการต่ำลง เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าในช่วงเศรษฐกิจก่อนหน้า การขยายตัวของอุปสงค์รวมของประเทศ จึงทำให้การเริ่มประกอบการหรือการขยายสู่ทางด้านการค้ามีความเป็นไปได้สูงและง่ายขึ้นกว่าเดิม

ข้อสรุปนี้ สอดคล้องกับรายงานของผู้ประกอบการเกี่ยวกับความคาดหวังต่อระยะเวลาที่จะประกอบอาชีพนี้ต่อไป ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.7) ไม่คิดจะเลิกประกอบอาชีพ และรายงานว่าต้องการทำธุรกิจอีกนานกว่า 5 ปี ผู้ประกอบการจำนวน 135 คน (ร้อยละ 19.3) คาดว่าจะเลิกประกอบอาชีพ แต่จะไม่เลิกในช่วงระยะเวลาที่ต่ำกว่า 1 ปี และในจำนวนดังกล่าว เกือบ 1 ใน 4 บอกว่าเป็นเพราะสุขภาพไม่ดี และประมาณ 1 ใน 5 กำลังจับตาดูการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเงินของประเทศ มีเพียงร้อยละ 13 จะเลิกเนื่องจากธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ

จะเห็นได้ว่า การประกอบธุรกิจประเภทร้านค้านี้ เหตุผลหลักไม่ใช่เพื่อความร่ำรวยแต่เป็นความอยู่รอดของครอบครัวซึ่งเสมือนการลงทุนในระยะยาวที่หวังผลตอบแทนที่ไม่ใช่เป็นตัวเงิน แต่เป็นผลตอบแทนในรูปความมั่นคง ความอยู่รอด มากกว่าการแสวงหาผลกำไรทางการค้าเท่านั้น

ฐานความคิดในการดำเนินธุรกิจร้านค้าคือ การสร้างอาชีพสืบทอดแก่ลูกหลาน
หาใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่ถึงแม้โอกาสอำนวย เนื่องจากการสะพัดของเงินตรา
ในช่วงเศรษฐกิจขาขึ้น

ฐานความคิดในการจำหน่ายเครื่องดื่มฯ

ในบริบทของการจำหน่ายเครื่องดื่มฯนั้น พบว่า ร้านค้าในเขตเทศบาลร้อยละ 44 จำหน่ายเครื่องดื่มฯด้วยความต้องการให้มีสินค้าครบทุกประเภท และร้อยละ 32.3 เพราะลูกค้าเรียกร้องให้ทางร้านนำมาจำหน่าย ในทางตรงกันข้ามร้านค้านอกเขตเทศบาลร้อยละ 49.3 จำหน่ายเครื่องดื่มฯตามเสียงเรียกร้องของลูกค้าเป็นปัจจัยหลัก และเพื่อให้สินค้ามีครบทุกประเภทกลายเป็นปัจจัยรอง (ร้อยละ 23.2) เป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุผลทางด้านกำไร ร้านค้าทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลไม่ได้นำมาเป็นปัจจัยหลัก แต่เป็นเหตุผลอันดับสามที่นำเครื่องดื่มฯมาจำหน่ายคิดเป็นอัตราร้อยละ 7.1 และ 16.0 ตามลำดับ

เมื่อแยกเหตุผลในการจำหน่ายเครื่องดื่มฯตามลักษณะร้านค้าแล้ว พบว่าร้านค้าไม่ว่าจะมีลักษณะเป็นอาคารถาวร เติงหรือรถเข็นที่อยู่ใกล้ชุมชนจะจำหน่ายเครื่องดื่มฯโดยมีเหตุผลจากกระแสเรียกร้องของลูกค้าเป็นอันดับแรกประมาณร้อยละ 46 53 และ 40 ตามลำดับ ในขณะที่ลักษณะของร้านค้าก็อาจมีความสัมพันธ์กับเหตุผลด้านกำไร ทั้งนี้ พบว่าอาคารในตลาด (ร้อยละ 20.5) และเติงชั่วคราว (ร้อยละ 16.7) รายงานจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ด้วยหวังผลด้านกำไรเป็นเหตุผลรอง

ผลการสำรวจได้แสดงถึงเหตุผลที่ทำการจำหน่ายเครื่องดื่มฯ รวมไปถึงสินค้าทั่วไปนั้น ไม่ได้นำปัจจัยด้านการทำกำไรมากมาเป็นเหตุผลหลัก แต่กลับเป็นเหตุผลอื่นๆ ที่มีตัวเงินเกี่ยวข้องกับอ้อมเท่านั้น ทั้งนี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่คาดว่าจะยังคงจำหน่ายเครื่องดื่มฯต่อไปอีก เนื่องจากรายได้จากการจำหน่ายเครื่องดื่มฯค่อนข้างจะดี แต่เมื่อแยกในเขต และนอกเขตเทศบาล พบว่าสัดส่วนเหตุผลของกลุ่มที่ตั้งใจจะจำหน่ายเครื่องดื่มฯต่อไปอีกนานนั้น แตกต่างกัน ทั้งนี้ในเขตเทศบาลถาวรมีเครื่องดื่มฯไว้ในร้านกลับเป็นผลของความตั้งใจให้มีสินค้าในร้านตนครบถ้วน (ร้อยละ 54.1) ในขณะที่นอกเขตเทศบาลนั้น รายได้ยังคงถือเป็นปัจจัยหลักในการที่จะจำหน่ายเครื่องดื่มฯต่อไปในอนาคต (ร้อยละ 65.4)

ลักษณะของการแข่งขันทางการค้าที่นั่นอาจแตกต่างกันตามพื้นที่หากการแข่งขันอยู่ในระดับสูง การมีสินค้าจัดเรียงไว้อย่างครบถ้วนถือเป็นยุทธวิธีในการดึงดูดลูกค้าเพราะมีทางเลือกมากกว่า ความหนาแน่นของร้านค้าในแต่ละพื้นที่ ชนบทจะมีจำนวนต่อพื้นที่น้อยกว่า จำนวนร้านค้าในเขตเทศบาล การตั้งใจจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ในระยะยาวนั้น จึงกลับเป็นสินค้าที่จะเสริมรายได้ที่ประกอบเข้ากับสินค้าอื่นๆในภาวะการแข่งขันที่น้อยกว่า จึงมองความสำคัญของการสร้างกระแสของรายได้ที่เสริมสินค้าประเภทอื่นๆ จากการขายเครื่องดื่มฯ

อย่างไรก็ตามสินค้าอื่นๆนอกเหนือจากเครื่องดื่มฯ ยังคงความสำคัญทั้งในแง่ของผลกำไร การเป็นหลักทรัพย์ของครอบครัว และเป็นแหล่งรวมการพบปะระหว่างเพื่อนฝูง ซึ่งประการหลังสุดนี้ อาจมีความชัดเจนในพื้นที่นอกเขตเทศบาลมากกว่าในเขตเทศบาล สรุปได้ว่าแม้สินค้าเครื่องดื่มฯ อาจมีนัยสำคัญต่อการประกอบอาชีพ แต่มีบทบาทเพียงบางส่วนเท่านั้น การสำรวจพบหลักฐานสนับสนุนว่า รายได้จากการขายเครื่องดื่มฯนั้น ไม่ได้เป็นรายได้หลักในการขายสินค้าทั้งหมด แต่เป็นรายได้เสริมการขายสินค้าประเภทอื่นๆเท่านั้น

ฐานความคิดในการจำหน่ายเครื่องดื่มฯ คือ การจำหน่ายตามเสียงเรียกร้องของลูกค้า แต่ค้าแยกนอกเขตและในเขตเทศบาลแล้ว ในเขตฯต้องการให้มีสินค้าครบทุกประเภท เพื่อดึงดูดลูกค้ามากกว่า

ปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มฯ

เครื่องดื่มฯที่ร้านค้านิยมนำมาจำหน่ายได้แก่ สุรา 35 ดีกรี แม่โขง แสงทิพย์ หงษ์ทอง สุราเชียงใหม่ และเบียร์ ร้านค้าเก็บสุรา 35 ดีกรีไว้จำหน่ายในร้านปริมาณสูงสุดเฉลี่ย 36 ขวดต่อร้าน ทั้งนี้ร้านค้านอกเขตเทศบาลเก็บสุรา 35 ดีกรี ไว้เฉลี่ย 37 ขวดต่อร้าน มากกว่าร้านค้าในเขตเทศบาล จำนวนรองลงมาตามลำดับ ได้แก่ เบียร์กระป๋องเฉลี่ย 30 กระป๋องต่อร้าน และเบียร์ขวดใหญ่เฉลี่ย 23 ขวดต่อร้าน และเชียงใหม่เฉลี่ย 14 ขวดต่อร้าน ส่วนสุราไทยอื่นๆ (แม่โขง แสงทิพย์ หงษ์ทอง) เก็บไว้โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 15 ขวดต่อร้าน ทั้งนี้โดยเฉลี่ยร้านค้าในเขตเทศบาลเก็บสุราไทยไว้จำหน่ายปริมาณมากกว่านอกเขตเทศบาล

สำหรับปริมาณการจำหน่ายพบว่าสุรา 35 ดีกรี และเบียร์กระป๋องสามารถขายได้โดยเฉลี่ยเท่ากัน คือเฉลี่ย 92 ขวดและกระป๋องตามลำดับต่อร้านต่อเดือน ร้านค้านอกเขตเทศบาลจะมียอดขายสุรา 35 ดีกรี สูงกว่ายอดขายในเขตเทศบาลประมาณเกือบ 40 ขวดต่อร้านต่อเดือน รองลงมาได้แก่ยอดขายเบียร์ขวดใหญ่และสุราเชียงใหม่ ซึ่งโดยเฉลี่ยต่อเดือน 72 และ 44 ขวดตามลำดับ ส่วนเครื่องดื่มฯประเภทอื่นๆ มียอดขายต่อเดือนไม่สูงนัก ประมาณ 24-32 ขวดต่อร้านต่อเดือน

สำหรับไวน์คูลเลอร์ซึ่งเป็นสินค้าที่เพิ่งเข้ามาเป็นที่นิยมไม่นานนัก เป็นสินค้าที่ร้านค้าเก็บไว้เพื่อจำหน่ายในปริมาณค่อนข้างสูงเฉลี่ย 29 ขวดต่อร้าน ไวน์คูลเลอร์นี้คนทั่วไปมักจัดกลุ่มเข้ากับไวน์ ทั้งที่ตามจริงเป็นสินค้าต่างชนิดกันมียอดขายจำหน่ายสูงถึง 112 ขวดต่อร้านต่อเดือน นำสังเกตว่าสินค้านี้อุดขายนอกเขตเทศบาลสูงกว่าในเขตเทศบาล

จากขอชดเชยของบ้านคำพบว่าได้ขอซื้อเมล็ดพันธุ์ของดีมา ที่มีขอจำหน่ายสูงสุดในร้าน
นกกะเตนเทศบาล ได้มา ราคา 35 บาท ขณะที่เปิดกระบือของขายดีที่สุดในบ้านคำในเขต
เทศบาลทรายดำทั้งสองประเภทแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของชนิดพันธุ์ระหว่าง
คนที่อาศัยในพื้นที่มีขอและชนบทชัดเจน แต่ในเวลาเดียวกันตัววัวดินดำใหม่ประเภท
ไบนีดูตเฮวี ร้านค้านอกเขตเทศบาลกลับมีปริมาณเกินไว้เพื่อจำหน่าย และประชาชนที่ดูดีกว่า
ในเขตเทศบาล เนื่องจากเครื่องดีประเภทนี้เป็นที่นิยมในกลุ่มสตรี พบว่าสตรีนอกเขตเทศบาล
มีการดื่มเครื่องดื่มชนิดนี้ จึงอาจถือเป็นภาคบุหรณ์ทางการตลาดจากทางผู้จำหน่ายได้

บ้านคำในเขตเทศบาลมีเครื่องดีมาและชนิดไว้จำหน่ายโดยเฉลี่ยต่อวันมากกว่า
บ้านคำนอกเขตเทศบาล ยกเว้นสุรา 35 บาท ที่บ้านคำนอกเขตเทศบาลเกินไว้จำหน่าย
มากกว่า ปริมาณจำหน่ายสุรา 35 บาท เฉลี่ยต่อวันเท่ากับในเขตเทศบาล และปริมาณ
จำหน่ายเครื่องดีมาทุกชนิดในเขตเทศบาลสูงกว่าบ้านนอกเขตเทศบาล ยกเว้นสุรา 35 บาท
และเครื่องดื่มไวน์ดูตเฮวี

การบริหารการซื้อ-ขายเครื่องดื่ม

ในพื้นที่ 11 อำเภอของจังหวัดพิจิตร บ้านคำที่ค้าขายประเภทเครื่องดื่มใช้ระบบเงินซื้อ
ไว้สินค้ามากถูกค้าไปมีบริโภคโดยสัญญาว่าจะนำมาเงินมาชำระตามมูลค่าสินค้าในระยะเวลาที่
กำหนดไว้ประมาณร้อยละ 63 ใช้ระบบเงินซื้อนี้ การที่นอกเขตเทศบาลมีสัดส่วนการใช้ระบบ
เงินซื้อสูงกว่าในเขตเทศบาลเนื่องจากระบบนี้ใช้ความรู้จักคุ้นเคยและความน่าเชื่อถือของ
บุคคลเป็นหลัก จึงทำให้ร้านค้านอกเขตเทศบาล ซึ่งคนส่วนใหญ่จะมีรู้จักกันทั้งที่อยู่และ
ครอบครัวมีการให้เงินซื้อด้วยสัดส่วนสูงกว่าในเขตเทศบาลที่มีลักษณะระยะเวลาเป็นเมือง
มากขึ้น

บ้านคำเกือบทั้งหมดที่ใช้ระบบนี้ จะใช้วิธีการจดบันทึกไว้ลูกค้าจึงถือการค้าซื้อสินค้าโดยมีได้
ชำระเป็นเงินสด ร้านเหล่านี้มักเป็นร้านค้าที่มีลักษณะเป็นอาคารถาวร

บ้านคำที่มีระบบเงินซื้อถือลูกค้าส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างตั้งรกรากในภาคอุตสาหกรรม
และภาคเกษตรกรรม มีเพียงส่วนน้อยมีอาชีพรับราชการ ลูกค้ามักจะจ่ายเป็นวงๆ (ร้อยละ
28.8) และส่วนใหญ่จะจ่ายเพียงงวดเดียว จำนวนเงินประมาณ 250-1,000 บาท ต่อเดือนเป็นที่

ในเขตเทศบาล

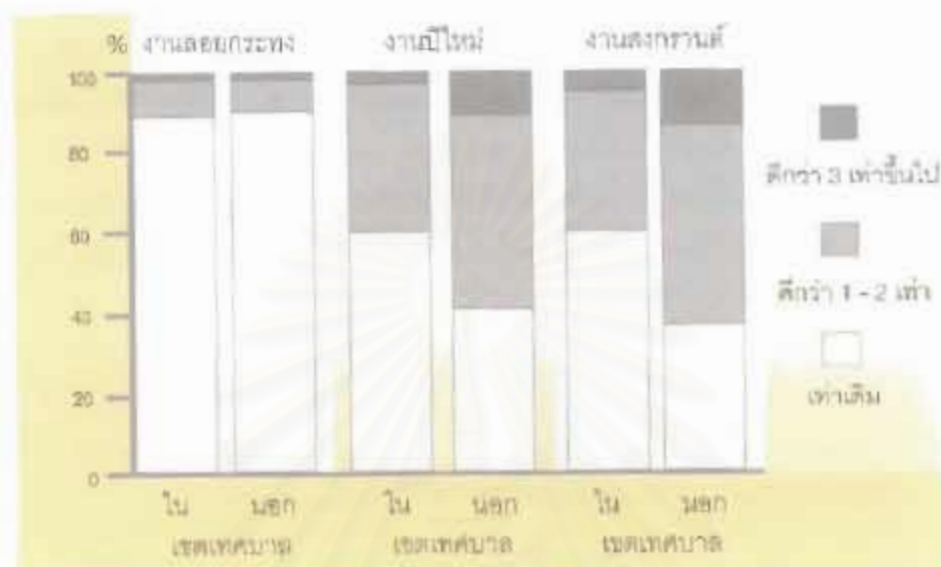
ดังที่กล่าวมาแล้ว เหตุผลหลักของภาวะไร้ระบบนี้ คือ ความเชื่อใจ ซึ่งจากการสำรวจยังพบหลักฐานชี้ชัดว่านอกเขตเทศบาลร้านค้าที่ใช้ระบบเงินเชื่อมีความเชื่อใจลูกค้าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90 ในขณะที่ในเขตเทศบาลแสดงอัตราส่วนเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น หลักฐานนี้แสดงความผูกพันระหว่างคนในพื้นที่ชนบทที่ยังมีความสัมพันธ์กันมากกว่าในพื้นที่ที่มีความเป็นเมือง ข้อสรุปนี้สนับสนุนข้อสรุปที่ให้ความสำคัญของปัจจัยที่เป็นตัวเงินเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเหตุผลอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่างๆ ของผู้ประกอบการ

การซื้อขายเครื่องดีมี่มากกว่าครึ่งหนึ่งใช้ระบบเงินเชื่อ ถูกค่าระบบเงินเชื่อส่วนใหญ่เป็นกลุ่มมีรายได้ต่ำ เช่น ลูกจ้างในแรงงานเกษตรและอุตสาหกรรม ผู้จำหน่ายใช้ความเชื่อใจลูกค้าเป็นความผูกพันในชุมชน พบว่าระบบนี้มีน้อยในเขตเทศบาล

การจำหน่ายเครื่องดีมีในเทศกาลประเพณี

งานฉลองเทศกาลต่างๆ ตามประเพณีนั้น เครื่องดีมีฯ จะจำหน่ายได้ดีขึ้น เช่น เทศกาลฉลองการลอบกระหนงในเดือนพฤษภาคม งานฉลองปีใหมระหว่างเดือนธันวาคม-มกราคม และเทศกาลสงกรานต์ในเดือนเมษายน เป็นโอกาสทางวัฒนธรรมและประเพณีที่มีงานฉลองกันทั่วไปทั้งประเทศ การดีมีเครื่องดีมีเป็นของคู่กันกับงานฉลองเหล่านี้ อย่างไรก็ตามการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าปริมาณจำหน่ายเครื่องดีมีฯ ในโอกาสเหล่านี้แตกต่างกัน โดยรวมงานฉลองกระหนงมีผลต่อการจำหน่ายน้อยมาก ผู้ประกอบการเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ที่รายงานว่าจำหน่ายดีขึ้น ส่วนงานฉลองเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์นั้น ผู้ประกอบการร้อยละ 56.6 และ 60.7 รายงานว่าจำหน่ายได้ดีขึ้น ร้านค้านอกเขตเทศบาลจะมีอัตราขายดีมากกว่าร้านในเขตเทศบาล สำหรับงานฉลองปีใหม่ร้านในและนอกเขตเทศบาลร้อยละ 40.0 และ 59.4 ตามลำดับจำหน่ายได้มากขึ้น ส่วนงานสงกรานต์อัตราขายดีขึ้นจะสูงมากขึ้นไปอีก โดยเฉพาะร้านค้านอกเขตเทศบาล คือ ร้อยละ 40.0 และ 64.2 ตามลำดับ อัตราส่วนที่จำหน่ายได้มากขึ้นสำหรับร้านค้านอกเขตเทศบาลสูงกว่าในเขตเทศบาลคือ ร้านค้านอกเขตเทศบาลมีส่วนที่จำหน่ายได้เพิ่มขึ้นและมากกว่า สูงกว่าร้านค้าในเขตเทศบาลประมาณ 3 เท่า (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 อัตราการจำหน่ายเครื่องตีมา ซึ่งเปลี่ยนแปลงเนื่องในเทศกาลประเพณี

การสำรวจแสดงให้เห็นชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงอัตราจำหน่ายเพิ่มน้อยมากจากงานลอยกระทงและสูงขึ้นเป็นลำดับ จากงานปีใหม่ไปสู่งานสงกรานต์

การที่ร้านค้าในเขตเทศบาลจำหน่ายเครื่องตีมาเพิ่มมากกว่าร้านค้าในเขตเมืองลักษณะนี้สอดคล้องกับรากฐานของเทศกาลและประเพณีปฏิบัติ คือ งานลอยกระทง มีระยะเวลาสั้น ส่วนปีใหม่เป็นวัฒนธรรมสากลที่ในประเทศไทยนิยมมีงานฉลองมาไม่ว่าและระยะเวลาไม่นานก็ยังไม่ยาวนาน แต่มีการตีวงเฉลิมฉลองให้ประมามาก ส่วนงานสงกรานต์นั้นเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นโอกาสสนุกสนานโดยเฉพาะ และมีประเพณีของเป็นเวลานานวันในเขตเทศบาลมากกว่าในเขตเมือง

การจำหน่ายเครื่องตีมาในเทศกาลตรุษสงกรานต์ประเพณี มีอัตราสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับงานฉลองสิ้นปีหรือปีใหม่ หรือแม้แต่งานลอยกระทง ในช่วงสงกรานต์ ร้านค้านอกเขตเทศบาลจำหน่ายเครื่องตีมาเพิ่มขึ้นได้มากกว่าในเขตเทศบาลถึง 3 เท่า

ก.3 ตลาดโต้รุ่ง : กรณีศึกษา

ตลาดโต้รุ่งเป็นตลาดอาหารและเครื่องดื่มทั่วไป เป็นตลาด “ข้างถนน” ที่เริ่มเปิดในเวลาพลบค่ำและจำหน่ายไปจนเข้ามิดของวันใหม่ ตลาดโต้รุ่งจะตั้งอยู่ตามแหล่งที่มีประชาชนมาชุมนุมกันในเวลากลางคืนด้วยเหตุต่างๆกัน แต่ดั้งเดิมมาจะเห็นตลาดโต้รุ่งตามบริเวณสถานีรถไฟ และหน้าโรงพยาบาล เป็นต้น ต่อมาก็พบโต้รุ่งอีกหลายแห่งในเขตเมืองแต่ละแห่งเกิดตามสภาพความต้องการของชุมชน และพัฒนาไปตามกาลด้วย ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันตลาดโต้รุ่งยังคงเอกลักษณ์เดิมอยู่คือเป็นตลาดอาหารและเครื่องดื่มข้างถนนในยามค่ำคืน

เมืองสทपुरิเป็นเมืองเก่าที่มีความเจริญมานาน และยังเป็นที่ตั้งหน่วยทหารขนาดใหญ่หลายหน่วยจนได้ชื่อว่าเป็นเมืองทหาร ในเมืองมีตลาดโต้รุ่งหลายแห่งกระจายอยู่ตามสถานที่ลักษณะต่างๆกัน ตลาดโต้รุ่งในที่นี้หมายถึงแหล่งรวมจุดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีจำนวนมากกว่า 10 จุดขึ้นไป และเปิดจำหน่ายตั้งแต่เวลาพลบค่ำไปจนถึงเข้ามิดของวันใหม่ ตลาดโต้รุ่งที่รู้จักกันกว้างขวางในเมืองสทपुरิ คือตลาดโต้รุ่งบริเวณสถานีรถไฟ สถานีขนส่งทางเวียนศรีสุวิโยทัย รอบสระแก้ว หน้าโรงพยาบาลประจำจังหวัด หน้าค่ายทหารปืนใหญ่ และสี่แยกหน้าตลาดท่าโพธิ์ริมฝั่งแม่น้ำสทपुरิ เนื่องจากตลาดโต้รุ่งแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ ชุมชนและสถานการณ์แวดล้อมที่ซึกกรุงให้ประชาชนมาชุมนุมกัน จึงไม่อาจศึกษาตลาดโต้รุ่งโดยคิดเสียดลักษณะตัวแทนได้ การศึกษาตลาดโต้รุ่งครั้งนี้ จึงเจาะจงคัดเลือกตลาดโต้รุ่งที่มีลักษณะแตกต่างกันชัดเจน เพื่อแสดงความหลากหลายของตลาดและความเกี่ยวข้องกับบริบทวิถีชีวิตสังคม ตลาดโต้รุ่งที่เป็นตัวอย่างมี 3 แห่ง คือ ตลาดโต้รุ่งวงเวียนศรีสุวิโยทัยรอบสระแก้ว ตลาดโต้รุ่งหน้าค่ายทหาร ปืนใหญ่ และตลาดโต้รุ่งบริเวณสี่แยกหน้าตลาดท่าโพธิ์

ลักษณะทั่วไป

ตลาดโต้รุ่งวงเวียนศรีสุวิโยทัยเป็นตลาดโต้รุ่งขนาดใหญ่ที่สุดของเมืองสทपुरิตั้งอยู่บริเวณสี่วงถนนรอบวงเวียนฯ กลางเมืองสทपुरิ แยกถนนแควระดับด้านตะวันออก โดยรอบวงเวียนศรีสุวิโยทัยประกอบด้วยธุรกิจการค้าเป็นอาคารตึก 2 ชั้น พื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งตลาดโต้รุ่งมีบริเวณกว้างรวมทางเดินเท้าข้างถนน และพื้นที่ถนนวงแหวนรอบนอกถนนวงเวียนฯ ด้วย จำนวนจุดจำหน่ายร้านค้าที่แน่นในเวลาค่ำคืนประมาณ 1 ไร่กว่า มี 64 ร้าน เป็นดูหา

ตึกแถว 2 ร้าน นอกนั้นเป็นลักษณะไม่ถาวรและเคลื่อนย้ายสะดวกคือเป็นเพิงและรถกระบะ
อย่างละ 1 ร้าน อีก 80 ร้านเป็นรถเข็นแผงลอย (ภาพที่ 5)

ตลาดได้รุ่งบริเวณหน้าค่ายทหารฯ อยู่ข้างถนนเส้นทางไปอำเภอโคกสำโรง ซึ่งแยกจาก
วงเวียนถนนเสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์หาราช ทางด้านตะวันออกเป็นตลาดได้รุ่งขนาดกลาง
ประกอบด้วยร้านจำหน่ายสินค้า 24 ร้าน เป็นอาคารถาวร 11 ร้าน เพิงถาวร 2 ร้าน อีก
11 ร้านเป็นรถเข็นและแผงลอย พื้นที่สองข้างถนนบริเวณนี้มีอาคารถาวรซึ่งในเวลากลางวันจะ
เปิดทำธุรกิจการค้าต่างๆ (ภาพที่ 6)

ตลาดได้รุ่งบริเวณสี่แยกหน้าตลาดท่าโพธิ์ เป็นตลาดได้รุ่งขนาดเล็กข้างถนนด้านหน้า
โรงเรียนพื้นที่ตลาดได้รุ่งนี้ยามเช้าดูจะเป็นส่วนหนึ่งของตลาดปกติ ที่มีชาวบ้านนำผักผลไม้ และ
อาหารมาวางขายแน่นขนัด เป็นหุ้รถประจำทางเดินทางไป-กลับระหว่างสหบุรีไปอำเภอท่าเรือ
ถนนที่ผ่านสี่แยกนี้ยามแม่น้ำลพบุรีมุ่งไปสู่อำเภอท่าเรือ และไประบบทางหลวงสายเอเชีย
ตลาดได้รุ่งหน้าตลาดท่าโพธิ์ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการซื้อขายสินค้าในบริเวณชุมชนที่เปลี่ยน
ลักษณะไปตามเวลาในแต่ละวัน ตอนเช้าและเย็นเป็นตลาดสด ระหว่างกลางวันอาคารถาวร
ทั้งหมดที่เรียงรายอยู่บริเวณนั้นก็จะเปิดทำธุรกิจการค้าต่างๆไปตามปกติ พอเวลาเย็นก็จะมี
สินค้าอาหารสำเร็จรูปจำหน่ายเป็นจำนวนมาก และเมื่อใกล้ค่ำก็จะมีแผงลอย รถเข็นมาเปิด
จำหน่ายสินค้า กลายเป็นตลาดได้รุ่งที่ขายสินค้าไปจนยามดึก ส่วนที่เป็นตลาดได้รุ่งมีร้านเพียง
14 ร้าน เป็นอาคารถาวรที่เปิดขายอาหารกลางวัน 1 แห่ง นอกจากนี้อีก 13 แห่ง เป็นรถเข็น
12 ร้าน และแผงลอยเพียง 1 ร้านเท่านั้น (ภาพที่ 7)

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5 ร้านค้าตลาดโต้รุ่งวงเวียนศรีสุริโยทัย

ภาพที่ 6 ร้านค้าในตลาดโต้รุ่งหน้าค่ายทหาร

ภาพที่ 7 ร้านค้าในตลาดใต้ร่มเงาตลาดท่าโพธิ์

พัฒนาการของตลาด

ตลาดใต้ร่มเงา 3 แห่งนี้ ถ้ามีผู้ประกอบการค้าที่ดำเนินกิจการอยู่ในปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 102 ราย ตลาดนี้คงจะเริ่มพัฒนาขึ้นอย่างจริงจังหลังปี พ.ศ.2520 ผู้ประกอบการเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.1) เริ่มทยอยเปิดกิจการตั้งแต่พ.ศ.2521 เป็นต้นมา ระหว่างปีพ.ศ. 2521-30 มีวันเปิดกิจการต่อม้อะละ 15.6 ของจำนวนปัจจุบัน ร้อยละ 69.8 เปิดกิจการในระหว่าง พ.ศ. 2531-40 และที่เหลือร้อยละ 10.8 เพิ่งจะเริ่มเปิดกิจการในปีพ.ศ. 2541 นี้เอง ผู้ประกอบการส่วนมากร้อยละ 87.1 ชาติการกำราย ณ ตลาดใต้ร่มเงาอาชีพหลัก ส่วนที่เหลือเป็นกลุ่มที่มีอาชีพอื่นมาเป็นหลักและที่นำสังเกตว่าอาชีพหลักของกลุ่มนี้เป็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจเสียมากกว่าครึ่ง คือ ร้อยละ 6.9 จาก 12.9 ผู้ประกอบการประมาณ 1/2 ได้เคยดูแลการจำหน่ายสินค้าที่ตลาดใต้ร่มเงาร่วมกับเศรษฐกิจ เช่น คืออาหารกลางวันได้ ไม่ต้องลงทุนมาก กำขายง่ายและทำอาชีพอื่นกิจการไม่ได้ ของลงมาเกือบ 1/4 ให้เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับความนิยมและความความสะดวกสบายได้แก่ มีมีสื่อในการทำอาหารของค้าขาย สามารถมีกิจการของตนเอง และผู้ซื้อสินค้าที่จำหน่ายดี เป็นต้น มีประมาณ 1/5 ให้ เหตุผลเกี่ยวกับทางสังคม เช่น มีความรู้หรือรับส่งอิงการ ต่อมาและเป็นที่ยอมรับกับเพื่อนฝูง ส่วนน้อยที่เน้นเลือกพิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยทางกายภาพ เช่น ยังไม่มีร้านค้ามากอีก ทำเลดีใกล้บ้าน เป็นต้น

ตลาดได้รุ่งในเมืองลพบุรีเริ่มขยายตัวมากในทศวรรษที่ผ่านมา ผู้ค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 87.1 ใช้เป็นแหล่งอาชีพหลัก ผู้ค้าประมาณ 1/2 เปิดทำการด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจส่วนที่เหลือให้เหตุผลทางความสามารรถส่วนตัว เช่น ชอบค้าขาย มีฝีมือ และอยากมีกิจการส่วนตัวและเหตุผลทางสังคม เช่น รับช่วงกิจการมา ความรู้น้อย และเป็นที่ยอมรับเพื่อนฝูง เป็นต้น

การดำเนินกิจการสินค้าและเครื่องดืมฯ

ตลาดได้รุ่งเป็นตลาดอาหารและเครื่องดืมฯ เฉพาะตลาดได้รุ่งวงเวียนฯ ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่แห่งเดียวเท่านั้นที่มีสินค้าของใช้ในครัวเรือน คือ เครื่องเรือน เสื้อผ้า ของเล่นเด็ก สินค้าพลาสติก และของชำที่ใช้ในครัวเรือน รวมทั้งสิ้นมี 14 ร้าน จาก 64 ร้าน (ร้อยละ 21.9) แม้จะเรียกว่าเป็นตลาดได้รุ่งแต่ก็มีร้านจำนวน 26 ร้าน จาก 102 ร้าน (ร้อยละ 25.5) เริ่มเปิดจำหน่ายสินค้าก่อนเวลา 16.00 น. ร้านเหล่านี้ส่วนมากร้อยละ 84.3 จะปิดกิจการหลังเวลา 22.00 น.

ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดืมฯในตลาดได้รุ่งทั้ง 3 แห่งนี้ รวมทั้งสิ้นมี 88 ร้าน เป็นร้านซึ่งมีเครื่องดืมฯจำหน่ายด้วย 26 ร้าน (ร้อยละ 29.5) จำแนกตามตลาดแล้วมีอัตราส่วนแตกต่างกันมากคือตลาดได้รุ่งวงเวียนฯมีอัตราส่วนต่ำสุด คือ 9/50 ร้าน มากขึ้นตามลำดับคือตลาดท่าโพธิ์ และตลาดหน้าค่ายฯคือ 3/14 และ 14/24 ตามลำดับ หลัง 24.00 น. อัตราส่วนเหล่านี้เปลี่ยนแปลงมากเนื่องจากจะมีร้านจำนวนหนึ่งปิดกิจการไปแล้ว ร้านที่เหลือที่ยังคงจำหน่ายเพียง 56 ร้านเท่านั้น อัตราส่วนร้านจำหน่ายเครื่องดืมฯ เมื่อจำแนกตามตลาดจะเป็น 9/37 3/5 และ 10/14 ตามลำดับ จะเห็นว่าโดยรวมแล้วหลัง 24.00 น. ร้านอาหารตามตลาดได้รุ่งทั้ง 3 แห่งนี้ ร้อยละ 39.3 จำหน่ายเครื่องดืมฯ เฉพาะตลาดได้รุ่งหน้าค่ายฯ นั้น ร้อยละ 71.4 จำหน่ายเครื่องดืมฯ

ความแตกต่างในอัตราจำนวนร้านจำหน่ายเครื่องดืมฯ ระหว่างตลาดแต่ละตลาด และกำหนดเวลาหวัค้ำและยามดึกนำจะเป็นภาพสะท้อนลักษณะและความต้องการบริโภคเครื่องดืมฯของลูกค้ำ ซึ่งบ่งว่าผู้บริโภคตลาดหน้าค่ายฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทหารและครอบครัววงจะนิยมเครื่องดืมฯ มากกว่ากลุ่มลูกค้ำผู้สัญจรผ่านทางของตลาดอีก 2 แห่ง และในลักษณะเปรียบเทียบเช่นเดียวกันสัดส่วนลูกค้ำยามดึกซึ่งนิยมบริโภคเครื่องดืมฯคงจะมากกว่าลูกค้ำตอนหวัค้ำ

ตลาดได้ผู้ลงทุนและผู้มีผู้วิไลกษาศาสนาในศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์น เช่น ตลาด
 วมเวียนฯ และตลาดท่าโพธิ์เป็นตำแหน่งที่มีผู้ตั้งร้านจำหน่ายสินค้า กลุ่มลูกค้าเหล่านี้มีลักษณะ
 ด้วยเหตุค่ากันบ้าง ตลาดววมเวียนฯ อยู่ทางเหนือใกล้บริเวณสถานีขนส่งเป็นแหล่งชุมชนผู้เดิน
 ทางด้วยรถโดยสารจำนวนมาก อีกทั้งยังมีชุมชนทางถนนที่จะรถไปซื้อเสื้อผ้าและเครื่องใช้
 โดยรอบ ส่วนตลาดท่าโพธิ์นั้นจะมีอยู่ในลักษณะคล้ายกัน แต่ก็เป็นที่ตั้งทางผ่านออกไปยัง
 ตำบลอรัญญิกและอีกหลาย ตำบลหน้าตาจะ จะมีผู้วิไลกษเป็นทหารและครอบครัวเป็นส่วนมาก
 แต่ก็มีเป็นถนนที่ผ่านออกไปยังตำบลใกล้เคียง ซึ่งจะเดินทางต่อไปตามทางหลวงระหว่าง
 จังหวัดได้ด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้สำคัญก็ คือ การตั้งเครื่องที่นำของผู้วิไลกษานตลาดได้ผู้เป็นกระ
 นวิไลกษในเวลาดีและมีโอกาสเป็นผู้เดินทางไกลด้วยยานพาหนะทำให้มีโอกาสเป็นผู้ที่ดื่ม
 เครื่องดื่ม แล้วรับประทานเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีสุขภาพดีจึงจะดี

ตลาดได้ผู้ลงทุนและผู้มีผู้วิไลกษาศาสนา และตลาดววมเวียนและผู้วิไลกษที่มีจำหน่าย
 มากที่สุด และอยู่ในบริเวณชุมชนทางเมือง อยู่ใกล้ท่ารถถนนที่ ทางจังหวัดมีสินค้า
 ของใช้ที่คนชอบรับประทานด้วย ในเขตตัวอำเภอรวมแล้วมีจำหน่ายเครื่องดื่ม
 มีจำนวนประมาณ 3/10 ของร้านทั้งหมด ร้านส่วนใหญ่จะมีจำหน่ายตอน 24.00 น.
 และ 24.00 น. จำนวนร้านจำหน่ายเครื่องดื่มจะมีสัดส่วนเพียงเล็กน้อย 20 ของร้านที่มี
 เปิดทำการ การจำหน่ายเครื่องดื่มในตลาดได้ผู้เป็นการดื่มโอกาสให้ผู้วิไลกษในขณะ
 แล้วรับประทานเครื่องดื่ม ซึ่งบางส่วนจะอยู่ในเขตเมือง

ลักษณะการจำหน่ายเครื่องดื่มนี้ผู้ประกอบการจึงว่าส่วนใหญ่จะจำหน่ายในช่วง
 วันหยุดและวันสิ้นเดือน และโดยทั่วไปจำหน่ายได้น้อยลงในฤดูฝน ช่วงเวลาที่มีสถาน
 เทศกาลสำคัญ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ และออกพรรษา ผู้ประกอบการส่วนใหญ่รายงานว่า
 จำหน่ายดีขึ้น ในปีพ.ศ.2541 ผู้จำหน่ายเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.0) รายงานว่ามีราย
 จำหน่ายลดลงกว่าปีที่ผ่านมา แม้ว่ากิจการจะลดลงจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.7)
 ก็ไม่เคยคิดจะเลิกกิจการ ผู้ที่จำหน่ายเครื่องดื่มฯ ก็เช่นเดียวกัน 21 จาก 26 ราย (ร้อยละ
 80.8) รายงานว่า ไม่คิดจะเลิกจำหน่าย

การซื้อสินค้าจำหน่ายที่ตลาดโต้รุ่ง ผู้ประกอบการ โดยรวมร้อยละ 60.8 ไม่ใช้ระบบเงินเชื่อ แต่เมื่อจำแนกตามตลาดแล้ว ผู้ประกอบการที่ตลาดหน้าค้าฯ ร้อยละ 58.3 ยินยอมให้ซื้อเชื่อโดยเฉพาะลูกค้าประจำ ส่วนอีก 2 ตลาดนั้นจะยอมให้ลูกค้าประจำประมาณ 1/3 ซื้อเชื่อ ถ้าเป็นการซื้อเครื่องตีมาแล้ว โดยรวมผู้ประกอบการจะไม่ให้ ซื้อเชื่อเป็นส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 74.5 มีความแตกต่างระหว่างตลาดทั้ง 3 แห่ง เช่นเดียวกับกับสินค้าทั่วไปคือผู้ประกอบการตลาดหน้าค้าฯ จะยอมให้ซื้อเชื่อด้วยอัตราร้อยละสูงกว่าอีก 2 ตลาด คือ ร้อยละ 33.3 และ 6.3 สำหรับตลาดวงเวียนฯ แต่ตลาดท่าโพธิ์ไม่ให้ซื้อเชื่อเลย ความแตกต่างในระบบการซื้อเชื่อในที่นี้คงจะสะท้อนถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการและลูกค้า ตลาดหน้าค้าฯ มีลูกค้าประจำเป็นทหารและครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณที่ตั้งตลาดจึงควรจะมีความสัมพันธ์กันพอสมควร ส่วนอีก 2 ตลาดนั้น ลูกค้าเป็นผู้สัญจรมาจากพื้นที่ห่างไกลจากตลาด ความสัมพันธ์แม้ว่าจะมีอยู่ในฐานะลูกค้าประจำแต่ก็คงไม่ ใกล้ชิดเท่ากับคนรู้จักที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน จึงเป็นเหตุให้มีความไว้วางใจ แตกต่างกันไป

ตลาดโต้รุ่งได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจทำให้การจำหน่ายลดลงบ้างแต่ผู้ค้าก็ยังคงยึดเป็นอาชีพหลักต่อไป ผู้จำหน่ายเครื่องตีมาส่วนใหญ่ก็ยังตั้งใจดำเนินกิจการต่อไป ผู้ค้าประมาณร้อยละ 60 ไม่นิยมใช้ระบบเงินเชื่อ มีส่วนน้อยที่ยอมให้ลูกค้าประจำซื้อ ทั้งนี้คงเป็นด้วยผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นผู้สัญจรผ่านทาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.4 สุสานอกระบน กระฉีกศึกษา

สุสานอกระบน หรือ เม็ก้าเถียน หรือภาษาที่ชาวบ้านเรียกติดปากว่า “บะฉ่างป้า” สุสานเถียนนี้มีผู้บันทึกมาโดยชุมชนที่เป็นหมู่บ้านเก่าดั้งเดิม และเป็นแหล่งที่มาที่ได้รับความนิยมในกลุ่มชาวบ้านที่มีรายได้ไม่สูงนัก เช่น พวกที่ทำอาชีพเกษตรกรรม การผลิตเสื้อผ้ามือถือเป็น การกระทำที่มีลักษณะคล้าย แต่การผลิตเสื้อผ้าเถียนเพื่อจำหน่ายมีอย่างต่างๆ เช่น งานเบา งานศพ มักได้รับการยกย่อง เจ้าหน้าที่จะไม่เข้มงวดตรวจจับเพราะถือว่าเป็นการผลิตเพื่อใช้ในยามมีได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายหารายได้ การผลิตและการจำหน่ายสุสานเถียนจึงต้องกระทำอย่างมีศิลปะ แม้ว่ามีการตรวจจับโดยเจ้าหน้าที่สรรพสามิตอยู่บ้าง แต่การลักลอบผลิตยังคงดำเนินอยู่อย่างค่อนเนื่อง ในชุมชนที่เป็นหมู่บ้านดั้งเดิม ชุมชนที่มีชื่อเสียงในเรื่องการผลิตเสื้อผ้าเถียนได้แก่ ตำบลวังสำโรง ตำบลท่าวัง ตำบลท้ายตลาด ตำบลโพธิ์คุดและตำบลตะลุง อำเภอเมือง

ตำบลท้ายตลาดเป็นพื้นที่ที่มีชื่อมาศึกษาสุสานอกระบน ด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรกคือ เป็นพื้นที่มีการผลิตสุสานเถียนครบวงจร คือผลิตทั้งเม็กผ้าและผลิตน้ำสุราติดต่อกันมาโดยตลอด นอกจากผลิตเพื่อบริโภคในพื้นที่แล้วยังเป็นแหล่งผลิตแป้งข้าวและสุสานเถียนให้พื้นที่อื่นในลพบุรี

ชุมชนตำบลท้ายตลาดในอดีตมีชื่อว่า “ตำบลทางธาวา” เพราะมีป่าธาวากวักชุม และเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์เรียกว่า ในน้ำมีปลาในนามีข้าว ชื่อตำบลทางธาวามาเปลี่ยนเป็นชื่อ “ตำบลท้ายตลาด” เมื่อแนวเขาวัง ฤๅษาลาภา มาจับตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีที่ช่วยเห็นว่าเป็นชื่อเดิมในเรียกยาก โดยที่ชื่อใหม่ไม่มีมีความเชื่อมโยงกับสภาพธรรมชาติของถิ่นแต่อย่างใด ประชาชนในตำบลท้ายตลาดเป็นคนไทยดั้งเดิมและชุมชนทางซ้ายขวาคน สันนิษฐานว่าเป็นชุมชนที่มีอายุมากกว่า 200 ปี โดยพิจารณาจากวัดเก่าแก่ที่สุดของชุมชนนี้คือ วัดตะเคียน สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2333 ที่ตั้งอยู่ในหมู่ 6 นอกจากชุมชนนี้เป็นคนไทยแล้ว มีคนจีนสายจีนที่อพยพมาจากประเทศไต้หวัน ฮองกง จีนแผ่นดินใหญ่และจีนที่ย้ายมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดสิงคโปร์ คนจีนเหล่านี้มีประกอบอาชีพค้าขายเล็กๆ น้อยๆ มีชื่อคือ ทำประมง นามขายกับข้าว ยี่สมผ้า นางขายข้าวเหนยงมีกิจการทำมวย ขณะที่บางคนหันมาตั้งแผงผ้าเถียนเพราะเห็นว่ารายได้ดีสามารถตั้งแผงยี่เย็บดูๆได้ คนจีนอีกคนที่มุ่งการค้ามีโกดังปลูกบ้านอยู่ติดแม่น้ำเพราะเห็นว่าเป็นแหล่งการค้ามาคม เนื่องจากสมัยก่อนการค้าขายคนใช้แพทาบเรือและแม่น้ำยังเป็นแหล่งค้าประมงอีกด้วย สำหรับคนไทยในตำบลท้ายตลาด แต่เดิมประกอบ

อาชีพทำนาและหาปลา เกษจะมีอาชีพทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเมื่อประมาณ 10 กว่าปี
นี้เอง

การผลิตสุราเดือนนี้ยังมีแรงจูงใจจกถาวรได้กำไรในการผลิตค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับ
การทำกิจการเกษตรอื่นๆ ครอบครัวย. เริ่มหันมาต้มเหล้าเดือนเป็นอาชีพได้ไม่นานประมาณ
10 ปีมานี้เอง เดิมก็ทำอาชีพเกษตรปลูกข้าวเป็นหลัก และจับปลาในแม่น้ำลำคลองเป็นรายได้
เสริม การตัดสินใจมาผลิตสุราก็เช่น เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่สำคัญ คือ บิดาของตนที่เคย
หันมาให้ผลิตสุราเดือนทั้งที่ขณะนั้นมีการผลิตเกือบทุกครอบครัวได้เสียชีวิตลง ตนเองซึ่งทำนา
เพียงคนเดียวไม่สามารถดูแลค่าใช้จ่ายต่างๆ การทำมาที่เป็นอาชีพหลักทำแล้วขาดทุนติดต่อกัน
มาหลายปีเกิดความรู้สึกเมื่อจึงคิดเลิกทำนา ปัจจัยที่สอง คือ ต้นทุนในการผลิตสุราเดือน
ขณะนั้นต่ำมาก กล่าวคือ วัตถุดิบซึ่งเป็นข้าวหักราคากระสอบละ 300 บาท แป้งเบียร์ราคาถุงละ
30 สตางค์ (ปัจจุบันข้าวหักกระสอบละ 800 บาท ลูกแป้งราคาถุงละ 40 สตางค์) เชื้อเพลิงก็ใช้
ฟืนที่นาได้ตามหมู่บ้าน ปัจจัยที่สามคือ ย. มีพี่สาว 2 คน ก็ทำอาชีพต้มเหล้าเดือนขายด้วยใน
ขณะนั้น ย. จึงได้เรียนรู้วิธีการผลิตจากพี่สาว ปัจจัยสุดท้ายคือ เมื่อผลิตแล้วไปฝากขายที่บ้าน
เพื่อนเท่านั้นไม่ต้องรับมิดขอมาลูกตัวเอง เพราะเพื่อนบ้านมีลูกค้าประจำอยู่ ด้วยปัจจัย
แวดล้อมต่างๆ เหล่านี้ ย. จึงเอาเงิน 11 ไร่ ให้คนในหมู่บ้านเช่า แล้วหันมาต้ม เหล้าเดือนขาย
เป็นรายได้หลักของครอบครัว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530

ครอบครัว ย. มีเพียง 2 คนคือ ตนเองซึ่งมีอายุ 65 ปีและภรรยา อายุ 54 ปี ถึงแม้ว่า ย. มี
ลูก 3 คน ชาย 2 คน หญิง 1 คน แต่ทุกคนมีครอบครัวและแยกบ้านออกไปมีอาชีพเป็นหลักฐาน
แล้ว ลูกสาวของ ย. ทำงานอยู่กรุงเทพฯ ส่งเงินมาให้พ่อแม่เดือนละ 2-3 พันบาททุกเดือน ใน
ครอบครัว ย. แต่ละวันแทบไม่มีรายจ่าย เพราะภรรยาของ ย. ปลูกผักสวนครัว มีปลา เลี้ยง
เบ็ดให้ 50 ตัว เลี้ยงไก่กว่า 20 ตัว บ้านอยู่ติดกับคลองชลประทานจึงมีอาหารแปรรูปจากปลา
และกุ้งไว้กินได้ตลอดทั้งปี กวียัดอาชีพผลิตเหล้าเดือนจึงไม่ใช่ความจำเป็นทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัวนี้เท่าใดนัก ภรรยาของ ย. เคยพูดเสมอว่าพอเก็บเงินค่าสุราได้เป็นก้อนบางครั้ง
ลูกชายมาขอเงินที่เก็บไว้นี้ตั้งใจจะใช้ซ่อมแซมบ้านเพราะบ้านที่อยู่ปัจจุบันทรุดโทรมมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลิตสุราเถื่อนและต้นทุนการผลิต

การผลิตสุราเถื่อนถือเป็นระบบราชการผลิตตามความต้องการอย่างแท้จริง ผู้ผลิตจะกลั่นสุราออกมามีมูลค่าที่ส่งไว้ล่วงหน้าเท่านั้น เหตุผลหนึ่งคือเพราะไม่ต้องการให้มี "หลักฐาน" ด้านเจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม อีกเหตุผลคือระบบถูกค่าประจำทำให้ผู้ผลิตสามารถปรับปริมาณการผลิตตามสินค้าได้ค่อนข้างแน่นอน จึงไม่จำเป็นต้องผลิตเก็บไว้รอขายเป็นจำนวนมาก

ในกระบวนการการผลิตสุราเถื่อนมีการลงทุนในอัตราสูงพอสมควร แต่อัตราที่สูงนี้เมื่อเทียบกับกำไรที่ได้แล้วผู้ผลิตสุราเถื่อนทุกรายเห็นว่ามันคุ้มค่าจนสถานที่สู้รบกับความเสี่ยงของ การผลิตของ ส. มีวัตถุประสงค์ที่เป็นต้นทุนในการผลิตหลักของ 3 อย่างคือ ขี้หน่อหนือว (ชนิดหนัก) ลูกเป็ลหรือแมงเหือ และ เรือเหล็ก สำหรับนั่งและกั้นซึ่งปัจจุบันใช้ไม้ ส่วนน้ำซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญอีกประการหนึ่งไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเนื่องจากชาวบ้านมักใช้น้ำในลำคลองที่สูบขึ้นมาใช้ได้ทันที

การผลิตสุราเถื่อนจะทำกำไรให้แก่ผู้ผลิตอยู่ในอัตราที่น่าพอใจ กรณีของนาย ช.แม็งฉวี มีส่วนผลิตคือ 2 คน ในครอบครัว แต่รายได้จากการผลิตอัตราส่วนตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.2540 ถึงสิ้นปี พ.ศ.2541 ทำให้มีเงินร่วมลงทุนโครงการต่างๆ ผลิตต่อลำเดือนจึงยังไม่สูญหาย ไม่เพียงเพราะเหตุผลที่เป็นเครื่องดื่มของคนมีรายได้ต่ำเท่านั้น แต่เหตุผลของผู้ผลิตที่ต้องการกำไรก็เป็นปัจจัยสำคัญทำให้ผู้ผลิตยังคงผลิตต่อไป

ปริมาณของมูลค่าวัตถุดิบซึ่งเป็นต้นทุนการผลิตสุราเถื่อน

วัตถุดิบ	เดือนที่ค่าใช้จ่าย (ปีพ.ศ.2540-2541)					รวม 15 เดือน
	พ.ศ.2540		เดือนที่ พ.ศ.2541			
	10-12	1-3	4-6	7-9	10-12	
● ปริมาณขี้หน่อหนือว (คิด) ราคา (บาท)	1,020	1,080	980	840	720	43,780
● ปริมาณแมงเหือ (ลูก) ราคา (บาท)	2,100	2,250	2,000	1,750	1,300	3,890
● ไม้ 15 มท. (ลำ) ราคา (บาท)	5	5	17	4	37	4,839
รวมราคาวัตถุดิบ	11,922	12,774	11,415	8,770	7,578	52,459

¹ ไม้เหือ คือไม้ที่ปลานผสมประโยชน์ของผสมรวมในราคาขายปลีกซึ่งทำให้ปริมาณการขายปลีกเป็นผลกำไร โดยปกติไม้เหือจะมีลักษณะเป็นกิ่งก้านขนาดพอเพียงมาก เมื่อจะใช้สำหรับค้ำคานคนก็ใช้ผลผลิตจากไม้เหือเป็นหลัก "ซูบเมือ" และจำหน่ายในราคาปลีกเป็นเหือชุด 40-50 บาท

ปริมาณน้ำสุราที่ผลิตได้ และมูลค่าที่ขายส่งให้แก่ลูกค้า

ปริมาณที่ผลิต	เดือนที่ผลิตสุรา (ปีพ.ศ. 2540-2541)					รวม
	พ.ศ.2540		พ.ศ.2541			
	10-12	1-3	4-6	7-9	10-12	15 เดือน
● ปริมาณ - ลิตร	636	655	692	567	585	3,135
-ขวด(1 ขวด=0.666 ลิตร)	955	983	1,038	849	877	4,702
● ราคา(ขายขวดละ 23 บาท)	21,965	22,609	23,874	19,527	20,171	108,146

สถิติการผลิตสุราเดือนของ อ.มีลักษณะค่อนข้างลดลงตั้งแต่กลางปีพ.ศ.2541 จากปริมาณข้าวเหนียวไว้ในถาวรผลิต 960 ลิตรในช่วงเดือนที่ 4-6 ของปีพ.ศ. 2541 เหลือเพียง 720 ลิตรในช่วงเดือน 10-12 ของปี พ.ศ.2541 และถ้าเปรียบเทียบกับช่วงเดือน 10-12 ของปี พ.ศ.2540 กับ พ.ศ.2541 ยิ่งเห็นชัดเจนว่าลดลงร้อยละ 30 ในเรื่องต้นน้ำอาจตั้งเป็นข้อสังเกตได้เท่านั้นว่าเป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย แต่ไม่อาจสรุปเนื่องจาก อ.เป็นหัวข้อย่างเพียงคนเดียว

การผลิตสุรามีทุนเป็นระบบการผลิตตามความต้องการ ของตลาด ไม่มีการลงทุนในอัตราส่วนที่สูงแต่ทำกำไรให้กับผู้ผลิตอยู่ในอัตราส่วน 1 เท่าตัว ในช่วงปลายปี พ.ศ.2541 การผลิตสุรามีทุนของครัวเรือนตัวอย่างชัดเจน

การจำหน่ายสุราเดือนและลูกค้า

การจำหน่ายสุราเดือนต้องทำอย่างขยันหมั่น ระบบการจำหน่ายไปถึงมือผู้บริโภคจึงต้องมีเครือข่าย “ลูกค้าขาประจำ” ที่มีภักดีถือปฏิบัติไม่ทอดทิ้งงานหากการติดตาม คือ ชาวบ้านผู้ผลิตสุราเดือนจะให้กฎ “เอาใครขายมัน” เป็นหลักในการจัดจำหน่าย หมายถึงใครเป็นผู้ผลิตต้องซื้อส่งต่อลูกค้าที่ซื้อไปจำหน่ายและไม่แย่งลูกค้าของผู้ผลิตรายอื่นมาเป็นลูกค้าของตน โดยขายให้ราคาต่ำกว่า การซื้อขายใช้ระบบเงินเชื่อทั้งหมด ลูกค้าที่ซื้อไปจำหน่ายจะจ่ายเงินให้ผู้ผลิตต่อเมื่อขายสุรามาหมดแล้วนั่นเอง ส่วนลูกค้าที่ซื้อไปบริโภคหรือซื้อไปเพื่อจัดงานเลี้ยงไม่มีการหักเงินว่าจะต้องซื้อกับผู้ผลิตรายเดิม ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้บริโภค ถ้าผู้ผลิตรายนั้นมีฝีมือในการปรับปรุงคุณภาพและรสชาติของน้ำสุราให้เป็นที่ยอมรับก็จะมีลูกค้าประจำประเภทซื้อไปบริโภคเองเป็นจำนวนมาก ลูกค้าประเภทนี้มักซื้อด้วยเงินสด

กว่าจำหน่ายสุราในช่วง 15 เดือนของครอบครัว อ. มีลูกค้าหมุนเวียนสั่งซื้อสุรา 62 คน ถูกคำหึ่ง 62 คน นี้นับว่าเป็นลูกค้าประจำ เพราะแต่ละคนสั่งสุราไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง คนเหล่านี้มีอาชีพต่างๆ ดังนี้คือ

- ◆ ข้าราชการ (ทหาร ตำรวจ สาธารณสุข ครู อบต. ไปรษณีย์) 10 คน
- ◆ เกษตรกร ทำนา เลี้ยงไก่-หมู 22 คน
- ◆ รับจ้าง ทัวไป ขับรถสองแถว 17 คน
- ◆ ค้าขาย 11 คน และเป็นแม่บ้าน 2 คน

ถ้าพิจารณาอัตราเฉลี่ยต่อครั้งในการซื้อสุราของลูกค้าแต่ละประเภทของ อ. เห็นได้ว่าลูกค้าที่เป็นแม่บ้านเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งในการสั่งซื้อสุราจาก อ. มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มข้าราชการ

สถิติการสั่งซื้อสุราเดือนในช่วง 15 เดือน

ประเภทลูกค้า	จำนวนคน	จำนวนที่ซื้อ (ครั้ง)	เฉลี่ย (ครั้งต่อคน)
◆ ข้าราชการ	10	93	9.3
◆ เกษตรกร	22	119	5.4
◆ รับจ้าง ขับรถ	17	69	4.0
◆ ค้าขาย	11	47	4.3
◆ แม่บ้าน ไม่มีอาชีพ	2	20	10

แม่บ้าน 2 คนที่เป็นลูกค้าประจำนั้นคือ ผู้ที่ซื้อไปเพื่อทำ "ฉลองฮา" ให้รับประทานของในครัวเรือน สำหรับกลุ่มข้าราชการที่นับเป็นลูกค้าสำคัญที่ซื้อไปดื่มเองนั้น ลูกค้าคนเดียวที่เป็นทหารผ่านศึกนับว่าเป็นลูกค้าที่ซื้อสุราของ อ. มากที่สุดถึง 34 ครั้งในช่วง 15 เดือนที่ผ่านมา และข้าราชการหน่วยอื่นๆ ได้แก่ สาธารณสุข (2 คน) 7 ครั้ง/คน อบต. (2 คน) 12 ครั้ง/คน ตำรวจ (3 คน) 6 ครั้ง/คน ครู (1 คน) 1 ครั้ง และไปรษณีย์ (1 คน) 2 ครั้ง ในบรรดาลูกค้าของ อ. ทั้ง 62 คนเหล่านี้ มี 8 คนที่ซื้อสุราแล้วนำไป "ขายต่อ" หรือเป็นคนขายปลีก คือผู้มีอาชีพดังต่อไปนี้

- 1 คน เป็นภรรยาคนตำรวจ หมู่ 3 ตำบลท้ายตลาด
- 2 คน มีอาชีพทำนา หมู่ 6 ตำบลท้ายตลาด
- 2 คน มีอาชีพค้าขาย หมู่ 4 และหมู่ 8 ตำบลท้ายตลาด

1 คน ทำงานเก็บจ้างทั่วไป หมู่ 1 ตำบลท้ายตลาด

1 คน ทำงานลูกจ้างเอกชน ในเมือง อท.บุรี

1 คน เป็นคนพิการ (จากโรคโปลิโอ) ไม่มีอาชีพ หมู่ 3 ตำบลท้ายตลาด

สุราเกือบไม่มีบทบาทในสังคมชนบทไม่น้อยไปกว่าสุราในระบบทั่วไป ด้วยเหตุที่สุราเดือนมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับสุราขาว การซื้อสุราเดือนจึงเกิดขึ้นด้วยเหตุผลต่างๆ แปรเปลี่ยนตามบริบทของสังคมชนบทค่อนข้างชัดเจน สังเกตมีการซื้อสุราของลูกค้า อ.

บทบาทของสุราเดือนในระบบที่มีความสำคัญมาก มี 2 บทบาท คือ บทบาทที่เป็นเครื่องค้ำสำหรับบุคคล และสำหรับสังสรรค์สมาคมระหว่างเพื่อนฝูงและบทบาทที่สองคือบทบาททางเศรษฐกิจคือสร้างรายได้ไว้ครอบครัว คือร้อยละ 36.1 และ 32.9 ตามลำดับ สำหรับเป็นบทบาทที่มีต่อการสนับสนุนงานประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน และบทบาทในด้านส่งเสริมรักษาสุขภาพอนามัย คือ ร้อยละ 18.9 และ 12.5 ตามลำดับ

บทบาทของสุราเดือนในสังคมชนบท มีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลหรือตามเทศกาล เช่น ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคมของปีพ.ศ.2540 มีการซื้อสุราไปเพื่อดื่มเองและเลี้ยงเพื่อนฝูงมากที่สุดร้อยละ 26.8 ซื้อไปเพื่อขายปลีกร้อยละ 23.6 และซื้อไปเพื่อเลี้ยงในงานพิธีต่างๆ ร้อยละ 17.9 แต่เมื่อผ่านไปถึงช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม ปีพ.ศ.2541 มีการซื้อสุราเพื่อไปดื่มเองและเลี้ยงเพื่อนยังคงมีมากเป็นอันดับหนึ่งร้อยละ 35.1 แต่อันดับสองเปลี่ยนมาเป็นการซื้อสุราไปเพื่อเลี้ยงลูกในงานกฐินบวช งานศพ หรืองานแต่งงานมากถึง ร้อยละ 27.5 (งานบวช 210 ชุด งานแต่งงาน 60 ชุด) การซื้อไปขายปลีกตกลงเหลือเพียง ร้อยละ 12.4 ซึ่งน้อยกว่าเดือนที่ผ่านมาเท่าตัว แต่การซื้อไปขายปลีกนักดื่มมีอัตราส่วนมากที่สุดหรือเป็นอันดับหนึ่งตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ.2541 เป็นต้นไป จนถึงปีพ.ศ.2541

แม้จะใช้เวลาสามารถสรุปว่าพฤติกรรมของลูกค้าซื้อสุราเดือนของ อ. เป็นแบบแผนการบริโภคสุราของคนส่วนมากได้ก็ตาม ในภาวะที่เศรษฐกิจดกด้อยในอกระดบจากสินค้าราคาแพงไม่เว้นแม้แต่สุราในระบบก็มียาราคาสูงขึ้นนั้น น่าจะส่งผลให้ผู้ที่เป็นนักดื่มหันมาดื่มสุราเดือนซึ่งซื้อมาจากตารางข้างท้ายแสดงให้เห็นว่าปริมาณที่คนซื้อไปดื่มเองและเลี้ยงเพื่อนนั้นเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ต้นปีพ.ศ.2541 และปริมาณผู้ที่ซื้อไปเพื่อขายปลีกก็เพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน ข้อมูลลักษณะเช่นนี้ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ผู้ที่เคยดื่มสุราในระบบจะหันมาดื่มสุราเดือนแทนแม้ในภาวะที่ปริมาณสุราเดือนที่ผลิตออกมาลดน้อยลง แต่ปริมาณที่ลดลงนั้นเนื่องมาจากคนซื้อสุราเดือนไปใช้ในงานเลี้ยงตามประเพณีเดิมเช่น งานบวช งานแต่งงานหรืองานศพ

ตติยยอดซึ่งเป็นไปได้ว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายในงานเลี้ยงเหล่านั้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
ด้วย

ปริมาณสุรา (ขวด) ที่ซื้อโดยลูกค้าในช่วง 15 เดือน จำแนกตามเหตุผลที่ซื้อ

	ปริมาณซื้อ (ขวด) ¹ ในช่วง 15 เดือน					รวม
	พ.ศ. 2541		เดือนที่ พ.ศ. 2542			
เหตุผลที่ซื้อของลูกค้า	10 – 12 (ร้อยละ)	1 – 3 (ร้อยละ)	4 – 6 (ร้อยละ)	7 – 9 (ร้อยละ)	10 – 12 (ร้อยละ)	15 เดือน (ร้อยละ)
● บริโภคเองและเลี้ยงเพื่อน	258 (26.8)	345 (35.1)	273 (26.2)	309 (47.6)	422 (47.7)	1,605 (36.1)
● ขายให้กับบริษัท	144 (15.1)	232 (23.6)	199 (19.2)	-	-	575 (12.2)
● ขายปลีกและของขวัญ	225 (23.6)	122 (12.4)	326 (31.6)	440 (52.4)	432 (48.8)	1,547 (32.9)
● เพื่อบริการต่างงาน บริษัท/สถานประกอบการ สถานพระภูมิ จังหวัดฯ	159 (16.6)	14 (1.4)	-	-	-	173 (3.7)
● เนื่องในงานประเพณี (นวศ ทศกฐิน แสงเทียน งานศพ)	171 (17.9)	270 (27.5)	238 (22.9)	-	31 (3.5)	710 (15.1)
จำนวน	955	983	1,038	839	885	4,700
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

¹ 1 ขวด = 0.666 ลิตร.

การซื้อขายนสุรามีแนวโน้มขาขึ้นหรือขาลง “ขาโคจรามัน” ลูกค้าที่ซื้อไปดื่มเอง เพิ่มขึ้น
และซื้อไปจำหน่ายต่อ มีอัตราส่วน 1.7 ในช่วงปลายปีพ.ศ. 2541 ลูกค้าซื้อสุราเพื่อนไปเพื่อ
เลี้ยงคนในงาน/พระภิกษุสงฆ์มีอัตราส่วนไม่ถึงร้อยละ 5

การผลิตแป้งเชื้อและต้นทุนการผลิต

การทำอาชีพผลิตแป้งเชื้อของนาย น. มีประวัติความเป็นมาเกินกว่า ๑๐ ปี มีพี่น้อง ๖ คน พ่อแม่มีฐานะยากจนไม่มีที่ดินทำกิน พ่อแม่ทำงานรับจ้างในการเกษตรทุกชนิด แม่ของ น. เป็นลูกสาวคนจีนที่เคยต้มเหล้าเดือนขาย เมื่อพ่อแม่ของ น. ทำงานรับจ้างหาเลี้ยงลูกไม่พอ จึงหันมาทำอาชีพต้มเหล้าเดือนด้วย และด้วยการต้มเหล้าเดือนนี้ทำให้พ่อแม่ของ น. เริ่มมีเงิน ข้างบ้านจนสามารถซื้อที่ดินปลูกบ้านที่อยู่ปัจจุบันนี้และส่งให้ลูกๆ ได้เรียนหนังสือ พ่อแม่ของ น. ต้มเหล้าเดือนอยู่ 15 ปีจึงเลิก เพราะถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับบ่อย เมื่อเลิกผลิตเหล้าไม่รู้จัก ประกอบอาชีพอะไรจึงไปรับจ้างเป็นลูกมือ "ตำแป้ง" ที่ใช้ทำเชื้อสำหรับหมักเหล้า ครอบครัวน ทำงานรับจ้างตำแป้งอยู่นานถึง 12 ปี (พ.ศ.2526-37) จนมีความรู้วิธีการทำและสูตรเครื่องปรุง ทำแป้งเชื้อเป็นอย่างดี พ่อแม่ น. ต้องการเลิกเป็นลูกจ้างจึงแนะนำให้น. ทำอาชีพผลิตแป้งเชื้อ เลี้ยงชีพ เมื่อ น. ทำลูกแป้งในระยะ 2 ปีแรกมี คู่แข่งมากมายได้ไม่ทันัก แต่ในระยะ 2 ปีหลัง (พ.ศ.2540-2541) พวกที่ทำลูกแป้งในหมู่บ้านเลิกไปเกือบหมดเพราะเจ้าหน้าที่มาตรวจจับ จึงเหลือแค่ น. และอีกครอบครัวหนึ่งทำลูกแป้งต่อ ฉะนั้นจึงมีเพียง 2 รายในตลาดท้ายตลาด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ น. มีรายได้เพิ่มมากขึ้นขณะเดียวกันก็ต้องคอยหลบการตรวจจับจาก เจ้าหน้าที่มากขึ้นด้วย

การผลิตแป้งเชื้อของ น. ในช่วง 13 เดือนตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2541 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2542 มีการผลิตแป้งเชื้อในอัตราไม่สม่ำเสมอ ในช่วง 4 เดือนแรกมีการใช้ ข้าวเหนียวเพื่อ ผลิตถึง 1,056 กก. และ 3 เดือนต่อมาลดลงเหลือเพียง 814 กก. ในช่วง 3 เดือนสุดท้ายหรือ ปลายปี พ.ศ.2541 มีการใช้ข้าวเหนียวเพิ่มขึ้นถึง 1,232 กก. และใช้ข้าวเหนียวลดลงอีกใน 3 เดือนต่อมาเหลือเพียง 1,100 กก. เป็นต้น ปรากฏการณ์เช่นนี้ถ้าพิจารณาโดยอาศัยพฤติกรรม การบริโภคของคนในชนบทแล้วเห็นว่ามี ความสอดคล้องกับช่วงเทศกาลปีใหม่มากกว่าช่วง เทศกาลสงกรานต์ ดังสถิติต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริมาณและมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเบียร์
จำนวนและราคาจำหน่ายได้ในช่วง 13 เดือน

วัตถุดิบ และจำนวนเบียร์ผลิตได้	เดือนที่ พ.ศ. 2541				พ.ศ. 2542	ปี
	3	4-6	7-9	10-12	1-3	13 เดือน
◻ ปริมาณซักรเบียร์ (กก.)	154	902	814	1,232	1,100	4,202
ราคา (บาท)	1,590	9,955	8,547	12,976	11,000	44,028
◻ เครื่องเทศทำเบียร์						
◻ ลำโพงรูป (กก.)	3	20.1	17.8	27.3	24.0	92.2
ราคา (บาท)	540	3,646	3,560	5,250	4,800	17,796
◻ กระเทียม (กก.)	3.25	17	15	24.5	20	79.75
ราคา (บาท)	117.5	668	590	975	780	3,130.5
◻ เมล็ดข้าว (ลูก)	1,300	5,480	4,500	7,000	6,000	23,950
ราคา (บาท)	400	2,180	1,500	2,800	2,400	9,580
◻ คนงานทำเบียร์ (คน)	12	72	65	84	80	308
ค่าจ้างแรงงาน (บาท)	258	5,350	4,670	7,000	6,300	24,270
รวมมูลค่าวัตถุดิบ	2,697.5	21,799	19,187	28,981	25,280	98,804.5
◻ จำนวนลูกเบียร์ที่ผลิตได้ (ลูก)	22,500	121,500	103,000	154,000	140,000	541,000
◻ จำนวนที่ขาย (ลูก)	16,750	107,500	103,000	153,000	140,000	534,250
ราคา (บาท)	6,700	48,600	41,200	81,200	56,000	213,700

ด้วยอัตราวัตถุดิบที่ใช้ผลิตและปริมาณเบียร์ผลิตได้ทั้งหมดนั้น น. จะจำหน่ายในราคาเป็น "ร้อย" คือ ร้อยลูก 40 บาท จากสถิติช่วงต้น 13 เดือน น. น่าจะมีรายได้จากการผลิตลูกเบียร์เกินกว่า 2 แสนบาท ซึ่งเป็นรายได้ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับต้นทุนที่ลงไป 98,805 บาท หมายความว่า น. จะดีกว่าใจจากการผลิตที่ผ่านมาประมาณเท่าตัว แต่การซื้อขายลูกเบียร์นี้เนื่องจากเป็นระบบลูกค้าประจำจึงใช้ "เงินเชื่อ" ทั้งหมด จะยกเงินกันเป็นลูกค้าจริงจะซื้อขายกันด้วยเงินสด ลูกค้า น. มี 32 คน มีเพียง 3 คนเป็นลูกค้าจร และกติกาลูกค้าประจำเหล่านี้คือ ปฏิบัติคือ จ่ายเงินค่าลูกเบียร์เมื่อได้ผลิตสุราออกมาและขายได้วันแล้ว ส่วนอีกกรณีคือ เบียร์ที่ขุ่นนั้นเมื่อนำไปผลิตสุรานั้นจะได้ไม่สุราคุณภาพไม่ดี หมายถึงไม่สุรามีรสเปรี้ยว (สาเหตุส่วนใหญ่เพราะคุณภาพของเบียร์) เป็นความรับผิดชอบของ น. ต้องสถานเบียร์ไม่เปลี่ยนทัศนคติในการเก็บเงินค่าเบียร์จึงมีผลด้วยเหตุที่แสดงว่าควรจะได้รับ ในความเป็นจริง น. ยังไม่

ได้รับเงินตรงตามที่คาดหมายไว้หรือได้รับเงินเข้าจนไม่สามารถมีเงินเก็บเป็นก้อนใหญ่ได้ เพราะเงินที่ทยอยได้รับมาต้องนำไปลงทุนในครั้งต่อไป ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ทำให้ น. เริ่มรู้สึก หักแค้นกับอาชีพนี้ ประกอบกับเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจจับบ่อย เงินที่ได้จากการผลิตบางครั้ง ต้องหมดไปกับการเสียค่าปรับให้แก่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นด้วย

การผลิตแบ่งเชื้อ เป็นอาชีพที่ทำกำไรให้แก่ผู้ผลิตในอัตราส่วนกว่าเท่าตัวเช่นเดียวกับ การผลิตสุรา แต่การทำแบ่งเชื้อได้เงินจากลูกค้าช้ากว่า เพราะต้องรอให้ลูกค้าขายสุราได้รับเงินจากการจำหน่ายสุราก่อน เป็นสาเหตุให้มีคนเลิกทำอาชีพนี้ไปเรื่อยๆ

ลูกค้าที่ซื้อแบ่งเชื้อของ น. มาจากตำบลต่างๆ ซึ่งอยู่ใกล้ตำบลท้ายตลาดคือลูกค้า จากตำบลโพธิ์ตรุ 17 คน ตำบลตะลุง 2 คน และมีลูกค้าจากตำบลท้ายตลาด 6 คน (อ. เป็น ลูกค้าด้วย) ทั้ง 3 ตำบลนี้อยู่ในเขตอำเภอเมือง และมีลูกค้าจากตำบลหัวสำโรง 5 คน จาก ตำบลลาดสาลี 2 คน ซึ่งเป็นตำบลในเขตอำเภอฟ้าทุ่ง แม้จะเป็นคนละอำเภอแต่ด้วยสภาพทาง ภูมิศาสตร์แล้ว เป็นตำบลติดกับตำบลโพธิ์ตรุ สามารถเดินทางติดต่อได้รวดเร็ว

ลูกค้า 20 คนใน 32 คน ประกอบอาชีพอื่นไปพร้อมกับการดื่มเหล้าเดือน อีก 12 คน ไม่ ประกอบอาชีพอื่นนอกจากผลิตเหล้าเป็นหลักเลี้ยงครอบครัว อาชีพของลูกค้าของ น. จำแนก ตามตำบลที่อยู่อาศัย ดังตารางต่อไปนี้

อาชีพของลูกค้า	อำเภอเมือง			อำเภอฟ้าทุ่ง		รวม
	ต.โพธิ์ตรุ ชาย/หญิง	ต.ตะลุง ชาย/หญิง	ต.ท้ายตลาด ชาย/หญิง	ต.หัวสำโรง ชาย/หญิง	ต.ลาดสาลี ชาย/หญิง	
ดื่มเหล้า	2/1	-/2	2/1	1/2	-/1	6/6
สารพัดกรำกัน - ดื่มเหล้า	-	-	-	2/-	-	2/-
ทำนา - ดื่มเหล้า	2/4	-	2/-	-	1/-	5/4
หาปลา - ดื่มเหล้า	2/3	-	-	-	-	2/3
ค้าขาย - ดื่มเหล้า	-/1	-	1/-	-	-	1/1
รับจ้าง - ดื่มเหล้า	1/-	-	-	-	-	1/-
ก่อสร้าง - ดื่มเหล้า	-/1	-	-	-	-	-/1
รวม	7/10	-/2	5/1	3/2	1/1	17/15

โดยสรุปแล้วลูกค้าของ น. มีทั้งหมด 32 คน ในจำนวนนี้เป็นชาย 17 คน หญิง 15 คน มีอาชีพต่างๆ กันดังนี้

- ◆ ต้มเหล้าเลี้ยงชีพอย่างเดียว 12 คน (ชาย 6 หญิง 6)
- ◆ เป็นผู้ช่วยกำนันหรือสารวัตรกำนัน 2 คน (ชาย 2)
- ◆ ทำนา 9 คน (ชาย 5 หญิง 4)
- ◆ หาปลา 5 คน (ชาย 2 หญิง 3)
- ◆ ค้าขาย 2 คน (ชาย 1 หญิง 1)
- ◆ รับจ้าง 1 คน (ชาย)
- ◆ ก่อสร้าง 1 คน (หญิง)

ทั้งหมดเป็นลูกค้าจากตำบลโพธิ์ศรีชุมมากที่สุด 17 คน จากตำบลท้ายตลาด 6 คน จากตำบลหัวสำโรง 5 คน จากตำบลตะลุง 2 คน และจากตำบลลาดสกลี 2 คน

ลูกค้าซื้อเหล้าเพื่อไปผลิตสุรา เป็นผู้ประกอบอาชีพผลิตสุราอย่างเดียวเกือบร้อยละ 40 ที่เหลือทำอาชีพอื่นพร้อมกับต้มเหล้า

ความสัมพันธ์ของสุราในระบบมีต่อสุรานอกระบบ

รัฐบาลให้สัมปทานเอกชนผลิตสุรารายทั่วประเทศโดยรัฐเก็บภาษีการผลิตสุราจากเอกชนนั้น สุราที่ผลิตออกมาโดยไม่เสียภาษีจึงเป็นสุราผิดกฎหมาย รัฐจึงมีหน้าที่ในการป้องกันการผลิตสุราที่ไม่ได้เสียภาษี ดังนั้นเจ้าหน้าที่สรรพสามิตถือเป็นตัวแทนของรัฐบาลที่ทำหน้าที่ตรวจตราการผลิตสุรานอกกฎหมาย ผู้ผลิตที่ถูกจับต้องเสียค่าปรับที่สำนักงานสรรพสามิตในอำเภอที่ตนอยู่ ในช่วงปลายมี พ.ศ. 2540 ผู้ผลิตสุรารายใหญ่ของประเทศคนนำเบียร์วิหัง “ช้าง” ออกมาแข่งขันในตลาด กลยุทธ์ที่ผลักดันให้คนดื่มเบียร์วิหังคือ การบังคับให้ร้านค้าปลีกต้องรับสุราขาวและเบียร์ช้างไว้ขายด้วยกัน ร้านค้าปลีกต้องมีสุราขาว 1 พัง (20 ขวด) พร้อมเบียร์ช้าง 14 ขวด และเบียร์ช้าง 2 กระป๋อง รูปแบบการบังคับขายสุราพร้อมเบียร์ช้างนี้อาจแตกต่างกันตามท้องถิ่น เนื่องร้านค้าปลีกต้องรับภาระในการจำหน่ายเบียร์ชนิดใหม่นี้ วิธีที่ร้านค้าปลีกปฏิบัติคือการขึ้นราคาสุราขาวและสุราสี และลดราคาเบียร์ช้างจากขวดละ 35 บาท ซึ่งกำหนดมาจากผู้ผลิตเป็นราคาขวดละ 25 บาทหรือ 4 ขวดราคา 100 บาท และเบียร์กระป๋องราคา 18 บาท ด้วยกลยุทธ์นี้ทำให้ราคาสุราขาวและสุราสีเพิ่มสูงขึ้น มีผลทำให้ผู้ดื่มหลายคน

โดยเฉพาะในชนบทที่นิยมตีมีสุราขาวเปลี่ยนมาตีมีสุราเถื่อนแทน เพราะราคาต่างกันกว่า 1 เท่าตัว ราคาสุราขาวขวดละ 45-50 บาท ขณะที่สุราเถื่อนขวดละ 23-25 บาท เมื่อคนหันมาตีมีสุราเถื่อนมากขึ้นก็มีความผลิตขึ้นมาสนองความต้องการ ปรากฏว่าในช่วงปลาย พ.ศ. 2540 ถึงต้นปี พ.ศ. 2541 กิจกรรมผลิตสุรานอกระบบมีการขยายตัวอย่างกว้างขวาง หมู่บ้านหนึ่งมีการหมักข้าวเพื่อผลิตสุราเถื่อนถึงวันละ 2-3 กระสอบ (ข้าว 1 กระสอบ ผลิตสุราได้ 120 ขวด) ลูกค้ารายสำคัญที่มาสั่งให้ตีมีครั้งละมากๆ คือ ทหาร และชาวบ้านที่ไม่ต้องการบริโภคสุราแพง ในช่วงนั้นปรากฏว่ามี การตรวจจับผู้ผลิตสุราเถื่อนบ่อย อ.ก็ถูกเจ้าหน้าที่สรรพสามิตตรวจจับได้พร้อมภรรยาใส่สุราเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2541 และต้องไปเสียค่าปรับที่สรรพสามิตอำเภอเป็นจำนวน 1,500 บาท

สุราเถื่อนยังคงมีบทบาทอยู่ในปัจจุบัน แม้รัฐบาลจะพยายามปราบปรามเข้มงวดอย่างไรก็ตาม การที่สุราเถื่อนยังคงอยู่ในสังคมชนบทได้มีปัจจัยที่น่าพิจารณาหลายประการ อาทิ

“ราคา” ของสุราเถื่อนถูกกว่าสุราขาวที่รัฐบาลผลิตอย่างน้อยเท่าตัว ปัจจัยนี้เป็นประโยชน์สำหรับชาวบ้านที่มีรายได้น้อย การผลิตเพื่อคนจนจำนวนหนึ่งจึงยังเป็นเหตุผลให้ผู้ผลิตสามารถทำขึ้นมาขายได้ ไม่เฉพาะแต่ผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยเท่านั้นที่ยังบริโภคสุราเถื่อน ข้าราชการ เช่น ทหาร หรือตำรวจระดับล่างยังเป็นผู้บริโภคที่สำคัญของสินค้าชนิดนี้

“ปัจจัยด้านสังคม” การช่วยเหลือเจือจุนในชุมชนชนบท ผู้ด้อยโอกาสในสังคม คนพิการ ไม่มีผู้เลี้ยงดู คนยากจนไม่มีที่ดินทำกิน การหารายได้โดยการจำหน่ายสุราเถื่อนนั้น ตำรวจและสรรพสามิตตอนุโลมให้จำหน่ายได้เพราะเป็นหนทางทำรายได้เพียงทางเดียวของคนเหล่านั้น แต่ทั้งนี้ก็มีได้ยอมให้จำหน่ายอย่างเปิดเผย นอกจากนี้มีผู้ผลิตสุราเถื่อนบางรายปรับตัวให้อยู่กับกฎหมาย โดยยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจับและปรับในการผลิตสุราเถื่อน เพื่อให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้น “มีผลงาน” ในการปฏิบัติภารกิจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้การผลิตสุรายังคงมีอยู่ โดยที่ผู้รักษากฎหมายสามารถรู้ปริมาณหรือแหล่งผลิตที่แน่นอน สามารถควบคุมป้องกันมิให้ผลิตมากจนเกิดความเสียหายต่อรายได้ของรัฐได้

การออกตรวจจับผู้ผลิตสุราเถื่อน โดยเจ้าหน้าที่สรรพสามิตจะกระทำบ่อยขึ้นเมื่อสุราในระบบขายได้น้อย สุราเถื่อนยังมีบทบาทอยู่ในชนบท ปัจจุบันได้มีปัจจัยด้านราคา ด้านสังคม และการปรับตัวอยู่กับกฎหมายของผู้ผลิต

ก 5 สรุปสาระอุปทานเครื่องตัดไม้แอลกอฮอล์

อุปทานเครื่องตัดไม้ ในประเทศไทยเริ่มขยายตัวมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 คู่ขนานไปกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลาดเครื่องตัดไม้ที่ขยายตัวรวดเร็วมากที่สุดเป็นตลาดซึ่งเกิดขึ้นใหม่ ประกอบด้วยเบียร์ ไวน์ และสุราต่างประเทศ เป็นหลัก ตลาดใหม่นี้มีไรตลาดเครื่องตัดไม้ที่มีส่วนใหญ่อำหรับภาคธุรกิจโคโคในประเทศ ตลาดสุราไทยซึ่งประกอบด้วย สุราสีและสุราขาวเป็นตลาดดั้งเดิมที่มีปริมาณอุปทานมากกว่า ตลาดใหม่ถึงประมาณ 5 เท่า ตลาดดั้งเดิมนี้ก็ขยายตัวในระยะเวลาที่เศรษฐกิจขยายตัวเช่นกันแต่ขยายด้วยอัตราส่วนที่ต่ำกว่าตลาดใหม่

อุปทานเครื่องตัดไม้ ในจังหวัดลพบุรีเป็นตลาดดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ ชาวพอลสรุปได้ว่าแหล่งจำหน่ายเครื่องตัดไม้ ในชนบทส่วนใหญ่เป็นบ้านขายของชำซึ่งขายของหลากหลาย ธุรกิจบ้านชำในชนบทเป็นการตอบสนองความต้องการทางสังคมที่มีหลายรูปแบบมากกว่าด้านตัวเงินหรือกำไร ซึ่งข้อสรุปนี้ได้รับการสนับสนุนจากเหตุผลหลักของการเปิดร้านขายของชำและการเริ่มนำเครื่องตัดไม้ มาจำหน่ายว่าการทำกำไรนั้นเป็นปัจจัยรอง

ผู้ประกอบการให้นำหนักทางด้านปัจจัยทางด้านสังคมมากกว่า แม้ว่ากำไรที่คาดหวังยังเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง แต่เหตุผลหรือแรงจูงใจที่แท้จริงในการเปิดร้านมักสืบเป็นปัจจัยอื่น เช่น ความต้องการให้เป็นอาชีพหลัก ความต้องการให้เป็นอาชีพเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว การสืบทอดกิจการและความต้องการให้เป็นมรดกแก่ครอบครัว ปัญหาสุขภาพที่ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพอื่นๆได้ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารับทของเครื่องตัดไม้ ปรากฏว่าปัจจัยหลักเป็นอิทธิพลทางด้านอุปสงค์หรือเป็นการเรียกร้องจากลูกค้าและเมื่อพิจารณาทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลปรากฏว่านอกเขตเทศบาล ประมาณครึ่งหนึ่งจำหน่ายเครื่องตัดไม้ เพราะเสียงเรียกร้องจากลูกค้าเป็นหลัก ในขณะที่ในเขตเทศบาลมีเพียง 1 ใน 3 มีเหตุผลนี้ สำหรับเหตุผลที่สำคัญอีกประการในการจำหน่ายเครื่องตัดไม้ ประมาณ 1 ใน 4 คือ ต้องการให้สินค้าในบ้านตนมีครบสมบูรณ์และรุ่งเรืองลูกค้าโดยมีฐานความสัมพันธ์และองค์ประกอบทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ทั้งนี้เหตุผลในการจำหน่ายเครื่องตัดไม้เนื่องจากแรงจูงใจหากทำกำไรนั้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เมื่อผู้ประกอบการเปรียบเทียบระหว่างสินค้าอื่นๆ กับเครื่องตัดไม้ ในแง่ของการทำกำไรนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่คิดว่าสินค้าอื่นๆนอกเหนือจากเครื่องตัดไม้ สามารถทำกำไรได้ดีกว่า

(ประมาณร้อยละ 44) โดยเฉพาะนอกเขตเทศบาล ในขณะที่เพียงร้อยละ 37 เห็นว่าเครื่องตีมาสามารถทำกำไรได้ดีกว่า ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับการเปรียบเทียบเครื่องตีมา กับสินค้าประเภทอื่นๆ ในแง่ของการเป็นหลักทรัพย์ของครอบครัว และการเป็นสิ่งสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนที่ผู้ประกอบการ

ส่วนใหญ่เห็นว่าสินค้าประเภทอื่นๆ สามารถทำกำไร เป็นหลักทรัพย์ให้แก่ครอบครัว ดึงดูดลูกค้า และเพื่อเรียกเพื่อนให้เข้าร้านได้ดีกว่าเครื่องตีมา ข้อเสนอที่เป็นจริงทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล

จะเห็นได้ว่าเหตุผลของการประกอบอาชีพเปิดร้านจำหน่ายสินค้าและการเปิดร้านจำหน่ายนั้น ไม่ได้เป็นเหตุผลทางด้านกำไรเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเหตุผลอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาความสามารถในการทำกำไรแล้วนั้นเครื่องตีมาก็ยังเป็นรองสินค้าประเภทอื่นๆ อีก ด้วยเหตุนี้ในบริบทของเครื่องตีมาแล้วลูกค้าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลสูงที่สุดในการจูงใจให้ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องตีมา

การมีอิทธิพลของลูกค้าต่อการจำหน่ายเครื่องตีมานั้น ได้รับถวายเป็นยืนยันจากข้อสรุปของรูปแบบการใช้ระบบเงินเชื่อในชุมชน บ่งชี้ถึงอิทธิพลของปัจจัยทางสังคม หรืออีกนัยหนึ่งคืออิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการซึ่งผ่านการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับผู้ประกอบการในรูปความไว้วางใจ และผ่อนปรนเงื่อนไขทางการเงินลง

แม้ว่าการใช้เงินเชื่อจะอยู่ในกรอบการดำเนินธุรกิจ แต่ฐานการตัดสินใจทั้งหลายขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชนเป็นหลัก ดังจะสังเกตได้จากการรักษาความสัมพันธ์กับลูกค้า ผู้ประกอบการจะเป็นผู้อนุญาตให้ลูกค้าบริโภคเครื่องตีมา ได้โดยยังไม่ต้องชำระค่าสินค้า ผู้ประกอบการเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะตัดความสัมพันธ์กับลูกค้าเมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้

ปริมาณเงินเชื่อที่ใช้ซื้อเครื่องตีมาส่วนใหญ่ในแต่ละเคสเกิดขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการเห็นว่าลูกค้านำเชื่อถือเพียงใดก่อนที่จะตัดสินใจให้เชื่อเงินเพื่อซื้อสินค้าได้ อย่างไรก็ตาม กระบวนการไม่ชำระเงินเชื่อแม้ว่าจะมีการตกลงเงื่อนไขกันไว้แล้ว เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ประกอบการที่ตามทวงนั้นคิดเป็นส่วนน้อยเทียบกับผู้ที่ไม่คิดจะตามทวง และน้อยกว่าครึ่งหนึ่งที่จะไม่ให้ลูกค้าเหล่านั้นเชื่อเงินอีก ที่เหลือยังจะให้เกิดคิดในการซื้อสินค้าต่อไป ดังนั้น ระบบเงินเชื่อในชุมชน บ่งชี้ถึงอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมต่อการตอบสนองความต้องการของลูกค้า แม้ว่า การใช้เงินเชื่อจะอยู่ในกรอบของการดำเนินธุรกิจ แต่ฐานการตัดสินใจทั้งหลายขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชนเป็นหลัก ดังสังเกตได้จากการรักษาความสัมพันธ์ของลูกค้า เมื่อไม่

สามารถชำระหนี้ได้ ผู้ประกอบการจะเป็นผู้อนุญาตให้ลูกจ้างวิโศกโดยยังไม่ต้องชำระเงิน
ความเสียหายในรูปแบบค้ำประกัน ยังคงมีหลักฐานให้เห็นจากกรณีศึกษาของตลาดใต้รุ่ง
ในจังหวัดชลบุรี

ฐานประกันเป็นอุปทานดั้งเดิมอย่างแท้จริงของชุมชน และยังคงเป็นแหล่งจำหน่ายที่
บูรณาการอยู่ในชุมชนอย่างสมบูรณ์ มีลักษณะแตกต่างจากระบบอุปทานทั่วไปคือ ยังยืนอยู่ได้
แม้ว่าจะไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ผลิตฐานประกันจะจำหน่ายปลีกด้วย แม้บางครั้งจะ
จำหน่ายส่งแต่ตัวกลางก็จะมีเพียงขั้นเดียว ไม่ซับซ้อนเป็นศักรกลางหลายทอด เช่น ระบบ
จำหน่ายทั่วไป เนื่องจากเป็นอุปทานในท้องถิ่นที่ผู้ผลิตจึงมีความใกล้ชิดกับชุมชน จึงสามารถจะ
กำหนดการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคได้โดยสะดวกหรืออีกนัยหนึ่งการผลิตจะมี
ปริมาณพอดีจำหน่ายหมดโดยไม่ต้องเก็บสต็อกเป็นต้นตอของระยะว่างอุปทานและอุปสงค์ซึ่งเกิด
ขึ้นในชุมชน

ตลาดใต้รุ่งเป็นการมีลักษณะตลาดเสรีขึ้นมาในสังคมไทยที่มีเอกลักษณ์ต่างไม่จากร้าน
ค้าทั่วไปเปรียบเสมือนร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องใช้ขนาดใหญ่ที่มีสินค้าหลากหลายให้ผู้
บริโภคเลือกได้ตามต้องการในราคาค่าคืน สะดวกที่จะบริโภคในราคาประหยัดคือมูลค่า
พัฒนาการของตลาดแบ่งเด่นชัดข้างชัดเจนว่าตลาดใต้รุ่งเติบโตขนานกับการขยายตัวของ
เศรษฐกิจ ซึ่งสร้างแรงกระตุ้นผ่านผู้บริโภคไปยังผู้จำหน่ายตอบสนองเป็นพิเศษจำเพาะกลุ่ม
ผู้บริโภคที่นิยม “เที่ยวกลางคืน” การมีเครื่องเล่นฯ จำหน่ายหลายแห่งน่าจะบ่งถึงความต้องการ
ของผู้บริโภคที่เที่ยวกลางคืน และโดยปริยายเป็นการเสริมให้มีโอกาสรับฮานฮานส์ซิดจ์จาก
คิมเคีของคิมฯ มากขึ้นด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข.อุปสงค์ เครื่องตีมแอลกอฮอล์

ข.1 การบริโภคเครื่องดื่มฯ ของประชาชนไทย

การผลิตสุราในเมืองไทยมีมานานเท่าใดยังไม่มียุทธศาสตร์ชัดเจน อย่างน้อยศิลาจารึกสมัยลพบุรีศวรรษที่ 16 มีการกล่าวถึงการเข่นสรวงเทพเจ้าโดยใช้สุรา และอาหาร เนื้อสัตว์ (ศรีศักร วัลติโกดม อ่างวิทยานิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในหนังสือ "ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย" : 2537) การเข่นไหว้โดยใช้สุรายังทำสืบมาแม้ในปัจจุบัน

สุราไม่เพียงแต่เป็นเครื่องเซ่นสรวงบูชาเท่านั้น การบริโภคสุราโดยคนสามัญก็มีมานานเช่นเดียวกัน กล่าวกันว่าคนไทยแต่ก่อนผลิตสุราไว้บริโภคเองในบ้าน ผลิตไว้เลี้ยงแขก เมื่อมีงานแต่ไม่ผลิตเพื่อจำหน่าย การต้มสุราเพื่อจำหน่ายเริ่มเกิดขึ้นในเมืองไทยเมื่อมีชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งรกราก พระโศภน วิสาโรจน์ เขียนไว้ในหนังสือเรื่องประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย (พ.ศ.2537) ว่าคนไทยเริ่มรู้จักหุงต้มเหล้าจากโรงต้มกลั่นที่เรียกว่า "เหล้าโรง" จากชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองไทย ตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ชาวจีนนำวิธีการต้มกลั่นสุราเข้ามา "คนจีนไปตั้งรกรากที่ใดก็ตั้งโรงต้มกลั่นสุราที่นั่น" และเมื่อรัฐเริ่มเก็บภาษีอากรจากรวมการผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ชาวจีนก็เข้ามาเป็นผู้ประมุขผูกขาดการเก็บภาษีส่งให้รัฐ ชาวจีนจึงมีอิทธิพลมากต่อแบบแผนและพฤติกรรมของการบริโภคเครื่องดื่มฯ ของคนไทย คำว่า "กิง" หรือ "ก๊ก" ก็เป็นภาษาที่ใช้สืบมาเท่าทุกวันนี้

คนไทยบริโภคเครื่องดื่มฯ ในอัตราสูงมากอย่างต่อเนื่อง สถิติกรมสรรพสามิต ปีพ.ศ.2530 แสดงปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ของประเทศไทย 361.6 ล้านลิตร ซึ่งเมื่อเฉลี่ยต่อประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปแล้วอยู่ในอัตรา 10.3 ลิตรต่อคนต่อปีและอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปีพ.ศ.2534 ซึ่งเป็นปีที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังเติบโต ปรากฏว่าปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ต่อประชากรอายุ 15 ปีสูงถึง 17.6 ลิตรต่อคน และตั้งแต่ปีพ.ศ.2534 ถึงปีพ.ศ.2539 ซึ่งเป็นช่วงยุคทองของเศรษฐกิจไทยปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ต่อคนคงสูงอยู่ในระหว่าง 15.5 ถึง

นอกจากสถิติปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มฯ จากกรมสรรพสามิตเป็นเครื่องชี้ว่า คนไทยดื่มเครื่องดื่มฯเพิ่มขึ้นแล้ว เครื่องบ่งชี้ที่นมาชาติที่ใช้ประเมินการดื่มเครื่องดื่มฯของคนคือ “ปริมาณแอลกอฮอล์” ในทวีปยุโรปโดยเฉพาะประเทศอังกฤษ ซึ่งวิถีวัฒนธรรมการดื่มเครื่องดื่มฯมีสถิติเกี่ยวกับอัตราแอลกอฮอล์ (pure alcohol) ต่อประชากรอายุ 15 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2513 (1970) ถึงปี พ.ศ.2527(1984) แสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลา 15 ปี คนอังกฤษซึ่งมีแอลกอฮอล์เฉลี่ยต่อคนต่อปี 7.03 ลิตร เพิ่มขึ้น 9.21 ลิตรต่อคนนั้น อัตราการดื่มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเพียงปีละ 0.14 ลิตรต่อคน ขณะที่คนไทยซึ่งมีอัตราแอลกอฮอล์ต่อคน แม้ว่าสถิติจะต่ำกว่า คือ 3.7 ลิตร ได้เพิ่มเป็น 6.9 ด้วยระยะเวลา 11 ปีนี้มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นสูงกว่าคือเฉลี่ยปีละ 0.29 ลิตร นับว่าเป็นอัตราเพิ่มที่น่า เป็นห่วง ถ้าพฤติกรรมการดื่มเป็นเช่นนี้ คนไทยอาจจะดื่มเพิ่มขึ้นจนมีปริมาณแอลกอฮอล์ ต่อคนสูงกว่าคนอังกฤษในเวลาไม่นาน

สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยทั้งประเทศในปีพ.ศ.2534 และปีพ.ศ.2539 ข้อมูลแสดงว่าในช่วงเวลาต่างกัน 5 ปี มีประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มฯเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 2 แสน 6 หมื่นคน ประชากรที่เริ่มดื่มมีอายุลดน้อยลง ผู้ชายจะเริ่มดื่มเมื่ออายุระหว่าง 15-19 ปี แต่ผู้หญิงจะเริ่มดื่มเมื่ออายุ 20-24 ปี ในช่วงปีพ.ศ. 2539 มีผู้หญิงเริ่มดื่มเมื่ออายุ 30-34 ปี เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้หญิงทำงาน เหตุผลในการดื่มสุราของผู้หญิงคือ “เพื่อเข้าสังคม” ถึงร้อยละ 53 ในปีพ.ศ.2539 ผู้ชายดื่มสุราด้วยเหตุผล “เพื่อนชักชวนหรือดื่มตามเพื่อน” ลดความสำคัญลง แต่ความสำคัญเปลี่ยนไปเป็นการดื่มเพราะต้อง “เข้าสังคม” การที่ผู้หญิงและผู้ชายต่างดื่มเครื่องดื่มฯเพราะต้องเข้าสังคมสะท้อนให้เห็นว่าในช่วงภาวะเศรษฐกิจของประเทศดี ประชาชนมีรายได้ดี กิจกรรมสังสรรค์สมาคมจึงนัดตามมา

การสำรวจครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่าประชากรในเขตเทศบาลมีอัตราส่วนการดื่มเครื่องดื่มฯ “ทุกวัน” สูงกว่า ประชากรนอกเขตเทศบาล ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มฯต่อวันหรือต่อสัปดาห์เพิ่มขึ้นในปีพ.ศ.2539 อัตราการดื่มทุกวันของผู้ชายเพิ่มจากร้อยละ 8.2 เป็น 8.8 และของผู้หญิงไม่เปลี่ยนแปลงลงร้อยละ 7.3 การดื่มวันเว้นวันของผู้ชายจากร้อยละ 10.2 เป็นร้อยละ 11.5 ของผู้หญิงจากร้อยละ 4.7 เป็น ร้อยละ 5.9 เป็นต้น รายงานการสำรวจ

¹ *Alcohol - Our Fatal Drug, New Record on Alcohol and Alcohol Related Problems from a Special Committee of the Royal College of Physicians, London, 1986*

ของสำนักงานสถิติแห่งชาติและแนวโน้มของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรทั้งผู้ชายและผู้หญิงเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลสำคัญคือต้อง “เข้าสนามคม”

คนไทยที่บริโภคเครื่องดื่มสุรา “เหล้าโรง” จากต่างประเทศยังคงใช้หน่วยวัด “ลิตร” “กิกะลิตร” มากกว่าวันนี้ คนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากพอประปรายเมื่อเทียบกับปี 1993 ดื่มต่อคนในปี 2530 เป็น 18.6 ลิตรต่อคนในปี ค.ศ.2540 ในช่วงเศรษฐกิจดีปี ค.ศ.2534 ปริมาณเครื่องดื่มฯ ของประชากรชาย 15 ลิตรขึ้นไปสูงสุด 17.6 ลิตร เมียร์และไวน์ ยังเพิ่มสูงขึ้นเร็วกว่าปี ค.ศ.2540 ปริมาณเบียร์ ไวน์ ของประชากรสูงสุด 19.5 ลิตรต่อคน สำหรับปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับประชาชนไทยดื่มเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 2 แกลลอน 6 ลิตรต่อคน คนดื่มมีอายุ 60 ปีลงมา ผู้หญิงในวัยทำงานดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น

ข.2 การศึกษาครัวเรือน

ภูมิลักษณ์จังหวัดลพบุรี

ลพบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในแปดจังหวัดภาคกลางตอนบนมีพื้นที่ 6,208.70 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 124 ตำบล 1,093 หมู่บ้าน สถิติจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี ค.ศ.2538 รายงานว่าจังหวัดลพบุรีมีประชากรทั้งสิ้น 745,894 คน เป็นชายร้อยละ 51 หญิงร้อยละ 49 ของประชากรทั้งหมด ประชากรอยู่ในเขตเทศบาล 1 ร้อยละ 6 และอยู่นอกเขตเทศบาลร้อยละ 94 ของประชากรทั้งจังหวัด ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งได้แก่ ทำนา ปลูกพืชไร่ และพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่ลพบุรี คือ ข้าว (หอมมะลิ) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ข้าวฟ่างเลี้ยงสัตว์ ไข่ไก่ไข่ปลา กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม กล้วยเล็บมือนาง และมะม่วงน้ำดอกไม้

ประชากรส่วนหนึ่งตั้งรกรากในจังหวัดลพบุรีมานานหลายชั่วอายุเรียกได้ว่าเป็น “คนลพบุรี” คนลพบุรีเดิมจะตั้งถิ่นฐานอาศัยแถบลุ่มน้ำลพบุรี และลุ่มน้ำป่าสัก ปลูกข้าวเป็นพืชหลัก คนกลุ่มนี้มีกระจายอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอท่าเรือ อำเภอโคกสำโรง และอำเภอ บ้านหมี่ อีกส่วนหนึ่งเป็นคนที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาตั้งรกรากในภวนะประมาณ 30-50 ปีมานี้เอง การอพยพเข้ามาตั้งรกรากของคนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือคนจากจังหวัดใกล้เคียงเป็น

¹ เขตเทศบาลเมืองลพบุรี เทศบาลเมืองบ้านหมี่ และเทศบาลตำบลเมืองท่าเรือ

การอพยพแบบค่อยๆเป็นค่อยๆไป คนกลุ่มใหม่นี้จึงมักได้ที่ทำกินเป็นที่ดอน ทำไร่เป็นส่วนใหญ่ ชาวบ้านตำบลดีดิ่ง อำเภอพัฒนานิคม เป็นกลุ่มที่ย้ายมาจากจังหวัดสกลนครและจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อกว่า 30 ปีมาแล้ว ชาวบ้านตำบลซับตะเคียน อำเภอชัยบาดาล ย้ายมาจากจังหวัดขอนแก่นในเวลาไล่เลี่ยกัน ชาวบ้านตำบลช่องสาวิกา อำเภอพัฒนานิคม ย้ายมาจากกรุงเทพฯ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีนโยบายให้เลิกอาชีพค้าขายในเมือง ได้รับที่ดินจัดสรรให้ทำกินที่นี่ ชาวบ้านเหล่านี้ปัจจุบันเป็นชาวบ้านที่มีฐานะมั่นคง ยังคงมีตัวอย่างอีกหลายพื้นที่ซึ่งคนจากถิ่นอื่นอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยถาวร ฉะนั้นลพบุรีไม่เพียงจะมีการผสมผสานของคนหลายภาคหลายภาษาเท่านั้น ยังมีการผสมผสานกลมกลืนของหลายวัฒนธรรมประเพณีอีกด้วย

ลักษณะประชากร

การสำรวจครัวเรือนตัวอย่าง 3,885 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 14,577 คน ในจำนวนนี้เป็นชายร้อยละ 48 หญิงร้อยละ 52 อายุต่ำกว่า 15 ปีร้อยละ 24 และอายุระหว่าง 15-60 ปี ร้อยละ 63 ส่วนจำนวนที่เหลือร้อยละ 13 เป็นผู้ที่มีวัยสูงกว่า 60 ปีขึ้นไป ประชากรเหล่านี้อยู่ในเขตเทศบาลร้อยละ 22 นอกเขตเทศบาลร้อยละ 78 ในด้านการศึกษาประชากรส่วนมากหรือร้อยละ 59 จบเพียงระดับประถมศึกษา ร้อยละ 10 จบชั้นมัธยมต้น ร้อยละ 11 เท่านั้นที่จบชั้นมัธยมปลายและอาชีวศึกษามีเพียงร้อยละ 4 จบชั้นอุดมศึกษา และที่เหลือร้อยละ 12 เป็นกลุ่มที่อายุยังไม่เข้าเกณฑ์บ้าง ไม่ได้เรียนหนังสือบ้าง

ประชากรครัวเรือนตัวอย่างร้อยละ 25 เป็นเกษตรกรทำนาทำไร่ ร้อยละ 18 กำลังอยู่ในโรงเรียน และร้อยละ 14 ทำงานรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 10 ทำงานธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 4 รับราชการ และอีกร้อยละ 4 ทำงานในโรงงาน ห้างร้าน และพบว่าพวกที่ไม่มีงานทำมีถึงร้อยละ 23 ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ 10 เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี พวกที่ไม่มีงานทำ เด็กในเมืองและชนบทนี้ ร้อยละ 18 อยู่ในชนบท ร้อยละ 5 อยู่ในเมือง

ครัวเรือนตัวอย่างส่วนมากเป็นครัวเรือนเดี่ยว (nuclear family) สมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาล โดยเฉลี่ยมีเพียง 3.5 คน ซึ่งหมายถึงมีเพียงพ่อแม่ และลูกเท่านั้น แม้ในชนบทจะมีอัตราสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยสูงกว่า คือ 3.8 คน ก็ยังแสดงให้เห็นว่าจำนวนประชากรในครัวเรือนหนึ่งๆ มีน้อย การเป็นครอบครัวเดี่ยวมิได้หมายความว่าไม่มีบุตรเพียง 1 หรือ 2 คน จากการสำรวจพบว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลมีบุตรโดยเฉลี่ย 2.6 คนต่อครัวเรือน และนอกเขตเทศบาลมีบุตรโดยเฉลี่ย 3.3 คน บุตรเหล่านี้ เมื่อโตและเรียนจบการศึกษามาบังคับบ้นหรืออาจ

สูงขึ้นไปถึงชั้นมัธยมต้นก็ออกทำงานมีครอบครัว และแยกครอบครัวออกไปค่อนข้างเร็วไม่อยู่
ทำนาทำเกษตรในพื้นที่ของพ่อแม่อย่างที่เคยปฏิบัติกันในสมัยอดีต

จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง 3,885 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 14,577 คน เป็นหญิง
มากกว่าชาย (52:48) ส่วนใหญ่อยู่ชนบทเขตเทศบาล (78: 22) มีอายุอยู่ในวัยแรงงาน
(15-60 ปี) มากที่สุด รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 15 ปีลงไป และ 60 ปีขึ้นไป (83 : 24 : 13)
3 ใน 5 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา : ใน 4 เป็นเกษตรกร นอกจากนี้ทำอาชีพ
นอกเกษตรกรรม เช่น ค้าขาย รับราชการและกำลังเริ่มออกมีสื่อ สังคมครัวเรือนเป็น
ครัวเรือนเดี่ยว จำนวนสมาชิกหัวมีเฉลี่ยที่ 3.7 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก 2 คน

การบริโภคเครื่องตีมแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มหลายชนิดที่ได้รับความนิยมในจังหวัดสมุทรสาคร สุราไทย หรือชาวบ้านเรียก
“เหล้าแดง” มี 3 ยี่ห้อคือ แม่โจ้ หงษ์ทองและแสงทิพย์ สุราขาว ชาวบ้านเรียก “เหล้าขาว”
หรือบางแห่งเรียก “35 สักวิ” สุราจีน ชาวบ้านมักเรียกตามยี่ห้อว่า “เหล้าเซียงฮุน” สุรา
ต่างประเทศ เบียร์ มี 2 ยี่ห้อคือ สิงห์ และช้าง และชาตอง (ซึ่งเป็นเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของ
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับเหล้าขาว 35 สักวิ) เครื่องดื่มเหล่านี้อาทพบเห็นได้ทั่วไปตามบ้านชายสุรา
บดึก ในเมือง ส่วนนอกเมืองจะพบเครื่องดื่มเหล่านี้ตามร้านชำ หมู่บ้านที่เป็นชุมชนดั้งเดิม
ของจังหวัดสมุทรสาคร ยังมีสุราเถื่อน หรือบางพื้นที่เรียกว่า “เหล้าป่า” ซึ่งเป็นสุราที่ผลิตขึ้นเองใน
ชุมชนจำหน่ายอย่างไม่เปิดเผย เหล้าป่านี้ราคาถูกจึงได้รับความนิยมในกลุ่มชาวบ้านที่มีรายได้
ไม่สูงนัก ราคาที่ขายตามหมู่บ้านประมาณ 22-25 บาทต่อขวด ในปริมาณบรรจุเท่ากับเหล้า 35
สักวิซึ่งขายในราคา 45-50 บาท หมู่บ้านที่ลักลอบผลิตเครื่องดื่มชนิดนี้ ยังมีอยู่ในเขตตำบล
ชนบทนอกอำเภอเมือง และบางตำบลในอำเภอท่าเรือ

สรรพสามิตจังหวัดสมุทรสาครรายงานปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มทุกประเภท ปีพ.ศ.2537 ซึ่ง
เมื่อนำมาหารายได้ส่วนเก็บจำนวนประชากรทั้งจังหวัดแล้ว ได้อัตราส่วนน้ำสุราสูงถึง 13 ลิตร/คน
และอัตรานี้จะสูงถึง 17 ลิตร เมื่อเทียบอัตราส่วนต่อประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป อัตรานี้เป็นสถิติ
ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณเครื่องดื่มจากยอดจำหน่ายเฉลี่ยของประชากร

ทั้งประเทศที่อายุ 15 ปีขึ้นไปในปีเดียวกัน คือ 15.5 ลิตรต่อคนต่อปี¹ ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประชาชนชาวลพบุรีมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มฯต่อคนสูงในระดับที่น่าจะต้องมีการเฝ้าระวังและป้องกันอันตราย

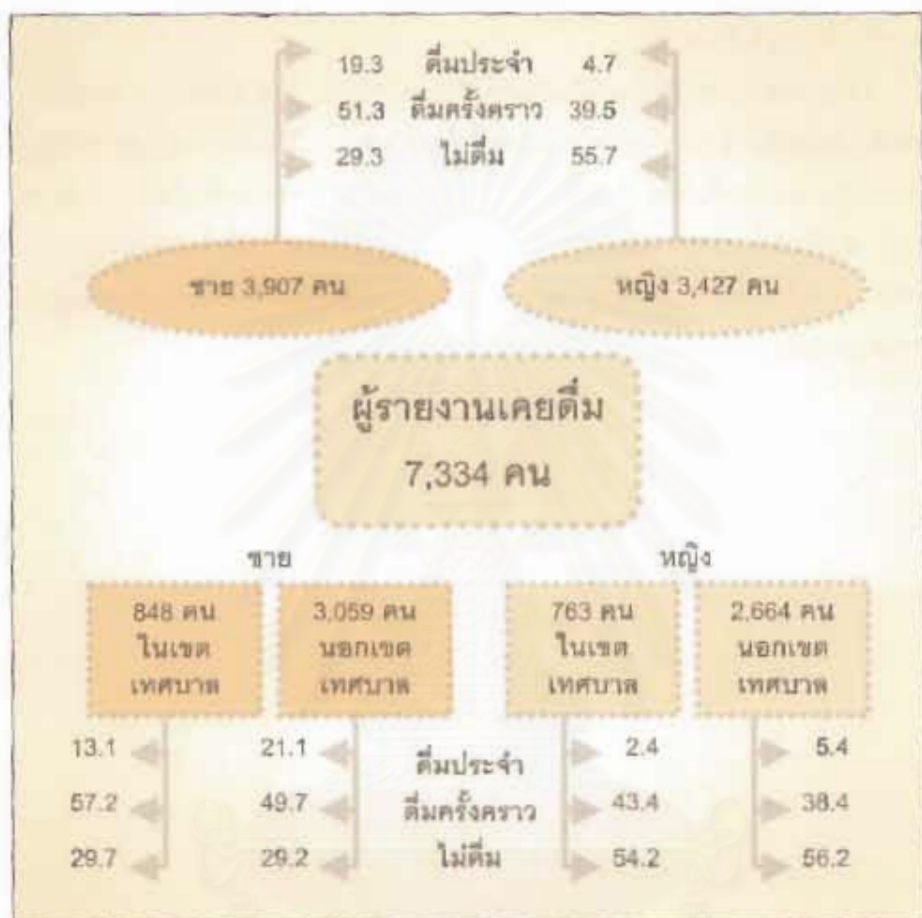
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เป็นตัวอย่างทั้งหมด 10,051 ราย ร้อยละ 73 รายงานว่า "เคยดื่ม" เครื่องดื่มฯ มาแล้วไม่วินิจฉัยชนิดใดชนิดหนึ่ง และในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา คนกลุ่มที่เคยดื่มนี้ ร้อยละ 12 รายงานว่าดื่มเครื่องดื่มฯเป็น "ประจำ" ร้อยละ 46 รายงานว่าดื่มเป็น "บางครั้งบางคราว" ส่วนอีกร้อยละ 42 "ไม่ดื่ม" เลย ถ้าจำแนกกลุ่มผู้ที่รายงานเคยดื่มตามลักษณะการดื่มในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา เป็นอัตราส่วนตามกลุ่มชายและหญิงในเขตพื้นที่เมืองและชนบทจะได้ อัตราส่วนการดื่มประจำ เป็นครั้งคราว และไม่ดื่มดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สถิติจากกรมสรรพสามิต ยอดจำหน่ายปีพ.ศ. 2537 เป็นปริมาณ 645.3 ล้านลิตร

แผนภูมิที่ 1 อัตราส่วนการดื่มเครื่องดื่มชาใน 1 ปีก่อนสัมภาษณ์

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุในปัจจุบัน เห็นว่าเริ่มดื่มชา ครั้งแรกเมื่อมีอายุประมาณ 17-18 ปี โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชาย แต่กลุ่มผู้หญิงจะเริ่มดื่มเมื่อมีอายุ 19-20 ปีเป็นส่วนมาก ถ้าเปรียบเทียบระหว่างคนในเมืองกับคนในชนบทแล้ว ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่จะเริ่มดื่มเครื่องดื่มชาเมื่ออายุ 19-20 ปี แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างอายุ 15-19 ปี 20-39 ปี และ 40 ปีขึ้นไป จะเห็นว่าคนในเขตเมืองมีอัตราส่วนเริ่มดื่มในวัยเด็กมากกว่าคนในเขตชนบท โดยเฉพาะกลุ่มวัยก่อนอายุปัจจุบัน 15-19 ปีที่สูญเสียในเมืองมีคนเริ่มดื่มเมื่ออายุน้อยกว่า 16 ปี ร้อยละ 68 ขณะที่คนในชนบทวัยเดียวกันเริ่มดื่มเครื่องดื่มชา ร้อยละ 63.8 สำหรับกลุ่มที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว อายุ

20-39 ปี ถ้าอยู่ในเมือง ร้อยละ 90.1 เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งเป็นอัตราส่วนมากกว่าผู้ที่อยู่ในชนบทที่ตราร้อยละ 77.8 ประชากรวัย 40 ปีขึ้นไป ในเมืองเริ่มดื่มครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 76.4 ซึ่งมากกว่าในชนบทที่มีอัตราร้อยละ 62.3

ในบริบทของครอบครัว ผู้ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ประมาณ 1 ใน 3 ดื่มสุราขาว เป็นเครื่องดื่มฯ ชนิดแรก รองลงมาคือ สุราเถื่อน ร้อยละ 22.7 และสุราไทยร้อยละ 20.4 เป็นอันดับสาม สำหรับภรรยา ส่วนมากหรือประมาณ 1 ใน 2 ดื่มยาของเป็นสุราชนิดแรก รองลงมาคือ สุราขาว ร้อยละ 20.4 สมาชิกในครัวเรือนอายุ 15 ปีขึ้นไป 1 ใน 3 ดื่มสุราไทย รองลงมาคือสุราขาว ร้อยละ 27.5 และดื่มเบียร์เป็นอันดับสาม แสดงให้เห็นว่าประชากรเลขปี่มีความนิยมดื่มเครื่องดื่มฯหลายชนิด แต่สำหรับเครื่องดื่มฯชนิดแรกแล้วผู้ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนมักดื่มสุราขาว แม้บ้านมักดื่ม ยาของ ส่วนสมาชิกในบ้านซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่แล้ว สุราไทย หรือเหล้าสีเป็นชนิดที่ดื่มมากกว่า

เครื่องดื่มฯชนิดแรกที่เลือกดื่มแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจนระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย และระหว่างคนในเมืองกับคนในชนบท ผู้หญิงทั้งที่อยู่ในเมืองและในชนบทส่วนมากดื่มยาของเป็นชนิดแรก แต่ผู้ชายในเขตเมืองมักดื่มสุราไทย และผู้ชายนอกเมืองมักดื่มสุราขาวเป็นชนิดแรก ถ้าพิจารณาระหว่างกลุ่มอายุต่างๆ ก็พบความแตกต่างของเครื่องดื่มฯชนิดแรกที่เลือกดื่มด้วย คือ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี มักเริ่มดื่มสุราไทยเป็นชนิดแรกมากที่สุด รองลงมาคือเบียร์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของวัยรุ่นที่อยู่ทั้งในเมืองและในชนบท ส่วนคนวัยหนุ่มสาวอายุ 20-39 ปี ในเขตเมืองมักดื่มสุราไทย ในเขตชนบทมักดื่มสุราขาว ถ้าเป็นผู้ที่อายุ 40 ปีขึ้นไปนั้น ในเขตเมืองจะดื่มสุราไทย ในเขตชนบทจะมีเครื่องดื่มฯหลายชนิดที่คนรุ่นอายุนี้ดื่มเป็นครั้งแรก ได้แก่ สุราขาว ยาของ และสุราเถื่อน อาจสรุปได้ว่า สุราไทยและสุราขาว นับเป็นเครื่องดื่มฯชนิดแรกของผู้ชาย โดยที่แยกกัน ชายในเมืองดื่มสุราไทย ชายนอกเมืองดื่มสุราขาว ส่วนยาของเป็นเครื่องดื่มฯของผู้หญิง ผู้ดื่มอายุยังน้อยมักเริ่มดื่มสุราไทยและเบียร์ เมื่ออายุมากขึ้น สุราไทยเป็นเครื่องดื่มฯของคนในเมือง สุราขาว ยาของ และสุราเถื่อน เป็นเครื่องดื่มฯชนิดแรกของคนในชนบท

การแนะนำชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มฯครั้งแรกนับว่าสำคัญ มีบุคคล 2 กลุ่มที่มีอิทธิพลในเรื่องนี้ โดยเฉพาะเมื่อแยกระหว่างผู้ชายและผู้หญิงแล้วเห็นได้ค่อนข้างชัดเจนว่า ผู้ชายจะมี "เพื่อน" ทั้งที่เป็นเพื่อนมักเรียนและเพื่อนบ้านเป็นผู้ชักนำให้ดื่มเป็นส่วนมาก นอกจากเพื่อนแล้วความรู้สึก "อยากทดลอง" ก็มีอิทธิพลต่อการดื่มครั้งแรกของผู้ชายอีกด้วย สำหรับผู้หญิง "พ่อแม่ ญาติหรือเพื่อน" นับว่ามีอิทธิพลต่อการดื่มครั้งแรกของคนกลุ่มนี้มากที่สุด และ "เพื่อน" มีอิทธิพลรองลงมา

เพื่อน หรือพ่อแม่ ญาติหรือแฟนหรืออยากทดลอง นั่นมีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มฯ ในระดับความสำคัญแตกต่างกันโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มอายุระหว่างผู้ดื่มซึ่งอยู่ในและนอกเขตเมือง เมื่ออายุ 15-19 ปี เพื่อนชวนให้ดื่มและอยากทดลองดื่มนั้นมีอัตราสูงคือประมาณร้อยละ 50.0 และ 41.0 ในเขตเมืองร้อยละ 50.8 และ 41.0 นอกเขตเมืองอัตรานี้จะค่อยๆ ลดลงเมื่อผู้ดื่มอายุมากขึ้น ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นทั้งผู้ดื่มที่เป็นชายและหญิง แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าพ่อแม่ญาติหรือแฟนเป็นคนชักชวนให้ดื่ม อัตราการดื่มจะน้อยสำหรับกลุ่มผู้ดื่มที่อายุ 15-19 ปี และอัตราส่วนนี้จะค่อยๆ เพิ่มมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

ผู้ที่เคยดื่มเครื่องดื่มฯ เหล่านี้ มีเหตุผลสำคัญ 3 ประการ ที่ตัดสินใจดื่มครั้งแรก กลุ่มผู้ดื่มชายทั้งในเมืองและในชนบทให้เหตุผลพ้องกันว่าดื่มครั้งแรกเพราะอยากทดลองมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อนชวน สำหรับผู้ดื่มที่เป็นหญิงในเมืองให้เหตุผลว่าดื่มครั้งแรกเพราะอยากทดลองมากที่สุด รองลงมาคือ ดื่มเพื่อสุขภาพ ส่วนผู้หญิงในชนบทมีเหตุผล กัดบกัน ส่วนใหญ่จะดื่มสุราเพื่อสุขภาพ เหตุผลรองลงมาคือ อยากทดลอง นอกจาก 3 เหตุผลที่เป็นหลักนี้แล้ว ยังมีเหตุผลของการดื่มเพื่อการเข้าสมาคมและงานเลี้ยงอีก ที่มีรายงานรองลงมาในกลุ่มผู้ดื่มในเมืองทั้งชายและหญิง

ผู้ชายและผู้หญิงเมื่อดื่มครั้งแรกแล้วมีการพัฒนาเครื่องดื่มฯ จะดื่มเครื่องดื่มฯ ชนิดต่างกัน ผู้ชายส่วนใหญ่หรือร้อยละ 38.8 เริ่มดื่มสุราขาว รองลงมาคือ สุราไทยและสุราเถื่อน ปัจจุบันผู้ชายกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งเป็นพวกที่ดื่ม "บางโอกาสหรือเป็นครั้งคราว" ซึ่งยังคงเลือกที่จะดื่มสุราไทย สุราขาวเป็นส่วนมาก คือ ร้อยละ 47.7 และ 36.4 ตามลำดับ และบางกลุ่มดื่มเบียร์ แต่การดื่มสุราเถื่อนลดน้อยลง ส่วนผู้ที่พัฒนาไปดื่ม "ประจำ" นั้นเห็นได้ชัดว่าอัตราดื่มสุราขาวสูงสุดถึงร้อยละ 62.8 และรองลงมาคือ สุราไทยและสุราต่างประเทศ ร้อยละ 21.1 ส่วนผู้หญิงที่เริ่มจากการดื่มยาต้องเป็นส่วนมากร้อยละ 42.4 และปัจจุบันคนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งเป็นคนที่ดื่มเป็นครั้งคราวได้เปลี่ยนเป็นดื่มเบียร์มากที่สุดหรือร้อยละ 35.1 รองลงมาคือ สุราไทย ผู้หญิงกลุ่มที่พัฒนาไปดื่มประจำเปลี่ยนมาดื่มสุราขาวมากที่สุดถึงร้อยละ 52.5 รองลงมายังคงดื่มยาต้อง ร้อยละ 25.0 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ผู้ชายที่เริ่มรู้จักสุราขาวเป็นชนิดแรกและเริ่มเป็นคน queดื่มสุราเป็นครั้งคราวหรือดื่มเฉพาะที่มีความจำเป็นมักเลือกดื่ม "สุราไทย" แต่สำหรับบางคนที่ต้องดื่มเครื่องดื่มฯ เป็นประจำก็ยังคงเลือกดื่ม "สุราขาว" ส่วนผู้หญิงที่ดื่มยาต้องเป็นครั้งแรก ปัจจุบันเป็นคน queดื่มเป็นครั้งคราวมักจะทำเลือกดื่ม "เบียร์" และบางคนที่ต้องดื่มเป็นประจำก็ยังคงเลือกดื่ม "สุราขาว"

ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มนมชุมชนที่เป็นแหล่งกระจายเครื่องดื่มนม ไปสู่ผู้บริโภคจำนวนมาก คือ "ร้านชำ" ซึ่งเป็นร้านขายของชำประเภท เช่น เครื่องใช้ในครัวเรือน อาหารแห้ง อาหารสด (บางแห่ง) เสื้อผ้า น้ำมันก๊าด เป็นต้น ร้านขายของชำในหมู่บ้านเกือบทุกแห่งมีภาชนะใช้สำหรับตวงเครื่องดื่มนมเพื่อขายปลีกให้ลูกค้าได้ตลอดเวลา ลูกค้าบางคนซื้อแล้วดื่มนมที่ร้านทันที บางคนซื้อใส่ถุงพลาสติกหิ้วกลับไปกินที่บ้าน สุราชาวหรือ 35 ดีกรี เป็นเครื่องดื่มนมแบ่งขายปลีกเป็นหน่วยย่อยมากที่สุด เริ่มตั้งแต่ "กึ่ง" มีภาชนะตวงเป็นโลหะเล็กคล้ายถ้วยมีหู ตวงขายราคากิ่งละประมาณ 3 บาท "กึ่ง" ใช้นวดลิโหเป็นหน่วยตวงราคากิ่งละประมาณ 12-13 บาท ถ้าซื้อ "ครึ่งขวด" ใช้นวดน้ำอัดลมเป็นหน่วยตวงขายราคาครึ่งขวด 24 บาท ถ้าขายทั้งขวดราคาประมาณ 45-47 บาท (ราคาต้นปีพ.ศ.2539)

จำนวนร้านจำหน่ายเครื่องดื่มนมกับจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปแต่ละชุมชนนั้นเป็นเครื่องบ่งชี้การเข้าถึงเครื่องดื่มนมของประชาชนในแต่ละพื้นที่เป็นอย่างดี ประชาชนในเขตเทศบาลเข้าถึงเครื่องดื่มนมได้น้อยกว่าประชาชนนอกเขตเทศบาล ดังข้อมูลจากตาราง ต่อไปนี้

เครื่องบ่งชี้	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
จำนวนร้านขายสุรา	100	598
จำนวนหมู่บ้าน	12	60
จำนวนประชากร 15 ปีขึ้นไป	1,538	7,692
จำนวนร้านค้าเครื่องดื่มนมต่อหมู่บ้าน (ชุมชนอาคาร)	8.3	10.0
จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปต่อร้านค้าเครื่องดื่มนม	15.4	12.9
จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปต่อหมู่บ้าน(ชุมชนอาคาร)	128.2	128.2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติของกรมการทะเบียนการค้าระบุว่า ประชาชนที่อายุ 15 ปีขึ้นไปที่ยังเป็นสมาชิกนอกร่วมปี พ.ศ.2557 ถึง 17 มีสหกรณ์ ซึ่งสูงกว่าอัตราเฉลี่ยของประเทศ 15.5 มีสหกรณ์ สุราษฎร์ สุราษฎร์ สุราษฎร์ เมอร์ ฟาร์ม และสุราษฎร์เป็นสหกรณ์ที่นิยมที่สุดในสหกรณ์การเกษตร 2 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด "เกษตร" เครื่องดื่ม ผู้รับเงินคืนเครื่องดื่ม จากผู้หญิง และมีแนวโน้มว่าผู้ดื่มจะมีอายุมากขึ้นเรื่อยๆ สุราษฎร์ และเมอร์ เป็นเครื่องดื่มของคนในชนบท สุราษฎร์ และภาคกลางเป็นเครื่องดื่มของคนในเขตเมือง "ความชอบผู้ชายของ" "เพื่อน" มีสิทธิลดค่าเครื่องดื่มสำหรับผู้ชาย "เพื่อน" ผู้หญิงมีสิทธิลดค่าเครื่องดื่มสำหรับผู้หญิง

การบริโภคเครื่องดื่มอัดลมเป็นประจำ

ผู้ดื่มเครื่องดื่มอัดลมทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ดื่มเป็นประจำและเป็นเครื่องดื่มที่ ผู้ดื่มเป็นประจำคือ ผู้ที่ดื่มทุกวันหรือเกือบทุกวันและดื่มเครื่องดื่มอัดลมชนิดใดชนิดหนึ่งหรือ 2 ชนิด อย่างสม่ำเสมอ สำหรับผู้ดื่มเป็นครั้งคราวเป็นผู้ที่ดื่มแต่เฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ เช่น งานเลี้ยงหรือ งานสังสรรค์ งานเทศกาล หรือโอกาสสังสรรค์ มีเพียงผู้ดื่มเท่านั้น

การจำแนกผู้ดื่มเป็นประจำหรือดื่มบ้างครั้งบางคราวนี้ เป็นการประเมินตนเองในรูปแบบสัมภาษณ์ว่าเป็นผู้ดื่มแบบใดในปัจจุบัน และในช่วงเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าร้อยละ 12.6 ของผู้ดื่มในช่วงเวลา 1 ปีที่ผ่านมา รายงานว่าตนเองดื่มเป็นประจำ ในจำนวนผู้ที่ดื่มเป็นประจำนี้ ประมาณร้อยละ 60 รายงานว่าดื่ม "ทุกวันหรือเกือบทุกวัน" (มากกว่า 20 วันต่อเดือน) ผู้ที่ดื่มเป็นประจำส่วนใหญ่หรือร้อยละ 87 อยู่ในเขตเมืองและร้อยละ 82 เป็นผู้ชาย กลุ่มผู้ดื่มเครื่องดื่มอัดลมเป็นประจำนี้มี 76 คน หรือร้อยละ 8.3 หยดดื่มในช่วงเช้าประมาณ 3 มื้อ และอีก 32 คนหรือ ร้อยละ 3.5 หยดดื่มทุกวันพระ นั่นหมายความว่าในจำนวนผู้ที่ดื่มเป็นประจำนี้ ร้อยละ 11.8 หยดดื่มเนื่องจากเป็นวันสำคัญทางศาสนา

สุราษฎร์เป็นเครื่องดื่มที่ผู้ดื่มเลือกดื่มเป็นประจำมากที่สุดร้อยละ 60.1 ถึงแม้ว่าสุราษฎร์ เป็นเครื่องดื่มที่ ไม่ได้ได้รับความนิยมในหมู่คนที่ดื่มเป็นประจำก็ตาม ร้อยละ 80.2 ของผู้ที่ไม่ดื่มสุราษฎร์ยังคงดื่มสุราษฎร์ ร้อยละ 63.4 ของผู้ที่ไม่ดื่มสุราษฎร์ร้อยละ 61.8 ของผู้ที่ไม่ดื่มเมอร์ร้อยละ 42 ของผู้ที่ไม่ดื่มฟาร์ม ยังคงดื่มเครื่องดื่มชนิดอื่นเป็นเครื่องดื่มเป็นประจำ ยกเว้นผู้ดื่มสุราษฎร์ และสุราษฎร์เล็กน้อยที่ดื่มมาตั้งแต่ เมอร์ และสุราษฎร์

การวิจัยผู้ดื่มเป็นประจำหรือดื่มบ้างครั้งของผู้ที่อยู่ในเมืองกับในชนบทมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับชนิดของเครื่องดื่มที่ดื่ม สุราษฎร์เป็นที่ยอมรับของผู้ชายและผู้หญิงในเมืองเป็นส่วนใหญ่ที่ร้อยละ 52.7

และร้อยละ 36.8 ขณะที่สุราขาวเป็นที่นิยมของผู้ชายและของผู้หญิงในชนบทคือ ร้อยละ 69.1 และร้อยละ 55.4 ส่วนยาต้องเป็นที่นิยมของผู้หญิงในชนบท สุราจีน เบียร์และไวน์เป็นที่นิยมของผู้หญิงในเขตเมืองรองลงมาจากสุราขาว

ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มเป็นประจำ ประมาณครึ่งหนึ่งดื่ม "คนเดียวน" อีกครึ่งหนึ่งเป็นพวกที่ต้องดื่มเป็น "กลุ่ม" เช่น ดื่มกับเพื่อนบ้านหรือเพื่อนที่ทำงาน พฤติกรรมการดื่มคนเดียวให้พบว่าเป็นพฤติกรรมของผู้ชายในเมือง และของผู้หญิงทั้งในเมืองและในชนบท คือ ร้อยละ 56.3, 50.0 และ 55.2 ตามลำดับ สำหรับผู้ชายในชนบทส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ดื่มเครื่องดื่มที่เป็นกลุ่มกับเพื่อนบ้าน กับญาติหรือเพื่อนทำงานด้วยกัน

ช่วงเวลาของผู้ชายดื่มประจำ ส่วนมากนิยมดื่ม คือ ตอน "หลังเลิกงาน" ร้อยละ 48.4 แต่ผู้หญิงส่วนมากร้อยละ 54 ดื่มตอน "ก่อนอาหารเย็น" ผู้ดื่มประจำส่วนมากดื่มสุราขาว และจะดื่มโดยไม่ผสมมีผู้ดื่มสุราไทยจำนวนหนึ่งจะดื่มผสมกับโซดาหรือน้ำเปล่าผู้ชายในชนบทจำนวนหนึ่งดื่มสุราขาวผสมกับเครื่องดื่มูกำลังและผู้หญิงจะดื่มสุราขาวผสมชาolongxi 11 ตัว

การกิน "กับแกล้ม" ที่ปูดขึ้นมาเป็นศิลปะหรือนาฏกรรมดื่มเครื่องดื่มมาหรือการดื่มพร้อมกับการรับประทานอาหารตามปกติเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติกันมากในกลุ่มที่ดื่มประจำของทั้งผู้ชายและผู้หญิงในเมืองและผู้ชายในชนบท ส่วนผู้หญิงในชนบทมักดื่มเครื่องดื่มๆ โดยไม่มีกับแกล้ม

ผู้ชายในเมืองและชนบทที่ดื่มประจำด้วยปริมาณเครื่องดื่มๆ เฉลี่ยแต่ละครั้ง มีอัตราส่วนใกล้เคียงกันมากคือ ร้อยละ 38.8 และร้อยละ 35.5 ดื่มครั้งละ 1 ก๊ก ส่วนผู้หญิงในเมืองก็ดื่ม 1 ก๊กด้วยอัตราร้อยละ 33.3 แต่ผู้หญิงในชนบทร้อยละ 54.5 ดื่มครั้งละ 1 กิง แสดงว่าผู้หญิงในชนบทดื่มปริมาณโดยเฉลี่ยน้อยกว่าที่สุด เมื่อเปรียบเทียบผู้หญิงกับผู้ชายในเมืองจะเห็นว่าผู้หญิงยังดื่มปริมาณน้อยกว่าเพราะมี ผู้ดื่มครั้งละ 1 กิง ร้อยละ 33.3 ซึ่งเป็นอัตราส่วนสูงกว่าผู้ชายดื่ม 1 กิง เกือบ 2 เท่า

ในกวางตุ้งปริมาณการดื่มเครื่องดื่มๆ ของผู้ชายและผู้หญิงที่ดื่มประจำทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล อนุมานว่าผู้ผู้นิยมสุราสีและผู้นิยมสุรารวมดื่มสุราขาว โดยใช้ปริมาณสุราสี 1 ขวดเท่ากับ 750 มล. (40 ดีกรี) สุราขาว 1 ขวดเท่ากับ 625 มล. (35 ดีกรี) ปรากฏว่าอัตราเฉลี่ยต่อคนในการดื่มแต่ละครั้งนั้นผู้ชายในเขตเมืองดื่มมากที่สุดคือ 383 มล. ขณะที่ผู้ชายนอกเขตดื่ม 250 มล. และผู้ที่ดื่มรวมกันอันดับสามและสี่ตามลำดับ คือ ผู้หญิงในเขตเมือง 193 มล. ผู้หญิงนอกเขต 107 มล. หรือคิดเป็นปริมาณแอลกอฮอล์ต่อปีการดื่มหนึ่งครั้ง ได้ดังตารางต่อไปนี้

การดื่มเครื่องดื่มฯ	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
◆ ปริมาณเครื่องดื่มฯ เฉลี่ยต่อคน (มต.)	383	193	250	107
◆ ปริมาณแอลกอฮอล์ เฉลี่ยต่อคน (มต.)	153	77	87	37

ผู้ดื่มประจำมากกว่าร้อยละ 80 จะซื้อสุราจากร้านชำ ผู้ชายที่ดื่ม "ประจำ" นั้นนอกจากจะซื้อจากร้านชำที่ขายของชำปาดะแล้ว ยังมีอีกจำนวนหนึ่งที่ซื้อจากร้านที่ "ขายสุรา" เพียงอย่างเดียว ร้านประเภทนี้มีทั้งในเมืองและในชนบท ร้าน "ขายสุรา" นี้บางแห่งมีโต๊ะ 1-2 โต๊ะตั้งไว้สำหรับผู้ที่ต้องการดื่มเป็นกลุ่ม แต่ร้านประเภทนี้ไม่มีอาหารขาย ร้านขายเครื่องดื่มฯ ลักษณะนี้มักเป็นร้านที่ผู้ชายเท่านั้นที่เข้าไปนั่งดื่ม

อัตราสูงสุดสำหรับค่าใช้จ่ายจากการดื่มเครื่องดื่มฯ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาของผู้ดื่มประจำ นับว่าแตกต่างค่อนข้างชัดเจนระหว่างผู้ชายในเขตเมืองกับผู้ชายในเขตชนบท แต่ผู้หญิงในเขตเมืองและชนบทไม่แตกต่างกัน ผู้ชายในเมืองอัตราสูงสุดร้อยละ 29.1 เสียค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มฯ ภายใน 1 เดือนมากกว่า 1,000 บาท แต่ผู้ชายในชนบทอัตราสูงสุดร้อยละ 33.2 เสียค่าใช้จ่ายในการดื่มเพียง 100-300 บาทเท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนเงินเท่ากับผู้หญิงในเมืองและชนบทจ่ายเป็นค่าดื่มสุรภายใน 1 เดือนด้วย แต่ถ้าวัดจากรายการเป็นอัตราส่วนของผู้ที่จ่ายมากกว่า 500 บาท ใน 1 เดือน ทั้งผู้ชายและผู้หญิงในเขตเมืองจะมีอัตราสูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตชนบทประมาณ 1 เท่า

ในการคำนวณรายจ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มฯ ที่จ่ายในช่วง 30 วันก่อนสัมภาษณ์ ปรากฏว่าภายในเขตเมืองมีรายจ่ายค่าเครื่องดื่มเฉลี่ยต่อคนสูงสุด คือ 789 บาท ส่วนชายในเขตชนบทจ่ายเฉลี่ยเพียง 508 บาท ซึ่งเป็นรายจ่ายค่าเครื่องดื่มฯ ที่ใกล้เคียงกับรายจ่ายเฉลี่ยของผู้หญิงในเขตเมืองเฉลี่ยคือ 494 บาท และผู้ที่จ่ายค่าเครื่องดื่มฯ เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนน้อยที่สุดคือผู้หญิงในชนบท 326 บาท

ประชากรร้อยละ 12.6 ดื่มเครื่องดื่มฯ ประจำ คือ ดื่มมากกว่าเดือนละ 20 วัน และมีร้อยละ 11.8 ของผู้ที่ดื่มประจำ หยุดดื่มในวันพระหรือระหว่างเข้าพรรษา ผู้ดื่มประจำในเมืองนิยมสุราโทธ แต่ผู้ดื่มในชนบทนิยมสุราขาว ผู้ดื่มประจำมักจะมีเครื่องดื่มฯ ชนิดเดียวกับที่ดื่มครั้งแรก ยกเว้นผู้ดื่มสุราเดือนครั้งแรกที่มักจะเปลี่ยนมาดื่มสุราขาวประจำแทน ผู้ดื่มประจำบางส่วน "ดื่มคนเดียว" บางส่วน "ดื่มเป็นกลุ่ม" ดื่มคนเดียวมักดื่มก่อนอาหารเย็น ดื่มเป็นกลุ่มมักดื่มหลังเลิกงาน ผู้ชายในเมืองมีรายจ่ายค่าเครื่องดื่มฯ สูงกว่าผู้หญิงในชนบทกว่า 3 เท่า

การบริโภคเครื่องดื่มของผู้ดื่ม "ครึ่งครว"

ในบริบทของสังคมไทย การดื่มเครื่องดื่มกลายเป็นเครื่องดื่มของภาพแสดงความเป็นดี การแสดงความสนุก-สนานรื่นเริง ดังนั้นการเฉลิมฉลองงานเทศกาล สงกรานต์ ปีใหม่ งานแต่งงาน งานบวช การได้รับตำแหน่งเลื่อนชั้น การสวมเสื้อเสีจรงค์ ล้วนมีเครื่องดื่มทั้งสิ้น ในชนบทงานสวดศพมีการดื่มเครื่องดื่มมากกว่างานแต่งงาน งานบวช ส่วนในเมืองการดื่มเครื่องดื่มเกิดขึ้นในโอกาสไปนหาหาสู่เยี่ยมเยียนระหว่างเพื่อนฝูง ลูกหลานด้วยโอกาสต่างๆ ดังกล่าวนี้เอื้อให้เกิดการดื่มที่เรียกว่าดื่ม "บางครึ่งบางครว"

ประชากรตัวอย่างที่เคอดื่มเครื่องดื่มฯ ร้อยละ 45 รายงานว่าดื่มเป็น "ครึ่งครว" ในโอกาสต่างๆ และโอกาสในการดื่มของผู้ชายกับผู้หญิงนั้นแตกต่างกัน แต่โอกาสในการดื่มของผู้ดื่มคนเดียวกับผู้ที่มีดื่มเป็นกลุ่ม โอกาสในการดื่มแต่ละครั้งนั้นเห็นได้ชัดว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกัน เนื่องจากผู้ที่มีดื่มคนเดียวก็มีโอกาสที่ตนเองดื่มกับคนอื่นด้วยบางครั้งและโอกาสที่จะได้ดื่มบ่อยคือ งานเทศกาลสงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน

การดื่มเครื่องดื่มฯ เนื่องในโอกาสต่างๆ เหล่านี้ ถ้า ผู้ดื่มเป็นผู้ชายในเมืองมักดื่มที่บ้านตนเอง และดื่มที่ร้านอาหารหรือร้านสุรา แต่ถ้าเป็นผู้ชายในชนบท ส่วนมากดื่มที่บ้านตนเอง และอีกกลุ่มดื่มตามบ้านที่จัดงาน ซึ่งเห็นแก่การดื่มของผู้หญิงในเมือง และผู้หญิงในชนบท คือ ดื่มที่บ้านตนเอง และดื่มสุรา ณ บ้านที่จัดงาน

การดื่มเครื่องดื่มฯ เป็น "ครึ่งครว" เป็นพฤติกรรมรวมกลุ่มทางสังคมอย่างชัดเจน ผู้ดื่มเป็นครึ่งครวทั้งหมดกว่าร้อยละ 80 รายงานว่าดื่ม "เป็นกลุ่ม" กับเพื่อนบ้านญาติ เพื่อนทำงานและกับลูกน้อง เป็นต้น ความสำคัญของการรวมกลุ่มก็เพื่อวัตถุประสงค์การได้แลกเปลี่ยน สังสรรค์ แสดงความยินดีหรือได้รับรู้ความเปลี่ยนแปลงความเคลื่อนไหวของคนอื่น โดยมี "สุรา" เป็นสื่อกลาง พฤติกรรมการดื่มเป็นกลุ่มมีความแตกต่างกันระหว่างชนิดของเครื่องดื่มกับกลุ่มผู้ดื่มด้วยเช่นกันเช่นจ้างชัดเจน ผู้ชายที่ดื่ม "สุราไทย" และผู้ชายที่ดื่มเบียร์ มักจะดื่มกับเพื่อนที่ทำงานเป็นส่วนมาก คือ ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 39.4 แต่ถ้าผู้ชายที่ดื่ม "สุราขาว" ก็มักจะดื่มกับเพื่อนบ้านเป็นส่วนมาก ร้อยละ 53.8 ผู้ชายถ้าดื่มกับญาติกับคู่รัก มักจะดื่มเบียร์หรือสุราขาวเป็นส่วนมาก ร้อยละ 24.5 และ 23.7 ตามลำดับ ส่วนผู้หญิงไม่ว่าจะดื่มสุราไทย ดื่มเบียร์ หรือดื่มสุราขาว ก็มักจะดื่มกับเพื่อนบ้านเป็นส่วนมาก ร้อยละ 62.2 58.3 และ 67.4 นั่นหมายความว่า ผู้ชายมีสังคมและมีกรรวมกลุ่มทางสังคมกว้างขวางกว่าผู้หญิง ผู้ชายจะมีกลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนทำงาน และเพื่อน 2 กลุ่มนี้แสดงสถานะภาพได้จากชนิด

เครื่องตั้งมาที่ใช้ในภาวกรรมภาคผู้ตั้งเครื่องตั้งสองคือกลุ่มคนวัยคือ “เพื่อนบ้าน” และไม่มีควารวมแยกต่างสถานภาพในภาวใช้เครื่องตั้ง

การรวมกลุ่มทางสังคมโดยมีเครื่องตั้งมาเป็นสื่อกลางนั้น เครื่องตั้งมาแต่ละชนิดแสดงบทบาทหน้าที่ต่างกันด้วย โดยเฉพาะผู้ขายที่ตั้งเป็นเครื่องครวจะมิอศกรส่วนโกตั้งเคียงกันใน การตั้งสุราไทยและสุราชาวที่นำมาตั้งในงานเทศกาล ปีใหม่ งานสงกรานต์ งานแต่งงาน งานบวช หรือแม้แต่งานศพ แต่ถางตั้งเบียร์มิใช่ยกว่า ต่างจากผู้หญิงที่ตั้งเป็นเครื่องครว คือ ผู้หญิงตั้งหมากตั้งสุราไทยในงานบวช แต่งงานหรืองานศพ ตั้งเบียร์ในตั้งสุราชาวในงานเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์

คำให้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องตั้งมาของผู้ตั้งเครื่องตั้งมาได้จากคำถามว่า ท่าน “มักจ่าย” คำเครื่องตั้งมา เท่าใดในภาวตั้งเครื่องตั้ง มากรกว่าทั้งหญิงและชายในชมเมืองฉะ ภายจ่ายคำเครื่องตั้งมาเฉลี่ยต่อคนในชมเมืองสูงกว่าผู้ชุนชนชมเมือง คือ ในเมืองเป็นชาย 256 บาท หญิง 258 บาท สำหรับผู้ที่อยู่ชนบทเมืองชาย 137 บาท หญิง 9 บาท ซึ่งมูลค่าที่ปรากฏให้ เห็นมีเป็นส่วนใหญ่มาจากผู้ที่จ่ายเงินตั้งชื่อเครื่องตั้งมา ซึ่งเป็นจำนวน 2 ใน 3 ของผู้ที่ตั้งเครื่องตั้งมา เป็นเครื่องครว ส่วนผู้ที่ตั้งอีก 1 ใน 3 เป็นผู้ที่ตั้งโดยไม่เสียเงินหรือผู้ที่ตั้งตามงานสังคม งานบวช งานแต่งงาน หรือเทศกาลต่างๆ

ประชากรร้อยละ 45 ตั้งเครื่องตั้งมาเป็น “เครื่องครว” ในโอกาสต่างๆ ผู้ชายในเมืองและ ในชนบทตั้งเครื่องตั้งมาเป็นเครื่องครวในเทศกาลสงกรานต์ ปีใหม่บ่อยที่สุด ผู้หญิงในเมือง ตั้งในงานแต่งงาน งานบวชงานศพ แต่ผู้หญิงในชนบทตั้งในเทศกาลมากกว่า ผู้ชาย ตั้งสุราไทย ตั้งเบียร์มิใช่ยกส่วน งาน ตั้งสุราชาวกับเบียร์มิใช่ยก แต่ผู้หญิงตั้งสุราไทย สุราชาวและเบียร์มิใช่ยกบ้าน

การตั้งเครื่องตั้งมาเป็นกลุ่ม และตั้งคนเดียว

ผู้ที่ตั้งเครื่องตั้งมาเป็นประจำมีลักษณะการตั้ง 2 แบบ คือแบบ “ตั้งคนเดียว” และ “ตั้งกับคนอื่น” ซึ่งหมายถึงการที่เมื่อนำกลุ่มตั้งที่บ้าน เพื่อนที่ทำงานหรือกับญาติพี่น้อง คน 2 กลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการตั้งแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน ความแตกต่างประการแรกคือ ชนิดเครื่องตั้งมา สุราชาว เป็นที่นิยมตั้งมาของผู้ชายตั้งสุรา “คนเดียว” เท่าๆ กับเงินตั้งของของผู้ตั้ง “เป็นกลุ่ม” (ร้อยละ 62.0 และ 61.9) แต่สุราชาวเป็นที่นิยมของผู้หญิงตั้ง “คนเดียว” เพียงร้อยละ 38.6 เท่านั้น ขณะที่ผู้หญิงตั้ง “เป็นกลุ่ม” นิยมสุราชาวถึงร้อยละ 71.4

สุราไทยเป็นที่นิยมของผู้ดื่มเป็นกลุ่มมากกว่าผู้ดื่มคนเดียว ตรงข้ามกับ สุราจีน และ
แอลกอฮอล์ที่มีนิยมของผู้ดื่มสุราคนเดียวมากกว่าคนดื่มเป็นกลุ่ม สำหรับเบียร์มีลักษณะต่าง
ระหว่างผู้ดื่มหญิงกับผู้ดื่มชาย คือ เบียร์นั้นเป็นที่นิยมของผู้ชายที่ดื่มเป็นกลุ่มมากกว่าผู้ชาย
ดื่มคนเดียว แต่ตรงข้ามกับผู้หญิงซึ่งนิยมดื่มเบียร์คนเดียวมากกว่าดื่มเป็นกลุ่ม นี่ย่อมหมายความว่า
สุราไทยเป็นเครื่องดื่มที่นิยมดื่มรวมเป็นกลุ่ม สุราจีนและแอลกอฮอล์เป็นเครื่องดื่มสำหรับการดื่ม
คนเดียว ส่วนเบียร์ ผู้ชายจะดื่มเป็นกลุ่ม แต่ผู้หญิงจะดื่มเบียร์คนเดียว สุราขาวสำหรับผู้ชาย
นั้นจะดื่มทั้งเป็นกลุ่ม และดื่มคนเดียว แต่ผู้หญิงจะดื่มสุราขาวเป็นกลุ่มมากกว่า

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นพฤติกรรมของคนที่ตั้ง "ก่อนอาหารเย็น" การดื่มเป็น
กลุ่มเป็นพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มฯของคนที่ตั้ง "หลังเลิกจากงาน" คือ ชายที่ดื่มคนเดียว
ร้อยละ 55.1 รายงานว่าดื่มตอน "ก่อนอาหารเย็น" และที่ดื่มกับเพื่อนเป็นกลุ่มร้อยละ 58.1
รายงานว่าดื่ม "หลังเลิกจากงาน" แต่พฤติกรรมของผู้หญิงส่วนมากทั้งที่ตั้งคนเดียว และ
ดื่มกับเพื่อน ส่วนมากจะดื่มก่อนอาหารเย็นทั้งสองกลุ่ม คือ ร้อยละ 64.6 และ 48.6 ผู้ที่
ดื่มเครื่องดื่มคนเดียวจะดื่มในปริมาณน้อยกว่าผู้ที่ตั้งเครื่องดื่มฯเป็นกลุ่ม ผู้ชายส่วนมากหรือ
ร้อยละ 48.2 ดื่มคนเดียวเฉลี่ย 2-4 ฝรั่ง ในแต่ละครั้งที่ดื่ม แต่ถ้าดื่มกับคนอื่นเป็นกลุ่ม
ส่วนมากหรือร้อยละ 40.2 ดื่มเฉลี่ยครั้งละ 1 แบน (ครึ่งขวด) ผู้หญิงก็เช่นเดียวกัน ถ้าดื่ม
คนเดียวส่วนมากหรือร้อยละ 55.3 จะดื่มเพียง 1 ฝรั่ง ในแต่ละครั้ง แต่ถ้าดื่มเป็นกลุ่มส่วนมาก
หรือร้อยละ 41.4 จะดื่มเฉลี่ยเท่ากับผู้ชายที่ดื่มเป็นกลุ่มคือ 2-4 ฝรั่ง ในแต่ละครั้งที่ดื่มนั้น
หมายความว่า การดื่มเป็นกลุ่มทำให้มีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มฯเป็นปริมาณมากกว่าได้มากกว่า
การดื่มเพียงคนเดียว

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบปริมาณการดื่มเครื่องดื่มฯ เฉลี่ยต่อคนของบุคคลที่มี
พฤติกรรม การดื่มทั้ง 2 แบบ ข้อมูลที่ปรากฏยิ่งชัดเจน เมื่อชายที่ดื่มเป็นกลุ่มมีปริมาณการดื่ม
แต่ละครั้งเฉลี่ยมากที่สุดคือ 263 มล. ขณะที่ผู้ชายดื่มคนเดียวเพียง 146 มล. ผู้หญิงก็เช่นเดียว
กันเมื่อดื่มเป็นกลุ่มมีปริมาณเฉลี่ย 133 มล. แต่ผู้หญิงที่ดื่มคนเดียวมีเพียง 88 มล. หรือคิดเป็น
ปริมาณแอลกอฮอล์ต่อการดื่มหนึ่งครั้งได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดื่มเครื่องดื่มฯ สดครั้ง	ดื่มคนเดียว		ดื่มเป็นกลุ่ม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
• ปริมาณเครื่องดื่มฯ เฉลี่ยต่อคน (น.ก.)	148	88	263	133
• ปริมาณแอลกอฮอล์ เฉลี่ยต่อคน (น.ก.)	51	31	92	46

ข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มฯแล้ว “มากเกือบทุก ครั้งและมากทุกครั้งที่ดื่ม” เป็นผู้ชายดื่มคนเดียวร้อยละ 12.8 และเป็นผู้ชายที่ดื่มสุรากับเพื่อน เป็นกลุ่มร้อยละ 28.3 ข้อมูลมีลักษณะเช่นเดียวกันนี้กับผู้ที่ดื่มเป็นผู้หญิงด้วยคือ ร้อยละ 6.2 ดื่มคนเดียว ร้อยละ 20 ดื่มเป็นกลุ่ม ในทางกลับกันผู้ชายที่ดื่มคนเดียวร้อยละ 14.3 ไม่เคยมา สุราเลย ขณะที่ผู้ชายเพียงร้อยละ 5.3 เท่านั้นของผู้ที่ดื่มเป็นกลุ่มบอกว่าไม่เคยมาสุรา เช่น เดียวกัน ผู้หญิงดื่มคนเดียวร้อยละ 31.2 และดื่มเป็นกลุ่มร้อยละ 18.6 ไม่เคยมาเลย ฉะนั้น การดื่มเครื่องดื่มฯเป็นกลุ่มจึงมีโอกาสที่ผู้ดื่มจะเมาได้มากกว่าการดื่มเพียงคนเดียว

ผู้ชายที่ดื่มสุรากับเพื่อนๆ นี้ร้อยละ 15 จะไม่ตั้งใจดื่มต่อรวมถึงไปที่อวยหญิงบริการ พาเพศด้วย ขณะที่ร้อยละ 3 ของผู้ชายที่ดื่มคนเดียวเท่านั้นที่ไปดื่มต่อ ข้อมูลของผู้หญิงที่ดื่ม เป็นกลุ่มก็ไม่ไปดื่มต่อที่อื่นมากกว่าคนที่ดื่มคนเดียว ทุกกิจกรรมของผู้ที่ดื่มเป็นกลุ่มจึงมีความเสี่ยง ต่ออันตรายมากกว่าผู้ที่ดื่มคนเดียว อันตรายที่เกิดจากการเดินทาง รวมทั้งการติดโรคหรือ แพร่เชื้อโรคจากการเที่ยวในขณะที่เมา

ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มฯคนเดียวร้อยละ 72 และผู้ที่ดื่มเป็นกลุ่มร้อยละ 81 ยังคงมีความคิดว่า “ไม่เลิกดื่ม” ในความคิดที่ไม่เลิกดื่มนี้ แต่ละกลุ่มมีเหตุผลแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะ ผู้ชายที่ดื่มคนเดียว ส่วนมากหรือร้อยละ 38.1 ไม่ให้เหตุผลที่ไม่เลิกดื่มว่า “ดื่มกับเพื่อนชอบ ไม่เสียหาย” แต่ผู้ชายที่ดื่มเป็นกลุ่ม ร้อยละ 35.8 กลับเห็นว่า “จำเป็นคืองานสังคม” เพราะ ยังจำเป็นต้องคบค้าเพื่อนฝูง ส่วนผู้หญิงที่ดื่มคนเดียวนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 24.6 ไม่ให้เหตุผล เช่นเดียวกับผู้ชายว่าดื่มเพียงเล็กน้อยไม่เสียหาย และผู้หญิงที่ดื่มเป็น “กลุ่ม” ส่วนมากร้อยละ 29.3 ไม่ให้เหตุผลว่า “รักเพื่อนไม่ได้” การไม่เลิกดื่มด้วยเหตุผลทางสุขภาพนั้น ผู้หญิงรายงาน มากกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะผู้หญิงซึ่งดื่มคนเดียว มีอัตราสูงถึงร้อยละ 21.7 ซึ่งมากกว่าจะเท่ากับ ความเชื่อว่า “ไม่เสียหายเพราะดื่มน้อย” นั่นหมายความว่า ผู้ที่ดื่มสุราประจำทั้ง 4 กลุ่มนี้ เห็นว่าสุราไม่ประโยชน์สำหรับตัวผู้ดื่มในแงุ่มที่ต่างๆกัน ผู้ชายที่ดื่มสุราคนเดียวเป็นประจำ จะเห็นว่าคนดื่มเพียงเล็กน้อยเท่านั้นไม่เสียหาย ซึ่งหมายถึงสังคมทั่วไปจะวันถ้าดื่มเพียง

เล็กน้อย ผู้ชายที่ดื่มเป็นประจำเห็นความสำคัญของตัวเองว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการรักษา
สังสรรค์ และผู้หญิงที่ดื่มเครื่องดื่มมากคนเดียวแน่นอนจะอ้างถึงการไม่เสียเวลาเช่นเดียวกับผู้ชาย
และไม่ถือกลุ่มที่ให้ความสำคัญของผู้หญิงสูงมาก ให้เหตุผลว่าดื่มเป็นยารักษาสุขภาพและดื่มแล้วทำให้
กินข้าวได้เยอะมากพอสมควร ขณะที่ผู้หญิงดื่มเป็นประจำจะมีความเห็นใกล้กับผู้ชายที่ดื่มเป็นประจำ
คือเห็นว่าจำเป็นต่อการรักษาหัวใจเท่านั้นเมื่อเทียบกับคนอื่นให้ดื่มต้องดื่มเพื่อสังสรรค์สังคม

“สุราไทย” เป็นที่นิยมของผู้ดื่มเป็นกลุ่ม “สุราจีนและยาคอง” เป็นที่นิยมของผู้ดื่ม
คนเดียว “สุราขาว” เป็นที่นิยมของผู้ดื่มคนเดียวเท่ากับผู้ดื่มเป็นกลุ่ม “เบียร์” เป็นที่นิยมของ
ผู้ชายที่ดื่มเป็นประจำ ตรงข้ามกับผู้หญิงมีแต่ดื่ม “เบียร์” คนเดียวมากกว่าดื่มเป็นกลุ่มมีอัตรา
ส่วนมากกว่าผู้ชายที่ดื่มคนเดียว ดื่มเป็นกลุ่มมีอัตราเสี่ยงต่อการเป็นโรคจิตเสื่อมมากกว่าดื่ม
คนเดียวผู้ชายที่ดื่มคนเดียวอ้างเหตุผลว่าดื่มเล็กน้อย ผู้ชายดื่มเป็นประจำอ้างเพื่อสนทน
สังสรรค์ผู้หญิงดื่มคนเดียว อ้างเหตุผลสุขภาพอนามัย ผู้หญิงดื่ม เป็นกลุ่ม อ้างเหตุผลต้อง
รักษาหัวใจเท่านั้น

ความรู้เกี่ยวกับผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มฯ

ผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มฯ ที่เกี่ยวข้องต่อสุขภาพเป็นความรู้ที่น่าจะสั่งสมมาจาก
ประสบการณ์และการพูดถึงหรือเสกกับปากต่อปากถึงอาการต่างๆที่เกิดขึ้นกับผู้ดื่ม และ
บางเรื่องเป็นการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆด้วย ดังนั้นเมื่อถามความรู้ที่เกี่ยวข้องของทอมดื่ม
เครื่องดื่มฯจากหลากหลายหรือโรคที่เกี่ยวกับอาการดื่มมากเกินไปนั้นสมควร 6 โรค คือ โรคตับแข็ง
อันตรายต่อทารกเมื่อมารดาดื่มในขณะตั้งครรภ์ ความจำเสื่อมหลงลืม โรคจิตประสาท โรค
ความดัน โรคหัวใจ และสมองฝ่อ ได้คำตอบซึ่งแสดงว่าผู้ตอบส่วนมากมีความรู้ ผู้ชาย และ
ผู้หญิง กลุ่มอายุ 15-19 ปี 20-39 ปี และ 40 ปีขึ้นไป ฐานสหระทบทางสุขภาพเหล่านี้ด้วยอัตรา
ส่วนอย่างต่ำที่สุดประมาณร้อยละ 60 โรคตับแข็งมีผู้รู้จักมากที่สุดคือ ร้อยละ 92.2-97.2
รองลงมาคือ หญิงมีครรภ์ที่ดื่มแล้วอาจมีอันตรายต่อทารกในครรภ์มีผู้รู้ร้อยละ 86.2-95.5 และ
ความจำเสื่อมหลงลืม ไม่รู้สึกตัวจนอาจเสียชีวิตได้ มีผู้รู้ร้อยละ 85.0-92.0 โรคสมองฝ่อมีผู้รู้จัก
ใน อัตราต่ำสุดคือร้อยละ 57.3-67.8 นำสังเกตว่าอัตราส่วนผู้ที่รู้ผลกระทบต่อสุขภาพของคนอ้าง
ไปนั้นค่อนข้างทุกคนกลุ่มชายรวมทั้งผู้ชายและผู้หญิง ยกเว้นความรู้เรื่องโรคจิตประสาท และ
สมองฝ่อ จึงอัตราส่วนผู้ของกลุ่มผู้ชายขอผู้นับมีแนวโน้มต่ำกว่ากลุ่มชายสูงและกลุ่มผู้หญิง
อายุสูงที่ทราบจากกรณีตัวอย่างดังครมน้อยกว่ากลุ่มชายผู้น้อย

ความรู้เกี่ยวกับผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มฯ เป็นความรู้ที่สั่งสมจากประสบการณ์
ความรู้เหล่านี้มีอัตราที่ค่อนข้างสูงในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นในเรื่องโรคจิตประสาทและสมองของ
ที่สถานอายุที่น้อยกว่าอายุ 18 และผู้หญิงอายุสูงที่อันตรายจากการดื่มขณะตั้งครรภ์
เมื่อเปรียบเทียบกับอายุ 18

ทัศนคติและความเชื่อต่อการดื่มเครื่องดื่มฯ

ทัศนคติไม่ชอบดื่มของผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มฯ ได้เช่นเดียวกับผู้ชาย มีข้อมูลชัดเจนว่า
ทัศนคติของผู้ที่ไม่เคยดื่ม ผู้ที่เคยดื่มแล้วหยุดดื่ม ผู้ที่ดื่มเป็นครั้งคราวและผู้ที่มีประจำ
ความเห็นสอดคล้องกันว่าผู้หญิง "ไม่สมควร" ในอัตราส่วนมากกว่าร้อยละ 80 ในทุกกลุ่ม
ถึงแม้ว่าความรู้ที่ถูกต้องด้านผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มฯ ยังมีอยู่โดยทั่วไป ในการศึกษานี้ยังพบว่า
พื้นฐานวัฒนธรรมประเพณีที่ว่าผู้หญิง "ไม่สมควร" ดื่มสุรา แต่ถ้าจะตั้งเป้าเพียงเด็กมัธยม
ปรากฏว่ามีการยอมรับได้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่เคยดื่มเครื่องดื่มฯ และผู้ที่ปัจจุบัน
นี้ยังคงดื่มเครื่องดื่มฯ มีอัตราส่วน "เกินขีด" สูงเกินสามเท่าตัว จากผู้ที่ไม่เคยดื่ม ผู้ที่เคยดื่ม
แล้วหยุด ผู้ที่ดื่มเป็นครั้งคราว และผู้ที่ดื่มเป็นประจำตามลำดับ ดังอัตราส่วนต่อไปนี้ ผู้ชาย
ร้อยละ 27.6 52.5 64.0 และ 67.9 ผู้หญิง ร้อยละ 38.6 56.3 72.3 และ 82.7

นอกจากผู้หญิงที่ถูกระงับว่าไม่ควรดื่มเครื่องดื่มฯ บางอาชีพก็ถูกกำหนดไว้ว่าไม่ควรดื่ม
เครื่องดื่มฯ ด้วย เช่น อาชีพครู อธิการบดี แพทย์ พยาบาล หรือผู้ที่ทำงานด้านสาธารณสุข ข้อมูล
แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนที่ยอมรับการดื่มเครื่องดื่มฯ ของผู้ที่อยู่ในอาชีพทั้ง 2 นี้ จากตัวอย่าง
ชายหญิงในกลุ่มอายุต่างๆ นั้นต่ำมาก คือเฉลี่ยร้อยละ 13.0 คงไม่จนถึงร้อยละ 4.7 ขณะที่
การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มฯ ของผู้ที่อยู่ในอาชีพตำรวจหรือทหารมีอัตราส่วนสูงกว่า แต่อาชีพ
ที่ได้รับการยอมรับว่าดื่มเครื่องดื่มฯ ได้มากที่สุดคือ ผู้ที่เว้นพ่อก้าว เมื่ออาชีพนักธุรกิจได้รับการ
ยอมรับจากผู้ชายและผู้หญิงทุกกลุ่มอายุสูงที่สุดคือร้อยละ 36.3 ขึ้นไปร้อยละ 57.5

การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มฯ ในอาชีพนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญเครื่องดื่มฯ ที่มี
ต่อการค้าเงินธุรกิจการคำนวณสิ่งจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อก้าวในธุรกิจ
หรือระหว่างพ่อก้าวด้วยกันเอง ดังนั้นผู้ที่อยู่ในอาชีพนี้จึงได้รับการยอมรับมากที่สุดที่ให้ดื่ม
เครื่องดื่มฯ

ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มจำนวนไม่น้อยที่ดื่มเพราะเชื่อว่า สุราสามารถช่วยบรรเทาอาการป่วย หรือช่วยให้สดชื่นหายเหนื่อย หรือช่วยให้หญิงหลังคลอดนมตกูกเข้าสู่วัยรุ่น เป็นต้น ความเชื่อเหล่านี้ได้รับการยืนยันจากการศึกษาที่เสนอกันว่า ประสิทธิภาพเพ็งกล่าวของเครื่องดื่มฯ ยังคงเป็นความเชื่อของคนในลพบุรี

คุณสมบัติของเครื่องดื่มฯ ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดโดยเชื่อว่ามีความสมบัตินคือ จิตใจ คือ ช่วยให้ผู้ดื่มกล่าวโหม่งสิ่งบางอย่าง (ชายร้อยละ 75.8 หญิงร้อยละ 73.7) รองลงมาคือ คุณสมบัติด้านสังคม คือการดื่มเครื่องดื่มฯ ช่วยให้ไม่เหินห่างสังคม (ชายร้อยละ 64.1 หญิงร้อยละ 54.9) และ คุณสมบัติคือสุขภาพร่างกาย คือ ช่วยให้เลือดลมดี ขับเลือด (ชายร้อยละ 53.2 หญิงร้อยละ 60.8) ตามลำดับ นอกจากนี้คุณสมบัติที่กล่าวถึงแล้วนั้นยังมีความเชื่อว่าดื่มเครื่องดื่มฯ ช่วยให้กินข้าวได้ ดื่มแล้วช่วยให้นมตกูกเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นภาวะที่ร่างกายหลังคลอดตก

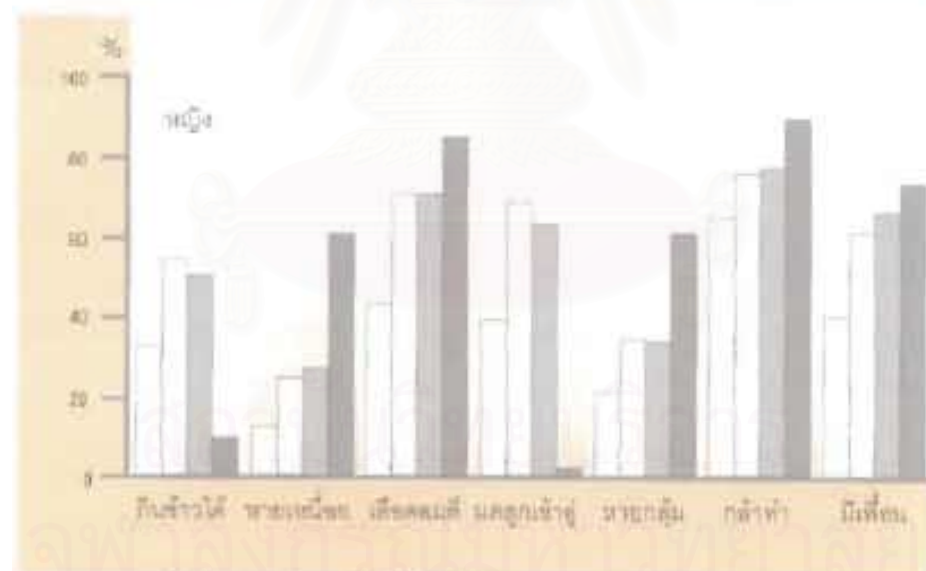
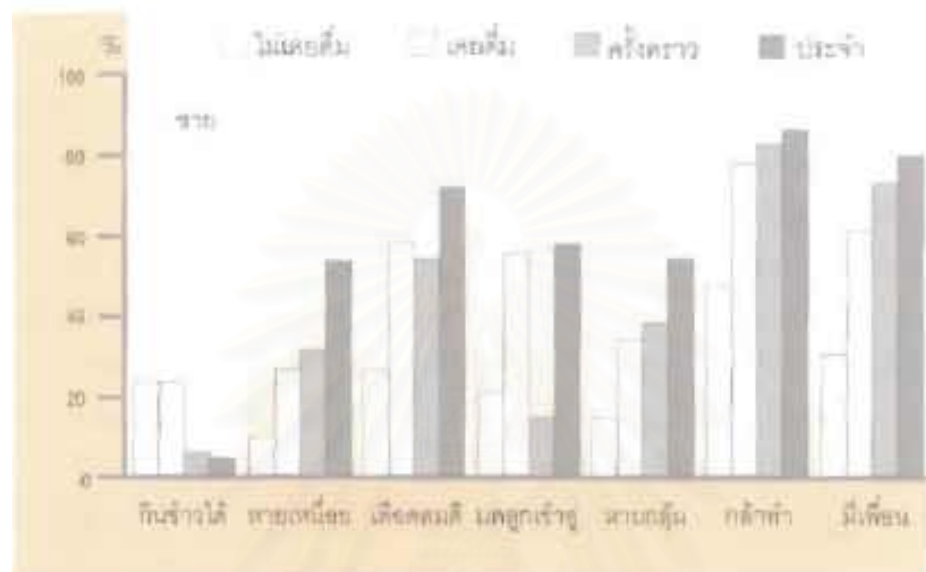
อย่างไรก็ตามคุณสมบัติของเครื่องดื่มฯ ในความคิดเห็นของผู้หญิงกับผู้ชายแตกต่างกัน โดยเฉพาะคุณสมบัติของเครื่องดื่มฯ คือสุขภาพคือ ผู้ชายมีความเชื่อว่าจะช่วยให้กินข้าวได้ และเชื่อว่าทำให้สดชื่นหายเหนื่อยมากกว่าผู้หญิง (ชายร้อยละ 60.4 และ 30 หญิงร้อยละ 48.9 และ 22.4 ตามลำดับ) แต่ผู้หญิงมีความเชื่อว่าจะช่วยให้ระบบเลือดลมดี ช่วยให้นมตกูกเข้าสู่วัยมากกว่าผู้ชาย ส่วนคุณสมบัติของเครื่องดื่มฯ ด้านสุขภาพจิตและด้านสังคมนั้น ผู้ชายเชื่อว่าทำให้ใจกล้าทำบางสิ่งบางอย่าง และเชื่อว่าสุราช่วยให้ไม่เหินห่างสังคมมากกว่าผู้หญิง (ชายร้อยละ 75.8 และ 64.1 หญิงร้อยละ 73.7 และ 54.9 ตามลำดับ)

ข้อมูลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความเชื่อในคุณสมบัติของเครื่องดื่มฯ จะมีอัตราส่วนมากขึ้นตามประเภทของผู้ดื่มคือผู้ที่ไม่เคยดื่มเลยมีอัตราความเชื่อในคุณสมบัติของเครื่องดื่มฯ ต่ำกว่าผู้ที่เคยดื่ม (มีจุดบนหลอดดื่ม) ต่ำกว่าผู้ที่เคยดื่มเป็นครั้งคราว และต่ำกว่าผู้ที่ดื่มเป็นประจำ ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่ายิ่งผู้ดื่มดื่มบ่อยครั้งยิ่งเชื่อกับเครื่องดื่มฯ มากเท่าใดยิ่งเชื่อในคุณสมบัติของสุรามากขึ้นเท่านั้น (รูปที่ 2)

ผู้หญิงยังเป็นกลุ่มที่ถูกมองว่า “ไม่ควรดื่ม” กลุ่มอาชีพบางกลุ่ม เช่น ครู อาจารย์ แพทย์ พยาบาล ไม่ได้รับการยอมรับให้ดื่มเครื่องดื่มฯ ด้วย แต่มีธุรกิจเป็นอาชีพที่ได้รับ การยอมรับให้ดื่มได้มากที่สุด เครื่องดื่มฯ ทำให้คนมีจิตใจกล้าทำบางสิ่งบางอย่าง มีคนเห็นด้วยมากที่สุด มีประสบการณ์ในการดื่มบ่อยขึ้นเท่าไร ยิ่งมีความเชื่อมากขึ้นเท่านั้น

รูปที่ 2 ความเชื่อในคุณสมบัติของเครื่องดื่มชาจำแนกตามประเภทของผู้ดื่มชาและหญิงตามระดับความถี่ของการดื่ม

- ความเชื่อในคุณสมบัติของเครื่องดื่มชาในด้านต่างๆ
- ชายดื่มน้ำชา - กินชาวดได้ ชาวดหนึ่งช เช็ดคณค นคชกนช
- ชายดื่มน้ำชา - ชชชชช คคคคค
- หญิง - นคชชช

ข.3 การศึกษานักเรียนมัธยมและอุดมศึกษา

การศึกษายุทธศาสตร์กรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน มักเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปัญหาการใช้สารเสพติดต่างๆชนิด งานวิจัยลักษณะนี้มีผู้ทำการศึกษาไว้มาก โดยเฉพาะเป็นการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อต้องการหามาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สารเสพติดในสถานศึกษา การศึกษาดังนี้ก็เช่นกันประสงค์จะเสนอสภาพปัญหาของเยาวชนในต่างจังหวัดที่อยู่ในระบบการศึกษาโดยจะเสนอทั้งเนื้อหาและตัวแปรสำคัญด้านต่างๆ เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์แยกแยะให้เห็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาการดื่มเครื่องดื่มของวัยรุ่นในต่างจังหวัด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้วางแผนป้องกันในอนาคต

ลักษณะประชากรนักเรียนและนักศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมปลาย (ม.4-ม.6) จาก 11 โรงเรียน นักเรียนอาชีวศึกษา 5 โรงเรียน และนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา 1 แห่ง ทั้งสิ้นเป็นจำนวน 4,464 คนที่เป็นตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย 1,956 คน ร้อยละ 43.8 นักเรียนหญิง 2,441 คน ร้อยละ 54.7 และเป็นผู้ที่ไม่ทำงานเพศ 67 คน ร้อยละ 1.5 นักเรียนเหล่านี้มีอายุระหว่าง 14-16 ปี ร้อยละ 48.0 17-20 ปี ร้อยละ 45.5 และอายุเกินกว่า 21 ปีขึ้นไปร้อยละ 6.5 ของจำนวนนักเรียนที่เป็นตัวอย่างทั้งหมด นักเรียนตัวอย่างทั้งหมดเป็นนักเรียนชั้นมัธยมปลายร้อยละ 42.2 เป็นนักเรียนระดับปวช. ร้อยละ 32.5 และระดับปวส.ร้อยละ 8.4 ส่วนอุดมศึกษามีประมาณร้อยละ 15 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 74.3 (มีผู้ไม่ตอบระดับการศึกษาร้อยละ 1.8) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลพบุรี และจังหวัดใกล้เคียงโดยรอบประมาณร้อยละ 16 ประมาณร้อยละ 3 มาจากภาคเหนือ และอีกร้อยละ 3 มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนที่เหลือมาจากภาคอื่นๆ

โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประกอบด้วย โรงเรียนชั้นมัธยมปลาย 11 โรงเรียน โรงเรียนอาชีวศึกษา 5 โรงเรียน และอุดมศึกษา 1 โรงเรียน โรงเรียนเหล่านี้เลือกขึ้นมาจากการสุ่มตัวอย่างในอัตรา 1:2 และเลือกนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยสุ่มในอัตรา 1:5 ให้คชขแบบสอบถาม "ตอบเอง" มีตัวอย่างทั้งสิ้น 4,464 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ของนักเรียนตั้งแต่อายุชั้นมัธยมปลายขึ้นไปจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งหมดในจังหวัดลพบุรี

ภูมิหลังและครอบครัวของนักเรียนนักศึกษา

ด้วยเหตุที่นักเขียนมาจากโรงเรียนทั้งในอำเภอเมืองและอำเภอชนบท ตัวอย่างนักเรียนจึงกระจายและแสดงลักษณะยาวชนจากครอบครัวเมืองถึงชนบท นักเรียนมากกว่าครึ่งหรือประมาณร้อยละ 53 มาจากครอบครัวขนาดเล็กหรือครัวเรือนเดี่ยว คือ ครอบครัวที่มีบุตร 1-2 คน ครอบครัวขนาดกลางมีบุตร 3-4 คน มีประมาณร้อยละ 20 ที่เหลือนี้เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ที่มีบุตรมากกว่า 5 คนขึ้นไป กลุ่มนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 21 ปีขึ้นไป จะมาจากครอบครัวขนาดใหญ่ที่มีพี่น้องต้องเดียวกัน 5-6 คน และนักเขียนอายุต่ำกว่า 21 ปีลงไปจะมาจากครอบครัวที่มีพี่น้องต้องเดียวกันเพียง 1-2 คน แสดงให้เห็นว่านโยบายของรัฐได้มีบุตรน้อยเป็นปรากฏการณ์ที่มองเห็นได้ที่ลพบุรีในช่วงเวลาประมาณ 20 ปีมานี้เอง

การอยู่เป็นครอบครัวพร้อมบิดาและมารดา มีอัตราค่อนข้างมากคือ ร้อยละ 80 ที่มาจากครอบครัวบิดามารดาหย่าร้างกันร้อยละ 10.7 บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตแล้วมีร้อยละ 8.3 จากการสอบถามเชิงการได้รับทางตั้งผู้ตั้งแต่เลิกจนเติบโตจากใคร พบว่า ร้อยละ 77 เป็นเด็กที่อยู่ในความดูแลตั้งแต่เลิกจนโตจากบิดามารดา และร้อยละ 10 รายงานว่าอยู่ในความดูแลของมารดาฝ่ายเดียวมาโดยตลอด และอีกประมาณร้อยละ 4 อยู่ในความดูแลของชาย ที่เหลือจากนั้นกระจายอยู่ในความดูแลของบิดาญาติฝ่ายบิดา ผู้ย่า เป็นต้น การศึกษานี้ยังคงยืนยันความสำคัญองระบบสายสัมพันธ์เครือญาติฝ่ายผู้หญิงว่ามีส่วนในการข่มขู่เลี้ยงดูเด็กมากกว่าฝ่ายผู้ชายหรือญาติฝ่ายผู้ชาย

นักเรียนเหล่านี้มาจากครอบครัวเกษตรกรรมมากที่สุดคือ ประมาณร้อยละ 30 ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนบิดาและมารดาซึ่งทำงานรับจ้างทั่วไป เป็นทหาร เป็นพ่อค้า/นักธุรกิจ ชาวนา และประมาณร้อยละ 12 และอีกประมาณร้อยละ 10 บิดาทำงานเป็นลูกจ้างบริษัทห้างร้านหรือร้านค้าที่เหลือประมาณร้อยละ 8 มาจากครอบครัวที่บิดามารดา มีอาชีพครูหรือที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาและรับราชการอื่นๆ อีกไม่ถึงร้อยละ 10 และอีกร้อยละ 1 ไม่มีงานทำ (ไม่ตอบร้อยละ 7)

บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่หรือประมาณร้อยละ 43 มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 50,000 บาท และผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 50,000-100,000 บาท มีประมาณร้อยละ 18 ผู้ปกครองที่มีรายได้ปีละ 100,000 - 200,000 บาท ประมาณร้อยละ 22 ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้เกินกว่าสองแสนบาทต่อปี มีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น

นักเรียนเกือบครึ่งหรือประมาณร้อยละ 47 บิดาจบการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 เท่านั้น ประมาณ ร้อยละ 13 มีบิดาเขียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละ 10 มีบิดาเขียนจบระดับปริญญาตรี สำหรับระดับการศึกษาของมารดา นักเรียนยิ่งต่ำลงกว่าระดับการศึกษาของบิดาคือมีนักเรียนที่มีมารดาจบชั้นปริญญาตรีเพียงร้อยละ 8 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 7 และจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 57 นับว่าบิดามารดาของนักเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับไม่สูงมากนัก

นักเรียนตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนมัธยมปลาย : นักเรียนอาชีวฯ : นักเรียนอุดมศึกษาในสัดส่วน 2:2:1 3 ใน 4 เป็นนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดลพบุรีครึ่งหนึ่ง เป็นนักเรียนมาจากครอบครัวชนบทเล็ก (ครอบครัวเดี่ยว) มีพ่อแม่ลูก 2 คน 4 ใน 5 เป็นนักเรียนมาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่ลูกด้วยในร้อยละ 30 มาจากครอบครัวเกษตรกร ร้อยละ 12 เท่ากันเป็นนักเรียนที่มีบิดาทำธุรกิจ บิดาเป็นทหาร และบิดามีอาชีพรับจ้างทั่วไปประมาณร้อยละ 15 เป็นนักเรียนที่มีบิดารับราชการอื่นๆ และเป็นครู ส่วนที่เหลือเป็นบิดารับจ้างในบริษัทห้างร้าน โรงงาน นักเรียนเกือบครึ่งบิดามีการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา

พฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประสบการณ์การงดดื่มเครื่องดื่มฯ

การดื่มเครื่องดื่มมาเป็นประสบการณ์ที่นักเรียนส่วนมากจำได้ว่าเคยดื่มเมื่อไร นักเรียนที่รายงานว่า “เคยดื่ม” แม้เพียงครั้งเดียวถึงร้อยละ 56 ของนักเรียนทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนชายร้อยละ 30 และเป็นนักเรียนหญิงร้อยละ 26 นักเรียนที่เคยดื่มสุราเหล่านี้เป็นนักเรียนชายที่อายุ 14-16 ปี จำนวนมากถึงร้อยละ 57.7 นักเรียนหญิงแม้จะน้อยกว่าแต่สัดส่วนในกลุ่มอายุเดียวกันนี้ก็ยังมีมากถึงร้อยละ 36.4 และแน่นอนอัตราส่วนของนักเรียนที่เคยดื่มจะเพิ่มมากขึ้นตามอายุโดยเฉพาะนักเรียนชายเมื่ออายุ 21 ปีหรือสูงกว่าประมาณร้อยละ 90 จะเคยดื่มแล้ว ส่วนนักเรียนหญิงอายุระดับนี้จะดื่มแล้วร้อยละ 68.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาก็จะพบว่านักเรียนวิชาชั้นสูง มีอัตราผู้ “เคยดื่ม” เครื่องดื่มฯ สูงกว่านักเรียนระดับ

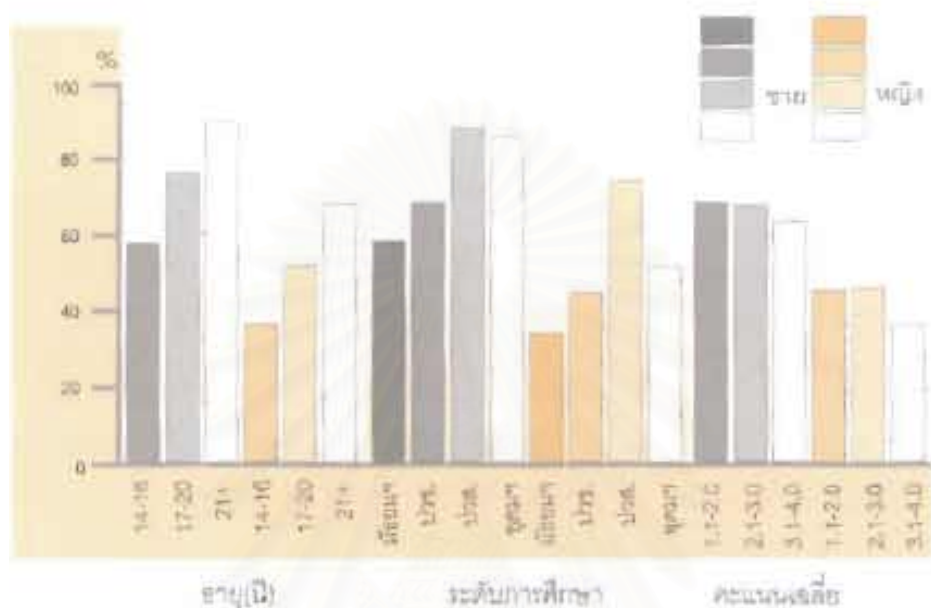
ชั้นอื่น คือ นักเรียนชายระดับ ปวส. ร้อยละ 83.3 “เคยดื่ม” ซึ่งสูงกว่านักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา ปวช. และระดับอุดมศึกษาด้วย ความแตกต่างนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับนักเรียนชายเท่านั้น นักเรียนหญิงในระดับปวส. ก็มีอัตราส่วน “เคยดื่ม” ร้อยละ 74.4 ซึ่งสูงกว่านักเรียนหญิงในระดับชั้นเรียนอื่นด้วย

นอกจากอายุและระดับการศึกษา ผลการเรียนหรือคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก็มีส่วนจำแนกประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มฯ คือ นักเรียนชายซึ่งมีผลการเรียนในระดับต่ำกว่า 2 เป็นกลุ่มมีอัตราส่วน “เคยดื่ม” ร้อยละ 86.5 ซึ่งมากกว่านักเรียนชายมีผลการเรียนชั้น แต่นักเรียนหญิงมีผลการเรียนระดับ 2-3 เป็นกลุ่มมีอัตรา “เคยดื่ม” ร้อยละ 46.1 ซึ่งมากกว่านักเรียนหญิงมีผลการเรียนอื่น (รูปที่ 1)

นักเรียนที่เคยดื่มแม้เพียงครั้งเดียวมีอัตราส่วนมากเกินตามระดับอายุนักเรียนชายประมาณร้อยละ 60 และหญิง 1/3 เคยดื่มแล้วประสบการณ์ดื่มของนักเรียนปวส.ชายและหญิงสูงเกือบถึงร้อยละ 90 และ 3/4 ตามลำดับนักเรียนชายคะแนนต่ำและนักเรียนหญิงคะแนนปานกลางประสบการณ์เคยดื่มสูงกว่ากลุ่มอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 1 อัตราส่วนนักเรียนที่รายงานว่าเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แม้เพียงครั้งเดียว
จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และคะแนนเฉลี่ย

การศึกษานี้พบว่านักเรียนเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยลงมือเรียนชายและหญิง อายุปัจจุบัน 14-16 ปี รายงานว่าเริ่มดื่มครั้งแรกเมื่ออายุ 13-14 ปี ด้วยอัตราส่วนสูงที่สุด ในช่วงนี้ร้อยละ 44 และ 46 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนชายและหญิงที่อายุปัจจุบัน 17-20 ปี เริ่มดื่มเมื่ออายุ 16-18 ปี สูงสุดด้วยอัตราใกล้เคียงกันคือ ประมาณร้อยละ 43 และ 40 ตามลำดับ กลุ่มชายอายุ 21 ปี และมากกว่าเริ่มดื่มที่อายุ 16-16 ปี เป็นส่วนในผู้ใหญ่สูงกว่า จากหญิง ซึ่งส่วนใหญ่อีก 1/3 เริ่มดื่มเมื่ออายุ 19-20 ปี พิจารณาโดยรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างอายุพวงดื่มกับอายุปัจจุบันจะเห็นแนวโน้มได้ชัดพอควรว่านักเรียนที่มีอายุปัจจุบันจะเริ่มดื่มอายุต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักเรียนมัธยมปลาย

เมื่อจำแนกนักเรียนตามระดับการศึกษา พบว่า นักเรียนชายและหญิงระดับชั้นมัธยมปลายและระดับปวช. มีอัตราส่วนผู้เริ่มดื่มเมื่ออายุ "ต่ำกว่า 15 ปี" สูงถึงครึ่งหนึ่งโดยเฉพาะนักเรียนชายระดับมัธยมปลายมีอัตราส่วนผู้เริ่มดื่มเมื่ออายุ "ต่ำกว่า 10 ปี" ถึงร้อยละ 7 ซึ่งสูงกว่านักเรียนระดับอื่นที่เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 10 ปี

นักเรียนที่มีผลการศึกษาดีในระดับคะแนนเฉลี่ย 3-4 หรือ “เด็กเรียนเก่ง” เหล่านี้มักจะเริ่มดื่มเมื่ออายุระหว่าง 17-20 ปี (เนื่องจากจำนวนนักเรียนชายและหญิงที่มีผลคะแนนต่ำกว่า 1 ลงไปมีเพียง 10 ราย จึงไม่นำมาเปรียบเทียบ) ตรงข้ามกับนักเรียนที่มีผลการศึกษาในระดับ 1-2 มักจะเริ่มดื่มเมื่ออายุน้อยกว่า คือ 11-16 ปี อาจกล่าวได้ว่าการศึกษามีอิทธิพลแสดงให้เห็นว่า มีแนวโน้มว่านักเรียนเรียนดีจะเริ่มดื่มเมื่ออายุ 17-20 ปี แต่แนวโน้มนี้จะชัดมากที่กลุ่มนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง

มีแนวโน้มว่าอนาคตคนนักเรียนอาจเริ่มดื่มเมื่ออายุน้อยลงโดยเฉพาะผู้หญิงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวชายเป็นผลสะท้อนให้พบนักเรียนระดับชั้นต่ำเริ่มดื่มอายุต่ำกว่ากลุ่มระดับชั้นสูงๆขึ้นไปและนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำมีแนวโน้มว่าจะเริ่มดื่มเมื่ออายุน้อยกว่ากลุ่มคะแนนเฉลี่ยสูง

การดื่มสุราครั้งแรกของนักเรียนนับเป็นก้าวสำคัญของการดื่มปัจจุบัน การรายงานเกี่ยวกับโอกาสที่ดื่มครั้งแรกนั้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนชายที่เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 10 ปีนั้นดื่มเพราะอยากดื่มโดยไม่มีโอกาสพิเศษในอัตราสูงที่สุด คือ ร้อยละ 26.7 และเมื่ออายุแรกดื่มมากขึ้น 11-18 ปี การดื่มครั้งแรกเปลี่ยนไปเป็นดื่มในงานเทศกาลปีใหม่และงานสงกรานต์ และถ้าอายุมากขึ้นถึง 17-20 ปี นอกจากได้ดื่มในโอกาสปีใหม่สงกรานต์แล้ว การดื่มในโอกาสเลี้ยงฉลองแสดงความยินดีก็มีมากขึ้นตามไปด้วย ปรัชญาการดื่มก็แตกต่างจากนักเรียนหญิงเล็กน้อย เพราะนักเรียนหญิงเมื่อดื่มครั้งแรกอายุน้อย คือ ต่ำกว่า 10 ปี และเริ่มดื่มเมื่ออายุ 11-16 ปี ก็ดื่มในโอกาสที่มีงานสงกรานต์ปีใหม่เป็นส่วนมาก คือร้อยละ 41.7 และ 31.4 ตามลำดับ แต่เมื่ออายุ 17-20 ปี โอกาสที่ดื่มครั้งแรกเป็นการแสดงความยินดีมากกว่า และยังถ้าอายุมากกว่า 21 ปีขึ้นไป การดื่มครั้งแรกมากกว่าครึ่งเป็นการดื่มเพื่อแสดงความยินดี ซึ่งหมายความว่านักเรียนชายถ้าเริ่มดื่มเมื่ออายุน้อยเป็นเพราะอยากทดลองดื่ม เมื่ออายุมากขึ้นมาระดับหนึ่ง การดื่มครั้งแรกเป็นการดื่มเพื่อความสนุกสนานตามประเพณี และเมื่ออายุมากขึ้นอีก การดื่มจะมีเหตุผลเพื่อเข้าสังคมเพื่อแสดงความยินดีสำหรับนักเรียนหญิง ความอยากรู้อยากทดลองน้อยกว่านักเรียนชาย ดังนั้นการดื่มครั้งแรกเมื่ออายุน้อยจึงเป็นการดื่มเพื่อสนุกสนานตามงานประเพณีมากกว่า และเมื่ออายุมากขึ้นการดื่มครั้งแรกก็จะมีเหตุผลเพื่อการแสดงความยินดี

การแสดงความยินดีโดยการเลี้ยงฉลองเป็นพฤติกรรมที่พบว่าคนในเขตเมืองมักแสดงออกโดยการดื่มสุราหรือแม้แต่ในระบบโรงเรียนเมื่อมีนักเรียนเข้ามาใหม่ การต้อนรับก็จะจัดให้

ตั้งสุวรา ประสิทธิภาพการตั้งสุวราครั้งแรกของนักเรียนก็เกิดจากสถานการณ์นั้น นักเรียนชั้นมัธยมปลาย และนักเรียนระดับปวช. ได้ตั้งสุวราครั้งแรกจากงานมีใหม่ สงกรานต์ แต่นักเรียนระดับชั้นปวส. และระดับชั้นอุดมศึกษา ได้ตั้งครั้งแรกในการต้อนรับน้องใหม่และในงานแสดงความยินดี การตั้งสุวราเพื่อแสดงความยินดีกลายเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดี หรือดีมากด้วย เมื่อจำแนกนักเรียนตามคะแนนเฉลี่ยสูงคือ 3-4 ปานกลาง 2-3 และต่ำ 1-2 ข้อมูลแสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับปานกลางและต่ำได้ตั้งสุวราในงานเทศกาลมีใหม่ สงกรานต์ นักเรียนชายที่เรียนเก่งได้ตั้งสุวราครั้งแรกในโอกาสที่แสดงความยินดีมากกว่า

นักเรียนชายเมื่ออายุน้อยตั้งเครื่องตั้งสุวราเพราะชุกตลอดและอายุมากขึ้นจะตั้งเพื่อความสนุกสนานตามประเพณี อายุมากขึ้นจะตั้งเพื่อวัตถุประสงค์แสดงความยินดี นักเรียนที่ตั้งเครื่องตั้งสุวราครั้งแรกเพื่อแสดงความยินดี นักเรียนที่เรียนระดับปานกลางและต่ำมักตั้งในงานฉลอง เทศกาลมีใหม่ สงกรานต์

ปัจจัยและเหตุผลในการตั้งเครื่องตั้งสุวราครั้งแรก

การศึกษาครั้งนี้ยังยืนยันข้อมูลที่ว่า "เพื่อน" และความ "อยากลอง" เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตั้งเครื่องตั้งสุวราครั้งแรกของนักเรียนทั้งหญิงและชาย ความแตกต่างของปัจจัยทั้ง 2 นี้มีปริมาณมากน้อยต่างกันเมื่อเปรียบเทียบ ระหว่างนักเรียนระดับการศึกษาต่างกัน ข้อมูลนักเรียนชั้นมัธยมปลาย มีอัตราส่วน "อยากลอง" เป็นเหตุผลการตั้งเครื่องตั้งสุวราครั้งแรกกว่า "เพื่อน" ชักชวน และนักเรียนระดับปวช. ปวส. และอุดมศึกษา ปรากฏว่า อัตราส่วนของ "เพื่อน" มีอิทธิพลต่อการตั้งของนักเรียนชายมากกว่า แต่ปรากฏการณ์นี้ต่างจากนักเรียนหญิง เนื่องจากนักเรียนหญิงจะได้รับอิทธิพลจากความ "อยากลอง" และ "เพื่อน" เท่าๆกันเกือบทุกระดับชั้นหญิง ยกเว้นนักเรียนชั้นมัธยมปลายที่ "อยากลอง" มีอัตราสูงกว่าอิทธิพลที่ได้จาก "เพื่อน"

นอกจากระดับการศึกษาจะเป็นตัวแปรที่นอกความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งสุวราครั้งแรกแล้ว "อายุเมื่อแรกตั้ง" ก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่แสดงความแตกต่างของอิทธิพลในการตั้งด้วยดังนี้คือ นักเรียนทั้งหญิงและชาย กลุ่มอายุแรกตั้ง 11-16 ปี กลุ่มอายุ 17-20 ปี และกลุ่มอายุ 21 ปี มีอัตราส่วน "เพื่อน" และ "อยากลอง" ในการตั้งสุวราครั้งแรกไม่แตกต่างกันมาก แต่กลุ่มอายุแรกตั้ง ต่ำกว่า 10 ปี มีอัตราส่วนแสดงอิทธิพลของ "อยากลอง" มากกว่า "เพื่อนชักชวน" ส่วนนี้มาก ซึ่งในกลุ่มอายุนี้เองปรากฏว่ามีอิทธิพลของพ่อแม่และญาติพี่น้องที่สนับสนุนให้ตั้งสุวราครั้งแรกในอัตราสูงมากถึงร้อยละ 18.7 และร้อยละ 38.1 ในกลุ่ม

นักเรียนชายและหญิง ตามลำดับ ปกติการวัดเช่นนี้ หมายถึงผู้ที่มิอิทธิพลในการชักนำให้ตีพิมพ์ สำหรับนักเรียน อายุต่ำกว่า 10 ปีลงไปนั้น นอกจาก "อยากลอง" และ "เพื่อน" ขวนแล้ว "พ่อแม่ญาติพี่น้อง" เป็นตัวแปรสำคัญอีกกลุ่มที่ชักนำให้นักเรียนตีพิมพ์

พ่อแม่หรือญาติพี่น้องที่ยอมให้นักเรียนอายุต่ำกว่า 10 ปี ตีพิมพ์ได้นี้แม้จะมีเพียง 25 ราย แต่มีข้อมูลน่าสนใจที่แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่หรือญาติพี่น้องของนักเรียนกลุ่มนี้มีเจตนาที่จะสอนให้นักเรียนรู้จักเครื่องตีพิมพ์ ประเภทนี้ เพราะนักเรียน 11 ราย มีพ่อแม่หรือญาติพี่น้องยอมให้ทดลองตีพิมพ์โดยไม่ได้อะไรเป็นพิเศษ 9 ราย ยอมให้ตีพิมพ์ในช่วงดงกรานต์ ปีใหม่ และฉลองวันเกิด 3 ราย ได้ตีพิมพ์เพราะถูกชักชวน ค่ะยันคะยอ และถูกแกล้ง มีเพียง 2 ราย ที่พ่อแม่ให้ตีพิมพ์เพื่อรักษาอาการปวดท้องและอาการแพ้ข้าวดำเขียว (รายนี้เชื่อว่าตีพิมพ์น้ำตาลมาแล้ว แก้วข้าวใหม่) ผู้เป็นพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง เหล่านี้ส่วนมากมีอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว และทำงานเป็นลูกจ้างโรงงานหรือบริษัทมีเพียง 3 ราย ประกอบอาชีพรับจ้าง 2 ราย รับราชการ 2 ราย เป็นเกษตรกร 1 ราย เป็นครูและอีกรายเป็นทหาร

การตัดสินใจตีพิมพ์ครั้งแรกนั้น มีเหตุผลตัดสินใจตีพิมพ์ใน 3 เรื่องใหญ่ๆ คือ ตีพิมพ์เพราะอยากทดลองพิมพ์ ตีพิมพ์เพื่อการสมาคมมีเพื่อนสนุกสนาน และตีพิมพ์เพราะเพื่อนรักชวนจึงตีพิมพ์ เพื่อนเหตุผลที่ตีพิมพ์เพราะ "อยากทดลองพิมพ์" นับเป็นเหตุผลมีรายงานมากที่สุด นักเรียนทั้งหญิงและชายที่ตีพิมพ์ด้วยเหตุผลนี้จะมีจำนวนน้อยลงเมื่ออายุผู้ตีพิมพ์สูงขึ้น ขณะที่นักเรียนที่ตีพิมพ์เหตุผล "เพื่อสมาคม มีเพื่อนหรือเพื่อสนุกสนาน" แสดงว่ายังมีอายุน้อยขึ้นยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเช่นเดียวกับนักเรียนที่ตีพิมพ์ด้วยเหตุผล "การกินตามเพื่อน เพื่อนชวน" ยิ่งอายุผู้ตีพิมพ์มากขึ้นเท่าไร การตีพิมพ์ด้วยเหตุผลนี้ ยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้หมายความว่านักเรียนที่ตีพิมพ์เมื่อมีอายุมากจะตีพิมพ์โดยมีเหตุผลทางสังคม มากกว่าเริ่มตีพิมพ์เมื่ออายุน้อย ขณะที่นักเรียนที่เริ่มตีพิมพ์เมื่ออายุน้อยจะตีพิมพ์โดยมีเหตุผลส่วนตัวคืออยากลองมากกว่าผู้เริ่มตีพิมพ์เมื่ออายุมาก

"เพื่อน" และ "ความอยากทดลอง" มีอิทธิพลต่อการตีพิมพ์ครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลายมากกว่านักเรียนระดับชั้นอื่น การตีพิมพ์ครั้งแรกของนักเรียนอายุต่ำกว่า 10 ปี เห็นว่าอิทธิพลของพ่อแม่เริ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง นั่นหมายความว่า การตัดสินใจของนักเรียนชายที่อายุต่ำกว่า 10 ปี นอกจากอยากตีพิมพ์เพราะอยากทดลองแล้ว พ่อแม่เป็นอันดับสองที่ยอมให้ลูกชายตีพิมพ์ ส่วนนักเรียนหญิง อิทธิพลของพ่อแม่ญาติพี่น้องมากที่สุด รองลงมาคือ อยากทดลอง

แม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ดื่มโดยไม่มีใครชักชวน แต่เป็นการ “อยากทดลองชิม” แต่เมื่อจำแนกผู้ที่มีอิทธิพลในการดื่มครั้งแรกออกเป็น กลุ่มเพื่อนนอกโรงเรียน เพื่อนในโรงเรียน พ่อแม่หรือญาติพี่น้อง ช่วยให้อาหารเครื่องดื่มครั้งขึ้นถึงอิทธิพลที่มีส่วนทำให้นักเรียนตัดสินใจดื่มสุราครั้งแรก กล่าวได้ว่า เพื่อนนอกโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดื่มครั้งแรกของนักเรียนชายด้วยเหตุผล “เพื่อการสมาคม มีเพื่อนสนุกสนาน” ส่วนเพื่อนในโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดื่มสุราด้วยเหตุผล “กินตามเพื่อน” และ “เพื่อการสมาคม” ตรงข้ามกับนักเรียนหญิงเพื่อนทั้งนอกโรงเรียนและเพื่อนในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดื่มครั้งแรกของนักเรียนหญิงเพราะ “อยากทดลองชิม”

มีพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนจำนวนไม่น้อยเห็นว่าการดื่มสุราไม่เป็นเรื่องเสียหายเมื่อรู้ว่าลูกของตนเริ่มดื่ม นักเรียนหญิงร้อยละ 47 และชายร้อยละ 34 รายงานว่าบิดามารดารู้ว่าตนดื่มแม้ผู้ปกครองจะรู้ว่าลูกหลานของตนดื่มสุรา ปฏิบัติการที่ผู้ปกครองมีต่อนักเรียนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 52 ของนักเรียนที่ดื่มถูกบิดามารดา “ห้ามปรามตักเตือน” ประมาณอีกครั้งหนึ่งที่ไม่ได้ดื่ม ในจำนวนนี้ร้อยละ 36 รายงานว่าผู้ปกครอง “สอนให้ระมัดระวัง” ในการดื่ม และร้อยละ 6.8 รายงานว่า ผู้ปกครอง “เฉยๆ ไม่พูดอะไร”

นักเรียนที่เริ่มดื่มเมื่ออายุมากจะดื่มเครื่องดื่มฯโดยมีเหตุผลทางสังคม ถ้าเริ่มดื่มเมื่ออายุน้อยจะมีเหตุผลส่วนตัวคือ ความอยากทดลอง นักเรียนชายดื่มครั้งแรกกับเพื่อนนอกโรงเรียนด้วยเหตุผล “เพื่อสมาคม” และกับเพื่อนในโรงเรียนด้วยเหตุผล “กินตามเพื่อน” เท่าๆกับ “เพื่อสมาคม” แต่นักเรียนหญิงดื่มครั้งแรกกับทั้งเพื่อนนอก โรงเรียน และในโรงเรียนด้วยเหตุผลเดียวกันคือ “อยากทดลอง”

นักเรียนที่เรียกตนเองว่าเป็น “คนดื่มสุรา”

นักเรียนที่เคยดื่มสุราเมื่อถูกถามว่า ปัจจุบันท่านคิดว่าท่านเป็นคนดื่มสุราหรือไม่? ปรากฏว่ามีนักเรียนประมาณ ร้อยละ 36 บอกว่าเป็น “คนดื่มสุรา” ส่วนอีกร้อยละ 64 ไม่ดื่มนั้นให้เหตุผลว่าไม่ใช่ไม่ดื่มเลย แต่อาจดื่มเมื่อมีความจำเป็นและดื่มไม่มากกว่าเดือนละครั้งการเรียกตัวเองว่า “คนดื่มสุรา” ในกลุ่มนักเรียนมีความหมายถึงการยอมรับตนเองว่าดื่มสุราได้ทุกโอกาส ในรายงานส่วนที่จะกล่าวต่อไปนี้จะข้อมูลของนักเรียนที่เรียกตัวเองว่าเป็น “คนดื่มสุรา” เท่านั้น ซึ่งข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่า มีตัวแปรหลายตัวที่กำหนดความเป็นคนดื่มสุรา

นักเรียนระดับชั้นต่างๆที่ยอมรับว่าเป็นคนดื่มสุรานั้น นักเขียนระดับปวส, ทั้งชายและหญิง มีอัตราภาวะยอมรับเป็นคนดื่มสุรามากที่สุด คือ ร้อยละ 55.5 และ 49.5 เมื่อเปรียบเทียบกับนักเขียนชั้นมัธยมปลาย นักเขียนปวช. และนักเรียนระดับอุดมศึกษา ข้อมูลจากการสำรวจชี้ว่า เพื่อนนอกโรงเรียนไม่ได้มีอิทธิพลแต่เฉพาะการแนะนำให้ดื่มสุรารั้งแรกเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อการเป็น "คนดื่มสุรา" อีกด้วย นักเรียนทั้งชายและหญิงที่ดื่มสุรารั้งแรกด้วยการแนะนำชักชวนจากเพื่อนนอกโรงเรียนมีอัตราความเป็น "คนดื่มสุรา" ในปัจจุบันร้อยละ 49.7 และ 30.4 ซึ่งมากที่สุดและมากกว่าการแนะนำชักชวนจากคนอื่น ๆ

ผลการเขียนเฉลี่ยเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่จำแนกนักเรียนออกเป็น "คนดื่มสุรา" หรือไม่ดื่ม นักเรียนทั้งชายร้อยละประมาณ 45 และหญิงประมาณร้อยละ 25 ที่มีผลการเขียนเฉลี่ยต่ำกว่า 3 และจัดตัวเองว่าเป็นคนดื่มสุรามีอัตราสูงกกว่านักเรียนที่มีผลการเขียนดีระหว่าง 3-4 ชายประมาณร้อยละ 37 หญิงประมาณร้อยละ 17

การมีครอบครัวสมบูรณ์ พ่อแม่และลูกอยู่ด้วยกันอาจเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่ข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้งชายและหญิงที่มาจากครอบครัวขาดผาดได้ผาดหนึ่งไปเพราะเสียชีวิตมีอิทธิพลต่อการเป็น "คนดื่มสุรา" ด้วยเพราะนักเรียนที่มาจากครอบครัวดังกล่าวมีอัตราส่วน "คนดื่มสุรา" มากที่สุดร้อยละ 52.3 และ 28.4 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่านักเรียนจากครอบครัวสมบูรณ์หรือครอบครัวหย่าร้าง

นักเรียน ปวส. เพื่อนนอกโรงเรียน นักเขียนเขียนไม่เก่ง และนักเรียนที่มีครอบครัวขาดบิดาหรือมารดา ชี้ให้เห็นว่าเป็นตัวแปรที่มีความหมายต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มฯ ของนักเรียนค่อนข้างมาก แต่ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถให้นำมาหักล้างการตัดสินใจนำเป้าหมายการป้องกันแก้ไข จำเป็นต้องมีการทำวิจัยให้ละเอียดลึกซึ้งซึ่งมากกว่านี้

1 ใน 3 ของนักเรียนยอมรับว่าตนเองเป็น "คนดื่มสุรา" ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนระดับ ปวส. มากที่สุดเป็นนักเรียนที่ดื่มสุราเพราะเพื่อนนอกโรงเรียนแนะนำมากที่สุด เป็นนักเรียนที่มีผลการเขียนต่ำกว่า 3 ลงไม่มากที่สุดและเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวพ่อหรือแม่เสียชีวิตมากที่สุด

นักเรียนผู้ที่เรียกตัวเองว่าเป็น "คนดื่มสุรา" นั้นเมื่อถูกถามว่า บังคับกินห่านดื่มสุราในโอกาสใดบ้าง? ปรากฏว่า "เทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์" และ "การฉลองเพื่อแสดงความยินดีหรือฉลองกับเพื่อน" นับเป็นโอกาสที่นักเรียนดื่มสุรามากที่สุด รองลงมาคือได้ดื่ม "ในงาน

แต่งงาน งานบวชและงานศพ" การดื่มในวาระต่างๆ เหล่านี้จะแตกต่างกันตามระดับการศึกษา
ของนักเรียน นักเรียนมัธยมปลายทั้งชายและหญิงมักดื่มสุรากลั่นในงานเทศกาลปีใหม่และ
สงกรานต์ เช่นเดียวกับนักเรียนสายระดับ ปวช. ปวส. แต่นักเรียนหญิงมักดื่มสุรากลั่นในโอกาส
แสดงความยินดีซึ่งเหมือนกับนักเรียนอุดมศึกษาทั้งชายและหญิงด้วย การดื่มในวาระที่มีการ
แสดงความยินดีหรือฉลองความดีใจกับเพื่อนกลายเป็นพฤติกรรมที่นำมาใช้ในในกลุ่มนักเรียนที่มี
ผลการเรียนระดับดีถึงดีมาก เนื่องจากข้อมูลจากการสำรวจแสดงว่านักเรียนทั้งชายและหญิงที่
มีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 3-4 จะมีอัตราของผู้ที่ดื่มเพื่อแสดงความยินดีมากที่สุดคือ ร้อยละ
71.2 และ 68.2 ตามลำดับ และมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 3 ลงไป

ถึงแม้การสำรวจจะชี้ให้เห็นว่าเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ เป็นโอกาสที่นักเรียนได้ดื่มสุรา
มากที่สุดก็ตามแต่ผู้ "ดื่มสุรา" ที่มาจากครอบครัวที่พ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตจะมี
จุดอ่อนที่สะท้อนความอ่อนไหวและขาดสิ่งยึดเหนี่ยวในทางสติปัญญา ซึ่งเกิดจากพฤติกรรม
ต้นเครื่องดื่มมา 3 ลักษณะคือ การเลี้ยงดูละเลินละลือใหม่ หรือในงานอื่นๆ ของโรงเรียนซึ่งเป็น
พฤติกรรมที่ดูมองว่าไม่สมควรตั้งรับโอกาสที่เกิดความผิดหวังเสียใจ อันเป็นอาการของคน
ขาดเหตุผล และการดื่มเพราะอยากดื่ม เพื่อต้องการเลียนแบบโฆษณา เป็นต้น พฤติกรรมทั้ง
3 ลักษณะนี้ บิดขึ้นกับนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มาจากครอบครัวฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
เสียชีวิตมากกว่า ครอบครัวประเภทอื่น

ช่วงเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ และการฉลองแสดงความยินดีกับเพื่อนเป็นโอกาสที่
นักเรียนส่วนมากได้ดื่มเครื่องดื่ม มีแนวโน้มแสดงว่า นักเรียนชายมักดื่มในช่วงเทศกาล
นักเรียนหญิงมักดื่มในการฉลองแสดงความยินดี นักเรียนที่เรียนดีมักดื่มในการฉลองแสดงความ
ยินดี นักเรียนที่มาจากครอบครัวพ่อหรือแม่เสียชีวิตมีการดื่มเพราะ "ผิดหวัง เสียใจ"
มากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์

ความเป็นแม่และบิดาเครื่องดื่มมา

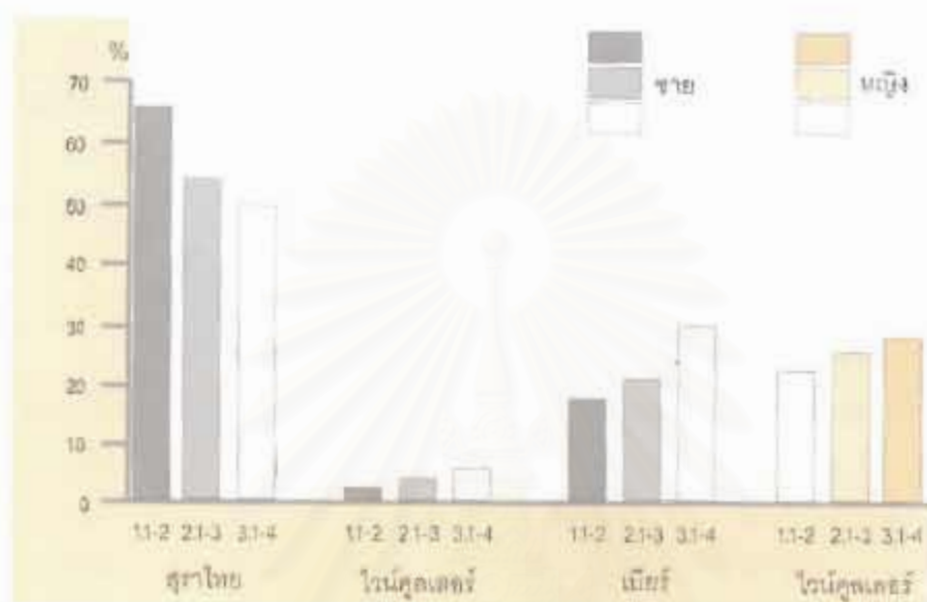
จากข้อถามที่ว่า "ปัจจุบันนี้ท่านดื่มสุรากลั่นบ่อยที่สุด" เครื่องดื่มที่ถูกกล่าวถึงมาก
ที่สุดตามลำดับ คือ สุราไทย เบียร์ สุราต่างประเทศ และไวน์บูลเลอร์ โดยรวมนักเรียนที่ดื่ม
ประมาณครึ่งหนึ่งดื่ม "สุราไทย" และ 1 ใน 4 ดื่ม "เบียร์" 1 ใน 10 ดื่ม "สุราต่างประเทศ" และ
อีก 1 ใน 10 ดื่มไวน์บูลเลอร์ ส่วนที่เหลือดื่ม "สุราขาว" "สุราเถื่อน" บ้าง "ชาตอง" บ้าง
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้รับความนิยมน้อยเท่ากันจากนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ "สุราไทย" เป็น
เครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักเรียนชายระดับชั้นปวช. ในอัตราสูงที่สุดร้อยละ 62.9

“เบียร์” เป็นที่นิยมสูงสุดในกลุ่มนักเขียนหญิงระดับปวช. คือร้อยละ 43.2 “สุราต่างประเทศ” มีผู้นิยมดื่มในกลุ่มนักเขียนหญิงระดับอุดมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 24 และเครื่องดื่มประเภทไวน์คูลเลอร์เป็นที่นิยมดื่มของนักเขียนหญิงชั้นมัธยมปลายในอัตราสูงที่สุดร้อยละ 37.7 การที่สุราต่างประเทศเป็นที่นิยมดื่มของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากมีปัจจัยเรื่องรสนิยม เรื่องรสนิยมนั้น คำนิยมของนักเรียนแล้วการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นมีพื้นที่ในเขตเมืองก็เป็นปัจจัยที่สำคญที่ทำให้กลุ่มนักศึกษาเหล่านี้นิยมดื่มสุราต่างประเทศด้วย

นักเรียนหญิงหนึ่งดื่มสุราไทย 1 ใน 4 ดื่มเบียร์ จำนวนผู้ที่ดื่มสุราต่างประเทศและไวน์คูลเลอร์เท่ากันประมาณ 1 ใน 10 นักเรียนปวช.ชายชอบดื่มสุราไทยมากที่สุด ปวช.หญิงชอบดื่มเบียร์มากที่สุด นักเรียนอุดมศึกษาหญิงชอบดื่มสุราต่างประเทศมากที่สุด นักเรียนระดับมัธยมปลายหญิงชอบดื่มไวน์คูลเลอร์มากที่สุด

แม้การสำรวจจะแสดงให้เห็นว่า สุราไทย เบียร์ ไวน์ และสุราต่างประเทศเป็นเครื่องดื่มที่นักเรียนนิยมดื่มบ่อยที่สุด แต่ถ้ามพิจารณาชนิดของสุราเหล่านี้ตามคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยปรากฏว่านักเรียนชายที่มีผลการเรียนระดับ 3-4 มีอัตราการดื่ม “สุราไทย” ร้อยละ 50.0 ซึ่งน้อยกว่านักเรียนชายที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ 3 ลงไป นักเรียนชายที่มีผลการเรียนสูงกว่า 3 กลับมีอัตราการดื่ม “เบียร์” และ “ไวน์” ร้อยละ 29.3 และ 5.2 ซึ่งมากกว่านักเรียนชายที่ดื่มเบียร์และไวน์ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ 3 ซ้ำมุล จากการสำรวจแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มคะแนนผลการเรียนมากขึ้นจะมีอัตราคนดื่ม “สุราไทย” น้อยลง แต่กลับมีอัตราส่วนคนดื่ม “เบียร์” และ “ไวน์” มากขึ้น ส่วนนักเรียนหญิงไม่มีแนวโน้มของผลการเรียนกับชนิดสุราชัดเจนเหมือนกับนักเรียนชาย นอกจาก “ไวน์” เท่านั้น ข้อมูลแสดงให้เห็นว่านักเรียนหญิงที่มีระดับการเรียนสูงหรือคะแนนเฉลี่ย 3-4 จะมีอัตราการดื่ม “ไวน์” ร้อยละ 27.3 ซึ่งมากกว่านักเรียนในระดับคะแนนต่ำกว่า 3 ลงไปหมายความว่าผู้มีผลการเรียนดีมีอัตราการดื่มไวน์มากกว่า (รูปที่ 2)

รูปที่ 2 ร้อยละชนิดเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ ที่นักเรียนเลือกดื่มบ่อยที่สุด
 จำนวนตามผลการวิจัยเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยและชนิดเครื่องเค็มแอลกอฮอล์

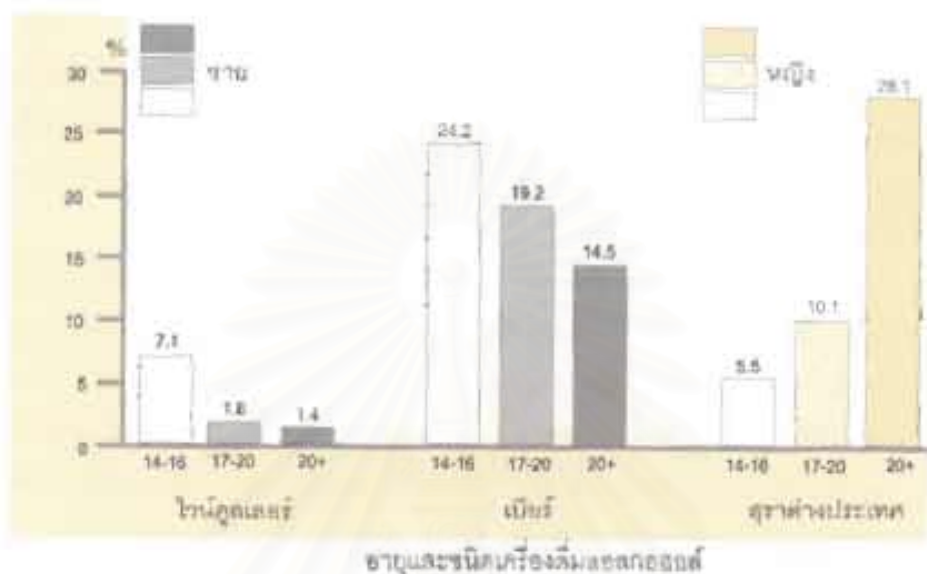
อย่างไรก็ตาม โลกภาวะปัจจุบันการที่นักวิจัยเฝ้าผล การเรียนดีนั้นอาจมีสาเหตุมาจากครอบครัวซึ่งมีสภาพและโอกาสให้ความเอาใจใส่และสนับสนุนทางการศึกษา ครอบครัวประเภทนี้ควรจะเป็นครอบครัวมีฐานะและความมั่นคงทางเศรษฐกิจดีพอสมควร ข้อมูลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดี คือ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3-4 ซึ่งนิยมดื่มเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีนหรือเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำ ได้แก่ ไวน์คูลเลอร์ และสุราต่างประเทศน้อยนั้น มีแนวโน้มว่านักเรียนมาจากครอบครัวที่บิดามีอาชีพหลากหลายอยู่ในระบบราชการ เช่น เป็นครู ทหารและข้าราชการส่วนอื่นๆ เด็กเหล่านี้ยังได้มีเรียนมาจากครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีรายได้รวมกว่า 100,000 บาทต่อปี ดังตารางต่อไปนี้

นักเขียนมือสมัครเรียนศรแบบเฉลี่ย 3-4 และนักเขียนที่มีระดับที่นักเขียนมือสมัคร
 จำนวนสามอาชีพและรายได้ของครอบครัว

ตัวแปรครอบครัว	สุราโท	สุราต่างประเทศ	ไวน์(ทูตเซอร์)	เบียร์
อาชีพบิดา	(จำนวน=32)	(จำนวน=7)	(จำนวน=9)	(จำนวน=24)
ข้าราชการ ภาครัฐ	28.1	3	4	37.5
นักธุรกิจ พ่อค้า	12.5	1	3	16.5
เกษตกร	34.4	-	-	20.8
ลูกจ้างบริษัท โรงงาน	15.9	-	1	16.7
รับจ้างทั่วไปไม่แน่นอน	9.4	3	1	8.3
รายได้ต่อปีของครอบครัว	(จำนวน=34)	(จำนวน=8)	(จำนวน=9)	(จำนวน=20)
ต่ำกว่า 100,000 บาท	44.1	2	2	42.3
100,001-200,000	44.1	4	2	30.8
200,001-500,000	5.9	1	5	23.1
500,001 บาทขึ้นไป	5.9	1	-	3.8

ฉะนั้นการที่นักเขียนที่เรียนหนังสือดีนิยมดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์บ่อยอาจมีสาเหตุมาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การดื่มความนิยมของสังคมในขณะนั้น จึงเป็นการเลือกดื่มไวน์ทูตเซอร์ ซึ่งเป็นเครื่องดื่มที่เชื่อว่ามีแอลกอฮอล์ไม่มากและราคาพอสมควร ดังนั้นจึงได้รับการยอมรับจากนักเขียนกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มอื่นไม่เพียงแต่ผลการเรียนเท่านั้นที่จำแนกชนิดเครื่องดื่มที่นักเขียนนิยมดื่มออกจากกัน ฐานะของนักเขียนเป็นเครื่องชี้วัดความนิยมตัวหนึ่งเช่นกัน ซึ่งดูจากค่าเฉลี่ยแสดงให้เห็นว่า นักเขียนชายมีอายุน้อยนิยมดื่ม "ไวน์ทูตเซอร์" และดื่ม "เบียร์" มากกว่านักเขียนอายุมาก แต่สำหรับ นักเขียนหญิงมีอายุน้อยจะดื่มแค่ "ไวน์" เพียงชนิดเดียวมากกว่านักเขียนอายุมาก ซึ่งสอดคล้องกับนักเขียนหญิงที่ดื่ม "สุราต่างประเทศ" คือ มีอายุมากนิยมดื่มสุราต่างประเทศมากกว่านักเขียนอายุน้อยต่างกับ "เบียร์" ซึ่งทุกกลุ่มอายุนิยมดื่มเท่าๆกัน ด้วยอัตราร้อยละ 35.5-37.5 (รูปที่ 3)

รูปที่ 3 ร้อยละชนิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่นักเรียนเลือกดื่มบ่อยที่สุด
จำแนกตามกลุ่มอายุ

นักเรียนชายมีผลการเรียนดีมีอัตราส่วนดื่มเบียร์และไวน์มากกว่านักเรียนผลการเรียนไม่ดี นักเรียนหญิงมีผลการเรียนดีมีอัตราส่วนดื่มไวน์มาก นักเรียนชายมีอายุน้อยนิยมดื่มเบียร์และไวน์มากกว่านักเรียนอายุมาก นักเรียนหญิงอายุน้อยนิยมดื่มไวน์มากกว่านักเรียนอายุมากจะนิยมดื่มสุราต่างประเทศและเบียร์มากขึ้นเท่านั้น

มีเหตุผลหลากหลายที่นักเรียนใช้เลือกดื่มสุราแต่ละชนิด “หาซื้อง่าย” เป็นคำตอบที่นักเรียนรายงานมากที่สุด แต่นักเรียนชายชั้นมัธยมปลายเลือกดื่มเพราะ “มีแอลกอฮอล์น้อยหรือดื่มแล้วไม่เมา” มากที่สุด ร้อยละ 24.8 ของนักเรียนชั้นนี้ ส่วนนักเรียนชายระดับปวช. ปวส. และอุดมศึกษา ส่วนมากหรือร้อยละ 39.6 ร้อยละ 35 และร้อยละ 26.2 ตามลำดับเลือกดื่มเพราะ “หาซื้อง่าย” สำหรับนักเรียนหญิงแล้วการเลือกดื่มเพราะ “มีแอลกอฮอล์น้อย” นั้นเป็นเหตุผลของนักเรียนทุกระดับชั้น ทั้งนี้หมายความว่านักเรียนชั้นมัธยมปลายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีความระมัดระวังเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างมาก

เหตุผลในการเลือกเครื่องดื่มนี้ ในกลุ่มนักเรียนชายยังมีอายุมากขึ้นเท่าไรการดื่มสุราเพราะ “หาซื้อง่าย” ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ตรงข้ามกับยิ่งอายุมากขึ้นเท่าไร การดื่มสุราเพราะ “กินตามเพื่อน” และดื่มเพราะ “มีแอลกอฮอล์น้อย” นั้นยิ่งลดลงเป็นลำดับ สำหรับนักเรียนหญิง

มีเหตุผลของการตีมูลค่าเฉพาะมีผลลดอัตราดอกเบี้ยลงเป็นลำดับเมื่อมีอายุมากขึ้น แต่มีเหตุผล
ตีมูลค่าเฉพาะ “ราคาไม่แพง” ตีมูลค่าขึ้นเป็นลำดับเมื่ออายุค่อยๆมากขึ้น นั้นหมายความว่า
โดยเหตุผลการเลือกตีมูลค่าซึ่งมีทั้งที่แท้จริงแล้วมีปัจจัยเรื่องอายุของผู้ตีมูลค่าเข้ามา เกี่ยวกับ
ตัวขออย่างเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันคือ ถ้าผู้ตีมูลค่ามีอายุน้อยกว่าการเลือกตีมูลค่าเฉพาะตามพื้นที่
หรือการเลือกตีมูลค่าเพราะมองว่าน่าจะน่าใจตีมูลค่าที่ไม่มีผลลดอัตราดอกเบี้ยเป็นเหตุผลหลักต่อเมื่อ
อายุมากขึ้นปัจจัยเรื่องการมีเครื่องตีมูลค่าซึ่งผ่านและเรื่องราคาไม่แพงจะเป็นเหตุผลหลักในการ
ตัดสินใจ

เครื่องตีมูลค่า ชนิดที่นักเรียนรายงานมา “หาซื้อง่าย” มี 2 ชนิด คือ สุราไทย อันหมายถึง
เบียร์ หนักรอง และอื่นๆ ชนิดที่ 2 คือ เบียร์ที่นักเรียนรายงานคือเบียร์สิงห์ คลอเคลอร์ และ
เบียร์ต่างประเทศบางชนิดที่เริ่มมีเข้ามาขายในประเทศไทย ส่วนเครื่องตีมูลค่าที่นักเรียน
รายงานว่ามี “ผลลดอัตราดอกเบี้ย” ได้แก่ เบียร์ และไวน์คูลเลอร์ ซึ่งเป็นชนิดเดียวกับที่ นักเรียนไม่
จดผลในกรณีที่ชื่อว่า “กินแล้วไม่เมา” ส่วนเครื่องตีมูลค่าที่นักเรียนรายงานมา “กินตามเพื่อน” และ
“กินแล้วสนุก” ซึ่งเป็นเครื่องตีมูลค่าประเภทเดียวกันคือ สุราไทย เบียร์ และสุราต่างประเทศ และ
เครื่องตีมูลค่าเดียวกับที่นักเรียนเขียนชื่อเฉพาะ “ราคาไม่แพง” คือ สุราไทย ส่วนสุราต่างประเทศ
นักเรียนให้เหตุผลว่า “ดื่มแล้วทันสมัย” ในรายงานนี้มีข้อมูลนักเรียนที่สุราขาวเพียง 33 ราย
ซึ่งเป็นนักเรียนที่ตีมูลค่าเป็นสุราที่หาซื้อง่ายและราคาไม่แพง

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติตรงกันในการเลือกตีมูลค่า สุราไทย เบียร์ และไวน์
โดยทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าสุราไทยนั้นหาซื้อง่ายดื่มแล้วสนุกสนุกสนานและนักเรียนชายยังมี
เหตุผลสำหรับการเลือกตีมูลค่าสุราไทยเพิ่มขึ้นว่า ราคา ไม่แพง และกินตามเพื่อน สำหรับเบียร์
และไวน์ ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ตีมูลค่าไม่เอาและมีผลลดอัตราดอกเบี้ย

ทัศนคติที่มีต่อสุรต่างประเทศ นักเรียนชายเลือกตีมูลค่า ต่างประเทศ เพราะหาซื้อง่าย
ดื่มแล้วสนุกสนานและดื่มแล้วเป็นคนทันสมัยแต่นักเรียนหญิงมีทัศนคติว่าตีมูลค่าต่างประเทศ
เพราะตามเพื่อน และคิดว่าดื่มแล้ว “ไม่เมา”

นักเรียนชายในประเทศ และนักเรียนหญิงทุกระดับชั้นเรียนเลือกตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่า
เฉพาะ “มีผลลดอัตราดอกเบี้ย” แต่นักเรียนชายระดับชั้นประเทศเลือกตีมูลค่าเฉพาะ
“หาซื้อง่าย” นักเรียนชายเลือกตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่า “ตามเพื่อนและเพราะมีผลลดอัตรา
ดอกเบี้ย” นักเรียนชายมากขึ้นเลือกเครื่องตีมูลค่า “หาซื้อง่ายและราคาไม่แพง” เครื่องตีมูลค่า
หาซื้อง่ายตามทัศนคติของนักเรียน คือ สุราไทยและเครื่องตีมูลค่าอื่น คือ เบียร์และไวน์
นักเรียนชายนอกตีมูลค่าต่างประเทศเป็นคนทันสมัย นักเรียนหญิงนอกตีมูลค่า
ต่างประเทศแล้ว “ไม่เมา”

ปัจจัยบ่งชี้กลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่ม

แม้ว่าในการศึกษาจะพบว่านักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่จะดื่มสุราในช่วงเวลา 30 วันที่ผ่านมาเพียง 1 หรือ 2 วัน เท่านั้น แต่ก็ยังมีนักเรียนชายจำนวนหนึ่งที่ตั้งสูรามากกว่า 21 วัน อันเนื่องมาจากการดื่มสุรา “ทุกวันหรือเกือบทุกวัน” ซึ่งเป็นภาวะที่อันตรายสำหรับวัยของนักเรียน ปรากฏว่าในกลุ่มที่ตั้งสูรา “ทุกวันหรือเกือบทุกวัน” มีเป็นนักเรียนชายที่มีผลตรวจเลือด ร้อยละ 8.5 ซึ่งมากกว่านักเรียนที่ไม่มีผลตรวจเลือด และเป็นนักเรียนชายที่เริ่มดื่มสุรา เมื่ออายุต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 20.6 ซึ่งมากกว่านักเรียนชายในกลุ่มอายุอื่น และเป็นนักเรียนชายที่มาจากครอบครัวที่ขาดโอกาสหรือมารดาเพราะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต ร้อยละ 7 ซึ่งมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวที่มีบิดามารดาแยกห่างกัน

นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ที่ตั้งสูราแล้ว “ไม่บ่อย” บางคน “นานานๆ ครั้ง” แต่มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ตั้งสูราแล้ว “มาทุกครั้ง” นักเรียนกลุ่มที่ตั้งสูราแล้ว “มาทุกครั้ง” เป็นนักเรียนทั้งชายและหญิงระดับปวส. ร้อยละ 15.4 และ 14.3 ซึ่งมากกว่านักเรียนในระดับชั้นอื่น เป็นนักเรียนชายที่เริ่มดื่มสุราเมื่ออายุต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 17.6 ซึ่งมากกว่านักเรียนที่ตั้งสูราในกลุ่มอายุอื่น และเป็นนักเรียนทั้งชายและหญิงที่มาจากครอบครัวที่ขาดโอกาสหรือมารดาเพราะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต ร้อยละ 14 และ 18.2 ซึ่งมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวที่มีบิดามารดาแยกห่างกัน

นักเรียนกลุ่มที่ตั้งสูราระยะสั้นแล้ว “มาทุกครั้ง” ส่วนมากเป็นนักเรียนระดับปวส. เป็นนักเรียนชายที่เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 10 ปี เป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่พ่อหรือแม่เสียชีวิต

นักเรียนที่ตั้งสูรามากกว่า 21 วันหรือดื่มเกือบทุกวันจำนวนหนึ่งเป็นกลุ่มที่ตั้งสูราแล้ว “มาทุกครั้ง” และเป็นกลุ่มที่ “เคยหยุดเขียนตอนเช้า” ปรากฏว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นผลจากการตั้งสูราดังกล่าว ส่วนมากเป็นนักเรียนชายที่มาจากครอบครัวที่บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต และเป็นนักเรียนระดับชั้นปวส. นักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมการดื่มมากเกินกว่าปกติ และนักเรียนที่เกิดอาการเมาทุกครั้งที่ตั้งสูรตลอดจนนักเรียนที่เคยหยุดเขียนในวันรุ่งขึ้นเพราะเมาค้าง เห็นได้ว่าเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวพ่อหรือแม่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิตทั้งนั้น เข้าใจได้ว่าชองนี้ นักเรียนที่ก้าวร้าวพ่อหรือแม่ไม่จากชีวิตครอบครัวอาจมีจุดอ่อนในสภาพจิตใจ และควรตัดสินใจ นักเรียนประเภทนี้มักทำตัวเพื่อน คิดเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีพ่อแม่ ฉะนั้น

เหตุการณ์ที่ตีลงชื่อขึ้นมา โดยไม่รู้จักยินยอมทำให้มาขอค้ำใจจนเป็นสาเหตุการหยุดเรียน
จึงชกเอาตัวกับนักเขียนกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มอื่น

จากคดีที่ผ่านจึงความที่สถานีตำรวจในอำเภอเมือง 2 สถานี มีข้อมูลที่พบว่านักเขียนเป็นผู้ถูกกล่าวหาเนื่องจากมาดูรายละเอียดจนเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ 2 ราย และมาดูจากข้อของผู้ซึ่งมาขอค้ำใจอีก 1 ราย โดยที่คดีแรกเป็นนักศึกษาชายอายุ 18 ปี โรงเรียนเทศบาลโนนชัยวรา
ขณะมาดูรายละเอียดให้ทุนกับรถเข็นขายแปดหมึกอย่างบริเวณหน้าโรงเรียนจนเสียหายนและมี
ผู้บาดเจ็บ ส่วนคดีที่สองผู้ต้องหาเป็นครูและผู้ก่อเหตุชกเป็นนักเขียนชายอายุ 20 ปี ไม่รู้จักกับ
ทั้งสองฝ่ายมาดูรายละเอียดมาเกี่ยวกับรถเข็นของ รถของผู้ต้องหาชนเข้ากับรถของ
ผู้ก่อเหตุชกได้รับบาดเจ็บทั้งคู่ ส่วนบริษัทที่สามซึ่งเป็นคดีแรกก่อนนั้น ผู้ก่อเหตุชกเป็นข้าราชการ
ทหาร ผู้ต้องหาเป็นนักเขียนชายอายุ 18 ปี ทั้ง 2 คดีมีบ้านอยู่ในละแวกเดียวกันแต่ไม่รู้จักกัน
วันเกิดเหตุผู้ก่อเหตุชกเดินทางกลับบ้าน ผู้ก่อเหตุมาดูรายละเอียดที่บริเวณโดยไม่มีคนมาหยุด
โทษเครื่องแต่อย่างใด สถิติจำนวนนี้จะมีเกิดขึ้นเพียง 3 ราย ถ้าเปรียบเทียบในคดีเกี่ยวกับ
ดูว่าที่มาแจ้งความจำนวนมากในช่วงปี พ.ศ.2540 แต่เป็นเครื่องเบรคี่ล้มหายจากการตื่นดู
ของนักเขียนมีก็จะมีปรากฏให้เห็นว่าเป็นคดีที่รุนแรงขึ้นถึงขั้นตีลงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งไม่
รู้จะเท็จจริง ความขัดแย้งของนักเขียนด้วยกันเองเนื่องจากการมาดูว่าเป็นเรื่องใหญ่ถึงกับขอขง
ไม่ปรากฏให้เห็นในกระบวนการรายงานของตำรวจนั้นนับเป็นผลกระทบที่ปรากฏชัดเจนที่สุด

นักเขียนที่ตีลงชื่อขึ้นมาเป็นเหตุร้ายแล้วมาถูกจับที่ตีลง และหยุดเรียนเพราะ
ตีลงนักเขียนเป็นนักเขียนที่มาจากครอบครัวที่พอหรือมีเงินมีดี ฉะนั้นนักเขียนระดับ
ชั้นล่างส. ต.ร.มา

การศึกษาที่มีนักเขียนที่ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับเครื่องตีลงและถึงร้อยละ 44 การที่นักเขียน
บางคนไม่เคยเข้าเรื่องถึงดูรายละเอียดนั้นมีปัจจัยหลายส่วน ทั้งวัฒนธรรม และทศวรรษแรกสุดมาเป็น
เครื่องตีลงดูด้วยจำนวนมาก

อาชีพของนักเขียนหรืออาชีพของนักรบของนักเขียนเป็นส่วแปรสำคัญตัวแปรหนึ่ง อาชีพ
หลายอาชีพมีเนื้อหาของความเป็นตราบในที่มีคน ผู้ที่อยู่ในอาชีพนี้มีความเป็นกลุ่มก้อนกันค่อนข้าง
เดียวกันมีกิจกรรมเป็นของตัวเอง กลุ่มตนเอง อาชีพเหล่านี้มี ได้แก่ ทหาร ครู ข้าราชการในต่างจังหวัด
อาชีพ ทั้ง 3 นี้เป็นกลุ่มสังคมที่มีอำนาจ มีการสมาคมพบปะสังสรรค์กันเป็นนิตยสารปกติและมี
เครื่องตีลงเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม เคยมีคำพังเพยพูดกันสนุกๆว่าถ้าเป็น "นิตยสารของนักเขียน"

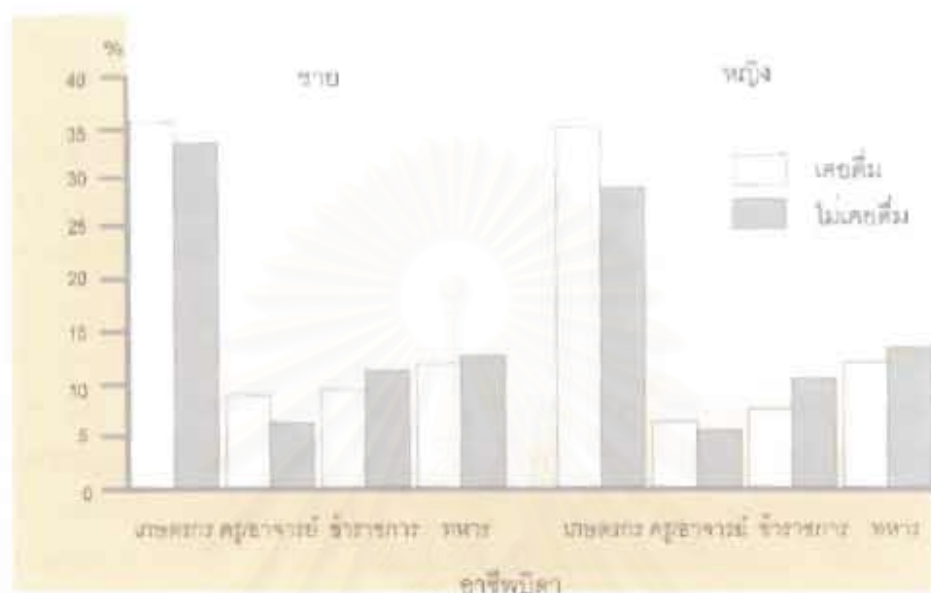
ชวตเมียดำรวจนั่งนับแบงค์” ข้อความนี้มันยั่ว ทหารเป็นนักตี๋มสุราขนาดหนัก แม้ยังไม่มิงงานวิจัยใดให้ข้อเท็จจริงสนับสนุนว่าบุคคลที่อยู่ในอาชีพดังกล่าวมีพฤติกรรมการตี๋มเครื่องตี๋มๆ มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น แต่ก็มีการยอมรับทั่วไปว่า ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เป็นกลุ่มอาชีพที่มีการตี๋มสุรามาก

ในการศึกษานี้มีข้อมูลแสดงให้เห็นว่า อาชีพต่างๆ รวมทั้งอาชีพทหาร และข้าราชการ มีความสัมพันธ์กับการ “ไม่เคยตี๋ม” หรือ “เคยตี๋ม” เครื่องตี๋มๆของนักเรียนอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ นักเรียนชายและหญิงที่ “ไม่เคยตี๋ม” มีบิดาเป็นครูหรืออาจารย์ ด้วยอัตราร้อยละ 9.0 และร้อยละ 6.3 ซึ่งสูงกว่าอัตราของกลุ่มนักเรียน “เคยตี๋ม” สุราคือ ร้อยละ 6.3 และร้อยละ 5.5 ตามลำดับ นักเรียนทั้งชายและหญิงที่ “ไม่เคยตี๋ม” มีบิดาเป็นเกษตรกร ด้วยอัตราร้อยละ 35.5 และ 34.9 ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนในกลุ่มนักเรียน “เคยตี๋ม” สุราคือ ร้อยละ 33.5 และ 29.1 ตามลำดับ ในทางกลับกันนักเรียนที่ “เคยตี๋ม” มีบิดาเป็น ทหาร ด้วยอัตรานักเรียน ชายและหญิงร้อยละ 12.8 และ 13.5 ซึ่งอัตราสูงกว่าในกลุ่ม “ไม่เคยตี๋ม” ซึ่งมีร้อยละ 12.0 และ 12.1 ตามลำดับ และข้อมูลลักษณะเดียวกันนี้ก็เกิดกับนักเรียน “เคยตี๋ม” ที่มีบิดาเป็นข้าราชการ (ข้าราชการทั่วไปยกเว้นครูอาจารย์) ด้วยอัตราส่วนร้อยละ 11.3 และ 10.5 ซึ่งสูงกว่ากลุ่ม “ไม่เคยตี๋ม” ซึ่งมีร้อยละ 9.5 และ 7.9 ตามลำดับ (รูปที่ 4) ในเบื้องต้นนี้แม้ไม่อาจสรุปว่าอาชีพบิดาของนักเรียนมีอิทธิพลต่อการตี๋มสุราของนักเรียน แต่อาจตั้งเป็นข้อสันนิษฐานเพื่อให้มีการวิจัยต่อไปว่านักเรียนที่มีบิดาเป็นทหารหรือข้าราชการ (ยกเว้นครูอาจารย์) มีอิทธิพลในทางทำให้ให้นักเรียนเข้ามาเกี่ยวข้องกับเครื่องตี๋มๆมากกว่านักเรียนที่มีบิดาเป็นครู อาจารย์ หรือเป็นเกษตรกร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4 ยาชีพของบิดากับการเคยดื่มเครื่องดื่มฯ ของนักเรียน

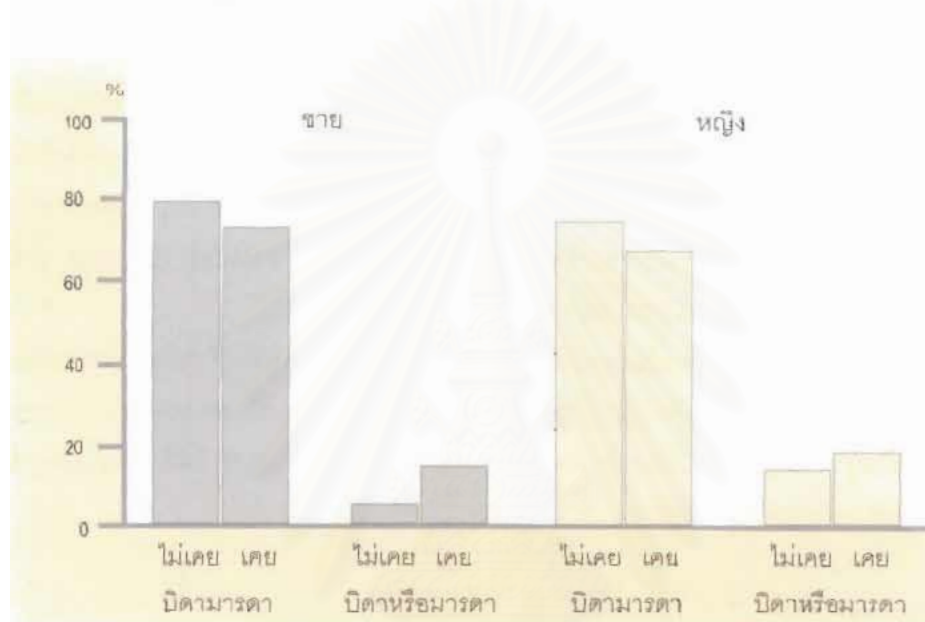

การอยู่ด้วยกันพร้อมพ่อแม่ลูกนับเป็นครอบครัวที่สร้างความอบอุ่นและความสัมพันธ์ที่ดี นั้น เป็นหลักประกันประการหนึ่งว่าจะไม่ทำให้อุบัติของพฤติกรรมนอกชั้นนอกทาง ข้อความดังกล่าวนี้ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าด้วยเช่นกันว่า นักเรียนที่ “ไม่เคยดื่ม” มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัวด้วยอัตราส่วนมากกว่า นักเรียน “เคยดื่ม” และนักเรียนที่ “เคยดื่ม” มาจากครอบครัวบิดามารดาแยกทางกันหรือบิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต ด้วยอัตราสูงกว่านักเรียน “ไม่เคยดื่ม” คือ นักเรียนทั้งชายและหญิงที่ “ไม่เคยดื่ม” มีบิดามารดาอยู่เป็นครอบครัวเดียวกันด้วยอัตราร้อยละ 84.0 และ 81.1 ซึ่งสูงกว่าอัตราของกลุ่ม “เคยดื่ม” คือ ร้อยละ 82.0 และ 76.1 ตามลำดับ พบว่านักเรียน “เคยดื่ม” มาจากครอบครัวฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตด้วยอัตราร้อยละ 8.1 และ 10.5 ซึ่งสูงกว่าอัตราในกลุ่มนักเรียน “ไม่เคยดื่ม” ร้อยละ 5.9 และ 8.0 ตามลำดับ

ไม่เพียงแต่การมีครอบครัวอยู่พร้อมหน้าเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของนักเรียน การอยู่ในความปกครองดูแลที่ดีที่สุด และอยู่ในความปกครองดูแลในปัจจุบัน ก็เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการ “ไม่เคยดื่ม” และ “เคยดื่ม” ของนักเรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งข้อมูลจากการสำรวจ แสดงว่านักเรียนทั้งชายและหญิงที่ “ไม่เคยดื่ม” อยู่ในความปกครองดูแลที่ดีที่สุดจากบิดามารดา มีอัตราร้อยละ 78.5 และ 74.8 ซึ่งสูงกว่าอัตราในกลุ่มนักเรียน “เคยดื่ม” ซึ่งมีร้อยละ

73.3 และ 67.6 ตามลำดับ ในทางตรงข้ามนักเรียน“เคยดื่ม” ที่อยู่ในความดูแลงานที่สูงสุดจากบิดาหรือมารดาฝ่ายเดียว ร้อยละ 14.3 และ 17.8 ซึ่งสูงกว่ากลุ่ม “ไม่เคยดื่ม” ร้อยละ 9.4 และ 13.3 ตามลำดับ (รูปที่ 5)

รูปที่ 5 การอยู่ในความดูแลของบิดามารดากับการเคยดื่มเครื่องดื่มต่างๆของนักเรียน

การอยู่ในความดูแลของบิดามารดาในปัจจุบัน หมายถึงการที่นักเรียนอยู่ในความปกครองดูแลจากครอบครัวที่มีบิดามารดาพร้อมสมบูรณ์นั้น มีอิทธิพลทำให้ นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มเครื่องดื่มต่างๆน้อยกว่านักเรียนที่อยู่ในความปกครองดูแลของบิดาหรือมารดาเพียงฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียว

สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เช่น บิดา มารดา เป็นคนดื่มสุรา และการมีสุราติดบ้านไว้รับรองแขก ตัวชี้วัดทั้ง 2 ตัวนี้มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มต่างๆของนักเรียนเช่นกัน นั่นคือ นักเรียนทั้งชายและหญิง “เคยดื่ม” มีบิดาที่ดื่มสุราอัตราส่วนร้อยละ 79.8 และร้อยละ 80.7 ซึ่งสูงกว่าในกลุ่ม “ไม่เคยดื่ม” ร้อยละ 76.8 และร้อยละ 74.9 ตามลำดับ ในทางกลับกันนักเรียนที่ “ไม่เคยดื่ม” มีบิดาไม่ดื่มร้อยละ 23.2 และ 25.1 ซึ่งสูงกว่ากลุ่ม “เคยดื่ม” ร้อยละ 20.2 และ 19.3 ตามลำดับ ในลักษณะเดียวกันนักเรียน “เคยดื่ม” มีมารดาที่ดื่มสุราสูงกว่า “ไม่เคยดื่ม” และนักเรียน “ไม่เคยดื่ม” มีมารดาไม่ดื่ม สูงกว่ากลุ่ม “เคยดื่ม”

นักเรียนที่มีบิดาเป็นทหารหรือข้าราชการมีแนวโน้มไม่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนเหล่านั้นเคยดื่มเครื่องดื่มมากกว่านักเรียนที่มีบิดาเป็นครูหรือเป็นเกษตรกร นักเรียนที่มาจากครอบครัววิสาหกิจหรือการค้าเสียชีวิต มีแนวโน้มว่านักเรียนเหล่านั้นเคยดื่มเครื่องดื่มมากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น และเช่นเดียวกับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลสถานที่สุดจากบิดาหรือมารดาฝ่ายเดียวมีแนวโน้มเคยดื่มเครื่องดื่มมากกว่ากลุ่มอื่น

นอกจากนักเรียนจะได้รับอิทธิพลจากบิดามารดาที่ดื่มสุราแล้ว การมีสุราติดบ้านเอาไว้รับแขกเป็นสภาพแวดล้อมอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อนักเรียนด้วย ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าบ้านใดมีสุราติดบ้านไว้เพื่อดื่มเองหรือเพื่อรับรองแขก นักเรียนที่อยู่ในบ้านเหล่านั้นมีอัตราส่วน “เคยดื่ม” มากกว่า “ไม่เคยดื่ม” ตรงข้ามกับบ้านที่ไม่มีสุราไว้ในบ้าน นักเรียน ในบ้านเหล่านั้นมีอัตรา “ไม่เคยดื่ม” มากกว่า “เคยดื่ม”

จะนับจากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มานั้น มีตัวบ่งชี้ที่สำคัญว่าพิจารณาเฉพาะพหุมาตรการป้องกันแก้ไข การดื่มสุราของบิดามารดาของนักเรียน การมีสุราไว้ในบ้าน การมีครอบครัวไม่สมบูรณ์มีหย่าร้าง และการได้รับการเลี้ยงดูจนที่สุดจากครอบครัวไม่สมบูรณ์

ปัจจัยที่มีผลทางปรับแก้พฤติกรรมกาบริโภค

โมเดลภาวะของนักเรียน “เคยดื่มสุรา” แล้วปัจจุบันเลิกดื่มมีข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยบางตัวที่มีผลในทางปรับแก้พฤติกรรมบางส่วนในเรื่องการ “เลิกดื่ม” กับการ “ดื่ม” เครื่องดื่มของนักเรียน ข้อมูลที่กล่าวถึงต่อไปนี้นี้เป็นข้อมูลเฉพาะนักเรียนที่เคยดื่มเครื่องดื่มแล้วกลุ่มหนึ่งยอมรับว่า ปัจจุบัน “เลิกดื่ม” แล้ว ขณะที่อีกกลุ่มยอมรับว่า “ยังคงดื่ม” อยู่

นักเรียนชายดื่มสุราครั้งแรกอายุต่ำกว่า 15 ปี มีอัตราการเลิกดื่มในปัจจุบันร้อยละ 44.3 ซึ่งมากกว่าในกลุ่มยังคงดื่ม แต่นักเรียนดื่มครั้งแรกอายุมากกว่า 15 ปี มีอัตราการดื่มปัจจุบันร้อยละ 58 ซึ่งสูงกว่านักเรียนอายุเดียวกับในกลุ่มที่เลิกดื่มคือร้อยละ 55.6 สำหรับนักเรียนหญิง ความสัมพันธ์ 2 สัปดาห์นี้กลับกันกับนักเรียนชายคือ นักเรียนหญิงที่ดื่มครั้งแรกอายุต่ำกว่า 15 ปี ปัจจุบันนี้ยังคงดื่มอยู่เป็นส่วนมาก ร้อยละ 36.7 (สำหรับกลุ่มเลิกดื่ม ร้อยละ 33.5) และนักเรียนที่ดื่มครั้งแรกอายุ 15 ปีขึ้นไป ปัจจุบันเลิกดื่มเป็นส่วนมากร้อยละ 66.6 (สำหรับกลุ่มยังคง

ดื่มร้อยละ 63.3) ซึ่งหมายความว่านักเรียนชายดื่มน้ำครั้งแรกอายุยังน้อย (ต่ำกว่า 15 ปี) จะมีโอกาสเลิกดื่มสุราเมื่ออายุสูงขึ้นได้มากกว่า แต่ปรากฏการณ์นี้ตรงข้ามสำหรับผู้หญิงคือ ถ้านักเรียนหญิงดื่มน้ำครั้งแรกอายุยังน้อยจะมีโอกาสเลิกดื่มสุราเมื่ออายุสูงขึ้นได้น้อยกว่า

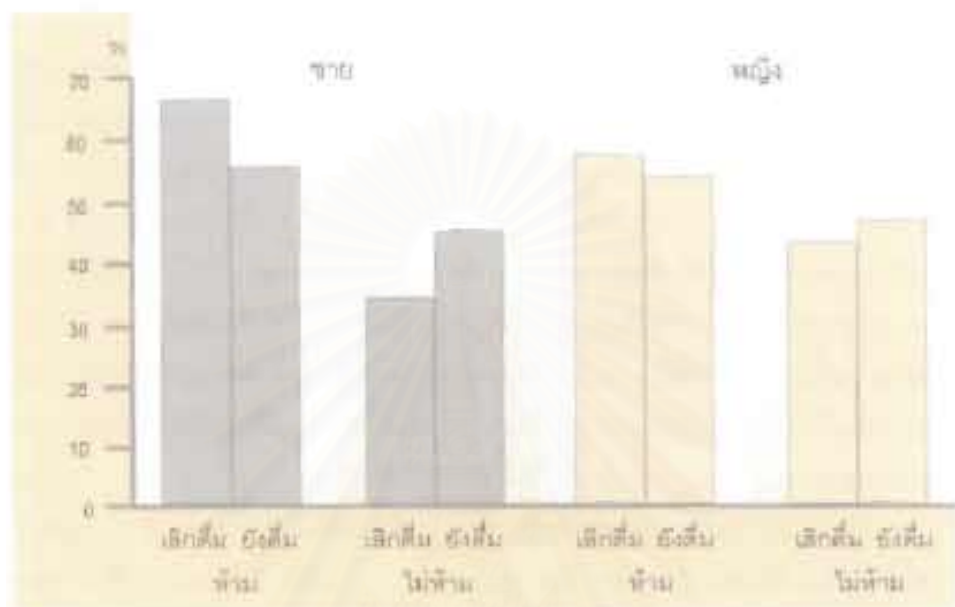
นอกจากนั้นการเริ่มดื่มสุราครั้งแรกของนักเรียนชายและหญิงโดยการแนะนำชักชวนของ "เพื่อน" มีอิทธิพล อย่างมากต่อการยังคงดื่มสุราในปัจจุบันคือร้อยละ 47.2 และร้อยละ 43.9 ตามลำดับ (สำหรับกลุ่มเลิกดื่มร้อยละ 42.7 และ 39.8) ในทางตรงกันข้ามนักเรียนชายและหญิงที่ปัจจุบัน "เลิกดื่ม" เริ่มสุราครั้งแรกเพราะ "อยากทดลอง" ด้วยอัตราร้อยละ 45.3 และ 44.5 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มนักเรียนยังดื่มในปัจจุบันร้อยละ 43.2 และร้อยละ 39.6 ตามลำดับ นั้นหมายความว่านักเรียนชายและหญิงถูกเพื่อนชวนให้ดื่มครั้งแรกจะเป็นกลุ่มที่ดื่มต่อมากกว่าเลิกดื่ม แต่นักเรียนที่ดื่มครั้งแรกเพราะทดลองนั้นจะเป็นกลุ่มที่เลิกดื่มมากกว่า สำหรับญาติพี่น้องพ่อแม่มีอิทธิพลต่อนักเรียนชายที่จะเลิกดื่มเมื่อเขาโตขึ้น แต่ไม่มีอิทธิพลใดเลยกับนักเรียนหญิง เพราะจำนวนนักเรียนหญิงดื่มและไม่ดื่มเกือบเท่ากัน

มีพ่อแม่เป็นจำนวนมากเมื่อรู้ว่าลูกดื่มสุราจะไม่ห้ามแต่สอนให้รู้จักอันตราย บางคนสนับสนุนให้ลูกดื่มโดยอยู่ในความดูแลควบคุม ปรากฏการณ์นี้มีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของนักเรียนด้วยเช่นกัน นักเรียนชายและหญิงที่ "เลิกดื่ม" มีพ่อแม่ห้ามดื่มหรือไม่แสดงการสนับสนุน ด้วยอัตราร้อยละ 66.3 และ 57.2 ซึ่งสูงกว่าอัตรานักเรียน "ยังดื่ม" คือ ร้อยละ 55.3 และ 53.6 แต่ปัจจุบันนี้ตรงข้ามกับการที่พ่อแม่ไม่ห้ามหรือพ่อแม่สนับสนุนให้ "ดื่ม" ในกลุ่มนักเรียนชายและหญิงร้อยละ 44.7 และ 46.4 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มนักเรียน "เลิกดื่ม" ร้อยละ 33.7 และ 42.8 ตามลำดับ (รูปที่ 6) นั้นย่อมหมายความว่าพ่อแม่ที่ห้ามหรือไม่สนับสนุนให้ลูกดื่มสุรามิทธิพลทำให้นักเรียนส่วนมาก "เลิกดื่ม" ได้ในปัจจุบัน แต่พ่อแม่ที่ไม่ห้ามแต่กลับสนับสนุนนั้นมีส่วนทำให้นักเรียนยังคงดื่มสุราต่อไปเป็นส่วนมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 6 การปฏิบัติจากนิยามมาตรฐานและการเลือกคัมในปัจจุบันของนักเขียน

การตั้งเครื่องคัมฯ ในปัจจุบันกับการปฏิบัติจากนิยามมาตรฐาน

นิยามมาตรฐานคำตั้งเครื่องคัมฯ มีแนวโน้มแตกต่างไปจากนักเขียนจะเคยตีความกว่า ไม่เคยคัม ในบ้านที่มีฐานะดีกว่าไว้เขียนชดเชยให้มีไว้ที่เห็นว่า นักเขียนจะเคยตีความกว่า ไม่เคยคัม นักเขียนชายที่ตั้งเครื่องคัมฯ มากกว่า 15 ปี ปัจจุบันเคยคัมเป็นส่วนมาก นักเขียนชายที่ตั้งเครื่องคัมฯ มากกว่า 15 ปี ปัจจุบันยังคัมเป็นส่วนมากของชาย กับนักเขียนหญิงที่ตั้งเครื่องคัมฯ มากกว่า 15 ปี ปัจจุบันยังคัมเป็นส่วนมาก นักเขียนหญิงที่ตั้งเครื่องคัมฯ มากกว่า 15 ปี ปัจจุบันเคยคัมเป็นส่วนมาก

ทอมมีไม่สนใจลงทุนไปซื้อคัมส่วนมากจะซื้อคัมได้ แต่ทอมมีที่ไม่ทำงานกับ คัมลงทุนมีส่วนทำไปซื้อคัมส่วนมาก

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปแทรกอยู่ในทุกบริบทของสังคมวัฒนธรรม

การจัดขบวนพินงมาท "ตุร่า" เป็นของคาวประเภทนี้ที่จัดเข้าขบวนด้วย

เบียร์และตุร่าถือเป็นเครื่องดื่มที่นำมาเลี้ยงในงานแต่งงานในชุมชน

ความรู้และความคิดเห็นต่อการ์ตูนเรื่องตีมา

วัยต้นปลายที่มีส่อสุขภาพอนามัยเมื่อต้นเครื่องตีมาเป็นเรื่องที่นักเรียนส่วนมากมีความรู้ดี โดยเฉพาะเรื่อง "การตีมาติดต่อกันเป็นเวลาหลายปีอาจทำให้มีโรคตับแข็ง" และเรื่อง "หญิงมีครรภ์ถ้าตีมาจะมีอันตรายต่อทารกในครรภ์" และเรื่อง "การตีมาจนติดอาจทำให้เกิดโรคทางจิตประสาท" อันตรายของการตีมาใน 2 เรื่องแรกนั้น นักเรียนทั้งชายและหญิงมากกว่าร้อยละ 90 ตอบว่า "ทราบ" แต่การตีมาอาจทำให้เกิดโรคทางจิตประสาทยังเป็นเรื่องที่นักเรียนหลายคน "ไม่ทราบ" โดยเฉพาะนักเรียนทั้งชายและหญิงในระดับปวช.

จากการสำรวจความคิดเห็นนักเรียนในระดับการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับการที่นักเรียนเด็กวัยรุ่นหันมาเริ่มตีมาตั้งแต่อายุยังน้อย ปรากฏว่านักเรียนระดับมัธยมปลาย และนักเรียนระดับอุดมศึกษาแสดงความคิดเห็น "ไม่เห็นด้วย" มากกว่านักเรียนในระดับปวช. และ ปวส.

เมื่อถามเกี่ยวกับการ์ตูนที่ชื่อว่า "ไม่ควรร" ตีมาจากนักเรียนระดับการศึกษาต่างๆ ปรากฏว่านักเรียนชายทุกระดับชั้นเรียนไม่เรื่องสิ่งหนึ่งแสดงความ "ไม่เห็นด้วย" ตรงข้ามกับ นักเรียนหญิงซึ่งแสดงความ "เห็นด้วย" มากกว่าครึ่ง นอกจากกลุ่มที่ "ไม่เห็นด้วย" ทั้งชายและหญิงแล้วยังมีผู้ที่ไม่ออกความเห็นอยู่ต่อจำนวนมาก ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น อย่างไรก็ตามกลุ่มที่แสดงความ "ไม่เห็นด้วย" นี้ นักเรียนระดับชั้นปวช. ทั้งชายและหญิงมีอัตรา "ไม่เห็นด้วย" มากกว่านักเรียนในระดับชั้นอื่น

เมื่อถามความคิดเห็นนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่กับการที่ผู้หญิงสมัยนี้ตีมามากขึ้น กับปรากฏว่านักเรียนทุกระดับชั้นแสดงความ "ไม่เห็นด้วย" มากกว่าครึ่งหนึ่งของแต่ละระดับชั้นเรียน และกลุ่มนักเรียนอุดมศึกษามีอัตราส่วนที่แสดงความ "ไม่เห็นด้วย" มากกว่านักเรียนในระดับชั้นอื่น

อาชีพครู อาจารย์กับการตีมานับว่าเป็นคำนิยามทางสังคมเช่นเดียวกับการที่ผู้หญิงตีมา จากการสำรวจปรากฏว่านักเรียนทั้งชายและหญิงมากกว่าครึ่งหนึ่ง "ไม่เห็นด้วย" กับการตีมาของผู้ที่มีอาชีพครู อาจารย์ และในกลุ่มที่ "ไม่เห็นด้วย" นี้ นักเรียนชั้นมัธยมปลาย และนักเรียนอุดมศึกษาไม่เห็นด้วยมากกว่านักเรียนในระดับชั้นปวช. และปวส.

คุณสมบัติของเครื่องตีมาด้านต่างๆ เช่น "ตีมาแล้วช่วยให้กินข้าวได้" "ตีมาทำให้คนที่ไม่มีเรื่องลุ่มใจหายอกลุ่มได้" หรือแม้แต่ "สุราผลิตจากต่างประเทศมีคุณภาพดีกว่าสุราที่ผลิตในประเทศ" เหล่านี้ล้วนเป็นความเชื่อที่ซึ่งไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มนักเรียนมากนักเรียนส่วนใหญ "ไม่เชื่อ" ในประสิทธิภาพนั้น และมีนักเรียนอีกเป็นจำนวนมากตอบว่า "ไม่รู้" ว่าสุราที่มีคุณภาพมีชั้นที่กล่าวนั้นจริง ยกเว้นคุณสมบัติด้านที่สุราสามารถทำให้กล้ามเนื้อบางสิ่ง

บางอย่างได้หรือที่กล่าวว่า “กินเหล้าอ้อมใจ” ในจำนวนนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ นักเรียนระดับปวส. ทั้งชายและหญิงมีผู้ที่ “เชื่อ” ว่าการดื่มสุราก็ทำให้กล้าทำในบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ

ความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพในเรื่อง เกิดโรคตับแข็งและอันตรายต่อทรวงอกในครัว เป็นความรู้ที่แพร่หลายแล้ว แต่การดื่มแล้วก่อให้เกิดโรคจิตประสาท ยังเป็นความรู้ที่ไม่แพร่หลาย “เด็กวัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มฯ ตั้งแต่อายุน้อย” และ “ผู้หญิงสมัยนี้ดื่มสุรามากขึ้น” เป็นปรากฏการณ์ที่นักเรียนส่วนมากไม่เห็นด้วย นักเรียนระดับมัธยมปลายและนักเรียนอุดมศึกษา ไม่เห็นด้วยมากกว่านักเรียนระดับอื่น เช่นเดียวกับ ไม่เห็นด้วยที่ “ครูบาอาจารย์ดื่มสุรา” นักเรียนเชื่อว่าเครื่องดื่มฯ มีคุณสมบัติทำให้กล้าทำบางสิ่งบางอย่างมากที่สุด

ข.4 การศึกษาผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัดลพบุรีเมื่อได้รับภวเร่งเสริมจากรัฐบาลให้เป็นเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Office of the Board of Investment หรือ BOI) ซึ่งหมายถึงได้รับการยกเว้นภาษีอากรหลายประเภทนั้น จึงได้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ขึ้นหลายพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอพัฒนานิคม และอำเภอชัยบาดาล โรงงานอุตสาหกรรมเหล่านั้นทำให้มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่นเกิดขึ้นกว้างขวาง ปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมที่มีส่วนสำคัญต่อการจ้างแรงงานท้องถิ่น ได้แก่ อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก อันประกอบด้วยโรงงาน ผลิตชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ โรงงานผ้าและผ้าหละไก่อ โรงงานผลิตเส้นใยจากขนสัตว์ โรงงานผลิตเครื่องประดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร ซึ่งได้แก่โรงงานผลิตเมล็ดพันธุ์พืช โรงงานผลิตอาหารสัตว์ โรงงานฟักไข่และโรงงานผลิตน้ำตาลทรายขาว เป็นต้น โรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดลพบุรี จึงเป็นโรงงานที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โรงงานอุตสาหกรรมหลายโรง เป็นสาขาของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีโรงงานแม่อยู่ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา หลายโรงงานเกิดขึ้นใหม่ตามกระแสความต้องการของเศรษฐกิจนอกประเทศ โรงงานบางแห่งสร้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น โรงงานผ้าหละไก่อ ทำให้มีการเลี้ยงไก่แบบอุตสาหกรรมให้เกิดขึ้นหลายท้องที่ ข้อมูลสถิติจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนไว้กับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี พ.ศ.2538 มีโรงงานทั้งสิ้น 511 แห่ง

เป็นโรงงานขนาดเล็กได้แก่ โรงสีข้าว และอื่นๆ ที่มีคนทำงานไม่เกิน 50 คน จำนวน 461 แห่ง โรงงานขนาดกลางที่มีคนทำงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 200 คน และใช้เงินลงทุนไม่ถึง 100 ล้านบาท จำนวน 32 แห่ง โรงงานขนาดใหญ่มีการใช้เงินลงทุนมากกว่า 100 ล้านบาทขึ้นไป และมีคนงานมากกว่า 200 คน จำนวน 18 แห่ง การศึกษาค่าจ้างขั้นต่ำโรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นโรงงานที่ใช้คนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมากเป็นเป้าหมาย

ลักษณะผู้ใช้แรงงาน

แรงงานที่มาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ร้อยละ 63 ของจำนวนตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลพบุรี ร้อยละ 18 เป็นแรงงานที่มาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และพระนครศรีอยุธยา มาจากภาคเหนือร้อยละ 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 9 ที่เหลือมาจากกรุงเทพฯ และภาคใต้ แรงงานที่มีอายุอยู่ในวัยไม่ถึง 30 ปีถือเป็นแรงงานหลักของผู้มาใช้แรงงานใน โรงงานอุตสาหกรรมคือ ร้อยละ 68 ของผู้ใช้แรงงาน และมีอายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 22 ส่วนแรงงานที่อายุเกินกว่า 40 ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 5 ของแรงงานที่เป็นตัวอย่าง ส่วนอีกร้อยละ 5 ไม่ตอบว่าอายุเท่าไร

โรงงานอุตสาหกรรมเกือบทุกประเภทมีจ้างแรงงานผู้หญิงมากกว่าแรงงานผู้ชาย ยกเว้น โรงงานอุตสาหกรรมประเภทเหล็ก และอุตสาหกรรมก่อสร้าง แรงงานที่ศึกษาเป็นหญิง ร้อยละ 60 และเป็นชาย ร้อยละ 40 ครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50 เป็นผู้ที่ไม่สมรสแล้ว ที่เป็นโสดร้อยละ 40 สำหรับอีก ร้อยละ 10 เป็นพวกที่โสดสมรสแล้วแต่หย่าร้างกัน และแยกกันอยู่หรือเป็นหม้าย เพราะสามีหรือภรรยาเสียชีวิตไปแล้ว

คนงานเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำ คือ เป็นแรงงานที่จบชั้นประถมศึกษาถึง ร้อยละ 34 และระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 22 มัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 11 ส่วนแรงงานที่จบอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นระดับที่ได้รับความนิยมศึกษาแล้วมีเพียงร้อยละ 21 ถึงระดับอุดมศึกษาแล้วมีเพียงร้อยละ 7 ของแรงงานที่เป็นตัวอย่างเท่านั้น ดังนั้นถ้าพิจารณาถึงแรงงานเหล่านี้แล้ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือถึงประมาณร้อยละ 70 ของแรงงานทั้งหมด การที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือนี้เองจึงมีส่วนสัมพันธ์กับค่าจ้างที่ได้รับจากการทำงาน โดยเฉพาะแรงงานที่เป็นหญิง การศึกษานี้พบว่าร้อยละ 64 ของแรงงานที่เป็นหญิงได้รับค่าตอบแทนวันละต่ำกว่า 150 บาท ส่วนแรงงานที่เป็นชายร้อยละ 40 ได้ค่าแรงต่ำกว่า 150 บาท

สำหรับแรงงานที่มีฝีมือขึ้นมาระดับหนึ่งและได้รับค่าจ้างจากโรงงานวันละ 300 บาทขึ้นไปนั้น จะเป็นแรงงานชาย ร้อยละ 26 และเป็นแรงงานหญิงเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น

แรงงานเหล่านี้มากกว่าครึ่ง หรือประมาณร้อยละ 56 เป็นแรงงานที่มาจากครอบครัวที่ไม่ได้ทำการเกษตร ซึ่งหมายความว่า มีแรงงานทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มาจากครอบครัวเกษตรเพียงร้อยละ 40 ของแรงงานที่เป็นตัวอย่างเท่านั้น (ร้อยละ 4 ไม่ตอบ) ในจำนวนนี้ร้อยละ 35 เป็นแรงงานจากครัวเรือนเกษตรนอกเขตเทศบาลที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นความเข้าใจที่ว่าโรงงานอุตสาหกรรมจะเป็นแหล่งดึงดูดแรงงานในภาคเกษตรโดยเฉพาะในชนบทเข้าไปอยู่ในโรงงานเป็นจำนวนมากจึงไม่เป็นจริงในกรณีของจังหวัดลพบุรี

2 ใน 3 ของแรงงานมีภูมิลำเนาในลพบุรี แรงงานเหล่านี้ มาจากครัวเรือนทำการเกษตรเพียงร้อยละ 40 เท่านั้นเอง ส่วนใหญ่อยู่ในวัยไม่เกิน 30 ปี เป็นแรงงานหญิง 3 ใน 5 และส่วนมากมีระดับการศึกษาต่ำ ร้อยละ 70 เป็นแรงงานไม่มีฝีมือ จึงมีส่วนสัมพันธ์กับค่าจ้างต่อวันที่ได้รับ

การทำงานและสุขภาพอนามัยของผู้ใช้แรงงาน

การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

ในจำนวนโรงงานทั้ง 14 แห่ง โรงงานบรรจจุสุราสาขาลพบุรี นับว่าเก่าแก่ที่สุดซึ่งเปิดดำเนินการตั้งแต่ปีพ.ศ.2521 โรงงานที่เปิดดำเนินการนานรองลงมาคือ ลพบุรีคอนกรีตและกรุงเทพเมดิคัลฟันอู่อุตสาหกรรม ซึ่งเปิดพร้อมกันในปีพ.ศ.2524 ในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังเจริญเติบโตคือระหว่างปีพ.ศ.2536-38 มีโรงงานที่เริ่มเปิดดำเนินการถึง 9 แห่ง (ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ขนาดกลาง 4 แห่ง) ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุให้มีกวารตั้งโรงงานเข้ามาอยู่ในภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากในช่วงปีนั้น

โรงงานอุตสาหกรรมจะจ้างแรงงานหญิงและชายในอัตราส่วนเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับงานผลิตของโรงงานแต่ละแห่ง ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ โรงงานผลิตสินค้าเกี่ยวกับเหล็กเกี่ยวกับส่วนประกอบรถยนต์หรือวัสดุก่อสร้างมักจ้างคนงานชายมากกว่าหญิง ส่วนโรงงานผลิตเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ถุงนอนหรือเส้นใยผ้าจะจ้างคนงานหญิงมากกว่า เป็นต้น

การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้จะแบ่งออกเป็น "กะ" กะหนึ่ง คือ 8 ชั่วโมง ใน 1 วันจะมี 3 กะ คนงานจะต้องทำงานคนละ 8 ชั่วโมง หรือ 1 กะ โดยกำหนดว่า กะแรก

ตั้งแต่เวลา 06.00-16.00 น. **กะที่สอง** ตั้งแต่เวลา 16.00-24.00 น. และ **กะที่สาม** ตั้งแต่ 24.00-08.00 น. โดยปกติโรงงานจะจัดให้คนงานทำงานหมุนเวียนจนครบทุก “กะ” ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ และพบว่าเกือบทุกโรงงานปฏิบัติเช่นเดียวกันคือ คนงานจะทำงานในกะแรกครบ 1 เดือน แล้วเปลี่ยนทำงานกะที่สองเมื่อครบ 1 เดือน ก็จะเปลี่ยนไปทำงานกะที่สามอีก 1 เดือน ดังนั้นทุกกะจะต้องทำงานทุกช่วงเวลา

โรงงานขนาดใหญ่เกือบทุกแห่งจะจัดรอวัน-ส่งคนงานทุกช่วงเวลาเพื่อให้คนงานมาทำงานตรงตามเวลาพร้อมกัน คนงานที่เข้ากะนี้ประมาณร้อยละ 23 จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมนี้ไม่ถึง 1 ปี และร้อยละ 40 เคยทำงานเมื่อ 1-2 ปีแล้ว และอีกประมาณร้อยละ 15 และร้อยละ 17 บอกว่าทำงานเมื่อประมาณ 3-5 ปี และ 6-10 ปี ตามลำดับ มีประมาณร้อยละ 2 เท่านั้นที่บอกว่าทำงานเมื่อ 11-20 ปีแล้ว ประมาณส่วนใหญ่ร้อยละ 82 บอกว่าตนเองทำงานสัปดาห์ละ 6 วัน มีวันหยุด 2 วันมากกว่าทำงานติดต่อกัน 7 วัน แล้วหยุดงาน 2 วัน แล้วทำต่ออีก 7 วันหยุดอีก 2 วัน เช่นนี้ไปตลอดโดยไม่ได้มีวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์ ร้อยละ 15 คือ ผู้ที่ไม่ยอมทำงานที่วันต่อสัปดาห์

โรงงาน 9 แห่งมี 24 และ เปิดดำเนินการในช่วงที่เศรษฐกิจดี คนงานหญิงมักถูกจ้างในโรงงานผลิตสินค้ามาไม่คิดใช้กำลัง ครบแล้วโรงงานผลิตสินค้าบ้านเกิดจ้างผู้ขาย คนส่วนหนึ่งที่สัปดาห์หนึ่งทำงาน 6 วัน และส่วนใหญ่ทำงานเมื่อ 1-2 ปีมาแล้ว

สุขภาพอนามัยของผู้ใช้แรงงาน

จากการปล่อยให้รู้สึกไม่สบายของคนงาน มีส่วนสัมพันธ์ค่อนข้างมากกับงานที่ทำในโรงงาน อุตสาหกรรม ตัวอย่างเช่น โรงงานอาหารสัตว์ โรงงานผลิตโद्यสังเคราะห์ เหล่านี้ล้วน ก่อให้เกิดฝุ่นละอองมากมาย และโรงงานผลิตอิเล็กทรอนิกส์ ต้องใช้สายลวด และการนี้ประจำที่เป็นเวลานาน จากโรคต่างๆ ที่คนงานรายงานว่าจะเคยเป็นเมื่อช่วง 1 ปีที่ผ่านมา พบว่า โรคหืด ไส้ ขาม นั้นมีคนงานเป็นมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อากาศร้อนแฉะ ปวดกล้ามเนื้อแขนขา ปวดกระดูก สันหลัง โยส ปวดศีรษะ หูดหงิก อากาศที่ฝุ่น แสบแสบจากกรด ตามลำดับ

เมื่อจำแนกอาการป่วยที่เกิดขึ้นตามประเภทของโรงงานที่ผู้ใช้แรงงานทำอยู่พบว่าอาการป่วยแต่ละอาการที่มีอัตราสูงที่สุดแตกต่างกันมากระหว่างลักษณะการผลิตของโรงงาน

อุตสาหกรรมแต่ละแห่งคือ โรงงานผลิตและประกอบอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้แรงงานมีอาการป่วยมากที่สุด 2 อากาศ ได้แก่ อากาศหวัด จาม ไอ (ร้อยละ 72) อากาศตาพร่ามัว ตาอักเสบ แสบตา (ร้อยละ 22) โรงงานผลิตแคลเซียมคาร์บอเนต ผู้ใช้แรงงานมีอาการป่วยในอัตราส่วนมากที่สุด 3 อากาศ ได้แก่ อากาศอ่อนเพลีย (ร้อยละ 63) อากาศหลอดลมอักเสบ ระบายเคือง คอแห้ง (ร้อยละ 36) และอากาศโรคกระเพาะ (ร้อยละ 22) โรงงานอัดเศษเหล็ก และเศษกระดาษ ผู้ใช้แรงงานมีอาการป่วยในอัตราส่วนมากที่สุด 3 อากาศ ได้แก่ ปวดกระดูก สันหลังและหัวไหล่ (ร้อยละ 45) เป็นเส้นคันตามตัว (ร้อยละ 30) แน่นหน้าอกหายใจไม่ออก (ร้อยละ 25) หรือโรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ผู้ใช้แรงงานมีอาการป่วยในอัตราส่วนมากที่สุด ได้แก่ อากาศแพ้ฝุ่น แพ้อากาศ (ร้อยละ 35) นอกจากนี้โรงงานผลิตสิ่งทอเส้นใยด้าย ทำให้ผู้ใช้แรงงานมีอาการ ปวดกล้ามเนื้อแขน-ขา มากที่สุด (ร้อยละ 55)

แม้ว่าผู้ใช้แรงงานส่วนหนึ่งที่จะเข้าทำงานในโรงงานไม่ถึง 1 ปี แต่ข้อมูลจากการศึกษาที่จำแนกปีที่เข้าทำงานกับอาการโรคที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่าอัตราของผู้ใช้แรงงานที่มีอาการป่วยมากที่สุดนั้นเกิดกับผู้ใช้แรงงานที่ทำงานมานานกว่า 1 ปีขึ้นไป

ในช่วงเวลา 1 ปีที่ผ่านมา อาการป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้แรงงาน "บ่อย" ที่สุด รายงานโดยผู้ใช้แรงงานทั้งหมดว่า "เป็นหวัด ไอ จาม" เป็นอาการที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้แรงงานด้วยอัตราสูงสุดเมื่อเทียบกับอาการอื่น ยกเว้นโรงงานอัดเศษเหล็กและเศษกระดาษ โรงงานผลิตสิ่งทอเส้นใยด้าย โรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์และโรงงานผลิตกัณฑ์คอนกรีต โรงงานทั้ง 4 แห่งนี้ 3 แห่งแรก ผู้ใช้แรงงานรายงานว่ามีอาการ "ปวดศีรษะ และใจคอหงุดหงิด" บ่อยที่สุดในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา และโรงงานผลิตกัณฑ์คอนกรีต ผู้ใช้แรงงานรายงานว่ามีอาการ "อ่อนเพลีย" บ่อยที่สุด อาการเหล่านี้แม้พิจารณาเพียงผิวเผินไม่ได้เป็นอาการป่วยที่น่าวิตก แต่ข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานมีอาการป่วยและต้อง "หยุดงาน" ถึงร้อยละ 54 ของผู้ใช้แรงงาน และอาการป่วยที่ทำให้ต้องหยุดงานมากที่สุด คือ อาการเป็นหวัด จาม ไอ ของผู้ใช้แรงงานทุกแห่ง รองลงมาคือ อาการปวดศีรษะ เมื่อพิจารณาผู้ใช้แรงงานตามลักษณะการผลิตของโรงงาน จะพบว่า นอกจากอาการเป็นหวัด ไอ จาม และอาการปวดศีรษะที่ทำให้ต้อง "หยุดงาน" แล้วอาการอื่นๆ ที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กับลักษณะการผลิตค่อนข้างชัดเจน เช่น โรงงานผลิตและประกอบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้ใช้แรงงาน "ต้องหยุดงาน" เพราะมีอาการโรคกระเพาะอาหาร ร้อยละ 4 มีอาการ ตาพร่ามัวอักเสบ ตาแสบ ร้อยละ 3.1 มีอาการปวดกระดูกสันหลัง หัวไหล่ ร้อยละ 2.1 โรงงานผลิตอาหารสัตว์ ทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องหยุดงาน เพราะมีอาการหลอดลมอักเสบระบายเคือง คอแห้ง ร้อยละ 6.1 มีอาการโรคกระเพาะอาหาร ร้อยละ 3.5 โรงงานผลิต

เขตเข็มนาฬิกาบนเข็มนาฬิกา ทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องหยุดงาน เพราะมีอาการหลอดลมอักเสบ คนไข้มีอาการเป็นผื่นคันตามตัว มีอาการอ่อนเพลีย โน้ตยาต่างๆ กันคือ ร้อยละ 4.5 **โรงงานผลิตเมล็ดพันธุ์** ทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องหยุดงานเพราะมีอาการปวดเมื่อย กล้ามเนื้อแขนขา ร้อยละ 5 มีอาการแพ้ฝุ่น แพ้สภาพอากาศ ร้อยละ 3.3 มีอาการอ่อนเพลีย ร้อยละ 3.3 **โรงงานบรรจุน้ำสุรา** ทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องหยุดงานเพราะมีอาการปวดกระดูกสันหลัง หัวไหล่ ร้อยละ 7.8

ปัจจุบันโรงงานแต่ละแห่งจะมีโรงพยาบาลที่คอยให้บริการปฐมพยาบาลเบื้องต้นกันอยู่ตัว การดูแลรักษาอาการเจ็บป่วยของคนงานกลับปรากฏว่ามักจะมีบริการการรักษาที่โรงพยาบาลหรือที่คลินิกที่มีแพทย์ปัจจุบันทำการรักษา มากกว่า คือ ประมาณร้อยละ 26 และร้อยละ 23 ตามลำดับ ส่วนการรักษาตนเองโดยซื้อยามากินเองหรือชนพริกแซ่ๆ พบว่ามีจำนวนมาก รองลงมา ร้อยละ 14 และร้อยละ 12 ตามลำดับ

แรงงานจำนวนมากไม่มีโอกาสเงินป่วยและมีอาการโรคซึ่งน่าจะสัมพันธ์กับการเกิดของโรคทางสุขภาพ โดยที่คนงานที่ป่วยนี้ทำงานมานานกว่า 7 ปีขึ้นไป อาการป่วยที่ทำให้เกิดหยุดงานมากที่สุด คือ การเป็นหวัด ตาม ใจ รองลงมาคือ อาการปวดหัว

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการตีเครื่องตีแมลงกอลล์

ประสบการณ์การตีเครื่องตีมา

ในช่วงเทศกาลปีใหม่ หรือสงกรานต์ งานสนุกสนาน รื่นริงเปิดโอกาสให้มีการตีเครื่องตีมาที่มีแมลงกอลล์เช่นเดียวกับมังงาเนวซ งานแต่งงานหรือแม่แต่งงานศพ เจ้าภาพต้องเตรียมเครื่องตีมาเอาไว้รับแขก คนในชนบทจำนวนไม่น้อยที่เริ่มตีเครื่องตีมา ครั้งแรกจากเทศกาลและงานต่างๆ เหล่านี้ การสำรวจพบว่าร้อยละ 60 ของตัวอย่างเคยตีเครื่องตีมามาแล้ว และผู้ชายจะเคยตีครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 17-18 ปี ขณะที่ผู้หญิงจะเริ่มตีครั้งแรกเมื่ออายุสูงกว่าผู้ชายคืออายุ 19-20 ปี โดยประมาณแรงงานหญิง ที่เป็นคนในเขตเมืองจะเคยตีครั้งแรกเมื่ออายุสูงกว่า 20 ปีขึ้นไป นั่นหมายความว่า แรงงานชายเริ่มตีเมื่ออายุน้อยกว่าแรงงานหญิง และแรงงานหญิงที่อยู่ในเมืองเริ่มตีเครื่องตีมา เมื่ออายุมากกว่าแรงงานหญิงที่อยู่ในชนบท

เครื่องตีมา ชนิดแรกที่แรงงานส่วนมากเริ่มตีต่างกัน ระหว่างแรงงานหญิงและแรงงานชาย แรงงานหญิงส่วนใหญ่หรือร้อยละ 37 บอกว่าได้ตี "เบียร์" เป็นชนิดแรก ส่วนแรงงานชาย ร้อยละ 36 ตี "สุราไทย" หรือสุราแม่โขง หงษ์ทอง เป็นชนิดแรก แรงงานหญิงไม่ว่าจะอยู่ในเขตเมืองหรือชนบทก็ตีเบียร์เป็นเครื่องตีมาชนิดแรกเหมือนกัน แรงงานชายก็เช่นเดียวกันไม่ว่าจะอยู่ในเขตเมืองหรือชนบทก็ตีสุราไทยเป็นชนิดแรก หมายความว่า เครื่องตีมา ชนิดที่ได้รับความนิยมในกลุ่มคนใช้แรงงานส่วนมากได้แก่ สุราไทย เบียร์ และสุราขาว ตามลำดับ ส่วนเครื่องตีมาชนิดที่มีคนงานตีมาเป็นส่วนน้อยแต่มีบทบาทสำคัญต่อแรงงานบางกลุ่ม ได้แก่ สุราต่างประเทศ สุราเถื่อน และน้ำตาลเมา

การเลือกชนิดเครื่องตีมาในการตีสุรานั้นมีปัจจัยในด้านสังคมวัฒนธรรมเข้ามาเป็นตัวกำหนดอยู่มาก สิ่งที่พบจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นค่อนข้างชัดเจนว่า ระดับการศึกษาของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นตัวชี้วัดสถานภาพทางสังคมนั้น จำแนกชนิดเครื่องตีมา ที่ผู้ใช้แรงงานตีแตกต่างกันคือ "สุราไทย" ซึ่งผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ตีครั้งแรกนั้น ผู้ใช้แรงงานกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษามากที่สุด "สุราต่างประเทศ" นั้นผู้ใช้แรงงานที่จบระดับปริญญาตีมากที่สุดและที่ตีมา รองลงมาคือ ผู้ใช้แรงงานระดับอาชีวศึกษา ผู้ใช้แรงงานที่จบมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษานิยม ตี "เบียร์" โกล์เคียงกันผู้ใช้แรงงานระดับต่ำ หรือผู้ที่จบประถม ตี "สุราขาว" มาก และพบว่าผู้ที่จบอาชีวศึกษาก็ตีมาเช่นเดียวกัน "สุราเถื่อน"

¹ สุราเถื่อน เกิด การบริโภคเครื่องตีมา ของประชากรจังหวัดลพบุรี

นับเป็นเครื่องตีมาของแรงงานในระดับต่ำกว่า**ประถมศึกษา** ขณะเดียวกันแรงงานในระดับจบอาชีวศึกษาก็ตีมาด้วย “น้ำตาคลอ” ปรากฏว่าเป็นเครื่องตีมาที่ผู้ใช้แรงงานระดับอาชีวศึกษามากที่สุด ขณะนั้นผู้อำนวยการแผนแผนการตีของแรงงานในระดับการศึกษาต่างๆ ลากง้างได้ว่า ผู้ใช้แรงงานในระดับประถมศึกษามักเลือกตีสุราขาว สุราเถื่อน ผู้ใช้แรงงานที่ระดับการศึกษาสูงขึ้นมาอีกจะตีเบียร์และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญา มักตีสุราต่างประเทศ แต่ที่น่าสนใจ คือ ผู้ใช้แรงงานที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษากลับไม่มีแบบแผนการเลือกตีอย่างชัดเจน เพราะสุราไทย สุราจีน เบียร์ สุราขาว สุราเถื่อนหรือแม้แต่ น้ำตาลมาตีวนเป็นเครื่องตีมาที่ผู้ใช้แรงงานกลุ่มนี้เลือกตีเป็นครั้งแรกทั้งสิ้น

ผู้ที่ชกขวานให้ตีครั้งแรกนี้ปรากฏว่า “เทือน” มีความสำคัญน้อยกว่าผู้ที่ตีเองเพราะ “ชกาทลลอง” ไม่ว่าแรงงานหญิงหรือชายในเขตเมืองหรือชนบทส่วนใหญ่ชอบเช่นเดียวกันว่าที่ตีเองเครื่องตีมา เป็นครั้งแรกนั้นเป็นเพราะ “ชกาทลลอง” เอง

ประมาณ 3 ใน 5 เคยตีเครื่องตีมาแรงงานชายที่ลาหยุดยกงานแรงงานหญิง แรงงานหญิงที่หยุดนอกเหนือตีอาชญากรรมแรงงานหญิงในเมือง สุราไทย เบียร์ และสุราขาว เป็นเครื่องตีมาที่ได้รับความนิยมของผู้ใช้แรงงาน ระดับการศึกษาของผู้ใช้แรงงาน คือ ส่วนประจําอยู่ในภาวะตีกลืนเครื่องตีมาชกาทลลอง

การตีเครื่องตีมาในปัจจุบัน

นับจากประสบการณ์การตีครั้งแรกถึงปัจจุบันผู้ใช้แรงงานส่วนหนึ่งเลิกตี ผู้ที่ยังคงตีอยู่นั้นเป็นแรงงานชายมากกว่าแรงงานหญิงคือ ชายร้อยละ 86 และหญิงร้อยละ 56 แรงงานผู้ที่ยอมรับว่าปัจจุบันยังคงตีสุรานั้น กลุ่มหนึ่งตีทุกวันหรือเกือบทุกวัน เรียกว่า “ตีประจำ” อีกกลุ่มหนึ่งตีแค่เฉพาะเมื่อมีงานค้างๆ หรือตีเมื่อชกาทลลอง เรียกว่า “บางโอกาสหรือเป็นครั้งคราว” ข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานที่ตีสุราเป็น “ประจำ” เกือบทุกวันนั้นเป็นแรงงานชายในเมืองร้อยละ 11.7 และแรงงานหญิงร้อยละ 4.3 ของผู้ใช้แรงงานที่ปัจจุบันยังตีอยู่เท่านั้น ส่วนผู้ที่ตีเป็นบางโอกาสอาจชกาทลลองนั้นสัดส่วนในกลุ่มแรงงานชายกับแรงงานหญิง คือ อยู่ระหว่างร้อยละ 88 ถึงร้อยละ 96

ผู้ใช้แรงงานที่ตีเครื่องตีมา “เป็นครั้งคราว” ซึ่งนับเป็นผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ นั้น ผู้หญิงจะตีเครื่องตีมา เมื่อมีงานอื่นวิ่งต่างๆ เช่น งานเบรช งานแต่งงาน และเทศกาลต่างๆมากกว่า

ผู้ชาย

ก็จะดื่ม"

ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมรายงานเหตุผลในการดื่มไว้หลายประการเหตุผลด้านสุขภาพจิต ซึ่งผู้ใช้แรงงานตอบว่าเพราะช่วยให้อารมณ์ดี สนุกสนาน มีปัญหาช่วยให้หายกลุ่ม ช่วยให้หายเครียดจากการทำงานวันละยาวนานมากที่สุด ข้อมูลยังแสดงให้เห็นว่า เหตุผลด้านสุขภาพจิตนี้เป็นเหตุผลของผู้ใช้แรงงานในเมืองมากกว่าผู้ใช้แรงงานในชนบท คือ เป็นเหตุผลของชายและหญิงในเมืองเท่ากันร้อยละ 55.4 และร้อยละ 55.3 แต่เป็นเหตุผลของชายและหญิงในชนบท ร้อยละ 52.0 และร้อยละ 45.8 ตามลำดับ เหตุผลที่รายงานมากเป็นอันดับสองคือเหตุผลด้านสังคมที่ดื่มเพราะต้องสมาคมมีเพื่อนฝูง ปรากฏว่าในเขตเมืองคำตอบนี้เป็นเหตุผลของผู้ชายมากกว่าผู้หญิงร้อยละ 28.6 และร้อยละ 23.7 ตามลำดับ สำหรับชนบทเหตุผลของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ร้อยละ 28.6 และร้อยละ 25.3 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลอันดับที่สามด้านสุขภาพ คือ ดื่มสุราช่วยให้เจริญอาหาร เป็นเหตุผลในการดื่มของผู้ใช้แรงงานชายมากกว่า แรงงานหญิงและเหตุผลในเรื่อง รสนิยม ก็พบว่าเหตุผลของผู้ใช้แรงงานทั้งชายและหญิงในชนบทมากกว่าในเมือง

ถึงแม้เหตุผลในการดื่มของผู้ที่ดื่มประจำและผู้ที่ไม่ดื่มเป็นครั้งคราวมากกว่าครึ่งหนึ่งจะให้ความสำคัญกับการดื่มสุราเพื่อช่วยด้านสุขภาพจิตใจ แต่ข้อมูลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างระหว่างเหตุผลของผู้ดื่มสุรา "ประจำ" กับผู้ดื่มสุรา "เป็นครั้งคราว" อยู่บ้าง โดยเฉพาะเหตุผลในการดื่มเพื่อสุขภาพ และเหตุผลในการดื่มเพื่อสังคม คือ กลุ่มที่ "ดื่มสุราประจำ" มีอัตราส่วนของการดื่มสุราเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเจริญอาหารมากกว่าผู้ดื่มสุราเป็นครั้งคราว และผู้ที่ดื่มสุรา "เป็นครั้งคราว" ก็มีอัตราส่วนของการดื่มสุราเพื่อต้องการเข้าสมาคมและต้องการมีเพื่อนฝูงมากกว่าผู้ที่ดื่มประจำ

แรงงานส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มฯเป็น "บางโอกาสหรือ ครั้งคราว" โดยผู้หญิงมักดื่มเมื่อมีงานรื่นเริง งานบวช งานแต่งงานและเทศกาลต่างๆแต่ผู้ชายจะดื่ม "เมื่ออยากดื่ม" เหตุผลด้านสุขภาพจิต คือ ดื่มแล้วช่วยให้อารมณ์ดี สนุกสนาน ช่วยให้หายกลุ่ม ช่วยให้หายเครียด เป็นเหตุผลที่มีรายงานมากที่สุด ผู้ดื่ม "ประจำ" ดื่มเครื่องดื่มฯเพื่อสุขภาพ ผู้ดื่ม "ครั้งคราว" ดื่มเครื่องดื่มฯเพื่อเข้าสังคม เข้าสมาคมเพื่อนฝูง

เบียร์นี่เป็นเครื่องดื่มยอดอันดับหนึ่งของผู้ใช้แรงงาน

สุราไทย เบียร์ และสุราขาว เป็นเครื่องดื่มที่ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่เลือกดื่ม เมื่อเริ่มคิดดื่มเป็นครั้งแรก โดย "สุราไทย" เป็นเครื่องดื่มชนิดแรกของผู้ใช้แรงงานที่เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 19 ปี ในขณะที่ "เบียร์" เป็นเครื่องดื่มชนิดแรกของผู้ใช้แรงงานที่เริ่มดื่มเมื่ออายุ 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด ปรากฏว่าเครื่องดื่มชนิดที่ดื่มในปัจจุบันเปลี่ยนไป เบียร์กลายเป็นเครื่องดื่มแรกของผู้ใช้แรงงานที่อายุต่ำกว่า 19 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 20-29 ปี และ 30-39 ปี ถึงจะนิยมดื่มเบียร์เป็นส่วนมากเช่นเดิม แร่งานกลุ่มอายุ 40-49 ปีจะนิยมดื่มสุราไทย และผู้ที่อายุ 50 ปีขึ้นไปนิยมสุราขาว จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นแนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มของผู้ใช้แรงงานว่า "เบียร์" นับเป็นเครื่องดื่มที่มีบทบาทสำคัญในกลุ่มผู้ใช้แรงงานตั้งแต่เริ่มดื่มเข้าไปจนถึงเป็นผู้ใหญ่อายุไม่ถึง 40 ปี หลังจากนั้นอายุ 40-50 ปี เครื่องดื่มที่นิยมเปลี่ยนเป็น "สุราไทย" ส่วน "สุราขาว" มีความสำคัญ ลดน้อยลงเป็นลำดับ

เบียร์นับเป็นเครื่องดื่มยอดอันดับหนึ่งของสุราไทย เป็นอันดับสองของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ค่ากลารข้างต้นนี้ได้รับทราบและสนับสนุนจากตารางสำรวจที่พบว่าผู้ที่เคยดื่มเครื่องดื่มชนิดแรกคือ ส่วนหนึ่งยังดื่มสุราไทยแต่อีกส่วนเปลี่ยนมาดื่มเบียร์ ผู้ที่เคยดื่มเบียร์ปัจจุบันก็ยังดื่มน้ำเบียร์ สำหรับผู้ที่เคยดื่มสุราขาวในปัจจุบันเปลี่ยนมาดื่มสุราไทย และเบียร์ หรือแม้แต่ผู้ที่เคยดื่มสุราต่างประเทศปัจจุบันกลุ่มนี้เปลี่ยนมาดื่มเบียร์แทน และไม่นานมานี้เองที่ผู้ที่เคยดื่มสุราเถื่อน น้ำตาลมากก็เปลี่ยนมาดื่มเบียร์ในปัจจุบัน

ข้อเท็จจริงส่วนนี้เป็นผลจากการศึกษากรณีหนึ่งที่ทำนุสช่วยตลอด ลำเลียงของสหภาพแรงงานของหม่อมหลวงสุโขต ซึ่งทั้ง 2 คนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ชวนบ้านโรงทอ ก็นำงานนี้เข้ามา "เลี้ยงเบียร์" นำมรดกขึ้นมาในงาน ทั้งหมด เลี้ยงเล่าต่อว่าญาติของเขาช่วยขยับขยายทำให้จ่าอควีของดื่มนี้ เสด็จเสด็จในกรมเลี้ยงเบียร์ในกรมมี 2 ประเภท ประเภทที่หนึ่ง เบียร์นับเป็นเครื่องดื่มที่ปลอดภัยตามภาพพจน์ดีจนกว่าเป็นผู้มีฐานะดีและไว้วางใจมากกว่าสุราไทย ประเภทที่สองเป็นประจวบพิศกรรมภาวดีมืองแรกที่มา ในงานเข้าบาทจึงต้องเลี้ยงเบียร์ดื่มเอาไว้จำนวนมาก เพื่อนำมาไว้ให้แขกดื่มได้ตลอด ถ้าเครื่องดื่มที่นำมาให้เป็นเบียร์แขกมักจะดื่มจนหมดขวดในคราวนั้นเอง แต่ถ้าเครื่องดื่มมาเป็นสุราไทยแขกที่มานั่งกินโต๊ะหนึ่ง ถ้าดื่มไปหมดจะถือกลับไปที่บ้านเพื่อดื่มต่อ เมื่อแขกกลุ่มอื่นมาจ้ดองงาต้องนำขวดโตออกมาเปิดให้เป็นชนวนตลอดงาน ทำให้ค่าใช้จ่ายสำหรับเบียร์สุราไทยไม่สูงถึงกว่าเบียร์ ดังนั้นเหตุนี้ในปัจจุบันจ้ดองงานจึงเลือกที่จะเลี้ยงด้วยเบียร์มากกว่า

แรงงานนิยมดื่ม "เบียร์"มากกว่าเครื่องดื่มชนิดอื่น นับเป็นเครื่องดื่มที่มีบทบาทสำคัญในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไปถึงผู้ใหญ่อายุไม่ถึง 40 ปี

พฤติกรรมการดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

การดื่มเครื่องดื่มในช่วงเวลา 30 วันที่ผ่านมาอาจเป็นพฤติกรรมการดื่มที่สามารถแสดงลักษณะเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้ค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากระยะเวลาที่ผู้ใช้แรงงานตอบสนองสอบถามไม่ได้เป็นช่วงเวลาที่มึนเมาหรือสับสน ซึ่งจะทำให้พฤติกรรมการดื่มมีความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ ผลจากการสำรวจการดื่มเครื่องดื่มฯ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมาพบว่า ร้อยละ 22 ของแรงงานชายและร้อยละ 64 ของแรงงานหญิงไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มชนิดใดเลย สำหรับผู้ที่ดื่มในช่วง 30 วัน ข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามีแรงงานที่ดื่มเครื่องดื่มฯมากกว่า 21 วันหรือดื่ม "เกือบทุกวัน" อยู่จำนวนหนึ่ง คือเป็นผู้ใช้แรงงานชาย ร้อยละ 9.3 (35 คน) เป็นผู้ใช้แรงงานหญิงร้อยละ 5.0 (6 คน) ของผู้ดื่มใน 30 วัน เป็นแรงงานชายที่อยู่ในชนบทมากกว่าแรงงานชายที่อยู่ในเมืองและเป็นแรงงานหญิงที่อยู่ในเมืองมากกว่าผู้หญิงในชนบท

ในช่วงเวลา 30 วันที่ผ่านมาผู้ใช้แรงงานรายงานว่าดื่มเครื่องดื่มฯหลายชนิด ชนิดที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานชายหญิงในเมืองและหญิงในชนบท คือ เบียร์ ยกเว้นผู้ใช้แรงงานชายในชนบทนิยมดื่มสุราไทยมากกว่า ข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานชายในเมืองกับในชนบทมีแบบแผนการเลือกดื่มเครื่องดื่มฯต่างกัน คือ แรงงานชายในเมืองนิยมดื่มเครื่องดื่มฯมากน้อยลดหลั่นกัน ดังนี้ เบียร์ สุราไทย สุราต่างประเทศและสุราขาว แต่แรงงานชายในชนบทนิยมดื่มสุราไทย เบียร์ สุราขาว และสุราต่างประเทศ สำหรับแรงงานหญิงทั้งในเมืองและในชนบทมีความนิยมดื่มแต่ละชนิดมากน้อยไม่ต่างกันคือ นิยมดื่มเบียร์ สุราไทย สุราต่างประเทศ และสุราขาว ซึ่งความนิยมนี้เหมือนกับการดื่มของผู้ใช้แรงงานชายในเมือง

ผู้ใช้แรงงานมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มฯเป็นกลุ่มเพื่อสังสรรค์อย่างแท้จริง ผู้ใช้แรงงานทั้งที่เป็นชายและหญิงทั้งที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาลประมาณร้อยละ 70 ดื่มกับ "เพื่อนร่วมงาน" บ่อยที่สุด การดื่มเพียง "คนเดียว" พบในกลุ่มผู้ใช้แรงงานนี้ไม่เกินร้อยละ 10 ของผู้ใช้แรงงานที่ดื่มใน 30 วัน ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 20 ผู้ใช้แรงงานดื่มกับเพื่อนบ้านและดื่มกับญาติพี่น้อง การศึกษานี้พบว่าพฤติกรรมการดื่มระหว่างผู้ใช้แรงงานชายและผู้ใช้แรงงานหญิงทั้งในเมืองและในชนบทมีอัตราส่วนไม่แตกต่างกัน คือ ส่วนมากจะดื่มกับเพื่อนร่วมงานที่

แตกต่างกัน คือ ผู้ใช้แรงงานหญิงจะดื่มกับผู้ที่ไม่ใช่เพื่อนคือ ดื่มกับ “ญาติพี่น้อง” มากกว่าผู้ใช้แรงงานชาย

สถานที่พบปะสังสรรค์เพื่อดื่มสุราของผู้ใช้แรงงานยังคงมีลักษณะของความเป็นชนบทอยู่อย่างสมบูรณ์ผู้ใช้แรงงานส่วนมากดื่มที่ “บ้าน” มีทั้งที่ดื่มที่บ้านตนเอง และบ้านของเพื่อนร่วมงานที่ใกล้ที่หนึ่ง การดื่มสุราในบ้านชายของข้าพเจ้าหรือบ้านชายของจีปาดะในหมู่บ้านหรือชุมชนมีผู้ใช้แรงงานชายงานมาเป็นอันดับสอง ส่วนการดื่มสุราสังสรรค์แบบเดียวกับคนในเมือง คือ ดื่มในบ้านอาหารหรือในสถานเชิงชมยี่ต่างๆ น้อยกว่าร้อยละ 10 ของผู้ใช้แรงงานที่ดื่มใน 30 วัน

เนื่องจากดื่มสุราที่บ้านตนเองหรือดื่มที่บ้านเพื่อนจึงมักมีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบซื้อหาสุรามาเพื่ออุปโภคบริโภคครั้งนั้น พฤติกรรมดังกล่าวนี้มีข้อมูลแสดงว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งหนึ่งร้อยละ 50 ของผู้ใช้แรงงาน รายงานว่า “ขอซื้อเบียร์กินจ่ายค่าสุรา” และร้อยละประมาณ 39 รายงานว่า “ขอเงินเบียร์กินเลี้ยง” ส่วนที่เหลืออีกเป็นผู้ใช้แรงงานที่ดื่มคนเดียว

บ้านครัวที่ชายดื่มเครื่องดื่มที่เป็นตลาดสำคัญของผู้ใช้แรงงาน บำรุงภูวาทรงไหญไม่ใช้บ้านชายของหม่าโง่งานไม่ใช้บ้านชายของโง่งานรวมบ้าน ไม่ใช้ที่ร้านชายของโง่งานรวมทั้งไม่ใช้ร้านอาหารหรือสถานเชิงชมยี่ แต่เป็นบ้านทั่วไปที่มีสุราขายเป็นร้านที่อยู่ระหว่างทางถัดจากบ้านหรือระหว่างทางไปบ้านต้นผักบ บ้านชายของโง่งานรวมบ้านเป็นบ้านจำพวกสุราทรงตมาที่ผู้ใช้แรงงานซื้อสุรามาดื่ม

แม้ส่วนใหญ่ผู้ใช้แรงงานที่ดื่มสุราจะดื่มเป็นครั้งคราว ในการดื่มแต่ละครั้งถ้าเฉลี่ยกันระหว่างเพื่อนที่ดื่มด้วยกันแล้วผู้ใช้แรงงานดื่มครั้งละเป็นปริมาณมากที่จะก่อให้เกิดอันตรายได้ โดยเฉพาะผู้ใช้แรงงานชายเกือบครึ่งที่รายงานว่าดื่มแต่ละครั้งเฉลี่ย 1 ขวดเบียร์ (350-375 มล.) และแฉกงานรายนี้อีก 1 ใน 5 รายงานว่าดื่มแต่ละครั้งเฉลี่ย 1 ขวดกลั่น (750 มล.) ซึ่งจะแตกต่างกับแรงงานผู้หญิงเล็กน้อย โดยเฉพาะแรงงานผู้หญิงที่อยู๋ในเมืองจะดื่มปริมาณน้อยกว่าผู้ชายในเมืองจะน้อยกว่างานหญิงที่อยู่ชนบทเมืองด้วย สำหรับผู้ที่ดื่มเบียร์ ถ้าดื่มคนเดียวมักดื่มคราวละ 2 ขวดเบียร์หรือในปริมาณเท่ากับ 1 ขวด

วิธีการดื่มของผู้ใช้แรงงานชายมากกว่าร้อยละ 60 ดื่มสุราไทยผสมโซดา แฉกงานหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 1 ใน 3 ก็ดื่มสุราผสมโซดาเหมือนกัน มีแรงงานหญิงอีกประมาณ 1 ใน 4 ก็ดื่มสุราผสมน้ำอัดลม ในขณะที่ดื่มมีการปรุงอาหารจางพิเศษขึ้นมาเกี่ยวกับสุราก็เป็นส่วนมากอาหารที่ปรุงขึ้นมาเป็นพิเศษจะเป็นอาหารที่ไม่มีจัดตั้งกองผลิต การดื่มโดยมีกับแกล้มประเภทขนม ทริบเกิ้ล ซึ่งพบมากในหมู่นักดื่มที่เป็นชาวชนบทมาจากพฤติกรรมของผู้ใช้แรงงานนี้โดยเฉพาะ

พฤติกรรมการตีเครื่องตีมาของผู้ใช้แรงงานในช่วง 30 วันก่อนการสัมภาษณ์ ซึ่งนับว่าเป็นพฤติกรรมการตีปกติของผู้ใช้แรงงานนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานส่วนมากไม่ใช่ “นักตี” ระบบการคัดเลือกคนเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ได้คัดกรองคนที่ชอบตีมือออกไปแล้วขั้นหนึ่ง ผู้ที่อยู่ในระบบจึงเป็นคนที่ตี “เป็นครั้งคราว” ส่วนมากนิยมตี “เบียร์” ส่วน “สุราไทย” ได้รับความนิยมเป็นที่สอง เบียร์ยังเป็นเครื่องดื่มของผู้ที่อยู่ในเมืองและของผู้หญิงอีกด้วย ส่วนสุราไทยเป็นเครื่องดื่มของผู้ชายในชนบทและของผู้ชาย ผู้ใช้แรงงานชายนิยมตีกับเพื่อนร่วมงาน แต่ผู้ใช้แรงงานหญิงนิยมตีสุรากับญาติพี่น้อง การตีสุราจึงเป็นการร่วมกลุ่มสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อนและกลุ่มญาติพี่น้อง พฤติกรรมการตีเป็นกลุ่มสร้างกฎเกณฑ์ย่อยๆขึ้นมาคือ “เสียเงินค่าเครื่องดื่ม” หรือ “หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเลี้ยง” ทั้ง 2 วิธีนี้พบว่า วิธีแรกมีการปฏิบัติมากกว่า ผู้ใช้แรงงานจะตีเป็นกลุ่มแบบ “ตั้งวง” ปริมาณตีต่อคนโดยเฉลี่ยสำหรับสุราไทยอยู่ระหว่าง 1 ขวดแบน (350-375 มล.) สำหรับเบียร์อยู่ระหว่าง 1-2 กระป๋อง หรือ 1 ขวดใหญ่ ผู้ใช้แรงงานชายในชนบทเป็นกลุ่มที่ตีโดยเฉลี่ยมากกว่าผู้ใช้แรงงานชายในเมือง

ปัญหาจากการตีเครื่องดื่ม

ผลกระทบหรืออันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้แรงงานที่ตีเครื่องดื่มฯ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าปัญหาเกิดกับการทำงานค่อนข้างสูงถึงร้อยละ 10 ของผู้ใช้แรงงานที่ตีสุรา ปัญหาการ “ขาดงาน” เกิดขึ้นมากที่สุด เนื่องจากการตียังผลให้เมื่อดังไม่สามารถมาทำงานได้เกิดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานชายที่อยู่นอกเมืองมากที่สุดคือร้อยละ 8.8 หรือ 3 ใน 4 ของกลุ่มแรงงานชายนอกเมืองที่เกิดผลกระทบ รองลงมาคือ การเข้า “ทำงานสาย” ของแรงงานชายที่อยู่นอกเมืองเช่นกันและการเกิด “อุบัติเหตุ” ในโรงงานกับผู้ใช้แรงงานชายที่อยู่ในเมือง

อันตรายที่เกิดกับผู้ใช้แรงงาน และมีผลกระทบโดยตรงต่อการทำงานมิใช่เรื่องเดียวที่เป็นปัญหา ข้อมูลแสดงให้เห็นว่ามีอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานยนต์ ในขณะที่เมาสุราเกิดขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 ของผู้ที่ตีเครื่องดื่มฯ ในเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ข้อมูลจากการสำรวจรายงานว่าผู้ใช้แรงงาน 56 ราย เคยมีอุบัติเหตุจากรถ 1 ครั้งในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาผู้ใช้แรงงาน 21 ราย เคยมีอุบัติเหตุจากรถ 2 ครั้ง และ 4 ราย มีอุบัติเหตุ 3 ครั้ง อีก 4 ราย ที่มีอุบัติเหตุ 4 และ 5 ครั้ง มี 4 และ 3 รายตามลำดับ นั้นย่อมาหมายความว่าในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา มีอุบัติเหตุขึ้นทั้งสิ้น 141 ครั้ง หรือหากกล่าวได้ว่าโดยเฉลี่ยทุกๆ 2.5 วันจะมีอุบัติเหตุจากรถเกิดขึ้นจากผู้ใช้แรงงานที่ตีสุรา

ปัญหาที่มีก่อกำเนิดกับผู้ดื่มส่วนมากคือการทะเลาะวิวาทมีปากเสียงและที่ร้ายแรงถึงขั้นทำร้ายร่างกายผู้ดื่ม รวมถึงภรรยาของตนเองก็เกิดด้วย ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเกิดปัญหาดังกล่าวค่อนข้างบ่อยมากในกลุ่มผู้ดื่มในงานชาย 1 ใน 3 ของผู้ดื่มในงานชายที่ดื่มเกิดอาการเมาแล้วมีปากเสียงกับภรรยาหรือคนในบ้านและครอบครัว และผู้ชายที่ดื่มประมาณร้อยละ 7 จะเกิดอาการเมาแล้วทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายภรรยาและหรือคนอื่น

ถ้าพิจารณาว่าปัญหาการดื่มสุราได้สร้างความวุ่นวายให้กับครอบครัวเป็นปริมาณมากขนาดใด ยังไม่เคยมีการประเมินและแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม แต่จากการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลที่แตกต่างกันระหว่างการดื่มสุราจากงานมีอาการเมา และก่อปัญหาให้กับครอบครัวมีจำนวนถึงกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวนั้น นับตั้งแต่การมีปากเสียงกันคู่สมรส การมีปากเสียงกับลูกหรือคนชั้นๆในครอบครัวนำไปสู่การทำร้ายร่างกายของคู่สมรส ทำร้ายร่างกายคนชั้นๆในครอบครัว วนซ้ำนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและนับจำนวนครั้งที่เกิดขึ้นได้ แต่ไม่สามารถหาได้ว่าสาเหตุของการทะเลาะวิวาทดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วผลที่ตามมาภายหลังอาจรุนแรงถึงขั้นแตกทางของคู่สามีภรรยาหรือการทำร้ายร่างกายจนถึงเสียชีวิตของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ผู้ดื่มในงานที่รายงานว่าตนเองเป็นคน "ดื่มบ่อย" ได้ประเมินความรู้ที่ตนเองชอบข้างที่มีต่อพฤติกรรมและการดื่มของตนเอง ปรากฏว่าผู้ดื่มในงานที่ดื่มบ่อยทั้งผู้ชายและผู้หญิงนั้น ส่วนมากรายงานว่าอาการดื่มสุราของพวกเขานั้นทำให้ "คนในครอบครัวรำคาญ" ถึงระดับความมากที่สุด ผู้ดื่มในงานชายที่ใจเมอและคนเมื่องานชายใจเย็นคือร้อยละ 45.9 และ 42.3 ตามลำดับ ส่วนด้านสังคมงานของผู้ที่ดื่มในงานมีใจเย็นคือร้อยละ 33.6 และคนเมื่องานชายร้อยละ 33.3 ตามลำดับ อัตรางานสูงระบุว่าผู้ที่อยู่ประเภทนี้ขอเงิน สำหรับการดื่มทำไว้ "เพื่อนบ้านรังเกียจและเพื่อนฝูงรำคาญ" ผลการประเมินเกิดขึ้นกับผู้ดื่มที่เป็นหญิงมากกว่าผู้ดื่มที่เป็นชาย

ภาคความเสียหายที่เป็นผลจากการดื่มหรือเมามากเกินไป "ขาดงาน" เสียค่าใช้จ่าย "ปากเสียง" มีอยู่ในร้อยละ 70 ของผู้ที่ดื่มสุราในช่วงเวลาคือ 1 เดือนที่ดื่มงานนี้ดื่มเป็นครั้งๆ เมื่อเปรียบเทียบกันความเสียหายที่เกิดขึ้นในส่วนอื่น เช่น สูญเสียสุขภาพหรือการทะเลาะ มีปากเสียง ทำร้ายร่างกาย ในส่วน 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาในช่วงเวลา 1 ปีนั้น มีผู้เกิดเหตุจากอาการเมา และ รับประทานแล้วมีปากเสียงกับภรรยา คนในบ้านและครอบครัวจำนวน 1 ใน 3 ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราไม่ว่าในลักษณะใด เมื่อประมวลดูตามลักษณะที่เกิดขึ้นแล้ว ผลการคนที่สร้างความเสียหายมากที่สุดจากการดื่มสุรา คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ "ครอบครัว" ของผู้ดื่มเมามาก

ผู้ใช้แรงงานหยุดดื่มสุราได้ใน

อนาคตโดยการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายคู่ ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงานที่ดื่ม "ประจำ" ดื่มแบบ "ครั้งคราว" หรือตัวแปรการ "เลิกดื่มได้" หรือ "เลิกไม่ได้" ถ้าพ่อแม่หรือ คู่สมรสหรือคนใกล้ชิดที่สุดของผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ขอร้อง

พ่อแม่หรือคู่สมรสซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดมากที่สุด และเป็นคนที่จะได้รับความสะดวกสบาย หรือเกรงใจ ถ้าคนทั้งสองนี้ขอร้องให้เลิกดื่มสุรานั้นจะมีความเป็นไปได้ที่จะหยุดยั้ง หรือแก้ ปัญหาการดื่มได้ ซึ่งปรากฏว่าเมื่อถามผู้ที่ดื่มสุราว่า ถ้าพ่อแม่หรือคู่สมรสของท่านขอร้องให้ ท่านเลิกดื่ม ท่านจะเลิกได้หรือไม่? ผู้ที่ดื่มสุรา "ประจำ" ทั้งผู้ชายและผู้หญิงมากกว่าครึ่งตอบ ว่า "ไม่แน่ใจ" ว่าจะเลิกได้หรือไม่ ผู้ชายที่ดื่มประจำร้อยละ 29.0 บอกว่า "เลิกไม่ได้" และเพียง ร้อยละ 10.5 เท่านั้นที่บอกว่า "เลิกได้" สำหรับผู้ที่ดื่มเป็น "ครั้งคราว" ร้อยละ 40.6 ในกลุ่ม ผู้ชาย และร้อยละ 57.8 ในกลุ่มผู้หญิงคาดหวังว่า "เลิกได้" ผู้ชายประมาณ ร้อยละ 49.2 และ ผู้หญิงร้อยละ 35.7 ตอบว่า "ไม่แน่ใจ" ว่าจะหยุดดื่มได้

"ไม่แน่ใจ" นั้นมีนัยค่อนข้างไปทาง "เลิกไม่ได้" การที่ผู้ใช้แรงงานไม่ตอบตรงตามที่ใจคิด อาจเนื่องจากคำถามที่นำพ่อแม่และคู่สมรสมาเป็นเงื่อนไขการขอร้อง จึงทำให้การตัดสินใจมี ค่าเป็นกลาง ฉะนั้นในความเป็นจริงจะทำให้เห็นแนวโน้มว่าผู้ใช้แรงงานชายที่ดื่มทั้ง "ประจำ" และ "ครั้งคราว" ส่วนมากคง "ไม่อาจเลิกดื่มสุรา" ได้ แต่ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานหญิงยังมองเห็นว่า อาจมีผู้ที่เลิกดื่มได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้หญิงที่ดื่มทั้งหมด

ข้อมูลจากคำถามที่ว่า "ในอนาคตท่านคิดจะดื่มต่อไปหรือไม่?" แสดงว่าถ้ามองโดยรวม แล้วผู้ชายที่ดื่มสุรา "ประจำ" นั้น ครึ่งหนึ่งไม่แน่ใจว่าจะดื่มต่อไปหรือไม่ ซึ่งกลุ่มนี้มีแนวโน้มว่า จะไม่เลิกมากกว่าเลิก และอีกร้อยละ 30 นั้นยืนยันว่าดื่มต่อเนื่องแน่นอน ส่วนผู้ชายที่ดื่มแบบ "ครั้งคราว" ถึงแม้จะมีผู้ที่คิดว่าจะเลิกดื่มมากกว่ากลุ่มแรก แต่ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 55.7 ก็ตอบว่าไม่แน่ใจว่าจะเลิกดื่มและร้อยละ 21.9 บอกว่าดื่มต่อไปเช่นเดียวกัน สำหรับผู้หญิงที่ดื่ม "ประจำ" 3 ใน 4 คนนั้นบอกว่าในอนาคตจะไม่ดื่ม และผู้หญิงที่ดื่ม "ครั้งคราว" นั้นร้อยละ 29.8 มีความประสงค์จะเลิกดื่มในอนาคต แต่ครึ่งหนึ่งไม่แน่ใจว่าจะเลิกดื่มหรือไม่ ขณะที่ผู้หญิงที่ ดื่มครั้งคราวไม่ยอมเลิกดื่มถึง ร้อยละ 18.7 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในอนาคตจะมีคนเลิก ดื่มเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ใช้แรงงานหญิงกับชายแล้ว ผู้หญิงมี สัดส่วนของผู้ที่จะเลิกมากกว่าผู้ชาย

เมื่อถามต่อไปถึงเหตุผลของผู้ใช้แรงงานที่ตอบ “ไม่เต็มยศ” หรือ “เต็มยศ” หรือ “ไม่แน่ใจ” แล้ว ตัวแปรที่ค่อนข้างจะน่าสนใจกว่าการ “ไม่เต็มยศ” ของผู้ใช้แรงงานนั้น เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ-อนามัย เป็นหลักคือ เห็นว่าไม่มีประกันสุขภาพ ฐานมีหน้าที่ให้ร่างกายและสุขภาพไม่ดี และที่สำคัญคือ ทำให้คนในครอบครัวได้รับความทุกข์ เป็นห่วง ด้านสุขภาพที่ตนเองได้รับคือ คือแล้วไม่สบาย เจ็บป่วยล้มเหลวและที่สำคัญคือ ได้เห็นตัวอย่างของคนที่มีสุขภาพแล้วสุขภาพไม่ดี

ส่วนเหตุผลของผู้ที่ยัง “เต็มสุขภาพ” นั้น มี 2 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยแรกคือ ด้านสังคม ด้วยเหตุผลความจำเป็นด้านสังคมคือคนมากมายน้องลิเซิร์ด ต้องเต็มเพราะ “จับพี่ชนไม่ได้” ปัจจัยที่สอง ด้านสุขภาพ คือ การยอมรับของคนทั่วไปว่า “เต็มสุขภาพ” ไม่ใช่ “ไม่เป็นไร” ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้แรงงานตัดสินใจถึงเต็มยศเหตุผลที่สำคัญของกลุ่มนี้อีกเหตุผลหนึ่งที่ยังต้องเต็มยศคือ “คิดสุรา” ซึ่งมีแรงงานประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ที่ตอบว่า “เต็มสุขภาพ”

สำหรับปัจจัยของผู้ที่ตอบ “ไม่แน่ใจ” ว่าจะเต็มหรือไม่ในอนาคตนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบยังคงเล็งถึงไม่ได้ ด้วยเหตุผลด้านสังคมเป็นอันดับสองคือ “จับพี่ชน” ไม่ได้ ยังจำเป็นต้องเข้าสมาคม และแล้วแต่โอกาส เป็นต้น ดังนั้นผู้ใช้แรงงานกลุ่มที่ “ไม่แน่ใจ” กลุ่มนี้ก็ยังคงมีความเกี่ยวข้องกับผู้ใช้แรงงานที่ตอบว่า “เต็มยศ” นั่นเอง

เหตุผลของการเต็มสุขภาพของแต่ละคนไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะในกลุ่มที่ศึกษารายบุคคลจะเต็มสุขภาพหรือเลิกเต็มสุขภาพ มีเหตุผลของการเต็มหรือเต็มๆที่อาจจำแนกออกเป็น 4 ด้านใหญ่ๆ คือตัวมาแล้วแล้วคือ ด้านสุขภาพจิต สังคม สุขภาพอนามัย และด้านเศรษฐกิจ ฉะนั้นเมื่อหากถามถึงทัศนคติของกลุ่มคน 3 กลุ่ม อันได้แก่ ผู้ที่ตอบว่าในอนาคต “ไม่เต็ม” “เต็มยศ” และ “ไม่แน่ใจ” กับเหตุผลที่เต็มสุขภาพปัจจุบันนั้น ปรากฏว่าทุกกลุ่มให้ความสำคัญของ “เต็มสุขภาพเพื่อสุขภาพจิตใจ” มากเป็นอันดับหนึ่ง นั่นหมายความว่าคนงานเหล่านั้นเต็มหรือเต็มๆ เพราะต้องการสุขภาพที่ดีให้มีชีวิตร่มเย็นในหลายด้านชีวิต และเต็มเพื่อช่วยกันความอดทนอดสู่มุมใจเมื่อมีปัญหาอีกด้วย เหตุผลสำคัญรองลงมาคือ “เต็มสุขภาพเพื่อสังคม” คนงานเหล่านี้เต็มหรือเต็มๆเพื่อต้องเข้าสมาคม พบปะเพื่อนฝูงและเต็มเพื่อต้องการมีเพื่อนและเหตุผลที่เต็มหรือเต็มๆ เพื่อสุขภาพ ร่างกาย เพื่อช่วยเจริญสภาพหรือกับปะทานข้าวได้ มีคนงานค่อนข้างมากเป็นอันดับสาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดที่จะเลิกดื่มสุราของผู้ใช้แรงงานที่ดื่มสุราอยู่นั้นมีอัตราส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับผู้ที่ไม่ต้องการเลิกดื่มมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการของผู้ใช้แรงงานที่ไม่ต้องการเลิกดื่มคือ ต้องสมาคมสังสรรค์ ดื่มเพราะขัดเพื่อนไม่ได้ เหตุผลข้อที่สองคือ เหตุผลของสุขภาพร่างกาย ด้วยเชื่อว่าดื่มเล็กน้อยไม่เป็นอะไร อย่างไรก็ตามทั้ง 2 เหตุผล ดังกล่าวเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้ใช้แรงงานเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงนั้นผู้ใช้แรงงานทั้งผู้หญิงและผู้ชายต่างดื่มสุราด้วยเหตุผลด้านสุขภาพจิตเป็นส่วนมาก กล่าวคือเหตุผลดื่มสุราเพราะช่วยให้อารมณ์ดี สนุกสนาน ช่วยแก้ปัญหา ช่วยแก้ความเครียดจากงาน เป็นต้น

ทัศนคติที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มฯ

ด้วยคำถามที่ถามว่า "เห็นด้วยหรือไม่กับการที่ดื่มสุรา" หรือดื่มเบียร์หรือยาดอง โดยกล่าวถึงบุคคลที่ดื่มไกลตัวจนถึงใกล้ตัว เพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบขณะที่ตนเองมีส่วนในการดื่มสุราด้วย ปรากฏว่าผู้ชายที่ดื่ม "ประจำ" และดื่ม "เป็นครั้งคราว" ล้วนยอมรับหรือเห็นด้วยกับการที่ผู้ชายด้วยกันดื่ม เป็นอัตราสูงที่สุดร้อยละ 58 และร้อยละ 45 ตามลำดับ ขณะที่ผู้ชาย "ไม่ดื่ม" เห็นด้วยกับการที่ผู้ชายดื่มสุราเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น และผู้ชายที่ดื่ม "ประจำ" และดื่ม "ครั้งคราว" จะมีความเห็นตรงกันในเรื่องผู้หญิงดื่มเบียร์ และผู้หญิงดื่มยาดอง เนื่องจากมีอัตราการเห็นด้วยมากเป็นอันดับสองและอันดับสาม ขณะที่ผู้ชาย "ไม่ดื่ม" เห็นด้วยกับผู้หญิงดื่มยาดองมากกว่าผู้หญิงดื่มเบียร์ ส่วนความเห็นต่อการดื่มของคนใกล้ตัว เช่น คนรัก สามเณร/ภรรยา บุตรชายและบุตรสาว ถึงแม้จะมีการยอมรับน้อยกว่าที่กล่าวมาก่อนแล้วแต่ก็เห็นว่าชายที่ดื่ม "ประจำ" จะยอมรับว่าคนรัก สามเณร/ภรรยา หรือบุตรดื่มได้มากกว่าผู้ชายที่ดื่ม "ครั้งคราว" ส่วนผู้ชายที่ "ไม่ดื่ม" นั้นไม่ยอมรับในเรื่องนี้เลย

สำหรับผู้หญิงแล้วการแสดงว่า "เห็นด้วย" กับการดื่มของคนทุกกลุ่มมีน้อยมากที่เห็นด้วยมีเพียงผู้หญิงที่ดื่ม "ครั้งคราว" ยอมรับว่าผู้หญิงดื่มเบียร์สูงถึงร้อยละ 35 และผู้หญิง "ไม่ดื่ม" ยอมรับผู้หญิงดื่มยาดองร้อยละ 14 ซึ่งถ้าพิจารณาโดยรวมแล้วผู้หญิงที่ดื่มสุราจะยอมรับ เบียร์มากกว่า ยาดอง ขณะที่ผู้หญิงที่ไม่ดื่มจะยอมรับยาดองมากกว่าเบียร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การยอมรับเรื่อง "เกินตัว" กับการเห็นคุณค่าของคนทุกฝ่าย ได้แสดงให้เห็นในบรรดาโครง
ของสังคมไทยในวัยเด็กเกี่ยวกับสุราที่มีผลผู้หญิง ผู้ชายและคนในครอบครัวต่างๆที่ไม่
การที่สุรานั้นเป็นสิ่งยอมรับว่า "ไม่เกินตัว" แต่ในความรู้สึกที่ไม่เกินตัวนี้ ผู้หญิงและ
ความรู้สึกไม่เกินตัวในวัยเด็กมากกว่าผู้ชาย นอกจากเรื่องผู้หญิงดื่มเบียร์ และผู้หญิง
ดื่มชาตอง ที่ผู้หญิงมีการยอมรับยอมรับที่ผู้ชายแยกจากคนอื่นได้ว่าคนและสุราได้มีตัว
ของตัวเองที่ผู้หญิงดื่มเบียร์ได้ และ ผู้หญิงดื่มชาตองได้เช่นกัน นี่หมายความว่ามีการ
ยอมรับในระดับหนึ่งว่า สุราเกินแค่เรื่องดื่มสำหรับผู้ชายส่วน เบียร์จึงและชาตอง เป็นเครื่องดื่ม
สำหรับผู้หญิง

ในงานแต่งงานที่โรงแรมวอช ผู้หญิงมักดื่มในโอกาสเช่นนี้
ง่ายกว่าโอกาสอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข.5 สรุปสาระอุปสงค์เครื่องดีมแอลกอฮอล์

ลพบุรีมีชื่อเสียงในด้านความเป็นแหล่งวัฒนธรรมเก่าแก่ในระยะ 30 - 50 ปี มีการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรค่อนข้างมากเมื่อมีการอพยพเข้ามาตั้งรกรากของคนจากภาคต่างๆ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นลพบุรียังได้เป็นที่ตั้งของหน่วยทหารสำคัญหน่วยหนึ่งของประเทศอีกด้วย และในระยะเวลาไล่เลี่ยกันในเวลาไม่ถึง 15 ปีมานี้เริ่มมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินงานในหลายพื้นที่ เป็นผลให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรมาอยู่ในอุตสาหกรรมจำนวนหนึ่ง ปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นสร้างความเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตให้แก่คนในจังหวัดลพบุรีพอสมควร

เมื่อเลือกจังหวัดลพบุรีมาเป็นพื้นที่เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มข่มั้น ไม่ได้ตั้งสมมติฐานเฉพาะขึ้นมาเป็นกรอบในการศึกษา นอกจากกำหนดวัตถุประสงค์เป็นเค้าโครงกว้างๆ ว่าต้องการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มข่มั้นทั้งด้านอุปสงค์ อุปทานและผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การหามาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาลพบุรีซึ่งมีความหลากหลายทางประชากร เป็นจังหวัดทำเกษตรกรรมที่มีอุตสาหกรรมแทรกอยู่ด้วย จึงเป็นพื้นที่เหมาะสมที่จะสะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมในการบริโภคเครื่องดื่มข่มั้นได้เป็นอย่างดี การเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มข่มั้นได้พิจารณาลักษณะดังกล่าวข้างต้น จึงเลือกตัวอย่างกระจายอยู่ทุกอำเภอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงลักษณะและปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มข่มั้นที่สามารถอธิบายพฤติกรรมภาพกว้างได้ด้วย กระบวนการทางสถิติในการเลือกครัวเรือนตัวอย่าง ทำให้ได้จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 3,885 ครัวเรือน ซึ่งเมื่อทำการสำรวจแล้วมีประชากร 14,577 คน เป็นหญิง ร้อยละ 52 และเป็นชายร้อยละ 48 ประชากรเหล่านี้ 1 ใน 4 เป็นเกษตรกร ร้อยละ 18 ประกอบอาชีพไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม ซึ่งประกอบด้วยค้าขาย ทำธุรกิจ ข้าราชการและลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 14 เป็นกรรมกร แรงงานรับจ้าง ร้อยละ 18 กำลังเรียนหนังสือ ร้อยละ 10 เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี จึงยังไม่อยู่ในโรงเรียน และปรากฏว่ามีถึงร้อยละ 13 ที่ยังไม่ม้งานทำเป็นหลักแหล่ง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ เคยสำรวจการดื่มเครื่องดื่มข่มั้นหรือเครื่องดื่มมีนเมาทั่วประเทศ ในปีพ.ศ.2534 และ 2539 ในชวงเวลาห่างกัน 5 ปีนั้น ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยดื่มเครื่องดื่มข่มั้นเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละสองแสนหกหมื่นคน ซึ่งนับเป็นสถิติค่อนข้างสูงและไม่เพียงแต่จำนวนคนดื่มจะเพิ่มขึ้นเท่านั้น สถิติปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มข่มั้นของกรมสรรพสามิตก็ชี้ให้เห็นว่าปริมาณบริโภคต่อคนก็เพิ่มสูงขึ้นในอัตราที่น่าเป็นห่วง คือ เพิ่มจาก 10.4 ลิตรต่อคน

ในปี พ.ศ.2530 เป็น 16.6 ลิตรต่อคน ในปี พ.ศ. 2540 และในช่วงเดียวกันนี้เครื่องดื่มประเภท เบียร์และไวน์ก็เพิ่มมากขึ้นและเพิ่มสูงกว่าเครื่องดื่มชาชนิดอื่นคือ 19.6 ลิตรต่อคนในปี พ.ศ.2540 โดยเฉพาะการดื่มเครื่องดื่มชงร้อนมีมากขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2535-2540 ซึ่งเป็นปีที่กล่าวกันว่าเศรษฐกิจในประเทศไทยกำลังเจริญเติบโต สถานการณ์เช่นนี้ทำให้ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากต่อการดื่มเครื่องดื่มฯ ของประชาชน

อัตราการบริโภคเครื่องดื่มฯโดยปริมาณมากเช่นนี้ มิได้แสดงให้เห็นเฉพาะภาพรวมทั้งประเทศเท่านั้น ในจังหวัดชลบุรีก็มิใช่น้อยที่แสดงให้เห็นแนวโน้มไปในทางเดียวกันว่าปริมาณจำหน่ายสุรากลดลงประมาณ 15 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2537 มีอัตราสูงถึง 17 ลิตรต่อคน ซึ่งสูงกว่าอัตราเฉลี่ยของประเทศในปีเดียวกันที่มีอัตราเพียง 15.5 ลิตรต่อคนเสียอีก

การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มฯในจังหวัดชลบุรี แม้จะกระทำในช่วงเวลาหลังจากนั้น 2 ปี (2539) ผลจากการศึกษาวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึงสาเหตุและปัญหาที่เกิดจากการที่เครื่องดื่มฯดื่มง่ายต่อคน

การบริโภคเครื่องดื่มฯของประชาชน

เครื่องดื่มที่ขายอยู่ในจังหวัดชลบุรีมีหลายชนิด แต่ที่นิยมมากและเห็นขายทั่วไป ทั้งในเมืองและชนบทคือ สุราขาว หรือ 35 ดีกรี ซึ่งในการศึกษาที่พบว่า “สุราขาว” เป็นที่นิยมของผู้ชายโดยเฉพาะในชนบท เนื่องจากเป็นเครื่องดื่มที่ราคาไม่สูงมาก ส่วนผู้ขายในเมืองมักนิยมดื่มสุราไทย หรือ “เวดส์เบค” สุราไทยมี 3 ดีกรีที่พบโดยทั่วไปตามบ้านขายเครื่องดื่มฯ คือ เม็แรง หงษ์ทอง และแสงอาทิตย์ ส่วนผู้ขายประเภทนี้ขายเครื่องดื่มฯโดยเฉพาะคนมากรวม เช่น ทหาร ตำรวจ และข้าราชการระดับในสูงเท่านั้น ขณะนี้ทราบว่าสุราต่างประเทศหลายยี่ห้อมีขายและพบในบ้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมืองเช่นกัน เครื่องดื่มประเภทเบียร์ นั้นน่าจะได้รับความนิยมทั้งในต่างถิ่นคนในเมืองมากรวม แต่ในปัจจุบันนี้พบว่ามีชาวจีน “ฮูเอ่” ตามบ้านขายเครื่องดื่มฯในเมืองและในชนบท เบียร์มี 2 ยี่ห้อ คือ เบียร์สิงห์ และเบียร์ช้าง เบียร์ยี่ห้ออื่นมีที่จำหน่ายในตลาดเพียง 2 ยี่ห้อ และใช้กลยุทธ์การแบ่งลูกค้าโดยการลดราคาเบียร์ยี่ห้อต่างๆ ชนิดแรก เนื่องจากผู้ผลิตเบียร์ช้างเป็นผู้ที่ได้ดีในภาคสุราทั้ง 3 ยี่ห้อขาย จึงส่งผลให้ราคาสุราไทยคือฉบับราคาที่สูงขึ้นในช่วงที่ว่างหลังศึกษา

นอกจากเครื่องดื่มฯทั้ง 3 ชนิดที่นิยมจำหน่ายในจังหวัดชลบุรีแล้ว เครื่องดื่มชาอีกชนิดที่ผู้ดื่มไม่ได้คิดว่าเป็นเครื่องดื่มฯคือ “ชาชง” ที่ผู้ชงดื่มจำนวนมากนิยมดื่มภายหลังการออกกำลังกาย ชาชงนี้ผู้ชงดื่มหลายคนแม้ไม่มีบุตรแล้วก็มีคนดื่มถึงสี่คนต่อถึงปัจจุบัน

เนื่องจากติดในรถชาติ และบางคนเปลี่ยนมาตี๋มสุราขาวเพราะติดจากการที่เคยตี๋มยวดองมาก่อน การศึกษาที่พบว่า "ยาตอง" เป็นเครื่องตี๋มที่ได้รับความนิยมมากในหมู่ผู้หญิงที่อยู่ในอกเมือง เครื่องตี๋มฯอีกชนิดที่ไม่อาจเว้นที่จะไม่นำมากล่าวถึงคือ "สุราเถื่อน" ซึ่งเป็นเครื่องตี๋มที่ผลิตขึ้นเองในชุมชนบางชุมชน สุราเถื่อนนับเป็นเครื่องตี๋มที่เทียบได้กับสุราขาว เนื่องจากวัตถุดิบในการผลิตและขบวนการผลิตใกล้เคียงกัน เพียงแต่สุราเถื่อนนั้นผลิตโดยผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ สุราเถื่อนนี้ได้รับความนิยมมากในกลุ่มผู้มีรายได้อ่อนข้างต่ำ เนื่องจากราคาของสุราเถื่อนนี้ต่ำกว่าสุราขาวถึงเท่าตัว

ประสบการณ์การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

ในการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี๋มฯ ของสมาชิกครัวเรือนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปนั้น 3 ใน 4 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมดเคยมีประสบการณ์ในการตี๋มเครื่องตี๋มฯ มาแล้วอย่างน้อยหนึ่ง ผู้ที่เคยมีประสบการณ์เหล่านี้ตี๋มครั้งแรกเมื่ออายุยังไม่มาก โดยเฉพาะผู้ชายอายุประมาณ 17-18 ปีก็เริ่มตี๋ม ส่วนผู้หญิงน่าจะจะเป็นเพราะประเพณีไทยที่ไม่นิยมให้ผู้หญิงตี๋มเครื่องตี๋มฯ ผู้หญิงจึงมีประสบการณ์ตี๋มครั้งแรกเมื่ออายุมากกว่าผู้ชาย คือ อายุประมาณ 19-20 ปี และด้วยเหตุผลทางสังคมประเพณีอีกเช่นกันที่ทำให้คนในชนบทเริ่มตี๋มเครื่องตี๋มฯ ครั้งแรกเร็วกว่าคนในเมือง เนื่องจากงานประเพณีฉลองเทศกาลสงกรานต์หรืองานเฉลิมฉลองปีใหม่เป็นโอกาสที่คนได้ตี๋มเครื่องตี๋มฯ อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด งานประเพณีเหล่านี้ในชนบทมักมีการตี๋มมากกว่าในเมืองด้วยความคิดที่ว่าเป็นโอกาสได้สนุกสนาน ภายหลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวอีกด้วย ดังนั้นโอกาสเช่นนี้เปิดให้แก่คนที่เริ่มทำการเกษตรในวัยเยาว์ได้เริ่มตี๋มเครื่องตี๋มฯเร็วขึ้น

ทำไมคนในเมืองนิยมตี๋ม "เหล้าแดง" และทำไมคนชนบทถึงนิยมตี๋ม "เหล้าขาว" แม้งานศึกษานี้ยังไม่อาจให้คำตอบที่ชัดเจนได้ แต่มีเหตุผลที่ได้รับการอธิบายจากชาวบ้านที่นิยมตี๋มสุราขาวว่าตี๋มแล้วตื่นขึ้นตอนเช้า "ไม่ปวดหัว" ไปทำงานในไร่นาได้สบาย สำหรับผู้ที่ตี๋มสุราไทยก็จะอธิบายว่าสุราขาวนั้น "แรงเกินไป" ซึ่งหมายถึงมีแอลกอฮอล์มากตี๋มแล้ว "เมาเร็ว" ตื่นตอนเช้า "คอแห้ง" เป็นต้น คำอธิบายเหล่านี้ ถ้าพิจารณาด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ และสังคม จะเห็นว่าการเลือกตี๋มเครื่องตี๋มฯแต่ละชนิดมีปัจจัยเรื่อง "ราคา" ของเครื่องตี๋มและ "ค่านิยม" เข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกชนิดเครื่องตี๋มด้วย สุราขาวเป็นเครื่องตี๋มฯราคาถูกที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องตี๋มฯชนิดอื่นผู้อยู่ในชนบทซึ่ง ส่วนมากเป็นเกษตรกรสามารถหาซื้อตี๋มได้ สุราไทยเป็นเครื่องตี๋มของผู้ที่มีรายได้ดี มีฐานะทางสังคมสูง ซึ่งคนเหล่านี้จะอยู่ในเมือง ดังนั้น

ชนิดของเครื่องที่มาจากจีนเป็นเครื่องใช้ที่ผลิตจากภาพทางสังคมด้วย ในงานเลี้ยงฉลองการแต่งงานหรืองานบวช หรืองานสังสรรค์ในชนบท สุวาทิตถูกจัดเตรียมไว้ให้พร้อมกับหญิงที่มีเกียรติ เช่น เจ้าสาวทาส อ่างทอง หรือทาส อันเป็นเครื่องหมายยกย่อง จะมีสุวาทิตประเภทเตรียมไว้รับแขกผู้ไม่โดยเฉพาะ

ข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่ากำลังจะเปลี่ยนไป จากการศึกษาที่พบว่ากลุ่มคนรุ่นอายุ 15-19 ปี ไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบทมักจะเลือกดื่ม “เหล้าแดง” และ “เบียร์” เป็นเครื่องดื่มชนิดแรก ขณะที่คนกลุ่มอายุสูงกว่า 19 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มชมเชยและยกย่องเครื่องดื่มที่มาจากเมืองที่กล่าวมาแล้ว คือ คนในเมืองดื่มสุวาทิตและคนในชนบท ดื่มสุวาทิตเป็นชนิดแรก ซึ่งหากเครื่องดื่มทั้งสองชนิดได้ดื่มเป็นประจำทุกวัน ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าแนวโน้มว่าจะเลือกดื่มเครื่องดื่มทั้งสองชนิดนั้นจัดเป็นส่วนมากเมื่อมีโอกาสได้ดื่ม โดยเฉพาะคนที่ปัจจุบันเป็นคนดื่ม “ประจำ” จะดื่มเครื่องดื่มทั้งสองประเภททุกครั้งที่ดื่ม จะมีคนกลุ่มอายุ 15-19 ปีกลุ่มนี้ในอนาคตซึ่งจะรวมอยู่ที่ในเมืองและในชนบทจะทำให้แบบแผนการดื่มของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างชัดเจนว่า สุวาทิตและเบียร์จะเข้าไปมีบทบาทในชนบทมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

การดื่มเข้าสู่อุตสาหกรรมบริการมีโรคเครื่องดื่มเป็นปกติมีปัจจัยที่ส่งผลให้คนเข้าสู่อุตสาหกรรมนี้ ขณะที่ยังมีผู้ชอบเข้ามามีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มอย่างมาก ซึ่งไม่แตกต่างจากการศึกษาในชนบทเป็นมหาวิทยาลัยชนบทศึกษาที่ว่า “ความอยากรู้อยากทดลอง” “เพื่อน” และ “พ่อแม่ ญาติพี่น้องหรือเพื่อน” เป็นผู้ชักนำไปสู่ปัจจัยที่เครื่องดื่มชนิดแรก คือเครื่องดื่มที่จากเมืองหนึ่งว่า นิสัยมีธรรมชาติการอยากรู้อยากทดลอง ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มครั้งแรกหรือดื่มจะใช้โอกาสนี้เป็นก้าวแรกของการเข้าสู่พฤติกรรมบริการมีโรคเป็นปกติ ขณะเดียวกันความเคียดแค้นที่มีเพื่อน หรือเป็นกลุ่มทางสังคมเป็นก้าวสำคัญอีกก้าวหนึ่งที่จะพัฒนาไปเป็นผู้ที่บริโภคเครื่องดื่มที่ไม่โอกาสรับทราบ คน 2 กลุ่มนี้เริ่มดื่มเครื่องดื่มที่ไม่ใช่เครื่องดื่มแรก และเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในเมืองและในชนบทโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชาย ซึ่งตรงข้ามกับหญิง การมีค่านิยมที่ดื่มเครื่องดื่มที่มาจากเมืองและในชนบทโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชาย จึงตรงข้ามกับหญิง การมีค่านิยมที่ดื่มเครื่องดื่มที่มาจากเมืองและในชนบทโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชาย จึงเป็นเงื่อนไขที่สังคมไทยยอมรับได้ ดังนั้นผู้หญิงที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มในรูปของ “ขาดอด” จึงไม่มีโอกาสหรือเกี่ยวข้องกับ

การดื่มเครื่องดื่มฯ “ประจำ” เป็นพฤติกรรมที่กำหนดโดยรสนิยมส่วนตัว

ผู้มีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มฯครั้งแรก บางคนพัฒนาไปเป็นคนดื่มเครื่องดื่มฯ “ประจำ” บางคนดื่มแต่เฉพาะเมื่อมีความจำเป็น “ครั้งคราว” และบางคน “หยุดดื่ม” ในพัฒนาการของคนทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มที่ดื่มประจำนับเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่องานศึกษาด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด คนกลุ่มนี้คือคนที่ดื่มเครื่องดื่มฯโดยอาศัยความชอบ รสนิยมและความต้องการดื่มของตนเองเป็นหลัก จากการสำรวจประชาชนจังหวัดลพบุรี ปรากฏว่ามีคนที่ยอมรับว่าตนเองดื่มเครื่องดื่มฯเป็นประจำ หรือดื่มเกือบทุกวันสูงถึงร้อยละ 12 หมายความว่าประชาชนในจังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป 5 หมื่นคน ดื่มเครื่องดื่มฯ เกือบทุกวัน พวกที่ดื่มเครื่องดื่มฯประจำหรือเกือบทุกวันนั้นส่วนมากเป็นผู้ชาย อาจกล่าวได้ว่าทุก 10 คน ที่ดื่มเครื่องดื่มฯ ประจำนั้น 7 คนเป็นผู้ชายในชนบท 1.5 คนเป็นผู้หญิงในชนบท 1 คนเป็นผู้ชายในเมือง และ 0.5 คนเป็นผู้หญิงในเมือง

ผู้ชายในชนบทซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของผู้ดื่มเครื่องดื่มฯประจำนี้มีพฤติกรรมการดื่มแตกต่างจากกลุ่มอื่นค่อนข้างชัดเจนคือ มักดื่มเครื่องดื่มฯเป็นกลุ่มแบบ “ตั้งวง” กับเพื่อนบ้านหรือเพื่อนทำงานด้วยกัน และดื่มภายหลังเลิกจากงานในไร่มาแล้ว ใช้สถานที่คือที่บ้านตั้งวงดื่มสุราขาว มักดื่มโดยไม่ผสมกับเครื่องดื่มชนิดอื่น ฉะนั้นปริมาณแอลกอฮอล์แต่ละครั้งที่ดื่มจึงสูงมีกับแกล้มบ้างไม่มีบ้าง ถ้าเป็นพวกที่นิยมกับแกล้มมักจะเป็นอาหารรจัดปรุงขึ้นมาเพื่อกินกับเครื่องดื่มโดยเฉพาะการดื่มมีช่วงเวลาค่อนข้างยาว ตั้งแต่หลังเลิกงานไปจรดค่ำ ฉะนั้นปริมาณที่ดื่มต่อคนจึงมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 1 กีกขึ้นไปถึงครึ่งขวดต่อคน พฤติกรรมลักษณะนี้จะเห็นโดยทั่วไปช่วงเวลาเย็นไปจนถึงค่ำ

สำหรับผู้ชายในเมืองมักดื่มเครื่องดื่มฯ “คนเดียว” ที่บ้าน ดื่มหลังจากเลิกงานเช่นกัน ลักษณะการดื่มคนเดียวเป็นการดื่มเพื่อพักผ่อนและดื่มเพื่อให้เจริญอาหาร บางคนดื่มไปพร้อมกับอาหารมื้อเย็นที่บ้าน ผู้ชายในเมืองกลุ่มนี้ดื่มสุราไทยและดื่มโดยมีน้ำแข็ง ไซดา หรือน้ำเปล่าผสมกับเครื่องดื่มฯปริมาณแอลกอฮอล์ในการดื่มแต่ละครั้งจึงน้อยกว่ากลุ่มแรก โดยเฉลี่ยแล้วคนหนึ่งดื่มประมาณ 1 กีกต่อวัน

สำหรับพฤติกรรมของผู้หญิงในเมืองและในชนบท ค่อนข้างเหมือนกันเกือบทุกเรื่อง โดยเฉพาะพวกผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มฯเพื่อให้เจริญอาหาร จะดื่มก่อนอาหารเย็นและดื่มเพียง 1 กีกเป็นส่วนใหญ่ ต่างกันก็ชนิดของเครื่องดื่มฯ เท่านั้น ผู้หญิงในเมืองส่วนมากดื่มสุราไทย

มีบางคนตั้งเป้าไว้ ส่วนผู้หญิงในชนบทนอกจากดื่มสุราราวเป็นส่วนมากก็มีจำนวนไม่ใช่น้อยดื่ม
ยาของ ทั้งที่ขี้ไม่ได้อยู่ในช่วงตั้งครรภ์

การศึกษาล่าสุดชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมาเป็นกลุ่มของผู้ที่ประจำมี มีผลไม่
ให้เห็นอันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ดื่มมากกว่าผู้ดื่มคนเดียวหรือประจำชดเชย เนื่องจากผู้ที่ดื่มเป็นกลุ่มมี
ช่วงเวลาดื่มรวมถึงแก่หลังเลิกงานไปจนถึงเวลาค่ำและอาหารเย็น ปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่มทำ
ให้มีอาการ “เมาทุกครั้งที่ดื่ม” และคนกลุ่มนี้ยังพฤติกรรม “พูดมากเข้าไป” เมื่อกำลังดื่ม
การไปดื่มต่อที่อื่นสูง รวมถึงการไปเที่ยวหรือเที่ยวกับเพื่อนฝูง พวกรวมเป็นกลุ่มมักมีทัศนคติเกี่ยวข้อง
กับการเลิกดื่มเครื่องดื่มว่าไม่สามารถเลิกดื่มได้ด้วยเหตุผลความจำเป็นทางสังคมต้องสมความ
สนทนาระหว่าง และเหตุผลที่ว่าไม่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ดื่มเห็นอันตรายของการดื่มของตนแต่อย่าง
ใด นำสิ่งเหล่านี้มาสู่ผู้ที่ดื่มประจำนั่นคือกลุ่มผู้ดื่มที่อยู่ในชุมชนหรือเป็นส่วนหนึ่งของมีระดับ
การศึกษาไม่สูงนัก อาจใช้ความรุนแรงจากกระทำได้ด้วยวิธีต่างๆ ผ่านสื่ออย่างที่เคยปฏิบัติ อาจ
ต้องรณรงค์และให้ความสนใจเป็นพิเศษ

การดื่มเครื่องดื่มเป็น “ครั้งคราว” เป็นพฤติกรรมที่ กำหนดโดยสังคมและประเพณี

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีความสำคัญในบริบทของสังคมไทยคือ การดื่ม “เป็นครั้ง
คราว” หรือการดื่มเมื่อโอกาสหรือความจำเป็นเปิดให้ดื่ม การดื่มลักษณะนี้เป็นพฤติกรรมของ
ประชาชนจังหวัดสตูลเป็นส่วนใหญ่หรือประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ที่เคยดื่ม การดื่มเครื่องดื่มใน
ลักษณะนี้มักเป็นพฤติกรรมการดื่มที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับใดๆ กำหนดไว้
ต้องดื่มเครื่องดื่มฯ ลักษณะเฉพาะนี้ครอบคลุมและคำนิยามของสังคมที่คนส่วนใหญ่ปฏิบัติ
เป็นส่วนหลักในสังคมสิ่งดื่มเครื่องดื่มฯตามกันไป เช่น การดื่มเครื่องดื่มฯในเทศกาล
ปีใหม่ สงกรานต์ เทศกาลเฉลิมฉลองปีใหม่ โอกาสที่จะได้ทำอะไรใหม่ ส่งท้ายฤดูกาลเพาะปลูกที่
ผ่านแล้ว รับฤดูกาลเพาะปลูกใหม่หรือการดื่มเครื่องดื่มฯในการฉลองงานแต่งงาน ออกรับรางวัล
และรางวัลในงานศพ ในขณะการดื่มในงานศพเป็นการดื่มของคนที่มาร่วมงานได้อยู่
เป็นเพื่อน “ศพ” จนถึงรุ่งสว่างหรืออีกวัน สถานการณ์ต่างๆเหล่านี้มักดื่มเครื่องดื่มฯ ตั้งแต่วัย
มัธยมศึกษาจนถึงวัยชราคนก่อนผู้สูงอายุคนเป็นช่วงที่มีอายุเกิดขึ้นสูง บางวันมี 2 งาน
ขึ้นกัน คนชราที่ดื่มกับเครื่องดื่มฯจะจัดสรร ระหว่างสามถ้วยหรือสี่ถ้วยไปมาเพื่อไม่ให้
เสียความสัมพันธ์ในชุมชน งานต่างๆเหล่านี้เครื่องดื่มฯจะถูกจัดเตรียมมาให้ฟรีๆ ถ้าจำเป็น

เตรียมไว้ไม่พอกับแขกถือว่าเป็นการ “เสียหน้า” มีตัวอย่างในงานบวชลูกชายของผู้ใหญ่บ้าน
ผู้หนึ่งในหมู่บ้านรอบนอกอำเภอเมืองลพบุรี ผู้ใหญ่บ้านเสียค่าใช้จ่ายเพื่อ จัดงานเลี้ยงฉลอง
ในงานบวชลูกชายเพียงวันเดียวกว่า 1 แสนบาท ในเงินจำนวนนี้เป็นค่าเครื่องดืมฯ ประมาณ
1 ใน 3 หรือประมาณ 3 หมื่นกว่าบาท

การดื่มเครื่องดื่มฯเป็นครั้งคราวที่สำคัญอีกสถานการณ์หนึ่งคือ การสังสรรค์สมาคม
ระหว่างเพื่อนฝูง ระหว่างญาติพี่น้อง หรือระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ เป็นสถานการณ์ที่ต้องมีการ
ดื่มเครื่องดื่มฯ ฉะนั้นเครื่องดื่มฯในสถานการณ์นี้ไม่ใช่การดื่มเพื่อฉลองหรือแสดงความยินดี
แต่เป็นการดื่มเมื่อมีการพบปะสังสรรค์

พฤติกรรมการดื่ม “เป็นครั้งคราว” นี้ไม่มีแบบแผนชัดเจนเหมือนผู้ที่ดื่มประจำ อาทิ ชนิด
เครื่องดื่มฯ สถานที่ดื่มช่วงเวลาที่ย่อมดื่มเครื่องดื่มฯเหล่านี้มักเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการดื่มมีรูปแบบที่พิจารณาได้ว่าการดื่มครั้งคราวนี้เป็น
พฤติกรรมการรวมกลุ่มทางสังคมอย่างชัดเจน ผู้หญิงเป็นผู้ที่สังคมไม่เห็นด้วยกับการดื่มเครื่องดื่ม
ดืมฯนั้น โอกาสจึงเปิดให้กับผู้หญิงในเมืองได้ดื่มเครื่องดื่มฯ จากงานแต่งงาน งานบวชมากที่สุด
ผู้หญิงในชนบทมีโอกาสได้ดื่มจากงานเทศกาลสงกรานต์มากที่สุด สำหรับผู้ชายทั้งในเมือง
และชนบทมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มฯบ่อยที่สุดในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปีใหม่ สำหรับชนิดเครื่องดื่ม
ดืมฯ ผู้ชายมักดื่มสุราไทย และสุราขาว ในงานเทศกาล งานแต่งงานและงานบวชด้วย แต่เนื่อง
จากเบียร์และสุราขาวเป็นเครื่องดื่มฯของผู้หญิงส่วนมากอยู่แล้ว โอกาสที่ได้ดื่มจึงเป็นในช่วง
เทศกาล ส่วนสุราไทย ผู้หญิงจะไม่หาซื้อมาดื่มแต่จะได้ดื่มจากงานแต่งงาน งานบวชเป็นส่วน
มาก ชนิดเครื่องดื่มฯที่ดื่มเป็นตัวขวดกลุ่มสังคมค่อนข้างชัด โดยเฉพาะพวกผู้ชายถ้าดื่มสุรา
ไทย ดื่มเบียร์ กลุ่มที่ดื่มด้วยคือเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน ถ้าดื่มสุราขาวจะเป็นเพื่อนบ้านหรือญาติ
พี่น้อง แต่ผู้หญิงมีกลุ่มสังคมแตกต่าง ฉะนั้นเครื่องดื่มฯชนิดใดก็ตามก็ดื่มกับเพื่อนบ้าน ญาติที่
น้องเหมือนกันไม่ได้แยกชนิด

ความรู้เกี่ยวกับผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มฯ

ความรู้เกี่ยวกับผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มฯต่อสุขภาพอนามัย ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็น
การให้ความรู้โดยรัฐเป็นผู้ให้ทั้งหมด ความรู้ในหลายเรื่องเป็นความรู้ขั้นพื้นฐานของการมี
ประสบการณ์ได้เห็นผู้ดื่มเครื่องดื่มฯเป็นเวลานานมีอาการแสดงให้เห็น อาทิ การดื่มสุรามาก
อาจทำให้ไม่รู้สีกตัว ดื่มสุราติดต่อกันหลายปีทำให้สมองฝ่อ อาจชักแบบลมบ้าหมูดื่มสุรา

หลายเมืองอาจมีข้อต่อหัวใจหรือภาวะตื่นตระหนกคล้ายกับหลายเมืองอาจเป็นโรคจิตประสาท เป็นอัน
ส่วนความรู้เรื่องอันตรายจากโรคศึกลงหรืออันตรายต่อพวกในกรณี เป็นความรู้ที่น่าจะ
ได้รับโดยผ่านสื่อมวลชน หรือผ่านการศึกษาจากห้องเรียน เพราะผู้ที่มีอายุ 15-19 ปี เป็น
กลุ่มที่มีความรู้ 2 เรื่องนี้ดีที่สุดและนี่เป็นกลุ่มที่มีอัตราส่วนความรู้เท่ากับกลุ่มอาชีพนายนักเขียน
นักศึกษาระดับสูง ผู้ที่ไม่เคยดื่มหรือผู้ที่ไม่เคยสัมผัสกับเครื่องดื่มที่ไม่ได้ดื่มหรือกับเครื่องดื่มที่จะ
มีความรู้เรื่องผลเสียของการดื่มทั้ง 5 เรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด

ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่ม

ผู้หญิงยังคงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สังคมเห็นว่า “ไม่ควรมี” เครื่องดื่ม แม้ว่ามีข้อมูล
สภาพการดื่มเครื่องดื่มของผู้หญิงจะเปลี่ยนไปค่อนข้างมาก แต่คำถามว่าผู้หญิงควรมีดื่มได้
บ้างเล็กน้อยมีการยอมรับบ้างในระดับหนึ่ง ผู้ที่ตอบว่าได้บ้างว่าผู้หญิงควรมีดื่มบ้างเล็กน้อยจะ
เป็นความเห็นของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มมากน้อยตามลำดับการดื่ม หมายถึง ผู้ที่ดื่มประจำจะเห็น
ด้วยมากที่สุดและการเห็นด้วยน้อยๆ ผลนี้ของผลลำดับนี้ ถ้าพิจารณาจากข้อมูลข้างต้นยังไม่
สามารถยืนยันได้ว่าสังคมโดยส่วนรวมจะยอมรับให้ผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มได้ การยอมรับให้ดื่มขึ้นอยู่กับ
ทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพของตนบ้างมีน้ำหนักมากสำหรับผู้ที่มิใช่อาชีพครู อาจารย์ และคนที่ว่าไม่ควรมี
ดื่มเครื่องดื่มฯ ตรงข้ามกับผู้ที่ไม่ใช่อาชีพนักธุรกิจ การดื่มเครื่องดื่มได้รับการยอมรับมากที่สุด
มากที่สุดมากกว่าอาชีพทหาร ตำรวจ

ความเชื่อเกี่ยวกับคุณสมบัติของเครื่องดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีคุณสมบัติที่ทำให้คนเสียอาการถึงบางอย่าง นับว่าเป็นความ
เชื่อที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด มีคำพูดว่า “กินเหล้าฉิมใจ” เป็นความเชื่อที่กล่าวถึงข้างต้น
ความเชื่อมีหลายเป็นอันดับสองคือ การดื่มเครื่องดื่มช่วยให้อิ่มท้องผู้ที่มีสองคน นำไปสู่การ
ที่ทั้งภาคี และช่วยต่ออีกจุดหนึ่งกับในสังคม คุณสมบัติของเครื่องดื่มอันดับสูงสุดก็คือ
คุณสมบัติที่มีต่อร่างกาย เครื่องดื่มช่วยให้อิ่มท้องได้ ช่วยให้อิ่มตูดเร็วเร็วขึ้น ถ้าพิจารณา
อย่างละเอียดจะเห็นว่าคุณสมบัติทั้ง 3 ข้อข้างต้น ขึ้นอยู่กับมุมมองทัศนคติของผู้ที่ดื่ม
เครื่องดื่ม ผู้ชายที่ดื่มเครื่องดื่ม จะช่วยให้อิ่มท้องได้บ้างถึงบางอย่าง ช่วยให้อิ่มท้อง
ได้มาก แต่ผู้หญิงจะเชื่อว่า เครื่องดื่มช่วยให้อิ่มท้องได้มากที่สุดกว่าผู้ชาย

การบริโภคเครื่องดื่มขมนักเรียนนักศึกษา

นักเรียนนักศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นับเป็นตัวแทนที่มีความหลากหลายหลายทั้งระดับการศึกษา และความหลากหลายของภูมิหลังครอบครัวมากพอที่จะสะท้อนสภาพสังคมและพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มขมนักเรียนเป็นอย่างดี นักเรียนเหล่านี้ประมาณ 1 ใน 3 มาจากครอบครัวเกษตรกร และเป็นครอบครัวที่มีมากที่สุด รองลงมาคือนักเรียนที่มาจากครอบครัวบิดาเป็นทหาร บิดามารดาเป็นพ่อค้านักธุรกิจ และบิดามารดาทำงานรับจ้างทั่วไป ซึ่งทั้ง 3 อาชีพมีจำนวนใกล้เคียงกันและบิดามารดาที่นักเรียนที่ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการหน่วยต่างๆมีจำนวนน้อยที่สุดไม่ถึงร้อยละ 10 นักเรียนเหล่านี้มีโอกาสดีที่มีครอบครัวเป็นเกาะป้องกัน เพราะ 4 ใน 5 ของนักเรียนตัวอย่างนี้ มีครอบครัวพร้อมสมบูรณ์ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และเป็นนักเรียนที่อยู่และได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากทั้งบิดามารดามาตั้งแต่เล็กจนถึงปัจจุบัน นับว่าเด็กนักเรียนในจังหวัดลพบุรีส่วนมากเป็นนักเรียนที่มีองค์ประกอบครอบครัวสมบูรณ์ในบริบทของสังคมไทย

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มขมนักเรียน เริ่มตั้งแต่อายุระหว่าง 14-16 ปี และมีแนวโน้มว่านักเรียนเริ่มหัดดื่มเครื่องดื่มขมน้อยลงเรื่อยๆ ด้วยค่านิยมในสังคมที่ยังไม่ยอมรับให้ผู้หญิงและเด็กดื่มเครื่องดื่มขม ทำให้นักเรียนหญิงถูกยับยั้งจากครอบครัวในระดับหนึ่ง นักเรียนหญิงจึงเริ่มดื่มเครื่องดื่มขมช้ากว่า ปรากฏการณ์นี้เกิดกับนักเรียนที่เรียนหนังสือเก่งด้วยว่าเริ่มมีประสบการณ์ดื่มเครื่องดื่มขม เมื่ออายุมากกว่านักเรียนที่เรียนหนังสือไม่เก่ง นักเรียนที่เรียนหนังสือเก่งส่วนหนึ่งมาจากการดูแลเอาใจใส่ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความดูแล เอาใจใส่ ไม่ได้ทำเฉพาะเรื่องการเรียนเท่านั้น ความประพฤติต่างๆ ก็ถูกเฝ้าดูอย่างใกล้ชิดด้วย เช่นกัน ฉะนั้นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาเฝ้าระวังเอาใจใส่จะมีโอกาสได้ดื่มเครื่องดื่มขมยากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ห่างไป การเฝ้าระวังอีกรูปแบบหนึ่งคือ การแนะนำและสอนให้รู้จักเครื่องดื่มขมนี้ ปรากฏในกลุ่มนักเรียนที่ดื่มครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 10 ปีด้วยเพราะนักเรียนกลุ่มนี้ ส่วนหนึ่งรายงานว่าได้รับคำแนะนำจากบิดามารดาหรือจากญาติพี่น้องของตนเองให้ดื่มเครื่องดื่มขม

นักเรียนที่ผ่านประสบการณ์ดื่มครั้งแรกด้วยการ “ทดลองดื่ม” มักเป็นนักเรียนชายในระดับชั้นมัธยมปลายหรือชั้นปวช. ซึ่งยังมีอายุไม่มาก แต่เมื่อพ้นวัยขบถหรือขบถไปแล้ว “เพื่อน” จะมีอิทธิพลชักนำให้เริ่มดื่ม นักเรียนกลุ่มนี้จะอยู่ในระดับ ปวส. และอุดมศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นพฤติกรรมของนักเรียนชายเท่านั้น สำหรับนักเรียนหญิงการอยากลองดื่มและการถูกเพื่อนชักนำเกิดขึ้นได้เท่าๆกันทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับชั้นเรียน และโอกาสที่เปิดให้นักเรียนได้

ถึงขั้นมีเครื่องเล่นเป็นไฮการเสียงกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายจังหวัดเวียงจันทน์ ซึ่งในสถานศึกษา
ลดลงไปใหม่หรืองานแสดงงานด้านประเพณี ในระบบการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นสูงกว่า
มัธยมศึกษา ระดับ ปวส. และอุดมศึกษา มีการตั้งรับน้องใหม่ มีการแสดงหรือแสดงความเป็นตัว
ในรูปต่างๆ ปากพูดว่าอยู่ๆของน้องเหล่านี้ทำให้มีนักเรียนถึง 2 ระดับชั้นมีฐานะที่ย่ำแย่ซึ่งมี
คั้งแรกจากสถานศึกษาในนั้น

เพื่อคนที่เรียนในโรงเรียนด้วย อีกทั้งมีผู้จัดสรรนักเรียนให้มีพฤติกรรมทางสังคมที่
เกิดขึ้นได้บ่อยๆ ขณะเดียวกันการมีเพื่อนนอกโรงเรียนเพื่อเล่นกีฬาที่รู้จักกันมากแต่โดยย
จะมีลักษณะของนักเรียนให้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ค่อนข้างดี(ความดีกับความสามารถ) และมีเพื่อน
ในสถานศึกษา 2 แบบนี้ นักเรียนจะดีกับเพื่อนตัวต่อตัว

1 ใน 3 ของนักเรียนที่คบคือเรื่องดีมา ขณะรับว่าตนเองเป็น "คนดีสุด" ปากพูด
จัดจนว่าพฤติกรรมทางสังคมเป็นกลุ่มใหญ่หรือการคบเพื่อนหลายครั้งเพื่อนในโรงเรียนและ
เพื่อนนอกโรงเรียนของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา เป็นปัจจัยให้เกิดผลเหล่านี้ใช้เครื่องเล่น มาเป็น
ตัวสร้างความดีกับดี มีนักเรียนที่เรียนหนังสือไม่เก่ง นักเรียนที่เป็นกีฬาหรือเพื่อน มีเหตุผลที่
เห็นได้ชัดคืออยู่กับในเรื่องการไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่ผู้ปกครองจึงเห็น
ว่าการดีสุดมาเป็นเรื่องปกติธรรมดา นักเรียนทั้ง 3 กลุ่มมียอมรับว่าตนเองเป็นคนดีสุดมาจนที่สุด

พฤติกรรมทางสังคมที่ดีของนักเรียนเป็นพฤติกรรมเกิดขึ้นตามกระบวนการและขั้นตอนของ
สังคมในปัจจุบัน ถึงแม้จะเป็นที่รู้กันว่านักเรียนดีสุดมาโดยดี มาเป็นเวลานานก็ตาม แต่
ในช่วงเวลาไม่ถึง 10 ปีนี้ สุราษฎร์ประเทศและเครื่องเล่นที่เรียกว่า วิชาคณิตศาสตร์ เป็นเครื่องเล่นที่มี
ขายทั่วไปในตลาดไม่เฉพาะกรุงเทพมหานครหรือเมืองใหญ่ๆเท่านั้น แต่ในจังหวัดสตูลบุรี เครื่องเล่นทั้ง
2 ชนิดนี้ก็หาซื้อได้ไม่ยาก กระแสนิยมแพร่กับภาพแพร่กระจายสินค้าถึงมือผู้บริโภคได้ง่าย
จนคนจำนวนมากจะเชื่อว่าดีสุดต่างประเทศแล้วเป็น "คนใช้ทันสมัย" แล้วจึงเรียกกันว่า
ดีแล้ว "ไม่เอา" ดังนั้นสุราษฎร์ประเทศ และไอน์ จึงเข้ามาเป็นเครื่องเล่นที่นักเรียนนิยมซื้อ
จำนวนมากในการศึกษาครั้งนี้

สุราษฎร์บุรี แต่ใจ พงษ์ทอง หรือแสงทิพย์ ได้ฟังความนิยมจากนักเรียน ฮาจะ
เครื่องเล่นทั้ง 3 ชนิดนั้น "หาซื้อง่าย" เช่นเดียวกับ เบียร์สิงห์ เบียร์ช้าง หรือสล็อตเตอร์ หรือแม้
แต่มีชื่อต่างประเทศ ชื่อ โอลิมปิก ก็เป็นเครื่องเล่นที่หาซื้อได้ง่ายในศูนย์ชานหมู่บ้านใกล้ๆ ของ
จำนวนคนนอก การหาซื้อง่ายไม่ได้รวมถึงสุราษฎร์ประเทศและไอน์คณิตศาสตร์ แต่สุราษฎร์ประเทศ
เป็นเครื่องเล่นที่แสดงคำนิยมความเป็นคน "ทันสมัย" ของนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนชายและ
เป็นเครื่องเล่นที่นักเรียนหญิงนิยมซื้อเพราะเชื่อว่าดีแล้ว "ไม่เอา" ความดีในคุณสมบัติที่ไม่

ทำให้เมานี้มาจากวิธีการตีของ นักเรียนหญิงซึ่งแตกต่างจากนักเรียนชาย นักเรียนหญิงที่ตีมสุราต่างประเทศมักตีในบาร์ หรือสถานที่ที่มีเครื่องตีมาบริการโดยเฉพาะสุราต่างประเทศเป็นส่วนผสมที่เจือจางมากของเครื่องตีประเภทมีแอลกอฮอล์ การตีมสุราของนักเรียนหญิงจึงไม่ทำให้เกิดอาการเมา

นอกจากสุราต่างประเทศแล้วไวน์คูลเลอร์เป็นเครื่องตีอีกชนิดหนึ่งที่นักเรียนหญิงเลือกตีเพราะเชื่อว่าปริมาณแอลกอฮอล์น้อย จะนั่นจึงทำให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกเครื่องตีมาของนักเรียนมี 3 ประการหลัก คือ 1) การที่เครื่องตีมา นั้นหาซื้อง่าย 2) เป็นเครื่องตีมาที่แสดงคุณค่าทรงสังคมและ 3) เป็นเครื่องตีมา ที่ไม่ทำอันตราย สุขภาพหรือไม่ หัวใจให้เมา ซึ่งเป็นความเชื่อที่เกิดโดยความรู้จากประสบการณ์การตีมาที่ไม่ถูกต้อง

นักเรียนที่ตีเครื่องตีมามากผิดปกติจนเกิดผลกระทบด้านสุขภาพ และเป็นผลให้หยุดเรียนในตอนเช้า เป็นนักเรียนกลุ่มที่มีปัจจัยความเสี่ยงต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ นักเรียนอาชีวศึกษาที่เริ่มตีมสุราตั้งแต่อายุไม่ถึง 10 ปี และเป็น นักเรียนกำพร้าพ่อหรือแม่ และนอกจากนักเรียนจะเป็นกลุ่มเสี่ยงเองแล้ว ภาวะแวดล้อมในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในสังคมมีส่วนผลักดันให้นักเรียนกลายเป็นคนตีเครื่องตีมา ไปด้วย บิดาเป็นข้าราชการ เป็นทหารที่ตีมสุรามีส่วนสำคัญที่ให้นักเรียนได้เห็นและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ปกครอง นักเรียนที่พ่อเป็นทหารหรือเป็นข้าราชการ เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมเคยตีมาทั้งสิ้น เช่นเดียวกับนักเรียนที่บิดามารดาตีมสุรา นักเรียนนั้นมีประสบการณ์ในการตีมสุราด้วย

มีปัจจัยบางตัวที่แสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของนักเรียนอยู่ด้วย โดยเฉพาะอายุของนักเรียนเมื่อตีครั้งแรก ซึ่งมีลักษณะกลับกันระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง คือ นักเรียนชาย ถ้าตีครั้งแรกอายุต่ำกว่า 15 ปี จะมีโอกาสตีเครื่องตีมาต่อในปัจจุบันได้มาก แต่นักเรียนหญิงจะยังคงตีมาในปัจจุบัน ถ้าตีครั้งแรกเมื่ออายุสูงกว่า 15 ปีขึ้นไป และนักเรียนที่ตีครั้งแรกเพราะอยากทดลองตีมา จะมีโอกาสเลิกตีมาได้ง่ายกว่านักเรียนที่เพื่อนชวนให้ตีมา และกรณีของนักเรียนชายที่ครอบครัวพ่อแม่แนะนำให้ตีครั้งแรกจะมีโอกาสเลิกตีได้ง่ายเช่นกัน การศึกษานี้แสดงข้อมูลชัดเจนว่าครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมการตีมาของนักเรียน ถ้านักเรียนเคยถูกบิดามารดาห้ามปรามมีโอกาสที่จะเลิกตีมาได้มากกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่ห้าม

การวิจัยครั้งนี้แม้วัตถุประสงค์เบื้องต้น ต้องการศึกษพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตีมาของนักเรียนนักศึกษาซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสามารถอธิบายภาพกว้างของพฤติกรรมการบริโภคของนักเรียนได้ระดับหนึ่ง การกำหนดมาตรการบนพื้นฐานข้อมูลเบื้องต้นอาจไม่เพียง

สอดคล้องกับการสนธิภาพที่ตรงกันได้ แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่มีจากการสำรวจก็แสดงให้เห็น
บรรทัดฐานของสังคมไทยว่าพฤติกรรมทางเพศเป็นสิ่งผิดๆ อาจไม่เป็นปัญหารุนแรงเหมือน
ปัญหาของต่างประเทศ เพราะสังคมไทยยังมีสถานันครอบครัวที่เป็นสาขาป้องกันพฤติกรรม
เมื่อแรกของการเชิดในครอบครัวได้อยู่ ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ได้ให้เห็นชัดเจนว่า ครอบครัวมีส่วน
เกี่ยวข้องที่สหภาพและพาครอบครัวพฤติกรรมทางเพศของสมาชิกในครอบครัว จะไม่
เป็นมาของอาการทางเพศการป้องกันการบริโภคเกินความจำเป็นทางเศรษฐกิจมาอย่าง
เหมาะสมกับครอบครัว

งานวิจัยนี้จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไปอย่างละเอียด เกี่ยวกับข้อมูลที่จะหาใช้เป็นตัวบ่งชี้
พฤติกรรมที่เป็นจุดประกายของโรคติดต่อพฤติกรรมทางเพศเป็นสิ่งผิดๆ เพราะจากการศึกษามี
ตัวแปรที่ปรากฏให้เห็นในเรื่องความสัมพันธ์คือพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งต้องการความชัดเจน
สำหรับใช้เป็นตัวบ่งชี้เพื่อประเมินและศึกษาปัญหาทางเพศสิ่งผิดๆในชนบท ที่จะเสนอ
ต่อไปนี้เป็นเพียงตัวอย่างของตัวแปร

1) "เพื่อน" ที่เรียนด้วยกันในโรงเรียนกับเพื่อนที่คบหากันแต่ไม่เคยเรียนด้วยกัน เป็นตัว
แปรที่นำเสนองานวิจัยไม่อาจหาข้อสรุปว่า เพื่อนคนไหนมีอิทธิพลต่อการตั้งเครื่องเพศมากกว่า
และมีความหมายที่ก็นำไปใช้เลือกสายเป็นคนที่ในสุธาในที่สุด

2) นักเขียนที่ตั้งใจสุธาครั้งแรกโดยการแนะนำจากเพื่อน "ญาติพี่น้อง พ่อแม่ หรือคนของ
สาขาอื่น" ไม่ได้ถูก "เพื่อน" ชักนำ เป็นนักเขียนที่มีแนวโน้มจะไม่ตั้งเครื่องเพศ หรืออาจ
ตั้งเครื่องเพศเป็น "คนตั้งสุธา" ในปัจจุบัน

3) "อายุเมื่อตั้งครั้งแรก" นักเขียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจจะเป็นคนตั้งสุธาหรือเป็น
คนไม่ตั้งสุธาในชนบท เพราะมีข้อมูลที่มีผลความแตกต่างระหว่างนักเขียนหญิงกับนักเขียน
ชาย นักเขียนหญิงตั้งครั้งแรกตั้งเมื่ออายุน้อยกว่า 15 ปี มักจะเป็นคนที่ตั้งสุธาต่อในวัยปัจจุบัน
แต่นักเขียนชายถ้าครั้งแรกตั้งเมื่ออายุมากกว่า 15 ปี มักเป็นคนตั้งต่อในวัยปัจจุบัน

4) นักเขียนที่ตั้งเครื่องเพศ ครั้งแรกโดยบิดามารดา และได้มีการห้ามปรามตั้งเครื่อง
เพศครั้งแรก เป็นนักเขียนที่มีแนวโน้มจะไม่ตั้งเครื่องเพศหรือตั้งเครื่องเพศแต่ไม่จัดตั้งเครื่องเพศเป็น "คนตั้ง
สุธา" ในปัจจุบัน

5) "คะแนนของการเรียน" ที่ลดลงให้เห็นความแตกต่างระหว่างนักเขียนที่ตั้งเครื่องเพศ
แนวโน้มที่ตั้งเครื่องเพศกับการตั้งเครื่องเพศ หรือตั้งเครื่องเพศเพราะที่จำเป็นและวินิจฉัยผลสมควร
เท่านั้น

การบริโภคเครื่องดื่มฯของผู้ใช้แรงงาน

ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดลพบุรี ส่วนมากไม่ได้มาจากผู้ใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรมมาก่อน แต่เป็นผู้ที่อยู่ในเขตเมืองที่มีการศึกษาไม่สูง จึงเป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือได้ค่าตอบแทนรายวันเพียง 150 บาทเป็นส่วนมาก พวกนี้มีแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มฯเป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท สุราขาวซึ่งเป็นเครื่องดื่มของผู้คนในชนบทไม่ได้เป็นเครื่องดื่มที่นิยมของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมแต่ "เบียร์" และ "สุราไทย" เป็นเครื่องดื่มที่ผู้ใช้แรงงานนิยมดื่มมากที่สุด

ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เริ่มดื่มสุราตั้งแต่อายุ 17-18 ปี ซึ่งสูงกว่าอายุของนักเรียนเริ่มดื่มครั้งแรก พวกผู้หญิงจะหัดดื่มเบียร์ก่อน ส่วนผู้ชายจะดื่มสุราไทยและสุราขาวในการหัดดื่มครั้งแรก ปัจจุบันรูปแบบการดื่มสุราเปลี่ยนแปลงไปตามอายุของผู้ดื่ม แรงงานที่อายุน้อยมักนิยมดื่ม "เบียร์" อายุระหว่าง 20-40 ปียังคงดื่ม "เบียร์" เมื่ออายุมากขึ้น 40-50 ปี คนกลุ่มนี้นิยมดื่ม "สุราไทย" และถ้าอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จะหันไปนิยมดื่ม "สุราขาว" อย่างไรก็ตามผู้ที่นิยมดื่ม "เบียร์" และ "สุราไทย" เป็นพวกแรงงานที่อยู่ในเมืองส่วนมาก และผู้นิยม "สุราขาว" จะเป็นพวกแรงงานที่มาจากชนบท

การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ระบบการทำงานมีส่วนในการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาทำงานแล้ว ชั้นหนึ่ง คนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับการทำงาน เช่น ผู้ที่ดื่มสุราหรือยาเสพติดอื่นๆ จะถูกคัดออกไปโดยธรรมชาติ ฉะนั้นคนที่เหลือทำงานในโรงงานจึงเป็นคนที่ไม่ก่อปัญหาให้แก่ระบบการทำงานในโรงงานได้ คนที่ดื่มสุราเป็นประจำทุกวันหรือเกือบทุกวันจึงมีน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับคนที่ดื่มสุราบางครั้งบางคราว ซึ่งเงินผู้ใช้แรงงานกลุ่มใหญ่ที่สุดในการศึกษาครั้งนี้

ระบบการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทำให้การดื่มเครื่องดื่มฯของผู้ใช้แรงงานเป็นการดื่มเพื่อ "ผ่อนคลายความตึงเครียด" ให้เกิดความสนุกสนาน หรือดื่มเพื่อแก้กลุ่มเมื่อมีปัญหา การดื่มด้วยเหตุผลเหล่านี้แตกต่างจากเหตุผลการดื่มของกลุ่มนักเรียนโดยสิ้นเชิง กลุ่มนักเรียนดื่มสุราเพราะต้องการมีเพื่อน ต้องการสมาคมคบค้ากับคนอื่น แต่ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมต้องดื่มสุราเพราะเพื่อคลายความตึงเครียด ต้องการความสนุกสนานผ่อนคลาย

ผู้ใช้แรงงานมีค่านิยมในการดื่ม "เบียร์" มากกว่าเครื่องดื่มฯชนิดอื่น ผู้เข้ามาทำงานในระบบโรงงานหลายคนเปลี่ยนจากการดื่มเครื่องดื่มฯชนิดอื่นมาเป็นดื่มเบียร์ ทั้งๆที่ราคาของเบียร์ ถ้าเปรียบเทียบในปริมาณเดียวกันกับสุราไทย และสุราต่างประเทศแล้วแพงกว่า แม้แต่เปรียบเทียบกับสุราขาวหรือสุราเถื่อนที่ราคาต่ำกว่ามาก สันนิษฐานว่าสาเหตุส่วนหนึ่ง คือ

การมีรายได้แน่นอนในการทำงานทำให้สามารถซื้อสินค้าได้ สาเหตุประการที่สอง คือ ในช่วงที่ค่าการศึกษา เป็นต้นทุนหนึ่งที่ถูกนำออกมาจากตลาดด้วยกลไกของตลาดซึ่งเป็นการชดเชยค่าจ้างของแรงงานแต่ละคนโดยมีวิธีการหนึ่ง โดยการขายให้แก่ร้านค้าปลีกด้วยการบังคับให้ร้านค้าปลีกต้องซื้อสุราจากบริษัทเบียร์ ผู้ผลิตเบียร์เจ้าของบริษัทเบียร์ จึงต้องให้ร้านค้าปลีกจำเป็นต้องซื้อสุราจากและสุราที่เบียร์ผลิต และขายเบียร์ในราคาต่ำกว่าเบียร์ที่บริษัท ราคาคูที่รวมอยู่ระหว่าง 3-4 รวดต่อราคา 100 บาท ขณะที่เบียร์ที่บริษัทขายในราคาขวดละ 53-55 บาท โดยเหตุนี้ทำให้ผู้ซื้อเบียร์ ค่าความเชื่อที่ว่า “แอลกอฮอล์น้อย” จึงมีมูลค่าเบียร์ที่มากกว่าขึ้น โดยเฉพาะผู้ซื้อแรงงานที่เป็นผู้เบี่ยงเบนเชื่อว่าเบียร์มีผลกระทบต่อสุขภาพผู้เบี่ยงเบนได้ ดังนั้น “เบียร์” จึงอาจเป็นเครื่องมือของ ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมในลักษณะหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ในเวลานี้ยังเช่น งานแต่งงานหรืองานบวช ด้วยเหตุนี้ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานปัจจุบัน “เบียร์” จะเป็นเครื่องมือที่น่ามาเกินจากมากกว่า “สุราไทย” การเลือกเบียร์มาเลี้ยงฉลองในงานใช้ วัตถุประสงค์ทางด้านนิยมแล้วเพียงอย่างเดียว แต่ในเหตุผลทางด้าน เศรษฐกิจเข้ามาประกอบด้วย

การเลือกซื้อเครื่องมือในโรงงานโดยไม่ในขนาด โดยภาพรวมผู้ใช้แรงงานคิดจะเลือกซื้อเบียร์น้อยกว่าผู้ที่ไม่ต้องการดื่มและในกลุ่มที่ดื่มการเลือกนั้นได้ขึ้นกับครอบครัวมาจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ดื่มสุรา “ครึ่งครก” มากกว่าผู้ที่ไม่ดื่มสุรา “ประจำ” การที่ผู้ใช้แรงงานจะเลือกดื่มสุราหรือไม่ในขนาดไม่แน่นอนใจเท่ากับที่ได้เข้าใจว่าผู้ใช้แรงงานให้ความสำคัญกับ “สุรา” ไม่เป็นเหตุอย่างไรต่อตัวเขาเอง การศึกษาในที่นี้ให้เห็นว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานมองเห็นว่าสุราคือเครื่องมือที่ช่วยบรรเทาความเครียด ช่วยให้ความผ่อนคลายความรู้สึกดีขึ้น เมื่อดื่มช่วยให้เกิดความสนุกสนานและช่วยแก้ปัญหาเมื่อมีความกดดัน ไม่ว่าผู้ดื่มสุราจะเป็นพวกที่ดื่มประจำหรือพวกที่ดื่มบางครั้ง บางคราว หรือไม่ว่าผู้ดื่มจะตัดสินใจว่าไม่สนใจขนาด “ไม่ดื่ม” “ดื่มบ่อย” หรือ “ไม่แน่ใจ” ทุกกลุ่มต่างเห็นคุณค่าลักษณะของสุราในทางสอดคล้องกันทั้งสิ้นคือ ช่วยด้านสุขภาพของจิตใจ

คำนิยามเกี่ยวกับคำว่า “ไม่ดื่ม” “การดื่มสุรา” “ไม่ดื่ม” “ผู้เบี่ยงเบนสุรา” ยังคงมีอยู่ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน แต่ความเชื่อซึ่งเชื่อการไม่ดื่มกับนั้นต่างกันในกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ดื่มสุรา “ประจำ” คือแบบ “ครึ่งครก” หรือ “ไม่ดื่มบ่อย” ผู้ที่ดื่มสุราประจำหรือดื่มครึ่งครกจะดื่มสุราได้มากกว่าผู้ที่ไม่ดื่มสุรา แต่ไม่ดื่มกับผู้เบี่ยงเบนสุราจะแตกต่างจากผู้เบี่ยงเบนนั้นจะดื่มบ่อย เป็นข้อสมมุติฐานที่ว่า ภาคของ ในความคิดของผู้ใช้แรงงานยังคงเป็น “ข” ไม่ใช่สุรา ซึ่งเป็นความเชื่อที่สืบทอดมาจากอดีต ปัจจุบันยังคงเชื่ออยู่

ผู้ดื่มสุราศึกษาให้เกิดแก่ตนเอง และต่อคนอื่น ไม่มาบริโภค ผู้ใช้แรงงานที่ดื่มสุรา ก็เชื่อว่าเบียร์ทำให้กับโรงงานอุตสาหกรรมด้วยเช่นกัน ผลกระทบที่โรงงานไม่ได้รับมาที่สุคคือ การ

“ขาดงาน” และการมา “ทำงานสาย” ไม่เว้นแม้แต่ปัญหาอุบัติเหตุจราจรเกิดขึ้นในอัตราส่วนค่อนข้างสูง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการตีตมสุรา และสร้างความสะดวกขึ้นในครอบครัว นับเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นมากและมากกว่า ผลกระทบด้านอื่นๆ แม้แต่ตัวผู้ตีตมสุราเองก็ประเมินว่าการตีตมสุราของตนนั้นสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับคนในครอบครัวมากที่สุด

ผู้หญิงที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งนับเป็นแรงงานส่วนมากของระบบอุตสาหกรรมของจังหวัดลพบุรีนั้น ปรากฏว่ามีประมาณ 1 ใน 3 เท่านั้นที่เคยตีตมเครื่องตีตมฯ หรือประมาณร้อยละ 20 ของแรงงานที่เป็นตัวอย่าง เครื่องตีตมฯ ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้แรงงานหญิง คือ “เบียร์” ผู้หญิงเหล่านี้ไม่ใช่นักตีตมโอกาสที่จะเปิดให้ตีตมเครื่องตีตมแอลกอฮอล์ คือ การได้ไปงานสังคมนิยมชมชื่นหรือระหว่างเพื่อนฝูงด้วยตนเอง เช่น ไปงานแต่งงาน งานบวช หรือการตีตมกับญาติพี่น้องในช่วงปีใหม่หรือช่วงฉลองสงกรานต์ เป็นต้น การตีตมเครื่องตีตมฯ ของผู้ใช้แรงงานหญิงจึงเป็นเพียงสื่อสร้างความสนุกสนานในงานสังสรรค์หรืองานมงคลต่างๆ มากกว่าที่จะตีตมด้วยวัตถุประสงค์อื่น ไม่ใช่ผู้หญิงทั้งหมดเลือกตีตมเบียร์เท่านั้น ยังมีผู้หญิงบางกลุ่มตีตมสุราไทย

พวกนี้มักมีวิธีตีตมต่างจากผู้ตีตมสุราไทยทั่วไปคือผู้หญิงเหล่านี้หลายคนนิยมตีตมสุราไทยผสมน้ำอัดลม กลุ่มที่ตีตมสุราไทยแม้จะไม่ใช่นักตีตมแต่ก็จะถือว่าเป็นผู้ที่มีการประกอบพิธีการตีตมสุรามากกว่าคนที่ตีตมเบียร์

ในความคิดเห็นของผู้หญิงทำงานในโรงงานเกี่ยวกับการตีตมเครื่องตีตมฯ ของผู้หญิงด้วยตนเอง ความคิดยังคงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตนเองตีตมจะมองเห็นว่าการตีตมไม่ใช่เรื่องเสียหายและยอมรับการตีตม “เบียร์” ของผู้หญิงว่าตีตมได้ แต่ผู้หญิงกลุ่มที่ไม่ตีตมเลยไม่เห็นด้วยกับการตีตมเครื่องตีตมฯ ของผู้หญิง นอกจากผู้หญิงจะตีตม “ยาตอง” ด้วยยังคงปักใจเชื่อว่ายาตองไม่ใช่สุราแต่เป็น “ยา” กินเพื่อรักษาสุขภาพ ฉะนั้นพวกผู้หญิงที่ไม่ตีตมเลยจึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้เครื่องตีตมเป็นสื่อสร้างความสนุกสนาน นั่นหมายความว่า ผู้หญิงในโรงงานมองเห็นความสำคัญของตัวเองต่างกันผู้หญิงตีตมเห็นว่าสุราเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสังคม ตรงข้ามผู้หญิงไม่ตีตมเห็นว่าสุราเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยรักษาสุขภาพร่างกาย

ผู้ชายทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนมากตีตมเบียร์เช่นเดียวกับผู้หญิง นอกจากผู้ชายที่มาจากชนบทที่นิยมตีตมสุราไทยมากกว่า นอกจากเครื่องตีตม 2 ชนิดนี้แล้ว สุราต่างประเทศยังเป็นเครื่องตีตมของผู้ชายในเมือง และสุราชายยังเป็นเครื่องตีตมของผู้ชายในชนบทด้วย พวกผู้ชายจะตีตมเครื่องตีตมฯ เพราะต้องการพักผ่อนหรือผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน ฉะนั้นโอกาสที่ตีตมจึงไม่มีรูปแบบชัดเจน พวกนี้จึงตีตมเมื่อเกิดความรู้สึกอยากตีตมหรือตีตมเพราะมีเพื่อน

อีกส่วนการตั้งเป็นกลุ่มคือวง จึงพบบ่อยๆ เมื่อภายหลังเลิกจากการทำงาน มีผู้ให้รายงานรายชื่อ 30 คนจาก 300 คนที่สิ้นสุระมากกว่า 20 วันในช่วง 30 วันที่สัมภาษณ์ นับว่าเป็นอัตราค่อนข้างสูงสำหรับกลุ่มที่ตั้งใน 30 วัน แต่ถ้าเปรียบเทียบกับผู้ใช้แรงงานทั้งหมดแล้ว กลุ่มที่ตั้งเกินกว่าวันเป็นเพียงร้อยละ 2.5 ของผู้ใช้แรงงานทั้งหมดเท่านั้น แต่จำนวนงานวิจัยนี้ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะตั้งเดินได้ชัดเจนว่าสร้างอารมณ์เสียหายแก่การทำงานด้วย โดยเฉพาะมีการขาดงานเกิดขึ้น 23 ครั้ง มีการไปทำงานสาย 9 ครั้ง และมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น 7 ครั้ง ซึ่งนับว่าเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในอัตราค่อนข้างสูง และเห็นได้ชัดอย่างชัดเจน

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ

เด็กๆ จะรับรู้และซึมซับพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
จากการได้ติดตามพ่อแม่ไปงานบวชหรืองานแต่งงาน

ผลจากงานเลี้ยงในการบวชลูกชายผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง เจ้าของงาน
เล่าว่าค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเครื่องดื่มฯ เป็นเงิน 1 ใน 3 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ภาพรวมของศูนย์ "มูลนิธิรวมคนไร้บ้าน" ที่ช่วยการศึกษาศพและส่งเสริมการฝึกอาชีพแก่ผู้ไร้บ้าน

ค.ผลกระทบจากการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ค.1 ผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มต่อสุขภาพ

อันตรายที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มฯ

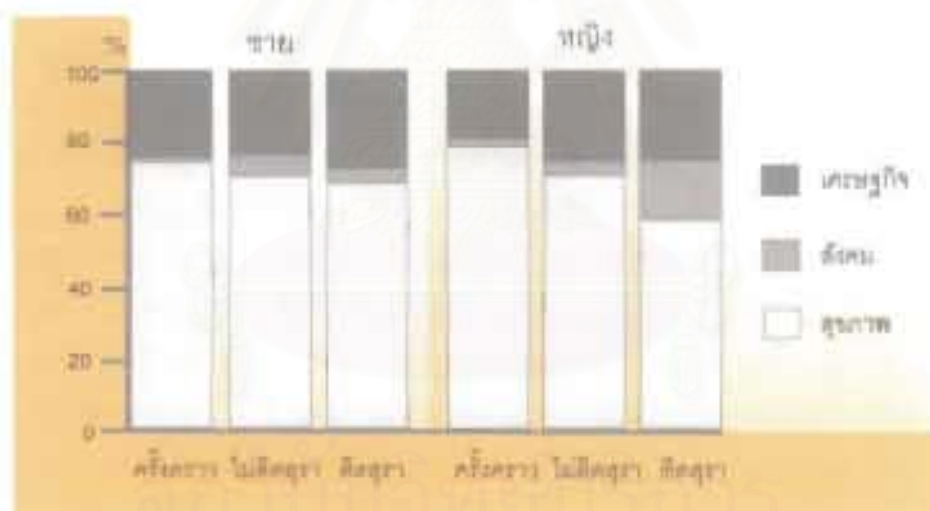
การดื่มเครื่องดื่มฯติดต่อกันนานเป็นเวลาหลายปี สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่ผู้ดื่มเองและครอบครัวตลอดจนสังคมโดยรอบมีผู้ดื่มเครื่องดื่มฯจำนวนหนึ่งเริ่มรู้สึกตัวเองว่าดื่มมากจนถึงระดับเป็นอันตราย ความวิตกกังวลเกิดขึ้นด้วยความรู้สึกว่า "อยากลดการดื่มสุรา" หรือ "รู้สึกไร้ค่าเนื่องจากมีผู้อื่นเตือนเรื่องการดื่มสุรา" หรือ "รู้สึกไม่สบายใจต่อการดื่มของตนเอง" และเคย "ต้องดื่มสุราตอนเช้าเพื่อสามารถทำกิจวัตรประจำวัน หรือเพื่อแก้อาการเมาค้าง" ดังนั้นเมื่อถามคำถามเหล่านี้กับผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มฯในปัจจุบันปรากฏว่าผู้ดื่มเครื่องดื่มฯจำนวนไม่น้อยมีความรู้สึกดังกล่าว โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้ชายที่ดื่มประจำ ผู้ชายกลุ่มนี้มากกว่าครึ่งหนึ่งรายงานว่าจะคิดจะลดการดื่มเครื่องดื่มฯให้น้อยลงร้อยละ 55.1 และเคยรู้สึกไม่สบายใจต่อการดื่มของตนเองร้อยละ 42.2 เคยรู้สึกไร้ค่าเนื่องจากผู้อื่นเตือนเรื่องการดื่มสุราและเคยต้องดื่มเครื่องดื่มฯตอนเช้าเพื่อทำกิจวัตรประจำวันได้ ร้อยละ 27.8 และ 23.8 ตามลำดับ ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้หญิงดื่มประจำ เช่นเดียวกัน แต่ด้วยอัตราส่วนที่ต่ำกว่ากลุ่มผู้ชายคือ คิดลดการดื่มร้อยละ 39.5 ไม่สบายใจต่อการดื่มร้อยละ 32.7 และไร้ค่าคำเตือนร้อยละ 14.2 ส่วนการต้องดื่มก่อนตอนเช้านั้นเกือบเท่ากับกลุ่มผู้ชาย คือ ร้อยละ 22.8 ประสบการณ์นี้แม้จะเกิดขึ้นกับกลุ่มที่ดื่มครั้งคราวด้วย แต่อัตรำน้อยกว่ากลุ่มดื่มประจำมาก คือ ในกลุ่มผู้ชายไม่มีประสบการณ์ที่มีผู้ตบสูงกว่าร้อยละ 10 และกลุ่มผู้หญิงยิ่งต่ำมากคือน้อยกว่าร้อยละ 2.0 ไม่เพียงแต่ผู้ดื่มจะรู้สึกวิตกกังวลและอยากลดการดื่มเครื่องดื่มฯลงเท่านั้น ความวิตกกังวลนำไปสู่ความคิดที่จะ "เลิกดื่ม" มีอยู่จำนวนมาก ข้อมูลแสดงว่าผู้ดื่มประจำ ร้อยละ 22 (204 คน) และผู้ที่ดื่มเป็นครั้งคราว ร้อยละ 19 (634 คน) มีความคิดจะ "เลิกดื่ม" ผู้ที่ต้องการเลิกดื่มนี้ประมาณ 2 ใน 3 รายงานเหตุผลด้านสุขภาพพอมาย ซึ่งจำแนกได้ว่า ดื่มแล้วไม่สบาย

แพทย์ที่ถามทีม ซาฮูมากแล้ว กลับชีวิตหนึ่ง เป็นตัวอย่างคนขึ้นเตียงแล้วสุขภาพไม่ดี และไม่กิน ประโยชน์ มีแค่โทษ เหตุผลของออกมาคือ **ด้านเศรษฐกิจ** โดยรายงานว่าเป็นการสิ้นเปลือง และไม่ต้องการเสียเงิน สำหรับเหตุผลด้านสังคมมีรายงานไว้โดยที่พูดโดยกล่าวถึงความต้องการ เสริมว่าตนเองทำไปโดยสมัครใจอย่างมากจึงลงสารออกและกรรมาญหรือสถานี ผู้หญิงที่ตื่น ประจำและติดสุราเป็นกลุ่มที่รายงานอัตราส่วนสูงที่สุดคือร้อยละ 16.7 (รูปที่ 1)

ผู้ตื่นประจำบางคนพูดการตื่นเป็นครั้งคราว ส่วนเหตุผลที่ไม่เกี่ยวข้องกับสำนึกต่อ ผลกระทบจากการตื่น แต่เป็นเหตุผลเนื่องจากความเชื่อถือทางศาสนาคือบางคนตื่นทุกวันแต่ หยุดตื่นวันพระ รวมจำนวน 32 คน ผู้ชาย 28 คน และผู้หญิง 4 คน บางคนตื่นทุกวันจะหยุด ตื่นเฉพาะช่วงเวลาเช้าพระมา 3 เดือน คือ เดือนสิงหาคม-ตุลาคม รวมจำนวน 76 คน เป็น ผู้ชาย 62 คน และผู้หญิง 14 คน ซึ่งถ้ารวมผู้หยุดตื่นเครื่องดื่มฯในเว้นสำนึกทางศาสนา ทั้ง 2 กลุ่ม เข้าด้วยกันจะมีอัตราสูงถึงร้อยละ 11.8 ของผู้ตื่นประจำทั้งหมด

รูปที่ 1 เหตุผลที่อยากเลิกดื่มของผู้ตื่นครั้งคราว และผู้ตื่นประจำไม่ติดสุรา กับผู้ตื่นประจำติดสุรา

ผลของความตื่นครั้งละครั้งในบางวันถึงบางคืน มีผู้ที่เคยตื่นเครื่องดื่มแล้ว "หยุดดื่ม" หรือไม่ ดื่มเกี่ยวกับเครื่องดื่มฯ เคยเป็นจำนวนคนเข้าสูงคือร้อยละ 41.7 ของผู้ที่เคยตื่นเครื่องดื่มฯ ทั้งหมด ผู้ที่หยุดดื่มกลุ่มนี้ประมาณ 2 ใน 3 เป็นผู้มีอายุ ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป และเป็นผู้หญิงที่อยู ในเขตชนบทเกือบครึ่งร้อยละ 49.0 ของผู้ที่หยุดดื่มทั้งหมด พวกที่หยุดดื่มเหล่านี้ส่วนใหญ่หรือ ร้อยละ 70.3 คือผู้ที่เริ่มคิดว่าหยุดดื่มอย่างรวดเร็ว เนื่องจากไม่ดื่มเครื่องดื่มฯมานานกว่า 4 ปี

สำหรับพวกที่เหลือ

น้อยกว่าหนึ่งปีมานี้เอง

ข้อมูลแสดงว่าผู้ที่หยุดดื่มมีจำนวนไม่น้อยที่จำเป็นต้องหยุด เพราะผ่านการดื่มมาเป็นเวลานานจนเป็นเหตุให้สุขภาพเสื่อมโทรม โดยเฉพาะผู้หยุดดื่มที่เป็นชายไม่ว่าจะหยุดดื่มมานานกว่า 4 ปีหรือน้อยกว่า ส่วนใหญ่หยุดดื่มด้วยเหตุผลด้านสุขภาพ (ร้อยละ 38.8 และ 42.1) กลุ่มผู้ชายหยุดดื่มนั้นนอกจากหยุดดื่มด้วยตัวเองแล้ว ยังหยุดดื่มเพราะแพทย์ห้ามดื่มอีกจำนวนหนึ่งด้วย ถ้ารวม 2 กลุ่มนี้ด้วยกันข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ผู้ชายที่หยุดดื่มครั้งหนึ่งมีสาเหตุจากการดื่มมาเป็นเวลานานจนเกิดปัญหาต่อสุขภาพ

สำหรับผู้หญิงที่หยุดดื่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้หยุดดื่มมานานกว่า 4 ปี หรือน้อยกว่า 4 ปี ส่วนใหญ่หยุดดื่มเพราะไม่มีรสนิยมในการดื่มเครื่องดื่มฯต่างให้เหตุผลว่า “ไม่ชอบเพราะเหม็น” (ร้อยละ 34.8 ร้อยละ 41.4) ผู้หญิงกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มฯเพียงเวลาสั้นๆ เมื่อรู้ว่าตนเองไม่ชอบดื่มจึงหยุดดื่มโดยยังไม่มีปัญหาต่อสุขภาพเหมือนกลุ่มผู้ชาย ยังมีผู้หญิงหยุดดื่มด้วยเหตุผลที่ไม่มีปัญหาสุขภาพมาเกี่ยวข้องคือผู้ที่ให้รายงานว่าไม่เห็นประโยชน์ของสุรา ไม่จำเป็นต้องดื่มแล้ว และเห็นผลเสียที่เกิดกับคนอื่นจึงหยุด ผู้หญิงกลุ่มนี้มีมากเป็นอันดับรอง โดยเฉพาะกับผู้หญิงที่หยุดดื่มมานานกว่า 4 ปี (ร้อยละ 32.4) ฉะนั้นถ้ารวมผู้หญิงที่หยุดดื่มจาก 2 สาเหตุด้วยกัน มากกว่าร้อยละ 60 เลิกดื่มเพราะไม่มีรสนิยมและไม่เห็นประโยชน์ ซึ่งพวกนี้จะดื่มไม่นานและไม่มีปัญหาด้านสุขภาพเข้ามาเกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มีนิยามคำว่า ปัญหาสุขภาพ โดยรวมหมายถึง การเจ็บป่วยด้วยโรคหรืออาการซึ่งผู้ตอบรายงาน 6 ประการ คือ โรคตับแข็ง โรคความดัน โรคพิษสุราเรื้อรัง โรคกระเพาะอาหาร อการลงแดง และอาการหลงลืมเป็นระยะโดยถือว่าการเจ็บป่วยเหล่านี้มีโอกาสมาก สมควรที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มฯ สำหรับคำว่า อุบัติเหตุ หมายความรวมทั้งอุบัติเหตุจากการจราจรทุกประเภท อุบัติเหตุจากการทำงานเครื่องจักร เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า และอุบัติเหตุนอกจากการทำงานหมายถึง การหกล้ม ตกจากที่สูง หรือโดนของมีคมบาด ส่วนความหมายคำว่า ทะเลาะวิวาท รวมถึงการมีปากเสียง และทำร้ายร่างกาย

การสำรวจปัญหาที่เคยเกิดขึ้นกับผู้ดื่มเครื่องดื่มฯและผู้เคยดื่มเครื่องดื่มฯ มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าผู้ดื่มเครื่องดื่มฯแล้วทำให้เกิดปัญหาเฉพาะทะเลาะวิวาทเพียงอย่างเดียว รายงานมากที่สุดคือ ร้อยละ 7.9 ปัญหาที่เกิดมากเป็นอันดับสอง คือ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ร้อยละ 5.7 ปัญหาตามมาเป็นที่สามคือ ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุร้อยละ 2.8 มีผู้ดื่มเครื่องดื่มฯที่ประสบปัญหาสุขภาพและทะเลาะวิวาทใกล้เคียงกับผู้ดื่มเครื่องดื่มฯ แล้วเกิดอุบัติเหตุและ

เกิดทะเลาะวิวาทคือร้อยละ 3.0 และ 2.5 และมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ประสบปัญหาที่ 3 ราย คิดเป็นปัญหาสุขภาพ เกือบครึ่งปีเศษ และเคยมีปัญหาลทะเลาะวิวาทด้วย ร้อยละ 1.5 (112 คน) ของผู้ที่เคยดื่มทั้งหมด

ผู้ดื่มที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ประสบปัญหาสุขภาพ หรือการเกิดอุบัติเหตุหรือการทะเลาะวิวาทได้น้อยกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจะมีปัญหาสุขภาพน้อยกว่าผู้ชายกว่า 3 เท่า (ผู้หญิงร้อยละ 5.3 ผู้ชายร้อยละ 16.2) ซึ่งเท่ากับ โภคานาจะมีเกิดเมื่อทะเลาะวิวาท (ผู้หญิงร้อยละ 7.0 ผู้ชายร้อยละ 21.6) โภคานาเกิดอุบัติเหตุน้อยกว่าผู้ชายถึง 13 เท่า (ผู้หญิงร้อยละ 1.0 ผู้ชายร้อยละ 13.5) นั่นหมายความว่าผู้ชายที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นผู้ประสบอุบัติเหตุส่วนใหญ่

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนปัญหาทะเลาะวิวาทยังคงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับการเกิดปัญหาสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุของผู้ดื่มทั้งหญิงและชายที่ดื่มเป็น "ประจำ" และผู้ที่มีดื่มเป็น "ครั้งคราว" ยกเว้นผู้ชายที่ "หยุดดื่ม" ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือปัญหาเกี่ยวกับผู้ดื่มมากขึ้นแล้ว ผู้ชายจะประสบอุบัติเหตุที่เพิ่มขึ้นกับผู้ดื่มทั้งด้านสุขภาพ อุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาทมากกว่าในกลุ่มผู้ที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ "ประจำ" ถัดน้อยลงในกลุ่มที่ดื่มเป็น "ครั้งคราว" และน้อยที่สุดในกลุ่มที่ "หยุดดื่ม" ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นทั้งผู้ดื่มหญิงและผู้ชาย ดังที่แยกค่าเฉลี่ยกลุ่มผู้ชายที่หยุดดื่มมาก่อนหน้าไว้ว่ากลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตหยุดดื่ม จะเห็นข้อมูลของผู้ชายที่หยุดดื่มจึงยังแสดงปัญหาด้านสุขภาพที่ต่ำกว่าปัญหาทะเลาะวิวาท

สถานการณ์ของผู้ดื่มเครื่องดื่ม "ประจำ" ยังแสดงให้เห็นความรุนแรงของปัญหาชัดเจนขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ดื่มที่ "หยุดดื่ม" แล้ว อาทิ ปัญหาสุขภาพของชายดื่มประจำเกิดขึ้นมากกว่าชายหยุดดื่มถึง 3 เท่าเท่าๆ และในผู้หญิงดื่มประจำสูงถึง 8 เท่า ปัญหาอุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงนั้นเกิดกับชายดื่มประจำมากกว่าชายหยุดดื่มถึง 7 เท่าในอัตราส่วนที่ผู้หญิงดื่มประจำซึ่งสูงถึง 14 เท่า เมื่อเทียบกับผู้หญิงหยุดดื่ม ดังตารางต่อไปนี้

อัตราส่วนของผู้รายงานเกิดปัญหาสุขภาพจากการดื่มเครื่องดื่ม

	ชาย			หญิง		
	หยุดดื่ม	ครั้งคราว	ประจำ	หยุดดื่ม	ครั้งคราว	ประจำ
สุขภาพ	9.7	13.9	32.9	2.2	8.1	19.7
อุบัติเหตุ	4.0	12.9	30.1	0.8	7.2	4.8
ทะเลาะวิวาท	7.9	20.4	49.6	2.4	10.6	33.2

ความรุนแรงของปัญหาการตีเครื่องตีมาเป็น "ประจำ" ยังแสดงให้เห็นชัดเจนได้จาก ผู้ตีเครื่องตีแล้วประสบปัญหาหลายประเภท เช่น เคยมีอุบัติเหตุและมีปัญหาสุขภาพด้วย หรือเคยมีอุบัติเหตุและเคยมีการทะเลาะวิวาทด้วย เป็นต้น ผู้ที่เคยประสบปัญหามากกว่า 2 ประเภทขึ้นไป เกิดขึ้นกับชายที่ตีประจำถึงกว่า 6 เท่า เมื่อเทียบกับผู้ที่หยุดตี และสูงถึง 29 เท่า ในกลุ่มผู้หญิงตีประจำ

ในการศึกษาปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีฯ ได้สอบถามผู้ที่ยังตี และ ผู้ที่เคยตีแต่ในปัจจุบันหยุดตีแล้วว่า "ท่านเคยป่วยเป็นโรคตับแข็ง โรคความดัน โรคพิษสุราเรื้อรัง โรคกระเพาะอาหาร อาการลงแดง และโรคหลังล้มเป็นระยะหรือไม่" ทั้งที่อาการป่วยดังกล่าวนั้นอาจเป็นการวินิจฉัยของแพทย์หรือการสงสัยอาการแต่ไม่ได้รับการตรวจจากแพทย์ ซึ่งผู้ตอบอาจรู้จากประสบการณ์ที่เคยเห็นมา ข้อมูลแสดงว่าผู้ที่ตี "ประจำ" มีอัตราส่วนของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีฯ สูงกว่าผู้ตีเป็น "ครั้งคราว" และผู้ที่ "หยุดตี" โดยเฉพาะโรคตับแข็ง และโรคพิษสุราเรื้อรัง ในกลุ่มตัวอย่างชายที่ตีเครื่องตีฯ ประจำมีอัตราส่วนผู้ป่วยด้วยโรค 2 ชนิดนี้สูงกว่าผู้ตี "ครั้งคราว" และผู้ที่ "หยุดตี" มีอัตราส่วนของผู้ป่วยจากโรค 2 ชนิดสูงเป็นอันดับสอง คือ มากกว่าผู้ตีเป็น "ครั้งคราว" ข้อมูลดังกล่าว ทำให้เชื่อได้ว่า ผู้ชายที่หยุดตีส่วนหนึ่งคือผู้ที่หยุดตีด้วยเหตุผลด้านสุขภาพ "ตีแล้วไม่สบาย" ซึ่งกลุ่มนี้อาจเป็นผู้ที่มีอาการป่วยเรื้อรังมาจนถึงในปัจจุบัน กรณีผู้หญิงที่ตีประจำ สถานการณ์เกิดขึ้นเช่นเดียวกับผู้ชาย คือ อัตราส่วนผู้ป่วยด้วยโรคต่างๆ สูงกว่าผู้ตีเป็น "ครั้งคราว" และสูงกว่าผู้ "หยุดตี" ด้วย

มีผู้ป่วยโรคตับแข็ง โรคความดัน โรคพิษสุราเรื้อรัง และโรคกระเพาะอาหาร จำนวนไม่น้อยที่รายงานว่าเป็น "ป่วย" โดยไม่ได้รับการตรวจจากแพทย์แผนปัจจุบัน แต่เป็นเพียงสงสัยอาการที่เกิดขึ้น โรคพิษสุราเรื้อรัง นับเป็นโรคที่ผู้ป่วยไม่ได้ให้แพทย์ตรวจ แต่รายงานว่าเป็นเพราะสงสัยอาการมากที่สุดคือ ประมาณ 2 ใน 3 ของผู้รายงานทั้งสิ้น 27 ราย รองลงมาคือโรคกระเพาะอาหาร (ผู้ชายร้อยละ 40.1 ผู้หญิง 39.1) สำหรับโรคตับแข็งผู้ชายที่รายงานว่าป่วยเพราะไปตรวจที่โรงพยาบาลหรือคลินิกร้อยละ 69.4 ของผู้รายงานโรคนี้

คนทั่วไปมักคิดว่าอาการป่วยด้วยโรคพิษสุราเรื้อรังเป็นอาการที่จะหายได้ด้วยการหยุดตี และการหยุดตีได้นั้นขึ้นอยู่กับจิตใจเป็นสำคัญ ถ้าใจไม่เข้มแข็งก็ไม่สามารถอดสุราได้ ผู้ป่วยเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหลายรายไม่ได้รับการรักษาพยาบาล ซึ่งต่างจากโรคตับแข็ง ที่ผู้ป่วยจะไปปรึกษาและรับการรักษาเหมือนโรคอื่นๆ ทั่วไป ผลการศึกษามีข้อมูลให้เห็นว่า มีผู้ป่วยชายมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.2) และผู้ป่วยหญิง 1 ใน 3 รายเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง และไม่ไปรับ

การรักษาลดอัตราการไว้ของๆ ผู้ที่ไม่รับการรักษาดังนี้คือเกือบร้อยละ 100 คือ ผู้ที่ไม่ได้ไปหาแพทย์ เพื่อตรวจแต่เชื่อว่าตนเองป่วยด้วยอาการที่สงสัยว่าจะเป็นเท่านั้น

ถ้าเปรียบเทียบการได้รับการรักษาพยาบาล หรือการดูแลตนเองระหว่างผู้ป่วยโรค ทั้ง 4 ชนิดนั้นแล้วจะเห็นว่า ผู้ป่วยที่เป็นโรคตับเรื้อรัง โรคความดันและโรคกระเพาะ ส่วนมากหรือ ประมาณร้อยละ 70 ได้รับการรักษาจากแพทย์ปัจจุบัน ยกเว้นโรคพิษสุราเรื้อรังที่ผู้ป่วยส่วนมากไม่รักษา สำหรับโรคกระเพาะ ผู้ป่วย 1 ใน 4 จะซื้อยากินเอง

งานศพของราชผู้หนึ่ง คือสร้างเป็นโรคพิษสุราและเสียชีวิต เพราะเคียงทางกลับบ้าน แล้วมาพบน้ำ

ปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากผู้ดื่มเครื่องดื่มที่เป็นอันตรายและสร้างผลกระทบต่อสังคมอย่างมากที่สุดคือ“ปัญหาอุบัติเหตุจราจร” คนที่มึนเมาสุราจะไปชนคนอื่น รถเสียหลักตกถนน หรือรถพลิกคว่ำ หรืออาการเมาทำให้เดินไม่ตรงทาง หรือขับรถไม่ตรงทาง จึงถูกคนอื่นจับรถชนได้ การดื่มเครื่องดื่มที่ไม่เพียงแต่เกิดเป็นอุบัติเหตุจราจร อาจเกิดอุบัติเหตุในขณะทำงานถ้าผู้ดื่มสิ่งสุรา เช่น เครื่องจักรกล หนีงาน ก่อสร้าง หรือจากอุปกรณ์ไฟฟ้า หรืออาจเกิดอุบัติเหตุในบ้าน ขณะกลับบ้านหรือสถานที่ต่างๆนอกเวลาทำงาน

เพื่อที่จะเข้าใจปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับผู้ดื่มเครื่องดื่มจะเป็นเครื่องดื่มอะไรก็ตาม จึงถามผู้ดื่มเครื่องดื่มเครื่องดื่มที่ว่า “ท่านเคยมีอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุไรเกิดขึ้นกับท่าน เพราะเหตุจากการดื่มเครื่องดื่ม” ปรากฏว่าผู้ดื่มเครื่องดื่ม ร้อยละ 7.8 (570 คน) ของผู้ดื่มเครื่องดื่มทั้งหมดรายงานว่า

เคยมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับตน ในจำนวน

เพียงร้อยละ 0.5 ของผู้เคยดื่มทั้งหมด

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด ได้แก่ อุบัติเหตุจากรถ และรองลงมาคือ อุบัติเหตุที่เกิดที่บ้าน หรือนอกเวลาทำงาน สำหรับอุบัติเหตุที่เกิดบ่อยน้อยที่สุดที่รายงานจากการสำรวจคือ อุบัติเหตุจากที่ทำงาน

มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุมีแนวโน้ม ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการดื่มเครื่องดื่มมาก่อนข้างซัด คือ ผู้ดื่มเครื่องดื่มฯ “ประจำ” มีอัตราการเกิดอุบัติเหตุสูงกว่าอัตราการเกิดอุบัติเหตุของผู้ดื่ม “ครั้งคราว” และของผู้ “หยุดดื่ม” ข้อมูลจากการสำรวจรายงานว่า อุบัติเหตุเกี่ยวกับขับรถไปชนคนอื่นผู้ขับรถเป็นผู้ชายดื่มสุรา “ประจำ” ร้อยละ 4.2 (32 คน) ผู้ขับรถเป็นผู้ชายดื่มแบบ “ครั้งคราว” ร้อยละ 0.9 (18 คน) และผู้ขับรถเป็นผู้ชาย “หยุดดื่มสุรา” ร้อยละ 0.5 (6 คน) กรณีเมาสุราขณะขับรถนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดกับผู้หญิงน้อยมากเพียง ร้อยละ 0.1 ของผู้หญิงที่ดื่มเป็นครั้งคราว และผู้หญิงที่หยุดดื่มเท่านั้น

อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาจำนวนอุบัติเหตุทุกประเภทที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มฯแล้ว ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นจำนวนรวมของอุบัติเหตุทุกประเภท เกิดกับผู้ดื่มเครื่องดื่มฯ “ครั้งคราว” มากถึง 485 ครั้ง (ชาย 440 หญิง 45) และรองลงมาคือ 464 ครั้ง ของผู้ชายดื่มเครื่องดื่มฯ “ประจำ” ส่วนผู้ที่ “หยุดดื่ม” ไปแล้ว เคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มเพียง 130 ครั้ง ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นเครื่องบ่งชี้สภาพปัญหาและกลุ่มเป้าหมายที่ควรจะได้กับการเฝ้าระวัง

มีอุบัติเหตุ 3 ลักษณะที่เกิดขึ้นบ่อยกับผู้ดื่มเครื่องดื่มฯ “ประจำ” และผู้ดื่มเป็น “ครั้งคราว” ได้แก่ ขับรถขณะเมาสุราเกิดรถเฉี่ยวหลักตถนน ขับรถขณะเมาสุราเกิดรถพลิกคว่ำ และเมาสุราเดินลื่นหกล้ม ในกลุ่มผู้ชายที่ดื่ม “ประจำ” มีอุบัติเหตุทั้ง 3 ลักษณะข้างต้นค่อนข้างสูงคือร้อยละ 13.6 (103 คน) เคยเมาสุราขณะขับรถแล้วรถเฉี่ยวหลักตถนน ร้อยละ 10.4 (79 คน) เคยเมาสุราขณะขับรถแล้วรถพลิกคว่ำ เหตุการณ์ทั้ง 2 แบบนี้ผู้ได้รับความเสียหาย อาจไม่ใช่คนดื่มสุราเท่านั้น อาจมีคนอื่นร่วมด้วยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แต่การเมาสุราแล้วเดินลื่นหกล้ม ถึงแม้จะมีอัตราส่วนร้อยละ 12.3 (93 คน) ซึ่งมากกว่าอุบัติเหตุรถพลิกคว่ำ แต่ก็เป็นอุบัติเหตุ ที่เกิดกับเฉพาะผู้ดื่มเท่านั้นไม่ได้สร้างความเสียหายมากกว่า 1 คน สำหรับกลุ่มที่ดื่มสุราเป็น “ครั้งคราว” ถึงแม้จะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นน้อยกว่าพวกที่ดื่มประจำ แต่อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมากที่สุดในกลุ่มนี้กลับเป็นเรื่องของเมาสุราขณะขับรถแล้ว “รถพลิกคว่ำ” คือ ร้อยละ 5.3 (106 คน) และอุบัติเหตุที่เกิดบ่อยรองลงมาคือ “การลื่นหกล้ม” และ “รถเฉี่ยวหลักตถนน”

ร้อยละ 4.8 (96 คน) และ 4.7 (94 คน) ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าวนี้ไม่มีผลทำให้ข้อสรุปที่อธิบายความแตกต่างของปัญหาอุปนิสัยของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มมา 2 กลุ่มนั้นได้ชัดเจนนัก แต่มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่าผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มมา เป็นเครื่องดื่ม คือ พวกที่ดื่มในโอกาสเทศกาล ในโอกาสสังสรรค์ สนุกสนานและดื่มฉลอง การดื่มแบบมีพวกเป็นกลุ่มมักทำให้ปริมาณเครื่องดื่มที่ดื่มเข้าไปมีจำนวนมาก อาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดอุปนิสัยที่ร้ายแรงได้ง่ายกว่าผู้ที่ดื่มเป็นประจำ ซึ่งมีการระมัดระวังตน อุปนิสัยของผู้ที่ดื่ม “ประจำ” ส่วนมากจึงเป็นเพียงการ “เสียดสีตลกถนอม”

ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มมาจะมีอาการเมาสุราได้เร็วกว่ากันขึ้นอยู่กับปริมาณที่ดื่มแต่ละครั้ง บางคนดื่มประจำแต่ไม่เคยเมา บางคนเมาทุก ครั้งจึงจะเมา บางคนเมาบ่อย และบางคนเมาทุกครั้ง ที่ดื่ม อาการที่เกิดขึ้นภายหลังการดื่มเหล่านี้ทั้งผู้ที่ดื่มแบบประจำ และดื่มเป็นครั้งคราว มีความเป็นไปได้อย่างมากที่จะทำให้เกิดอุปนิสัยในการดื่มขณะเมาสุรา อาทิเช่น ชื่นชอบไปชนคนอื่น ชื่นชอบเสียดสีตลกถนอม และชื่นชมจนพลิกศอก มีข้อมูลแสดงไม่เพียงพอที่จะเป็นเหตุเป็นผลกัน ระหว่าง “อุปนิสัยของผู้ที่เมาสุราแล้ว” และ “อุปนิสัยก่อนการเมาสุรา” ที่เกิดขึ้นเมื่อดื่มเครื่องดื่มมา คืออัตราส่วนของอุปนิสัยทั้ง 2 ประเภทที่เกิดขึ้นก่อนดื่มขึ้นเป็นลำดับตาม “ความเมาบ่อย” ของผู้ที่ดื่ม แต่อุปนิสัยในลักษณะชื่นชมไปชนคนอื่นไม่เป็นเหตุเป็นผลกับอาการเมาคือ คนดื่มเครื่องดื่มแล้ว “เมาทุกครั้ง” ทำให้เกิดอุปนิสัยชอบไปชนคนอื่นมีอัตราส่วนต่ำที่สุด (ร้อยละ 4.0 ในกลุ่มดื่มประจำ ร้อยละ 0.5 ในกลุ่มที่ดื่มเป็นครั้งคราว) เมื่อเปรียบเทียบกับอุปนิสัยที่เกิดจากคนที่ “เมาบ่อยครั้ง” หรือ “เมาเมาๆ ครั้ง” แล้วชื่นชมไปชนคนอื่น ไม่หมายความว่า โดยทั่วไปคนมีจิตใจสำนึกในการระวังเหตุที่ก่อให้เกิดโดยธรรมชาติ โดยเฉพาะอุปนิสัยที่จะทำให้อื่นเดือดร้อน เช่น ชื่นชมคนอื่น เหตุการณ์อย่างนี้จึงได้รับการระวังเป็นพิเศษ ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มมาแล้วมีอาการ “เมาทุกครั้ง” จะระมัดระวังเรื่องนี้มากกว่าคนที่ดื่มแล้ว “เมาบ่อย” หรือคนที่ดื่มแล้ว “เมาๆ ครั้งจึงเมา” การระวังในเรื่องนี้จึงอาจเนื่องโดยการถูกและไม่ให้ชก นอกอีกจกความเมา หรือให้คนอื่นชื่นชมถนอม เป็นต้น ฉะนั้นบรรณีสที่ดื่มเครื่องดื่มแล้ว “เมาทุกครั้ง” จึงทำให้อุบัติเหตุที่รุนแรงของคนอื่นลดลงว่าผู้ที่ดื่มสุราแล้ว “เมาบ่อย” และผู้ที่ดื่มแล้ว “เมาๆ ครั้งจึงเมา”

หลายทศวรรษที่ผ่านมา การรณรงค์มีผลมาจาก การดื่มเครื่องดื่มมากเกินไปมีความสำคัญกับปัญหาสุขภาพ การเจ็บป่วย และปัญหาอุปนิสัยต่างๆ จนลืมไปว่าผลกระทบที่เกิด และสร้างความเสียหายให้แก่ครอบครัวและชุมชนซึ่งไม่เคยถูกนำมาถกถาอีกนั้น คือ การทะเลาะวิวาท จนบางครั้งถึงขั้นทำร้ายร่างกายก็มี การศึกษาที่มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นผลกระทบต่อครอบครัว

และชุมชนอยู่ในขณะนี้ว่าเกิดจากการตีเครื่องตีมาเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาทะเลาะวิวาท และทำร้ายร่างกายดังจะเห็นได้จากกรณีศึกษาต่อไปนี้

อ. อายุ 37 ปี อาชีพช่างไม้และก่อสร้าง เล่าว่า "...เคยทะเลาะกับภรรยาบ่อย กับคนนอกบ้านก็ทะเลาะบ้างแต่ก็แค่มีปากเสียงเรื่องความคิดเห็นไม่ตรงกันกับภรรยาทะเลาะกันและตีกันประจำแต่ไม่บาดเจ็บ ...ภรรยาเคยบอกให้เลิกกินเหล้า ก็พยายามเบาๆ ลง บางครั้งภรรยาเคยขอเลิก แต่ก็ทำเป็นเฉยๆ แล้วไปง้อก็คืนดีกัน..."

ท. อายุ 20 ปี อาชีพเลี้ยงวัวนม ".....กินเหล้ามีปากเสียงกับพ่อ เพราะพ่อว่า และเคยมีปากเสียงกับคนอื่น ทะเลาะกันเพราะหมั่นไส้ ชกตอยในงานต่างๆ เคยโดนชกหน้าบวม..."

ส. อายุ 59 ปี อาชีพรับราชการเป็นลูกจ้างแขวงการทางฯ "...ชอบดื่มเหล้าเป็นประจำ ตอนเย็น... เวลาเมาเหล้าแล้วจะชอบมีปากเสียงทะเลาะกับภรรยา บางครั้งถึงขนาดจุดไฟเผาบ้านและทำลายข้าวของ ทะเลาะกับภรรยาจึงถูกภรรยาทำร้ายร่างกายเอาบ้าง..."

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงตัวอย่างที่เกิดขึ้น และผู้พบเห็นรู้สึกว่าเป็นเหตุการณ์ปกติวิสัย ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสามีภรรยาทะเลาะกันเป็นประจำมีสาเหตุมาจากการตีเครื่องตีมา และถ้าสามีภรรยาตีกันหรือทะเลาะกัน สังคมไทยถือว่าเป็นเรื่องภายในครอบครัว คนภายนอกไม่สมควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ปัญหาความเจ็บปวดความบอบช้ำคนภายนอกจึงไม่ได้รับรู้ แต่ผู้ที่อยู่ในครอบครัวต้องแบกรับปัญหาไว้ทั้งหมด

ข้อมูลแสดงว่า ผู้ตีเครื่องตีมาเป็น "ประจำ" มีโอกาสที่จะเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายกับทั้งคนในบ้านและคนนอกบ้านได้มากกว่าผู้ตีเป็น "ครั้งคราว" และผู้ที่ "หยุดตี" ปัญหาที่เกิดในครอบครัวจากสามีที่ตีเครื่องตีมา "ประจำ" แล้วทำร้ายร่างกายภรรยาเกิดขึ้นร้อยละ 5.7 และภรรยาที่ตี "ประจำ" แล้วทำร้ายสามีเกิดขึ้นร้อยละ 6.2 ของผู้ตีประจำ และผู้หญิงที่ตีประจำนี้มีโอกาสที่จะถูกคนในบ้านทำร้ายร่างกายอีกด้วย ร้อยละ 5.5 ข้อมูลดังกล่าวอาจอนุมานว่า ครอบครัวที่มีสามีหรือภรรยาตีเครื่องตีมาประจำ โอกาสที่จะเกิดปัญหาทำร้ายร่างกายกันและกันมีได้เท่าๆกัน แต่ผู้หญิงอาจจะเป็นผู้เสียเปรียบเมื่อเมาสุราแล้วโอกาสที่จะถูกทำร้ายจากคนในบ้านมีมากกว่าผู้ชายเมาสุราแล้วถูกทำร้ายร่างกายโดยคนในบ้าน ดังนั้นถ้าพิจารณาด้วยเหตุผลนี้แล้วจะเห็นว่าผู้หญิงเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตีเครื่องตีมา ของคนในครอบครัวมากกว่าผู้ชาย

การตีเครื่องตีมานอกจากจะสร้างปัญหาทำร้ายร่างกายแล้ว การทะเลาะวิวาท "มีปากเสียง" ก็สร้างปัญหาด้านจิตใจให้แก่ผู้อยู่ใกล้ชิดโดยเฉพาะคนในครอบครัวด้วยอย่างมากเช่นกัน

๓. อายุ 3๕ ปี อาชีพรับจ้างแล้วว่า “...มานานคงพอจะพอแล้วครับ... สามารถเลี้ยงครอบครัว
ขอไม่คิดเกินหน้าที่... แต่ผมไม่สึกจึงมีบ้างเสียอกกับ จนสุดท้ายผมต้องยอม...” นับเป็นกรณีที่เห็น
ชัดเจนว่า ความทุกข์ของแม่จนแยกจากจะเป็นส่วนทุกข์ที่เต็มสุดจนมากเกินไปได้ ยังมีทุกข์ต่อการมีปาก
เลี้ยงวันลูกอีก แล้วที่พูดว่าเป็นทุกข์ไม่สามรถรับภาระไม่ได้เพราะลูกยังไม่ยอมเลิกดื่มสุรา

กรณีข้อ ๔. อายุ 37 ปี อาชีพช่างไม้ขออยู่สร้างเพื่อสามารถเลี้ยงดูเป็นอีกส่วนหนึ่งของ
ความทุกข์ใจของภรรยาที่คิดถาวรให้สามีหยุดดื่มสุรา ความทุกข์มีมากจนคนที่จะอยู่ด้วยกัน
เลยไปไม่ได้จึงต้องแยกต่างบ้าน

ข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่า ผู้ดื่มเครื่องดื่มฯ เป็น “ประจำ” ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย
/กรณีปัญหาทะเลาะวิวาทนี้ปรากฏเสียงฆราวาสผู้ที่เป็น “ศรีภรรยา” และฆราวาสผู้ที่เป็น “หยุดดื่ม”
ข้อมูลนั้นแสดงให้เห็นว่ายังมีคนดื่มเครื่องดื่มฯ มากเกินไป ถึงขั้นมีปัญหาทะเลาะวิวาทมีปาก
เสียงมากขึ้นเท่านั้น

กรณีมีปากเสียงนี้ผู้ที่ได้รับความทุกข์มากที่สุด คือ คนใกล้ชิดผู้ดื่ม เช่น ภรรยาสามี หรือ
พ่อแม่และคนเลี้ยงในบ้าน และคิดหาหนทางช่วยเหลือกันหรือสังคนชุมชนได้รับผลกระทบเหล่านี้
ด้วย ดังเช่นกรณีของ ร. อายุ 20 ปี อาชีพเลี้ยงวัวแม่ พ. ฆราวาสสร้างครอบครัวใช้ชีวิตอยู่
การดื่มสุราของ พ. ยังก่อปัญหาให้กับชุมชนในทางต่างๆที่ พ. เข้าไปร่วมอีกด้วย

มีคำสัมภาษณ์ว่า “อย่าถือคนเมาๆว่าคนเมา” เป็นหมายถึงถ้าคน 2 ประเภทนี้ถ้าจะเ
มีใครใคร่จะถือเขาเป็นความผิดและลงโทษเพราะคนเหล่านี้ทำโดยไม่ได้สติมีปัจจัยกระตุ้นบูรณ
คำพิเคราะห์นี้ยังมีอีกข้ออยู่ถึงแม้จะจริง จะยังมีปัญหาทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายที่สืบจากผู้ดื่ม
เครื่องดื่มฯ มักจะได้รับการปฏิบัติแบบ “ยอมชอกกิน” กันเป็นส่วนมาก มีข้อมูลทีแสดงให้เห็นว่า
มีปัญหาทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายโดยผู้ขายเครื่องดื่มฯ มาเป็นผู้กระทำ ดังที่ปรากฏว่า
ทำร้ายคู่สมรส ทำร้ายคนในบ้าน หรือถูกคนในบ้านทำร้าย แม้แต่ทำร้ายคนนอกบ้าน ส่วนมาก
หรือร้อยละ 85.0 ร้อยละ 53.8 ร้อยละ 42.0 และร้อยละ ๑๑.5 ของผู้ที่มีปัญหาเกิดการปฏิบัติ
ลักษณะ “ยอมชอก” ทั้งสิ้น ปรากฏการณ์เช่นนี้กับผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มฯ ได้มีการปฏิบัติ
เช่นเดียวกัน เพียงแต่กรณีนี้เกิดขึ้นกับผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลกระทบในครัวเรือนของผู้บริโภคเครื่องดื่มฯ: กรณีศึกษา

การศึกษากฎบัตรครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือน คู่สมรสและสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ดื่มเครื่องดื่มฯจนเป็นสาเหตุให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยหรือเกิดอุบัติเหตุ หรือปัญหา ความขัดแย้งในครอบครัว เปรียบเทียบกับครัวเรือนที่ดื่มเครื่องดื่มฯแต่ไม่เกิดผลกระทบ เป็น ส่วนของการศึกษาที่พยายามจะแสดงให้เห็นว่าครอบครัวที่มีสมาชิกดื่มเครื่องดื่มฯ แม้เพียง หนึ่งคน ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจมากหรือน้อยตามความรุนแรงของปัญหา แต่หน่วยที่ต้องแบกรับภาระความเสียหายคือครอบครัว

การคัดเลือกครัวเรือนเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มฯ และผลกระทบ จากการดื่มได้กระทำภายหลังจากเก็บข้อมูลชุมชนไปแล้วระยะหนึ่ง ในการเลือกไม่ได้เลือก ครัวเรือนเพื่อแสดงผลทางสถิติ แต่เป็นการเลือกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเปรียบเทียบใน เชิงเนื้อหาของผลที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มฯของสมาชิกในครัวเรือน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เกิด ผลกระทบและกลุ่มที่ไม่เกิดผลกระทบ โดยคัดเลือกครัวเรือนที่มีสมาชิกดื่มเครื่องดื่มฯ “ประจำ” เท่านั้น จากครอบครัว 7 ประเภทคือ

1. ครอบครัวที่มีหัวหน้าครัวเรือน คู่สมรสและสมาชิกอายุ 15 ปีขึ้นไปดื่มเครื่องดื่มฯเป็น ประจำ
2. ครอบครัวที่มีหัวหน้าครัวเรือน และคู่สมรสดื่มเครื่องดื่มฯเป็นประจำ
3. ครอบครัวที่มีหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกอายุ 15 ปีขึ้นไปดื่มเครื่องดื่มฯเป็นประจำ
4. ครอบครัวที่มีคู่สมรส และสมาชิกอายุ 15 ปีขึ้นไปดื่มเครื่องดื่มฯเป็นประจำ
5. ครอบครัวที่มีหัวหน้าครัวเรือนคนเดียวเท่านั้นดื่มเครื่องดื่มฯเป็นประจำ
6. ครอบครัวที่มีคู่สมรสคนเดียวเท่านั้นดื่มเครื่องดื่มฯ เป็นประจำ
7. ครอบครัวที่มีสมาชิกอายุ 15 ปีขึ้นไปคนเดียวเท่านั้นดื่มเครื่องดื่มฯเป็นประจำ

เมื่อได้รายชื่อครัวเรือนทั้งหมดแล้ว การตามกลับไปสัมภาษณ์อีกครั้งได้ตั้งเป้าหมาย ไว้ว่า สัมภาษณ์ครัวเรือนแบบที่ 1 แบบที่ 2 แบบที่ 3 และแบบที่ 4 ทุกครัวเรือน ส่วนครัวเรือน แบบที่ 5 แบบที่ 6 และแบบที่ 7 ให้สัมภาษณ์จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะติดตามสัมภาษณ์ได้ ด้วยวิธีดังกล่าวจึงได้ครัวเรือนที่ติดตามสัมภาษณ์กรณีศึกษาทั้งสิ้น 170 ครอบครัว (จาก

ทั้งหมด 251 ครอบครัว) มีสมาชิกครัวเรือนที่ถูกสัมภาษณ์ 228 คน หรือประมาณร้อยละ 70 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจากครัวเรือน มีภาพวาดดังต่อไปนี้

จำนวนครัวเรือนในกลุ่มที่เกิดผลกระทบ และกลุ่มที่ไม่เกิดผลกระทบ

กรณีศึกษา ครอบครัว 7 ประเภท	จำนวนครัวเรือนที่ไม่เกิดผลกระทบ			จำนวนครัวเรือนที่เกิดผลกระทบ		
	ทั้งหมด	มีสมาชิก ได้	ไม่มีสมาชิก ได้	ทั้งหมด	มีสมาชิก ได้	ไม่มีสมาชิก ได้
1. หัวหน้าครัวเรือน คู่ สมรสและสมาชิกชาย 15 ปีขึ้นไปไม่มี		ไม่มีครัวเรือน		0	0	14
2. หัวหน้าครัวเรือน และคู่สมรสเต็ม	4	4	0	10	16	31
3. หัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกชาย 15 ปี ขึ้นไปไม่มี		ไม่มีครัวเรือน		25	31	37
4. คู่สมรสและสมาชิก ชาย 15 ปีขึ้นไปไม่มี	1	1	2	7	8	11
5. หัวหน้าครัวเรือนคน เดียวเต็ม	9	9	4	109	62	62
6. คู่สมรสคนครึ่งเต็ม		ไม่มีครัวเรือน		19	19	10
7. สมาชิกชาย 15 ปีขึ้นไป ไม่มี		ไม่มีครัวเรือน		66	38	33
รวม	14	14	10	237	156	207

จำนวนครัวเรือนที่คัดเลือกได้เป็นกลุ่มของครัวเรือนที่ไม่เกิดผลกระทบเพียง 14 ครอบครัวเท่านั้น ซึ่งทั้ง 14 ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวที่หัวหน้าครัวเรือนกับคู่สมรสเต็มหรือครึ่งเต็ม 4 ครอบครัว ครัวเรือนที่คู่สมรสและสมาชิกเต็ม 1 ครอบครัว และครัวเรือนที่หัวหน้าครอบครัวเป็นคนเดียว 9 ครอบครัว ส่วนครอบครัวประเภทที่ 1 ถึง 3 ที่ 6 และประเภทที่ 7 ทุกครัวเรือนเกิดปัญหาผลกระทบจากการล้มครึ่งเต็ม

การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มฯในชุมชน (ในบท ข. 1 : การศึกษาครัวเรือน) มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าประชากรในจังหวัดลพบุรีที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45 ดื่มเครื่องดื่มฯ เป็นครั้งคราว และร้อยละ 12 ดื่มเครื่องดื่มฯทุกวันหรือเกือบทุกวัน ประชาชนพวกที่ดื่มทั้งในลักษณะเป็นครั้งคราว และดื่มเป็นประจำเหล่านั้นต่างได้รับผลกระทบจากการดื่มต่อสุขภาพอนามัยก่อให้เกิดอุบัติเหตุและเกิดปัญหาความขัดแย้งทะเลาะวิวาทมากบ้างน้อยบ้าง ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มฯเกิดมากที่สุดกับกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มฯเป็น "ประจำ" ในรายงานการศึกษาศาครวเรือน ได้เสนอให้เห็นความเสียหายของประชากรโดยรวมและยังไม่ได้แสดงผลเสียที่เกิดต่อครอบครัวของผู้ดื่มเครื่องดื่มฯอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อการสำรวจพบว่าในบรรดาผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มฯประจำนั้นมีหลายคน เป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และแน่นอนว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวที่มีสมาชิกมากกว่า 1 คน ดื่มเครื่องดื่มฯ ได้สร้างความเสียหายให้แก่ครอบครัวมากกว่าครอบครัวที่มีสมาชิกเพียงคนเดียวดื่ม การศึกษาก่อนสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จึงจะช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้นว่าการมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มฯ "ประจำ" มีมากกว่า 1 คนอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่แสดงความรุนแรงของปัญหาการดื่มเครื่องดื่มฯ ในครอบครัว

การประมวลผลกระทบที่เกิดเพราะการดื่มเครื่องดื่มฯของสมาชิก 207 คน มีข้อมูลแสดงว่าด้วยครอบครัวที่มีลักษณะ 7 ประเภทนั้น ครอบครัวที่หัวหน้าครัวเรือนและภรรยาดื่มประจำ ทั้ง 2 คน เป็นครอบครัวที่มีโอกาสจะเกิดการทะเลาะวิวาทได้มากที่สุด (ร้อยละ 80.6) รองลงมาคือ ครอบครัวที่หัวหน้าครัวเรือน ภรรยาและลูก ดื่มประจำทั้ง 3 คน (ร้อยละ 71.3)

สำหรับอุบัติเหตุซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นมากเป็นที่สองรองจากการทะเลาะวิวาทนั้น มีโอกาสที่เกิดขึ้นกับครอบครัวที่หัวหน้าครัวเรือนดื่มประจำคนเดียวมากที่สุด (ร้อยละ 67.7) รองลงมาคือ ครอบครัวที่สมาชิกอายุ 15 ปีขึ้นไป ดื่มประจำคนเดียว (ร้อยละ 60.6)

สำหรับผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดมากเป็นที่สาม มีโอกาสจะเกิดขึ้นกับครอบครัวที่ภรรยาดื่มเพียงคนเดียวมากที่สุดและหัวหน้าครัวเรือนรองลงมาตามลำดับ (ร้อยละ 57.9 และ 49.9) เป็นที่น่าสังเกตว่ากรณีปัญหาด้านสุขภาพอนามัยนั้น ถ้าพิจารณาแต่เฉพาะโรคที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มฯโดยตรง เช่น โรคความดัน โรคกระเพาะหรือโรคตับแข็งแล้ว โอกาสของการเกิดโรคเหล่านี้จะมีความเป็นไปได้สูงมากกับครอบครัวที่หัวหน้าครัวเรือน ภรรยาและลูกดื่มเครื่องดื่มฯทั้ง 3 คน รองลงมาคือครอบครัวที่ภรรยาหรือหัวหน้าครัวเรือนดื่มเพียงคนเดียว (ร้อยละ 35.7 31.6 และ 29.0) ดังตาราง

ร้อยละของผู้ได้รับผลกระทบจากการสิ้นเปลืองเครื่องครัว 7 ประเภท

ผลกระทบ	ประเภทของเครื่องครัวที่สิ้นเปลืองเครื่องครัว						
	1	2	3	4	5	6	7
คุณภาพของวัสดุ							
• วัสดุประเภทเหล็กผสมกับเหล็กเคลือบผิว	35.7	19.3	27.0	27.3	29.0	31.6	18.2
• วัสดุอื่นๆ นอกจาก 3 วัสดุข้างต้น	7.1	12.9	13.5	9.1	20.8	26.5	12.1
อุปนิสัยการใช้							
• ขาดการ	38.7	25.8	29.7	26.3	45.1	21.0	45.4
• ซิ่นๆ	14.3	29.0	18.9	18.2	22.5	-	15.2
ระยะเวลาใช้งาน							
• ระยะเวลาใช้งานในครัว	42.6	67.7	35.1	18.2	37.1	28.3	24.2
• ระยะเวลาใช้งานนอกครัว	7.1	-	10.8	-	6.4	-	9.1
• ทั้ง 2 กรณีข้างต้น	7.1	3.2	10.8	9.1	9.7	-	12.1
• ดูค่ารักษาและอื่นๆ	14.3	9.7	6.8	9.1	9.7	-	12.1
รวมจำนวนสมาชิกในครัว	114	131	137	111	163	119	133

Source: NHT

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แม้ไม่มีความตั้งใจจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้สิ้นเปลืองเครื่องครัวกับผลกระทบที่เกิดขึ้น แต่ข้อมูลก็ปรากฏตัวอย่าง เช่น การระยะเวลาใช้งานที่สั้นมากที่สุด (ร้อยละ 67.7) กับครัวครัวที่มีภาระงานประจำทั้ง 2 คน ชุมติกรจากครัวที่สิ้นเปลืองมากที่สุด (ร้อยละ 45.4 และ 38.1) กับครัวครัวที่มีสมาชิกเต็มประจำหรือครัวครัวที่ใช้น้ำครัวร้อน คือประจำคนเดียว เท่านั้นที่แสดงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

กรณีศึกษาเชิงลึกต่อไปนี้เป็นกรณีตัวอย่างแสดงให้เห็นความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากการสิ้นเปลืองขึ้นมาเป็นประจำของสมาชิกครัวครัวตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป

กรณีศึกษาครอบครัวประเภทที่ 1

หัวหน้าครัวเรือน คู่สมรสและสมาชิกอายุ 15 ปีขึ้นไป ต่อมเครื่องดื่มาเป็นประจำ

ครอบครัวที่หัวหน้าครัวเรือน คู่สมรส และสมาชิกอายุ 15 ปีขึ้นไป ต่อมเครื่องดื่มา "ประจำ" มีเพียง 5 ครอบครัวและทั้งหมดเป็นครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มฯ ทั้งสิ้น ในจำนวนนี้มี 3 ครอบครัวที่สมาชิกทั้ง 3 คนเป็นสายเลือดเดียวกันคือเป็นพ่อแม่และลูก ส่วนอีก 2 ครอบครัวสมาชิกมีความสัมพันธ์ในฐานะลูกเขย ครอบครัวกรณีศึกษาที่ 1 นี้ แม้จะมีเพียง 5 ครอบครัว แต่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ทั้งหมดต่างได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มฯอย่างมาก ปัญหาที่ทุกครอบครัวประสบคือ ภาระทะเลาะวิวาทระหว่างสมาชิกในบ้านเดียวกัน สามีทะเลาะกับภรรยาทั้งด้วยวิวาทและด้วยการลงมือทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันลูกทะเลาะกับพ่อ แม่ทะเลาะกับลูกเรื่องการดื่ม ความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากทั้งพ่อและแม่ต้องการให้ลูกหยุดดื่ม ขณะที่ตนเองยังคงดื่มไม่เพียงแต่ความบาดหมางจะเกิดขึ้นในบ้านเท่านั้นการไปมีปากเสียงกับคนนอกบ้านก็เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและมีปัญหาอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับทุกครัวเรือนเช่นเดียวกับปัญหาสุขภาพอนามัยป่วยเป็นโรคที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ

กรณีตัวอย่างครอบครัวของ ส. หัวหน้าครัวเรือน อายุ 59 ปีอยู่อำเภอท่าวุ้ง มีภรรยาแก่กว่าคือ อายุ 65 ปี ทั้ง 2 คนดื่มสุรามากเกือบ 40 ปีแล้ว ส.ดื่มสุรามักเมาอะลอะวาดทุกครั้งที่ตั้งครรภ์คือคู่วาทและถูกทำร้ายเสมอ เคยจุดไฟเผาบ้านและทำลายข้าวของในบ้านเสียหาย เคยถูกภรรยาต่อสู้อและทำร้ายกลับไปด้วยความโกรธ ภรรยาดื่มยาตองเป็นประจำดื่มเพื่อให้อิ่มข้าวได้ ภรภยานั้นเป็นโรคความดันต่ำ มีลูกชาย 2 คน ดื่มสุราเป็นประจำทั้ง 2 คน ไม่มีข้อมูลที่แสดงว่าที่ลูก 2 คนดื่มสุราเพราะเห็นพ่อแม่ดื่ม แต่ทั้ง 2 คนมีพฤติกรรมอะลอะวาดเช่นเดียวกับพ่อของตน เวลาเมาเคยทำร้ายคนในบ้านรวมทั้งภรรยาของตนเอง เคยทะเลาะกับเพื่อนบ้านและเคยถูกคนนอกบ้านทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บทั้ง 2 คน เป็นโรคกระเพาะอาหารและอีกคนเป็นโรคความดันสูงโรคด้วย คนหนึ่งเคยเข้ารับจักษุยานยนต์กดถนนบาดเจ็บจนต้องหยุดงานเป็นสัปดาห์

อีกครอบครัวที่อำเภอพัฒนานิคมหัวหน้าครอบครัว น. อายุ 72 ปี ดื่มสุรา มา 54 ปีแล้ว มีภรรยาอายุ 60 ปี ดื่มสุรา มา 40 ปี ทั้ง 2 คนดื่มสุราครั้งใดจะมีปากเสียงทะเลาะกันเสมอแต่ไม่เคยลงมือ น. เป็นโรคกระเพาะอาหารเคยเข้ารับจักษุยานยนต์ขณะเมาสุราแล้วรยเสียหลักตกถนน บาดเจ็บเข้าโรงพยาบาลให้แพทย์เย็บ 4 เข็ม ส่วนภรรยาเคยหกล้มขณะเดินกลับบ้านเพราะไปดื่มบ้านเพื่อนบาดเจ็บเหมือนกันแต่ไม่ไปโรงพยาบาล อ. ซึ่งเป็นลูกเขยอายุ 37 ปี

ตั้งสุราทุกครั้งที่ทำร้ายคนตัวเราทุกคนทั้งจนกระทั่งนอนไม่ได้เคยยื่นคำขาดขอแยกทาง และเคย
เถียงเถียงวาทถ์กับคนนอกบ้าน แม้ไม่มีข้อมูลชี้แจงให้เห็นว่า พอสืบกับลูกเธอมีปัญหากัน
หรือแม้ชกกับลูกเธอมีปัญหากัน แต่จากการที่ลูกสาว น. หรือภรรยาของ ข. ได้รับ
ความทุกข์จากการตั้งของสามีจนแยกทางนั้นแสดงให้เห็นถึงความร้ายกาจภายในครอบครัว
อย่างเห็นได้ชัด ผู้ที่เป็นพ่อและแม่ย่อมมีความทุกข์นั้นด้วย และผู้ที่มีทุกข์มากกว่าทุกคน
คือ ภรรยาของ ข. ซึ่งไม่ใช่คนที่ตั้งเครื่องดื่ม

กรณีศึกษาครอบครัวประเภทที่ 2

หัวหน้าครัวเรือนและคู่สมรส ตั้งเครื่องดื่มมาเป็นประจำ

มีครอบครัวที่ทั้งสามีและภรรยาตั้งเครื่องดื่มเป็นประจำ 20 ครอบครัว ในจำนวนนี้
4 ครอบครัวเป็นครอบครัวที่ไม่มีปัญหาผลกระทบใดๆ เกิดขึ้นครอบครัวทั้ง 4 นี้ทั้งสามีและ
ภรรยามีอายุกว่า 50 ปีขึ้นไป และเคยตั้งสุรามานานโดยเฉลี่ยประมาณ 32 ปี เป็นครอบครัวมี
สมาชิกในบ้าน 3-4 คน สมาชิกส่วนใหญ่มาจากคู่สามีภรรยาบางคนไม่เคยตั้งเครื่องดื่มมา
บางคนตั้งเป็นครั้งคราว ครอบครัวทั้ง 4 ครอบครัวนี้ มีภาระงานในการสำรวจชุมชนของตนว่า
นับรายงานว่าไม่เคยมีปัญหาผลกระทบจากการตั้งเครื่องดื่ม แต่ปรากฏว่าเมื่อกลับมา
สัมภาษณ์อีกครั้งมีครอบครัวของ ข. อายุ 52 ปี จากอำเภอเมืองซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนเป็นคน
ตั้งเครื่องดื่มแล้วมีปัญหากับภรรยาและเพื่อนบ้านบ่อยครั้ง พฤติกรรมก้าวร้าว
ของ ข. มีลักษณะพิศมัยน่าสนใจ จากการปรับเปลี่ยนชนิดเครื่องดื่มและเปลี่ยนความประพฤติ
ไปพร้อมๆกัน ข. และภรรยาเคยอยู่กรุงเทพฯ สมัยอยู่กรุงเทพฯ ข.ชอบดื่มเมื่อดื่มแล้วจะ
เป็นคนอารมณ์ดี ชอบดื่มแต่ไม่เคยมีพฤติกรรมก้าวร้าว ปกติจะดื่มตอนดึกสำหรับเขาหาขยับ
และชวนไปเที่ยวที่ดื่มด้วยคนภรรยาจะดื่มเล็กน้อยเพื่อให้เจริญจาเรเท่านั้น เมื่อย้ายกลับมา
อยู่สุพรรณบุรีนี้ ข. เริ่มดื่มมาตั้งสุราชง เปรี้ยวรสชาด และดื่มตั้งอยู่บ้านและญาติมาชวน
ดื่มเป็นประจำ ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดคือ ความประพฤติเมื่อตั้งสุราแล้วกลับเปลี่ยน
ไป คือ เมื่อจะจะหาเถียงวาทถ์กับภรรยาและเพื่อนบ้านประจำเคยมักไปเถียงกับ
ภรรยาดังนี้เท่าที่จำ ทำจากโดยใช้กระติกน้ำแข็งขว้างไปถูกศีรษะภรรยาได้ทันขนาดเงินตั้งหน้า
ส่งโรงพยาบาลจนถึง 3 เดือน สาธารณสุขและทะเลาะกับภรรยาก็เป็นประจำสมัยอยู่ที่สุพรรณ
บุรี ภรรยาเล่าว่า "...เคยเตือนผมมาขอให้งดดื่มแล้ว ข. ไม่เชื่อ ตอนนั้นไม่ใคร่จะเชื่อเขาว่าไม่
เกี่ยวข้องจากบ้านเขา (ผมขอ) ชื่อเขา DUMEX แอมง 12 มพ แอมเอโมโซโซโซโซโซโซโซโซ
ตอนเช้าวัน 1 เมื่อคืนวัน 4 วัน เพื่อสุราการจึงไม่อีก พอไม่เช้าแล้วเข้าไปดื่มแล้วต่อตอน

เย็น ตอนเช้า สร้างเม้ามอจะมีอาการหน้าแดงและร้อนวูบวาบไปทั้งตัว มีนหัว จึงแก้งบอกว่าเป็นโรคความดันถ้าไม่หยุดดีมีจะตายเร็ว..” ช.เป็นคน "กลัวตาย" เมื่อเชื่อว่าตนเป็นโรคความดันและอาจมีโรคแทรกซ้อนเกิดขึ้นได้ตามคำบอกเล่าของภรรยาจึงเลิกดื่มสุร่าอย่างเด็ดขาดได้ภายใน 5 เดือนต่อมา ปัจจุบันนี้ ช. เลิกดื่มมาเกือบครบ 1 ปีแล้ว แต่ภรรยา ช. ยังคงดื่มวันละ 1 กั๊กก่อนกินอาหารเย็นทุกวัน สามีภรรยาผู้นี้มีลูก 3 คนและต่างก็แยกตัวออกไปมีครอบครัวหมดแล้วจึงอยู่ด้วยกันเพียง 2 คน

สำหรับกรณีครอบครัวดื่มเครื่องดื่มฯทั้งสามีและภรรยาแล้วเกิดปัญหาผลกระทบอีก 16 ครอบครัว ปรากฏว่าเป็นครอบครัวที่ผู้ชายมีอายุเฉลี่ย 46 ปี ผู้หญิงประมาณ 40 ปี ทั้งคู่ดื่มสุร่ามานานไม่ต่ำกว่า 20 ปี ทุกครอบครัวมีปัญหาทะเลาะวิวาทเมื่อดื่มสุร่ามี 10 จาก 16 ครอบครัวเป็นการทะเลาะด้วยวาจาและมีการทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน 13 จาก 16 ครอบครัวเคยประสบอุบัติเหตุซึ่งมีสาเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มฯ และ 11 จาก 16 ครอบครัว มีปัญหาสุขภาพอนามัยเป็นโรคที่อาจเป็นผลสืบเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มฯ

กรณีตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนและภรรยาดื่มเครื่องดื่มฯจนชายที่ทำมาหากินถึงขั้นต้องอาศัยคนอื่นอยู่นั้นเกิดขึ้นที่อำเภอพัฒนานิคม นาย ม.และนาง ท. อายุ 67 และ 69 ปี มีลูก 5 คน ส่วนโตและมีครอบครัวไปหมดแล้ว ปัจจุบันทั้ง 2 คนอาศัยอยู่กับครอบครัวของลูกสาวครอบครัวหนึ่งซึ่งมีหลานตาอีก 2 คน ม.ดื่มสุร่าครั้งแรกเพราะเสียใจที่พ่อแม่มาเสียชีวิตพร้อมกัน จากนั้นก็เริ่มดื่มเป็นประจำ ดื่มสุร่าติดมากจนต้องขายที่ทำอะไรที่พ่อแม่แบ่งให้ในระหว่างที่ๆ น้องๆ เมื่อตนเองไม่มีที่ทำอะไร จึงมาทำไร่ในที่ดินของน้องชายแต่ก็ยังไม่สามารถหยุดดื่มสุร่าได้จนเมื่อ 2-3 ปีมานี้ รู้สึกว่าตนเองไม่มีแรงจะทำงาน ลูกให้หยุดอยู่บ้านและทำงานบ้านดูแลเลี้ยงหลาน 2 คน ปัจจุบันภรรยา ลูกสาว และลูกชายเป็นคนหาเลี้ยง ม. ชอบดื่มสุร่าขาว ดื่มแล้วชอบมีปากเสียงทะเลาะกับภรรยาเป็นประจำ จนภรรยาต้องคอยหลบไปบ้านเพื่อนเสมอ ถ้า ม. ดื่มเหล้า เคยเมามากไม่รู้สึกรู้ตัวใช้มีดฟันแขนตนเองจนต้องไปให้หมอชาวบ้านรักษาโดยใช้น้ำมันมนต์ เมื่อมีอาการปวดที่แผลก็จะดื่มสุร่าระงับปวด นอกจากนี้มีปัญหาทะเลาะวิวาทกับภรรยาแล้วจากการสังเกตของผู้สัมภาษณ์ว่า ม. มีอาการเบลอๆ และหลงๆ ตึ้มๆ เมื่อถามอะไรมักตอบไม่ได้ ไม่ทัน

สำหรับ ท. ผู้เป็นภรรยาดื่มสุร่าเดือนมาตั้งแต่มีลูกคนแรกแล้วดื่มเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันมีปัญหาตาเสียข้างหนึ่ง เนื่องจากโดนไม้แทงตาข้างซ้าย ตาจึงบอด ทำงานไม่ได้มากนักจากรับจ้างเกี่ยวข้าวหรือเก็บฝ้าย รายได้พอกินไปวันหนึ่งๆ ดื่มสุร่าวันละ 1-2 กั๊ก และต้องแอบดื่มไม่ให้ ม. เห็น มิฉะนั้น ม.จะชอดดื่มด้วย ซึ่งจะทำให้มีปัญหาทะเลาะกันเสมอๆ ม.เคยใช้มีดฟัน

ท. จนได้รับบาดเจ็บที่แขนซ้ายต้องแอสเทนีไปบ้านที่เขิน เคยคิดอยากฆ่าตัวตายไปจาก ม. แต่จำเป็นต้องทนอยู่เพราะถ้าหากภรรยาไม่ไปตามกำลังบ้านและบารมีศรีจึงคิดจะหาหนทางหาเงินหา และทำงานไม่ได้ ครอบครัวนี้จึงเป็นชีวิตต่างของความสุขทั้งหมดที่ทุกคนได้รับ ซึ่งเป็นผลจากการสิ้นเครื่องค้ำมาของพ่อบ้าน

กรณีศึกษาครอบครัวประเภทที่ ๖

พ่อหน้าครัวเดือนและสมาชิกชาย 15 ปีขึ้นไป สิ้นเครื่องค้ำมาเป็นประจำ

ครอบครัวที่พ่อหน้าครัวเดือนและสมาชิกชาย 15 ปีขึ้นไปสิ้นเครื่องค้ำมาเป็นประจำมี 26 คนเดือน ซึ่งพ่อหน้าครัวเดือนประกอบอาชีพสุภาพบ้าง ด้านธุรกิจบ้าง ด้านความเคลื่อนไหว ขณะชีวิตบ้างไม่บ้างก็มีอยู่ ในการตัดสินใจตัดสินใจของสมาชิกของเดือนมีความวิตกกังวลสูงมากกรณีได้ 21 คนเดือนซึ่งมีจำนวนสมาชิกอยู่ถึงภายในครอบครัวเดือนเหล่านี้มี 37 คน ใน 36 คนเดือนนั้นส่วนใหญ่มีที่ 18 คนเดือนเป็นครอบครัวที่ 'พ่อและลูกชาย' สิ้นเครื่องค้ำมาเป็นประจำมี 8 คนเดือนที่พ่อหน้าครัวเดือนและสมาชิกชาย 15 ปีขึ้นไปไม่ได้เป็นสายเลือดเดียวกัน แต่เป็นผู้ที่ใคร่จะสืบสันตติวงศ์ในฐานสมาชิกของเดือน ลูกชายบ้าง พี่สาวเดือนบ้าง

หัวหน้าครัวเดือนอายุเฉลี่ย 56 ปี และสิ้นเครื่องค้ำมาไม่ถึง 25 ปี โดยเฉลี่ย จึงหมายความว่าเริ่มสิ้นเครื่องค้ำอายุประมาณ 21 ปี แต่สำหรับลูกชายที่สมาชิกที่เป็นชายที่สิ้นประจำนั้น กลุ่มนี้อายุโดยเฉลี่ย 28 ปีและสิ้นเครื่องค้ำมาเกินเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยเฉลี่ย นั่นหมายความว่าเริ่มสิ้นเครื่องค้ำเมื่ออายุเพียง 18 ปีเท่านั้น ด้านพี่สาวเดือนกับพ่อของเขาคงทนทุกข์ในกรณีที่สิ้นเครื่องค้ำมาเกินกว่า 3 ปี

ปัญหาที่พบมากในครอบครัวที่พ่อและลูกที่สิ้นเครื่องค้ำมาเป็นประจำทั้ง 2 คน ยังคงเป็นปัญหาที่พบเห็นอยู่เช่นเดิมคือ หัวหน้าครัวเดือนมาสู่สาเหตุขาดมีปากเสียงกันกระชั้นชิดกัน น้อยบ้าง แต่มีผลจากเป็นการมาสู่สาเหตุอย่างเดียวกัน กระทบกันผู้ไม่เต็มสุรา ยาวที่สามีชวคราวคำทำร้ายร่างกายภรรยาที่น้อยถ่วงกลุ่มที่กระทบคือเครื่องค้ำด้วย ในจำนวน 21 คนเดือน ที่มีความได้มีเพียง 2 คนเดือนที่หัวหน้าครัวเดือนมาศรีใจโดยพลางและทำร้ายร่างกายภรรยาด้วยเหตุศรีใจ ฉะนั้นไม่อาจสรุปว่าสาเหตุที่กระทบกันคนสิ้นเครื่องค้ำด้วยนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่าที่กระทบกันคนไม่สิ้น เครื่องค้ำจากการ สิ้นภรรยาที่สามีและภรรยาต่างสิ้นเครื่องค้ำที่สูญคนมีอัตราเสี่ยงให้เห็นว่าการเกิดปัญหาความรุนแรงถึงหัวร้าย่างกายถึงด้วยนั้นก็ยังมีสูงกวา ดังเช่นกรณีศึกษาที่ 1 และกรณีศึกษาที่ 2 ในกลุ่มที่มีปัญหาสุราหนักจะเป็นผลกระทบที่มีต่อกับหัวหน้าครัวเดือน

เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่ผลกระทบด้านอุบัติเหตุและการมีปัญหาละเออะวิงวาทในวงเหล่านี้จะเกิดกับลูกหรือเกิดกับสมาชิกที่เป็น "เขย" มากกว่า

ตัวอย่างกรณี ต. อายุ 52 ปี อยู่ อำเภอท่าหลวง ในครอบครัวอยู่ด้วยกัน 3 คนคือ ภรรยาและลูกชายอายุ 22 ปี ครอบครัวนี้มีอาชีพทำไร่และทำงานรับจ้างด้วย ต. เป็นคนตี๋มเครื่องตี๋มลูกชายชื่อ ม.ก็ตี๋ม ต.ชอบตี๋มสุราขาว ส่วนลูกชายจะตี๋มสุราไทย ต่างคนต่างมีกลุ่มเพื่อนของตนเองตี๋มหลังเลิกจากการทำงานในไร่นาแล้ว ต. ตี๋มสุราบางครั้งเมาบางครั้งไม่เมา "...แต่ถ้าเมา มักมีปากเสียงทะเลาะกับภรรยาเคยลงไม้ลงมือและทำลายข้าวของทุบจานชามเสียหาย เคยใช้จานข้าวขว้างไปโดนศีรษะภรรยาต้องไปเย็บถึง 7 เข็มที่สถานเอนามัย เหตุการณ์นี้เพิ่งผ่านไปเมื่อประมาณ 1 ปีที่ผ่านมาภรรยาโกรธอยู่หลายเดือนโดยไม่ยอมพูดด้วย..." นอกจากนี้เคยมีปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาด้านสุขภาพก็มีเคยเป็นโรคกระเพาะแต่ไม่ได้ไปให้หมอตรวจ ซ้ำยากินเอง ปัจจุบันดีขึ้นแล้ว

ม. บอกว่าตนตี๋มทุกวันเพราะมีเรื่องกลุ้มใจรักผู้หญิงแต่ผู้หญิงเขาไม่รักตอบ ม.เคยมีอุบัติเหตุถูกรถคนอื่นชน แต่ขณะนั้นตนเองเมาสุรา เข้าใจว่าซัดจักรยานยนต์ไม่ตรงทางทำให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงบาดเจ็บสาหัสมาก นอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลจังหวัดนครสวรรค์ถึง 3 เดือน นอกจากนั้นตนเองยังเคยซัดจักรยานยนต์ไปชนคนอื่นอีกขณะเมาสุราบาดเจ็บหนัก เข้าใจว่าไปนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลลพบุรีซึ่งต้องหยุดงานอีก 3 เดือน ตามความเห็นของ ม. ว่าในหมู่บ้านนี้มีใครบ้างที่ตี๋มสุราจัดมาก ม.พูดว่ามีพ่อของตนเองด้วยคนหนึ่งตี๋มมาก

ครอบครัว ง. (พ่อ) อายุ 73 ปี อำเภอท่าม่วง และ ต. (ลูก) อายุ 41 ปี เป็นอีกครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากการตี๋มเครื่องตี๋มทุกระดับทุกประเภท จนปัจจุบันนี้ทั้ง 2 คนต้องเลิกตี๋มเครื่องตี๋ม ง. เลิกตี๋มมาเกือบ 20 ปีแล้ว แต่ยังสามารถฟังได้ว่าเมื่อตนยังตี๋มสุรานั้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำคือ ทะเลาะกับภรรยาแต่ไม่รุนแรง รู้ว่าภรรยาไร้ค่า สาเหตุที่เลิกตี๋มนั้นไม่ได้ระบุนชัดเจนว่าเพราะอะไร ส่วน ต. ลูกชายตี๋มสุราเกือบเป็นประจำ แม้เมื่อก่อนจะเลิกตี๋มก็ยังคงตี๋มสุราเกือบเป็นประจำ เนื่องจากมีแอลกอฮอล์แรงและราคาถูกเริ่มรู้สึกว่าตนเอง "ติดเหล้า" และตี๋มเป็นประจำเมื่ออายุ 20 ปีเท่านั้น เวลามาจะมีเรื่องกับภรรยามีปากเสียงกันเดือนหนึ่งไม่ต่ำกว่า 3-4 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องหึงหวงภรรยา ภรรยาเคยเตือนเรื่องตี๋มสุราถึงขนาดบังคับให้เลิก "...การให้สาบานต่อหน้าหลวงพ่อก่อนที่วัดสิริวงศ ตำบลลุงเหล็ก อำเภอโคกสำโรง หลวงพ่อกำนันทำพิธีให้โดยซื้อเหล้าเดือนไปและให้ท่านว่าคาถาท้องและไสยาผงสี่เขี้ยวลงไปในเหล้าและให้ตี๋ม หลังจากนั้นท่านให้ตี๋มน้ำมนต์ที่ท่านเตรียมไว้ พอดีเมเหล้าไปได้ประมาณ 5 นาทีก็อาเจียนออกมาหมด จากนั้นหลวงพ่อก็ก็นำสาบาน และถ้ากลับมาตี๋มอีกจะมีการเป็นไปถึง

ชีวิต...” เคยมีเพื่อนที่ทำงานอยู่ด้วยกันเคยมาล่ำทำพิธีนาคีค้ำสาบาน จึงเกิดอุปนิสัยอยู่ประจำที่
จึงตลอด ปีๆบั้นนี้เลิกดื่มมาได้ 1 ปีเศษแล้ว

ในระหว่างที่ ๓. ยังไม่เลิกดื่มนั้นเมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มมาหลาย
อย่างซึ่งเป็นภาระต่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นก็เห็น ๓. เสาวภาค่อนข้างที่จะเลิกคือประมาณ
3 ปี เมื่อสุราทะเลาะกับเพื่อนในวงเหล้าเรื่องการทำงาน เนื่องจากตนเองรู้สึกว่าการดื่มสุรา
เปรียบในการทำงานกับจ้างพวกชาวตัวงอน เหมือนทำงานนอกร้านสมัครใจค่าตอบแทนเท่ากัน
จึงคิดถ้าว่างเทียบให้ชดเชยแล้วตีหัวเพื่อนคนอื่นคนอื่นไป ๘ เข็ม ต้องจ่ายค่ารักษาประมาณ ๓๐
เพื่อนไป ๘๐๐ บาท เคยภรรยาเคยไปใหญ่บ้านเพราะเข้ามาเดือนมีนาคมการดื่มสุรา เหตุการณ์บ้าน
ที่สุกคือ เคยมีภรรยาเมาค้าง แล้วไปหัวเราะขำของของคำเพื่อนัก 2 บาทของเพื่อนหญิงแถวบ้าน
ตอนนั้นไม่มีเงินในกระเป๋าไม่มีเงินซื้อเหล้าจึงคิดที่จะขโมยเงินจากกระเป๋าคนอื่น ผู้หญิงไปแจ้งความตำรวจ
และตนถูกดำเนินคดีถึงศาล ศาลตัดสินปรับเงิน 3 หมื่นบาท ส่วนเรื่องระบบราชการก็ได้
วิ่งเต้นที่อุ้งตีนคี๊ด ทนตบเงินไปประมาณ 5 หมื่นบาท และสุภรณ์เรียกค่าเสียหายอีก ๘ พันบาท
ศาลตัดสินจำคุก 1 ปี ๖ เดือน แล้วเรียนจากใช้ยาคุมกำเนิดและกินเป็นเพียงใช้มีสปรองดูจ่ายสอ
รพินทร์ทนทำไว้มีธรรมาบรรณ ญาติต้องนำรถบรรทุกขับไปประกันตัว 1 แสนบาท ต้องควบคุม
ความประพฤติโดยจะต้องรายงานตัวต่อศาลทุก ๘ เดือน

นอกจากเรื่องทะเลาะวิวาทแล้วมีญาติญาติมีเหตุวิวาทจากรักเกิดขึ้นกับ ๓. ด้วย ขณะนั้น
จากดื่มสุราที่ร้านฮาร์ดกรีนกับเพื่อน สนธิจักรยานยนต์คันละมีลิขสิทธิ์ว่า หัวแตกเงิน ๘ เข็ม
หลังจากนั้นต้องส่งรถจักรยานยนต์คันละไปเป็นจำนวน 2 คันมีสภาพ เมื่อสงครามยุติที่แล้วดื่ม
สุราเมาแล้วขี่จักรยานยนต์ไปกับเพื่อน ไปชนท้ายรถเก๋งนิเวศวงเวียนพระนารายณ์เวลา
ประมาณ 2 ขุน เพื่อนที่เป็นคนขี่รถอีก ส่วนตนเองเป็นแม่เหล็กในรถ

ภรรยา ๓. มีชุดอย่างเดียวกับเคยเป็นนิยามคือลดระดับด้านสุขภาพอนามัย อันเนื่อง
จากการดื่มเครื่องดื่มและหลังจากเลิกดื่มสุราร่างกายจึงจะดีขึ้นกว่าแต่ก่อน

กฎเกณฑ์การขอสมัครรับราชการ

ผู้สมัครและสมาชิกครัวเรือนอายุ 15 ปีขึ้นไป สัมภาษณ์เป็นประจำวัน

ครอบครัวที่มีภรรยา (คู่สมรส) และสมาชิกคนอื่นอายุ 15 ปีขึ้นไป สัมภาษณ์เป็นประจำวัน
เพียง ๕ ครอบครัว จาก ๘ ครอบครัวที่ติดกันได้ ภรรยาซึ่งเป็นคนตั้งประจำนั้นให้ถอนสมาชิก
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป สัมภาษณ์เป็นประจำวันแล้วประมาณ 20 ปี และลูกชายที่ตั้งประจำครั้งนั้นมี
อายุ 23 ปีโดยเฉลี่ย สัมภาษณ์เป็นประจำวันประมาณ ๘ ปี ซึ่งหมายถึงเริ่มตั้งแต่สมัครอายุเพียง 15 ปี

เท่านั้น ในจำนวน 5 ครั้งเรือน กรณีของนาง ส.อำเภอหนองม่วงเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจมากที่สุดเนื่องจากเป็นตัวอย่างของพัฒนาการในกรณีศึกษาเพื่อเป็น “ยา” มาเป็นการดื่มเพื่อเจริญอาหารและดื่มจนติดในที่สุด

ส. อายุ 63 ปี ที่บ้านของ ส.มีสมาชิกอยู่ด้วยกันทั้งหมด 3 คน คือ ส. สามีและลูกชาย ส. แต่งงานกับ อ. อายุ 65 ปี มีบุตรด้วยกัน 3 คน คนโตอายุ 38 ปี แต่งงานแล้วมีอาชีพทำไร่ คนรองอายุ 30 ปี แต่งงานแล้วทำงานอยู่กรุงเทพฯ คนสุดท้ายอายุ 25 ปี ยังไม่ได้แต่งงาน ทำงานอยู่อุดรธานี ส.และสามีมียาสูบทำไร่ มีไร่ข้าวโพดเป็นของตนเอง 8-9 ไร่ ทำเองไม่ได้จ้างใคร ค่าใช้จ่ายภายในบ้าน พอใช้ต่อวันแต่ไม่เหลือเก็บ ไม่พอใช้ก็จะไปรับจ้างตัดข้าวโพด ตัดทานตะวันได้วันละ 100 บาท

ส. ดื่มเหล้าครั้งแรกเมื่ออายุ 40 กว่า หลังคลอดลูกตอนอยู่ไฟ คลอดลูกเองมีหมอต้าแยะคอยช่วย เริ่มกินยาต้องตั้งแต่ลูกคนแรกคลอด ตอนกินนั้นกินยาต้องแสงสว่างตราปู กินแล้วทำให้วังงตอนอยู่ไฟ ชิบเลือด น้ำคาวปลาและบำรุงน้ำนม พอयरหมดก็หยุด ตอนที่กินยาต้องมีอาการร้อนท้อง ไม่ชอบกินแต่พอกับแม่เข้มเหงให้กิน กินอยู่ 11 วัน เมื่อมีลูกคนที่ 2 กินยาต้องอีกเช่นกัน ครั้งนี้มีหมอแผนโบราณมาขายตามบ้านเป็นยาผงนำมาดองเหล้าขาวกินตอนอยู่ไฟ ลูกคนที่ 2 กินอยู่ 6 คืน คนที่ 3 กิน 9 คืน มากินเหล้าบ่อยขึ้นตอนอายุ 50 กว่า กินเหล้าขาวกินตอนไปงานบวช งานแต่ง กินไปประมาณ 1-2 เป๊ก เป็นเหล้าแดงแล้วแต่เจ้าภาพเขาจะนำเหล้าอะไรมาเลี้ยง ปัจจุบันนี้กินเหล้าขาวใสยาลม กินแล้วโล่งดี กินทุกวันตอนเย็น 1-2 ถึงช่วยให้กินข้าวได้ บางครั้งก็ใส่ถุงไปกินตอนทำงานด้วย เพราะบางครั้งช่วงกลางวันไม่หิวข้าวก็กินเหล้าขาวเข้าไป 1 ถึงก็กินข้าวได้ เคยกินเหล้าทุกวันจนเมามากๆ ตอนที่สามีไม่อยู่ สามีไปมีเมียบ่อย ตนก็ก่ดุ่มใจจึงดื่มเหล้าเพื่อให้ลืมเรื่องที่ไม่ดี

“.....เคยทะเลาะกับสามีถึงขั้นสามีตบตีจนเลือดออกจุมก ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลหนองม่วง ตอนนั้นตนกินเหล้าเมาจึงพูดกับสามีเรื่องเมียน้อย ไปรักษาคราวนั้นเสียค่ายา 50 บาท ลูกชายเป็นคนพาไป แล้วก็ไม่กลับบ้านครึ่งเดือนไปนอนพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านลูกชาย สามีก็นอนไปอยู่กับเมียน้อยเป็นสิบๆ ปี แต่ตอนนั้นก็กลับมาอยู่ด้วยกันแล้ว และเคยทะเลาะกับคนนอกบ้านทะเลาะกันที่ร้านถึงขั้นฟ้องร้อง ตนติดคุก 1 คืน เรื่องเงินที่เข้าไปเยี่ยมเรามาแล้วจ่ายไม่ครบตามกำหนด ตนก็กินเหล้ามาเกิดอาการไม่พอใจโวยวายเขา เขาก็เข้ามาบีบคอเรา เราก็หายใจไม่ออก เกิดอาการโมโหบวกกับอาการเมา เลยคว้าอิเหนาที่พกมาออกมาไล่ฟันเขา เขาระโดดหนีแต่ฟันไม่โดน วันนั้นเขายังไม่ได้ฟ้องตำรวจ พออีกวันต่อมาเราก็กินเหล้าจนเมามากแล้วไปโวยวายใส่เขา เขาเลยไปแจ้งตำรวจให้มาจับตัวไปโรงพักเพื่อควบคุมสติอารมณ์ เขา

ครอบครัว ก. อายุ 52 ปี อยู่อำเภอหนองม่วง เป็นอีกตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากการต้มเครื่องต้มฯ จากการเกิดอุบัติเหตุและเชื่อมโยงไปถึงปัญหาหนี้ยืมสินเพื่อมารักษาตน อุบัติเหตุครั้งแรกขับรถจักรยานยนต์ขณะเมาสุราแหกโค้งตกข้างทาง กำนันพาไปรักษาที่โรงพยาบาลลพบุรี ต้องเสีย 80 เซ็มที่ใบหน้า ขณะนั้น ก. เป็นผู้ช่วยกำนัน (สรวรรักษ์กำนัน) จึงได้รับการรักษาพยาบาลฟรี รถล้มครั้งนั้นต้องหยุดทำงานเป็นเวลาเกือบเดือน ปัจจุบันบนใบหน้ายังมีแผลเป็นให้เห็นอยู่ อุบัติเหตุครั้งที่ 2 นี้ ก. ไม่ได้เป็นสรวรรักษ์กำนันแล้ว ขับรถจักรยานยนต์แล้วรถล้ม เอ็นที่นิ้วมือขาดต้องเข้าโรงพยาบาลใกล้โรงเสี้ยค่ารักษาพยาบาล 27,000 บาทนอนอยู่โรงพยาบาล 20 วัน ต้องผ่าตัดเอ็นที่นิ้ว แม้ปัจจุบันหายแล้วแต่ยังใช้งานได้ไม่เหมือนปกติ ค่ารักษาพยาบาลครั้งนี้ต้องออกเองเพราะไม่ได้เป็นผู้ช่วยกำนัน ต้องยืมญาติพี่น้องและยืมเจ้าแก้งซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาทต่อเดือน นำหลักทรัพย์คือโฉนดที่ดินไปค้ำประกัน เจ้าแก้งให้เงินยืมมา กรณีของ ก. นับว่าดีกว่าคนอื่นที่ยังมีที่ทำไร่ของตนเองจึงสามารถยืมเงินจากเอกชนมารักษาตัวได้

กรณีศึกษาครอบครัวประเภทที่ 6

คู่สมรสคนเดียวในครอบครัว ต้มเครื่องต้มฯเป็นประจำ

จากรายงานการสำรวจชุมชน ครอบครัวที่คู่สมรสต้มเครื่องต้มฯคนเดียวในครัวเรือนแล้ว มีปัญหาผลกระทบด้านต่างๆ นั้นมีจำนวน 19 ครอบครัว ต่อเมื่อทำการสัมภาษณ์แล้ว ปรากฏว่ามี 8 ครอบครัวที่มีผู้ชาย (สามี) อยู่ในบ้านในฐานะเป็นคู่สมรสโดยมีผู้หญิง (ภรรยา) เป็นหัวหน้าครัวเรือน ฉะนั้นครอบครัวที่นำมากล่าวถึงในกรณีศึกษานี้จึงมีเพียง 11 ครอบครัวที่ผู้หญิงมีฐานะเป็นคู่สมรส ในจำนวน 11 ครัวเรือนนี้ผู้ที่ต้มเครื่องต้มฯมีอายุโดยเฉลี่ย 45 ปี และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การต้มเครื่องต้มฯมานานถึง 22 ปี โดยเฉลี่ย

ผลกระทบที่พบว่าเกิดขึ้นในครอบครัวที่ผู้หญิงหรือภรรยาต้มเครื่องต้มฯเพียงคนเดียวนั้น ทุกครอบครัวมีปัญหาด้านสุขภาพอนามัยโดยเฉพาะมีรายงานว่าเป็น "โรคกระเพาะ" เกือบทุกครัวเรือนมี 1 ครัวเรือนรายงานเพียงว่าเคยทะเลาะกับสามีเพราะสามีต้องการให้เลิกต้มคือครอบครัว น. อายุ 52 ปี อยู่อำเภอชัยบาดาล น. เล่าว่าต้องต้มเหล้าขาวเพราะอยู่ไฟหลังคลอด หลังจากนั้นก็ต้มเรื่อยมาจนเลิกไม่ได้ ต้มตอนเย็นทุกวันและตอนเช้าต้องถอน ลูกและสามีทนเห็น น. ติดเหล้าไม่ได้ จึงพาไปหาหมอที่จังหวัดชัยภูมิเพื่อฉีดยาให้เลิกต้มเหล้า คนที่ฉีดยาให้ เป็นหมอประจำหมู่บ้านฉีดให้เข็มละ 200 บาท ฉีดเพียงเข็มเดียว ปัจจุบันนี้ตนคิดว่าเลิกสุราได้

ผลดีเพราะเหตุนี้แม้หลายเดือนตั้งแต่ต้นปีพ.ศ.2540 ก็ไม่ได้ตื่นแล้ว (สัมภาษณ์เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540)

น.เองเคยขู้นินทาการฆาตกรรมถึงสุราษฎร์ธานีหนึ่งที่เป็นผลของการตั้งสุราษฎร์ธานีคือ น. เคยถูกข่มขืนขณะ น.เองมาสุราษฎร์ธานีก็มาสุราษฎร์ธานีจากไปช่วยเมียสาวที่บ้านที่ขอนแก่นนี่ ไม่ค่อยกินเมียน 13 คน นิงต 6 คัส แต่เมื่อถึงทางข้ามรถไฟคนขับรถสาธารณะหยุดดับไม่หยุดแต่ทุ่งชนรถไฟที่วัดมาโดยน. น. ไม่รู้สึกตัวมีคนนำส่งโรงพยาบาลจังหวัดสระบุรี มาทราบภายหลังว่าเพื่อน ๆ ที่นี่มาตัวกินในรถ 8 คัสเสียชีวิตไป 3 คน สำหรับ น. นั้นต้องนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสระบุรีนานถึง 2 เดือน แม้ปัจจุบันจะหายแล้วแต่รู้สึกว่ายังเป็นโรคประสาทอ่อนๆ

กรณีศึกษาครอบครัวประเภทที่ 7

สมารึกอายุ 15 ปีขึ้นไป คนเดียวในครอบครัว สัมผัสเรื่องที่มาเป็นประจำ

ในครอบครัวหนึ่งๆ มีคน แม่และสมารึกคนถึงสามเป็นลูกหลาน ญาติ สมารึก (ไม่ใช่ญาติ) หรืออาจเป็นพ่อแม่ของหัวหน้าครัวเรือนสองสามีภรรยา คนเหล่านี้มีเป็นคนดีมีเครื่องดีมา บลกรรพที่บิดแม่ผู้ตั้งชื่อคนสร้างความเสียหายให้กับคนอื่น ๆ ที่อยู่ในครอบครัวเกี่ยวกับตัวพ่อแม่ถูกเลี้ยงไม่ได้ ในการสำรวจครอบครัวว่า มีครอบครัวที่คนในครัวเรือนเป็นหรือสมารึกคนหนึ่งสัมผัสเรื่องที่มาประจำ 58 ครอบครัว แต่การติดตามสัมภาษณ์สามารถติดตามได้ 28 ครัวเรือน เป็นสมาชิกทั้งหมด 33 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้หญิง 5 คน เป็นผู้ชาย 28 คน สมารึกที่มีสัมภาษณ์เหล่านี้มีอายุเฉลี่ยคือ 31 ปี แต่คนคนหนึ่งที่สัมผัสเรื่องที่มาไม่ถึงกว่า 13 ปี โดยเฉลี่ย คนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นคนโสด

ปัญหาที่คนในกลุ่มสมารึกอายุ 15 ปีขึ้นไป มักเป็นปัญหาที่เกิดจากสารนิโคตินหรือจรรยาเป็นส่วนใหญ่และปัญหาการมีปากเสียงของสมาชิกในวงสัมมนา ปัญหาด้านสุขภาพอาจเช่นเดียวเนื่องจากความสัมผัสเรื่องที่มาพบกันมากในกลุ่มนี้ เช่นกรณี พ.ลาญ 35 ปี อยู่อำเภอทำรุ่งสัมมนาตั้งแต่อายุ 17 ปี ตั้ง 2 ปีต่อมาผู้สัมภาษณ์เป็นคนคนสัมมนาประจำจนถึงปัจจุบันตั้งแต่สัมมนาไม่เคยมีปัญหาสุขภาพเลย แต่เคยประสบอุบัติเหตุจากรถยนต์ถึง 3 ครั้ง และครั้งมีรถโดยสารติดล้อขึ้นบันไดรถพยาบาลเป็นเงินจำนวนหลายหมื่นบาท

ผู้สัมภาษณ์ครั้งแรกถึงรถของภรรยาในบริเวณใกล้บ้านเชิงเขาตัด ไม่ได้รักษาแผนปัจจุบันแต่ไปหา "หมอเฒ่า" ที่อำเภอบ้านหมี่ ต้องนั่งรถไปรักษาทุกวันเป็นเวลา 2 เดือนจึงเห็นเงินค่ารถเป็นจำนวนหนึ่ง ครั้งที่ 2 มาถึงสถานแพทย์ที่มณฑลตามถนนของกระทรวง แต่ครั้งนี้

รักษาหมอที่สธ

ร้อยบาท ครั้งที่ 3 รดจักรยานยนต์ล้มอีกบนทางหลวงสายลพบุรี-สิงห์บุรีบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย ไม่ได้ไปหาหมอแต่ซื้อยามากินเองและนอนรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ไปทำนาไม่ได้ต้องจ้างคนทำ เสียเงินค่าซื้อยารักษาไปเกือบ 2 หมื่นบาท อุบัติเหตุสามครั้งนี้เกิดจากการตีมสุราและขับรถ ทั้งสิ้นเป็นเหตุให้รู้สึกเซ็ดหลาบ ปัจจุบันนี้ลดการตีมสุราลงแล้ว

ค.2 สาเหตุการตายและบริการสาธารณสุข

ผลกระทบจากการตีมเครื่องตีมาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพอนามัยนั้นมีหลายประการ แต่จะมีอยู่พอสมควรซึ่งผู้ได้รับยังไม่ประจักษ์ แม้ว่าจะเป็นการอันตรายที่ให้ผลสุดท้ายรุนแรงถึงเสียชีวิต ดังเช่น การเกิดอุบัติเหตุจราจรซึ่งเกิดจากการตีมจนมีเมมาหรือไม่มีเมมาแต่ความสามารถในการขับรถบกพร่องทำให้เกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น ผลกระทบบางส่วนผู้ได้รับอาจจะไม่ทราบความสัมพันธ์ว่าสาเหตุสืบเนื่องมาจากการตีมเครื่องตีมา แต่ก็มีปัญหาสุขภาพอนามัยมากพอจะกระตุ้นให้ผู้ได้รับแสวงหาความช่วยเหลือจากระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคตับแข็ง เป็นต้น ผลกระทบบางส่วนอาจรุนแรงถึงเสียชีวิตโดยผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงไม่สามารถรับรู้ได้ ผลกระทบเหล่านี้ศึกษาได้พอควรจากบันทึกทะเบียนต่างๆ ของสถานบริการสาธารณสุขที่สำคัญ เช่น รพ.ชุมชนและในกรณีที่เสียชีวิตมีโอกาสปรากฏในทะเบียนใบมรณะบัตร

ข้อมูลผลกระทบทางสุขภาพอนามัยจากทะเบียนรพ.ชุมชนในปี พ.ศ.2539 ศึกษาจากตัวอย่างที่คัดเลือกโดยเจาะจง 3 แห่ง คือ รพ.พัฒนานิคม รพ.ท่าม่วง และรพ.ท่าหลวง โรงพยาบาล ทั้ง 3 แห่งนี้ให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันทางสังคมและเศรษฐกิจชัดเจน อำเภอพัฒนานิคมเป็นพื้นที่ซึ่งมีชุมชนที่ตั้งขึ้นใหม่ในระยะเวลาประมาณ 30-40 ปี ประชากรเป็นจำนวนมากอพยพย้ายถิ่นมาจากพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดลพบุรี และจังหวัดอื่นๆ ปัจจุบันประชากรหนาแน่นพอสมควร ในปี พ.ศ.2539 จำนวนทั้งสิ้น 56,640 คน ฐานเศรษฐกิจมีอาชีพทำการเกษตร และมีการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลางหลายแห่ง มีการคมนาคมเส้นทางหลวงสำคัญผ่านไปสู่อำเภอและจังหวัดอื่นได้สะดวก อำเภออยู่ห่างจากเขตอำเภอเมืองประมาณ 50 กม. สำหรับอำเภอท่าม่วงเป็นถิ่นฐานดั้งเดิมของประชากรจังหวัดลพบุรี เป็นชุมชนเก่าที่เวียงรายอยู่ 2 ฝั่งแม่น้ำลพบุรี มีประชากรหนาแน่นพอสมควร ปี พ.ศ.2539 มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 51,986 คน ฐานะเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการทำ

ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้ที่ดื่มเป็นประจำ มักจะตื่นตอนเช้าก่อนออกไปทำงานเพื่อไปโอดานรถทำงานได้

คนงานในไร่ชาหรือคนตัดไม้สุราชาวก่อนออกทำงานทุกเช้า

การเกษตรแบบดั้งเดิมคือ ปลูกข้าวและพืชไร่เป็นหลัก ทางหลวงที่ตัดผ่านอำเภอท่ารุ่ง เชื่อมโยงจังหวัดลพบุรีกับทางหลวงสายเอเชีย พื้นที่อำเภออยู่ติดกับเขตอำเภอเมืองจึงมีลักษณะเป็นอำเภอชานเมือง อำเภอท่าหลวงเป็นเขตชนบทที่ค่อนข้างห่างไกลจากอำเภอเมือง พื้นที่ติดต่อกับอำเภอพัฒนานิคมมีประชากรน้อยที่สุดในกลุ่มอำเภอชนบทเป้าหมายของโครงการประชากรจำนวนทั้งสิ้น 25,192 คน ฐานะเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับอาชีพทำเกษตร ปลูกพืชไร่เป็นหลัก เช่น ข้าวโพด อ้อย และมันสำปะหลังเป็นต้น การคมนาคมแม้ว่าจะสะดวกแต่ไม่มีทางหลวงสำคัญเชื่อมโยงกับพื้นที่นอกจังหวัดเป็นลักษณะพื้นที่ปิด ความหลากหลายที่ชัดเจนของพื้นที่และประชากรตัวอย่าง ทั้ง 3 แห่งนี้จะเอื้อให้ได้ข้อมูลผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดีพอสมควร

ทะเบียนแรกรับผู้ป่วย

บันทึกทะเบียนแรกรับผู้ป่วยนอกมีข้อมูลจำกัดเฉพาะเพศ อายุ ที่อยู่อาศัย การวินิจฉัยโรคเบื้องต้นและวันที่ซึ่งมารับบริการเท่านั้น วิเคราะห์ข้อมูลในปี พ.ศ.2539 พบว่าผู้มารับบริการแบบผู้ป่วยนอกของรพ.พัฒนานิคมและท่าหลวงมี 65,392 และ 38,910 ราย ตามลำดับเป็นจำนวนผู้ป่วย 29,265 และ 19,233 คน ตามลำดับ อัตราเฉลี่ยการรับบริการ 2.2 ครั้ง และ 2.0 ครั้ง ต่อผู้ป่วย 1 คน ตามลำดับ ทั้ง 2 รพ.มีผู้ป่วยเป็นชายและหญิงจำนวนเท่าๆกัน ผู้มารับบริการที่รพ.พัฒนานิคมเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอพัฒนานิคม ร้อยละ 88.0 แต่สำหรับรพ.ท่าหลวงมีเพียงร้อยละ 61.2 เท่านั้น เป็นผู้ป่วยที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอย้ายบาดาล ร้อยละ 27.6

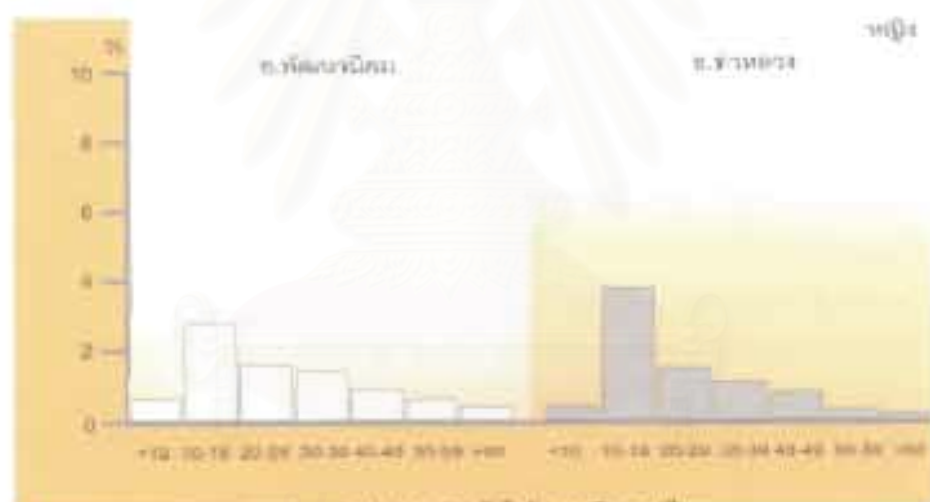
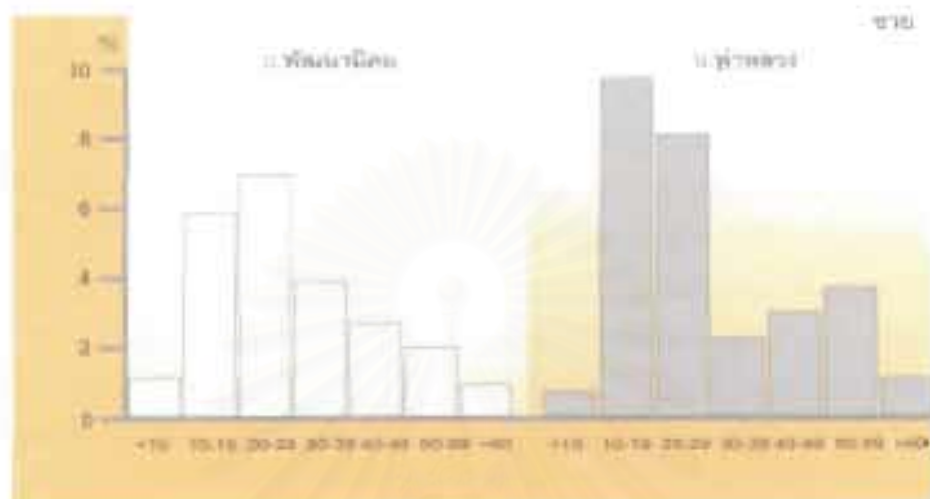
บันทึกแรกรับมีการวินิจฉัยว่าเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง และดับแข็งน้อยมาก รพ.พัฒนานิคมมีจำนวนผู้ป่วยโรคพิษสุราเรื้อรัง ชาย 11 คน และ หญิง 10 คน และผู้ป่วยโรคดับแข็งชาย 12 คน หญิง 6 คน รวมทั้งสิ้นเป็นผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรัง และดับแข็ง 39 คน รพ.ท่าหลวงมีผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรัง เพศชาย 2 คน และดับแข็ง ชาย 1คน หญิง 2 คน รวมทั้งสิ้นเพียง 5 คน เปรียบเทียบกับรพ.พัฒนานิคมแล้วมีจำนวนน้อยมาก แม้ว่าจะมีประชากรทั้งอำเภอต่ำกว่าประมาณ 1 เท่าตัวก็ตาม นอกจากนี้ ยังมีผู้ป่วยอีกจำนวนหนึ่งซึ่งมีบันทึกว่าดื่มสุราแต่มิได้วินิจฉัยว่ามีอาการหรือโรคอื่นใดหรือไม่ ผู้ป่วยประเภทนี้มีจำนวนมากกว่าผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังและดับแข็ง รพ.พัฒนานิคมมีบันทึกผู้ป่วยดื่มสุราชาย 43 คน หญิง 8 คน ส่วน รพ.ท่าหลวงมีบันทึกผู้ป่วยดื่มสุราชาย 43 คน และหญิง 16 คน จำนวนผู้ป่วยประเภทนี้มีลักษณะ

เปรียบเทียบระหว่าง 2 โรงพยาบาล สำนักกับผู้ป่วยด้วยโรคพิษสุราเรื้อรังและดื่มเรื้อรัง คือ โรงพยาบาลทั้ง 2 แห่ง มีจำนวนชนบทใกล้เคียงกัน ถ้าประมวลจำนวนผู้ป่วยที่ป่วยหรือมีอาการ คลื่นไส้หรือเสียน้ำหนัก เข้าด้วยกัน รพ.พัฒนานิคม มีผู้ป่วยชาย 66 คน หญิง 24 คน ส่วน รพ.ท่าหลวง มีผู้ป่วยชาย 46 คน หญิง 18 คน เทียบเป็นอัตราความชุกต่อจำนวนผู้ป่วยชายและหญิงทั้งสิ้น จะได้ร้อยละ 0.46 0.19 และ 0.49 0.18 ตามลำดับ การกระจายตัวตามกลุ่มอายุ ของผู้ป่วยที่ดื่มสุราเทียบกับผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังตามกับดื่มเบียร์อีกด้วยกับทั้ง 2 โรงพยาบาล คือ ผู้ป่วยที่ดื่มสุราจะมีอายุเฉลี่ยกว่ากลุ่มผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังจาก แต่มีแนวโน้มว่าผู้ป่วยดื่มสุราของ รพ.ท่าหลวงจะอายุต่ำกว่า รพ.พัฒนานิคม ผู้ป่วยที่ดื่มเบียร์เกี่ยวกับการดื่มเบียร์ดื่มมา เช่นนี้มี ทัศนะเกี่ยวกับการมีสถานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ที่เข้ารับการตรวจเพื่อเบียร์ดื่มในปี พ.ศ.2539 มี ร้อยละ 38.9 และ 54.7 สำหรับรพ.พัฒนานิคมและท่าหลวง ส่วนผู้ที่รับการปรึกษา 3 ครั้ง หรือมากกว่ามีร้อยละ 43.3 และ 15.6 ตามลำดับ

สถิติแสดงจากการวิจัยมีโอกาสสังเกตจากการดื่มเครื่องดื่มฯ จึงได้วิเคราะห์ชื่อของผู้ป่วย ด้วยสถิติของภาวะสุขภาพที่อาศัยอยู่ในระยะเวลาที่ดื่มโรงพยาบาล รพ.พัฒนานิคมมีผู้ป่วยจาก สถานที่เป็นชาย 740 คนและหญิง 358 คน คิดเป็นอัตราจำนวนรายต่อผู้ป่วยทั้งหมดคือ ร้อยละ 3.1 และ 1.2 ตามลำดับ ส่วนรพ.ท่าหลวงมีผู้ป่วยชาย 393 คน และหญิง 134 คน เป็น อัตราร้อยละ 4.0 และ 1.0 ตามลำดับ อัตราความชุกจำแนกตามกลุ่มอายุของผู้ป่วยชายด้วย สถิติแสดงภาวะของ รพ.พัฒนานิคมสูงที่สุดร้อยละ 6.9 ช่วงอายุ 20-29 ปี ส่วนของผู้หญิง สูงสุดมีร้อยละ 2.8 ที่กลุ่มอายุ 10-19 ปี ผู้ป่วยจากสถิติของภาวะของรพ.ท่าหลวงทั้งชายและ หญิงมีระดับความชุกสูงสุดที่กลุ่มอายุเดียวกัน คือ 10-19 ปี แต่อัตราส่วนกัน คือ ร้อยละ 9.7 และ 3.8 ตามลำดับ (รูปที่ 1)

ผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังและดื่มเบียร์ในโรงพยาบาลชุมชนมีประมาณ ๑๕๐๐ มีผู้ป่วยซึ่ง ดื่มเครื่องดื่มสุราเป็นประจำและทุกวัน ผู้ป่วยชาย 3 ส่วนอยู่ในวัยกลางคนกว่าหญิง โดยรวม คิดเป็นเฉลี่ยอัตราความชุกต่อผู้ป่วยชาย ๐.๕๖ แม้ว่าจะมีความชุกต่อผู้ป่วยชายนี้ จะมากเกินกว่าอัตราเฉลี่ยต่อจำนวนครั้งของการใช้สถานซื้อเครื่องดื่มของผู้ป่วยโดยรวม ผู้ป่วยที่ดื่มเครื่องดื่มสุราจะมีอัตราความชุกต่อผู้ป่วยร้อยละ ๕ ผู้ชายจะมีอัตราสูงกว่าผู้หญิง ประมาณ ๕.๙ เท่า อัตราความชุกจำแนกตามกลุ่มอายุจะมีร้อยละสูงที่สุดส่วนในกลุ่มผู้ ที่กลุ่มอายุ ๓๐-๓๙ ปี

รูปที่ 1 อัตราร้อยละความถี่การเกิดอุบัติเหตุจากการขนส่งจำแนกตามกลุ่มอายุของผู้เข้ารับการรักษาน ณ รพ.พัฒนานิคมและท่าหลวงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนั้น : ปี พ.ศ. 2539

กลุ่มอายุของผู้เข้ารับการรักษาน (ปี)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทะเบียนบัตรการตรวจรักษาผู้ป่วยนอก และห้องฉุกเฉิน

การให้ความร่วมมือแก่ผู้ป่วยที่คืออาการบริการมีความ จะเห็นถึงการตัดสินใจขั้นตอนการลงทะเบียนแก่กันแบบต่างไปจากผู้ป่วยนอกทั่วไป ผู้ป่วยมักจะถูกส่งไปยังห้องฉุกเฉินทันที ประสิทธิภาพรับป่วย การตรวจวินิจฉัย และการรักษาจึงเป็นสิ่งที่ต้องฉุกเฉิน เพื่อให้ทะเบียนบันทึกผู้ป่วยนอกกับให้ครบถ้วน โรงพยาบาลชุมชนจะมีระบบบริหารจัดการให้มีการลงทะเบียนแก่กับภายหลังการตรวจรักษาและลงบันทึกที่ห้องฉุกเฉินแล้ว การลงทะเบียนในกรณีนี้จึงเป็นการคัดออกจากบันทึกที่ห้องฉุกเฉิน การให้บริการแก่ผู้ป่วยที่ห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชนนั้น มิใช่จะมีแค่ผู้ป่วยฉุกเฉินเท่านั้น ความจำเป็นที่ทางบุคลากรและพื้นที่ให้บริการของโรงพยาบาลชุมชน มักจะทำให้เกิดการใช้ห้องฉุกเฉินเป็นสถานที่ให้บริการนำคิเล็ก ทำแผล และบางครั้งแม้กระทั่งการคลอดให้แก่ผู้ป่วยนอก ด้วยเหตุนี้ทะเบียนบันทึกผู้ป่วยบริการที่ห้องฉุกเฉินจึงรวมผู้ป่วยฉุกเฉินและผู้ป่วยทั่วไปทั้งในและนอกเวลาราชการ ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติจากบันทึกที่ห้องฉุกเฉิน รพ.พัฒนานิคมในปีพ.ศ.2539 มีผู้ป่วยบริการจำนวนรวม 25,618 ราย หรือร้อยละ 39.2 ของจำนวนผู้ป่วยตามทะเบียนแก่กับผู้ป่วยนอกทั้งหมด จำนวนนี้เป็นผู้ป่วยในเวลาทำการ ร้อยละ 46.4 การที่ผู้ป่วยในทะเบียนห้องฉุกเฉินมีจำนวนมากนั้น เนื่องจากรพ.ชุมชนแห่งนี้ใช้ห้องฉุกเฉินเป็นสถานที่ให้บริการนอกเวลาราชการ

เมื่อมีสถานการณ์ด้านการให้บริการในบริการและบริหารจัดการดังกล่าวมาแล้วเกิดขึ้น กระบวนการบันทึกทะเบียนแก่กับผู้ป่วยนอกซึ่งควรจะครอบคลุมผู้ป่วยทั้งหมดที่มารับบริการของโรงพยาบาลชุมชนจึงเกิดความคลาดเคลื่อนได้โดยสาเหตุการมีผู้ป่วยฉุกเฉินเหล่านี้จึง จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าความคลาดเคลื่อนมีอยู่สามข้อได้แก่ข้อ 1) ผู้ป่วยซึ่งอาการหนักมากจะถูกนำส่งห้องฉุกเฉินก่อนลงทะเบียนแล้วเจ้าหน้าที่ไม่ได้คัดลอกจากทะเบียนฉุกเฉิน และ 2) ผู้ป่วยซึ่งมาด้วยอาการป่วยที่ไม่หนักจนเกินไป แต่มาพร้อมกันจำนวนมากฝ่ายทะเบียนแก่กับลงบันทึกแล้วจึงส่งห้องฉุกเฉิน ฝ่ายห้องฉุกเฉินซึ่งต้องให้บริการแก่ผู้ป่วยจำนวนมาก แม้ว่าจะอาการไม่รุนแรงแต่ก็อาจมีอาการหนักได้จนเกินอำนาจเจ้าหน้าที่

การบันทึกทะเบียนแก่กับผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลชุมชน ซึ่งครอบคลุมการตรวจและครอบคลุมทะเบียนแก่กับผู้ป่วยฉุกเฉิน มีความคลาดเคลื่อนเนื่องจากความคลาดเคลื่อนการบริการร่วมกัน ทำให้มีข้อผิดพลาดขั้นตอนการบันทึก และต้องมีการคัดลอกจากบันทึกฉุกเฉินเพื่อลงทะเบียนแก่กับ การให้บริการผู้ป่วยในระบบแก่กับบางส่วนที่ห้องฉุกเฉินด้วย ทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ ทำให้ทะเบียนบันทึกผู้ป่วย ๗ ห้องฉุกเฉินมีใช้ทะเบียนผู้ป่วยฉุกเฉินเฉพาะกิจ

กลุ่มตัวอย่าง

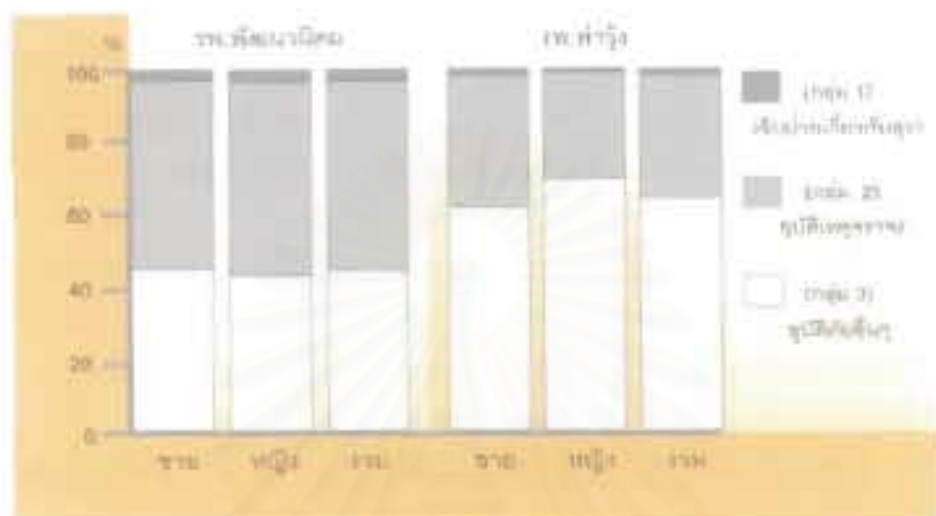
เพื่อศึกษาการเจ็บป่วยที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ ได้คัดเลือกบัตรบันทึกการตรวจวินิจฉัย และรักษาผู้ป่วยนอก โดยตรวจสอบเลขที่บัตรจากทะเบียนแรกของผู้ป่วยนอกทั้งหมด ในปี พ.ศ.2539 คัดเลขที่ทุกรายที่บันทึกการวินิจฉัยว่าอุบัติเหตุจราจร อุบัติภัยอื่นที่มีบาดแผล ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย และบันทึกอาการรุนแรง เช่น ฟกช้ำ ไม่รู้สึกตัวและกระดูกหัก เป็นต้น และการเจ็บป่วยใดก็ตามที่มีข้อมูลบันทึกบ่งว่าเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ เช่น ดับแข็ง ต้มสุราเป็นประจำ มีกลิ่นสุรา และโรคพิษสุราเรื้อรัง

บันทึกการตรวจรักษาผู้ป่วยที่ประมวลได้รวมทั้งสิ้น 2,096 บัตร สำหรับ รพ.พัฒนานิคม และ 1,921 บัตร สำหรับ รพ.ท่าวัง ข้อมูลปฐมภูมิที่วิเคราะห์ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ที่อยู่ การวินิจฉัย เวลาที่ให้บริการ และในกรณีอุบัติเหตุจราจรจะมีข้อมูลอยู่บ้างเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดอุบัติเหตุ เช่น ชนิด และจำนวนของยานยนต์ที่เกิดเหตุ เป็นต้น

ผู้ป่วยของ รพ.พัฒนานิคม เป็นประชากรจังหวัดลพบุรี ร้อยละ 76.3 ส่วนท่าวัง นั้นเป็นประชากรจังหวัดลพบุรีเกือบทั้งหมดคือ ร้อยละ 91.6 เนื่องจากการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาของจังหวัดลพบุรี จึงคัดเลือกเฉพาะกลุ่มผู้ป่วยที่เป็นประชากรจังหวัดลพบุรีเท่านั้นมาวิเคราะห์เป็นจำนวนจาก รพ.พัฒนานิคม 1,599 ราย และ รพ.ท่าวัง 1,759 ราย ส่วนใหญ่เป็นชายร้อยละ 72.0 และ 67.0 ตามลำดับ

ศึกษาความชุกของการดื่มเครื่องดื่มฯ โดยจำแนกกลุ่มผู้ป่วยเป็น 3 กลุ่ม กลุ่ม 1 เป็นผู้ที่การเจ็บป่วยเกี่ยวกับการดื่มโดยตรง การวินิจฉัยในบัตร ระบุโรคพิษสุราเรื้อรัง ดับแข็งหรือต้มสุราเป็นประจำ ฯลฯ รพ.พัฒนานิคม และรพ.ท่าวัง มีผู้ป่วยกลุ่ม 1 เพียง 51 และ 27 ราย ตามลำดับ กลุ่ม 2 เป็นผู้ป่วยจากเกิดอุบัติเหตุจราจรกลุ่มนี้เป็นส่วนใหญ่ของทั้ง 2 โรงพยาบาล คือ ร้อยละ 52.4 และ 64.4 ตามลำดับ กลุ่ม 3 เป็นผู้ป่วยเกิดอุบัติเหตุในโรงงาน ตกจากที่สูง ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก และถูกทำร้าย ฯลฯ (รูปที่ 2) การวินิจฉัยว่าผู้ป่วยในกลุ่ม 2 และ 3 ว่าดื่มเครื่องดื่มฯนั้นใช้ ข้อมูลจากบันทึกที่มีข้อความว่า "มีกลิ่นสุรา" เป็นหลัก

รูปที่ 2 สัดส่วนร้อยละของผู้ป่วยจากการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัยจราจร และการเจ็บป่วยจากการสัมผัสรังสี

ลักษณะประชากร

การวิเคราะห์ในที่นี่ เป็นจำแนกประชากรตัวอย่างตามพื้นที่ เพศ และสถานภาพที่มีเกี่ยวกับสาเหตุและสาเหตุจะเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุเกี่ยวกับทางสัมผัสรังสีมา ทำให้จำแนกและจัดกลุ่มย่อยแตกต่างกันมาก และได้ภาพประชากรที่ไม่ชัดเจนทางสถิติ แต่เนื่องจากภาวะรวมของตัวแปรจาก เพศ และระดับก่อนจำแนกตัวแปร จึงต้องพิจารณาเป็นภาพรวมของข้อมูลประชากรได้บ้าง กลุ่ม 1 ส่วนใหญ่จะเป็นผู้รับที่รับอุบัติเหตุกลางคืน ประมาณครึ่งหนึ่งจะอายุ 40 ปีขึ้นไป และร้อยละ 80 มีครอบครัวแล้ว ลักษณะอาชีพเป็นพวกบ้านจั้นและเกษตรกรรมในภาคที่ร้อยละ 80 และด้วยอัตราส่วนใกล้เคียงกับกลุ่ม 2 ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับอายุ 20-29 ปี ซึ่งต่ำกว่ากลุ่ม 1 กลุ่ม 2 ส่วนที่ "มีเงินสุรา" มีแนวโน้มจะมีคู่ครองและอายุมากกว่าส่วนที่ไม่มีการศึกษาสัมผัสรังสีมา กลุ่ม 2 โดยรวมจะมีอาชีพในจ้างมากกว่าอาชีพอื่นๆ แต่ที่น่าสนใจคือ ส่วนที่ "ไม่มีเงินสุรา" จะมีความเป็นแม่บ้าน นักศึกษา คหบดีจำนวนมาก คือ ร้อยละ 17 และ 30.1 ในเพศชายและเพศหญิงตามลำดับ กลุ่ม 3 กรณีมีถิ่นที่อยู่มองว่ามีแนวโน้มจะอายุสูงกว่ากลุ่ม 2 และใกล้เคียงกับกลุ่ม 1 ประมาณร้อยละ 40 ภาพรวมในระดับอายุสูงกว่า 40 ปี แต่รวมแล้วเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าครึ่งมีอาชีพรับจ้าง สำหรับเพศชายในกรณีไม่มีเงินสุราจะมีนักเขียน นักศึกษามากกว่ากลุ่ม 2 ชัดเจน คือ ร้อยละ 39.7

ผู้ป่วยชายที่โรคเกิดเนื่องจากการตีมเครื่องตีมาขนาดจะอยู่ในระดับอายุ 40 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีคูครองแล้วและประมาณร้อยละ 80 มีอาชีพเป็นเกษตรกรหรือรับจ้างด้วยสัดส่วนเท่าๆกัน ผู้ที่มาใช้บริการเนื่องจากเกิดอุบัติเหตุจากรถโดยรวมมีอายุประมาณ 20-30 ปี เป็นส่วนใหญ่ และมีอาชีพรับจ้าง แต่ถ้าเป็นกรณีซึ่งตีมเครื่องตีมาอายุจะมีแนวโน้มสูงกว่าผู้ไม่ตีม

การป่วยและการตีมเครื่องตีมา

ผู้มารับบริการกลุ่ม 1 มีจำนวนน้อยมากแต่ก็มีข้อน่าสังเกตคือ มีจำนวนผู้ป่วยหญิงอยู่พอสมควร คือ 16 ราย (ร้อยละ 31.4) จากทั้งสิ้น 51 ราย ของรพ.พัฒนานนคม และ 4 ราย (ร้อยละ 14.8) จากทั้งสิ้น 27 ราย ของ รพ.ท่าม่วง กลุ่ม 2 มีกรณี "มีกลิ่นสุรา" อยู่ร้อยละ 13.0 และ 1.3 สำหรับผู้ป่วยชายและหญิงตามลำดับของรพ.พัฒนานนคม และ ร้อยละ 17.7 และ 0.6 ตามลำดับของรพ.ท่าม่วง เนื่องจากความเกี่ยวข้องของการตีมต่ออุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาท น่าจะแตกต่างกัน จึงวิเคราะห์แยกกลุ่ม (ตารางที่ 1) พบว่า อัตราส่วนกรณี "มีกลิ่นสุรา" ในกลุ่มอุบัติเหตุมีจำนวนต่ำกว่ากลุ่ม 2 มาก คือ ร้อยละ 6.4 และ 0.6 สำหรับผู้ป่วยชายและหญิงตามลำดับ ของรพ.พัฒนานนคม และร้อยละ 5.1 และ 0.5 ตามลำดับ สำหรับ รพ. ท่าม่วง แต่อัตราการตีมเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทจะสูงที่สุด คือ ร้อยละ 24.4 และ 12.5 สำหรับ ผู้ป่วยชายและหญิงของ รพ.พัฒนานนคม และร้อยละ 24.7 และ 2.7 ของผู้ป่วยชายและหญิงของ รพ.ท่าม่วง ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราความชุกของกรณี "มีกลิ่นสุรา" ของผู้ป่วยชายจากโรงพยาบาลทั้ง 2 แห่ง ใกล้เคียงกันมากทุกกลุ่มและตามลำดับเปรียบเทียบอัตราร้อยละสูงไปหาต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ความสูงของการคืบคลานที่ขาหน้ามีส่วนเกี่ยวข้องเป็นสาเหตุในผู้ป่วยซึ่งมีอาการรุนแรง
คืออาการป่วยจากอุบัติเหตุ ภาวะ อุบัติภัย และการทะเลาะวิวาท

ความสูง	พ.คืบคลานมือ		พ.เท้าคู่	
	ผู้ป่วยชาย %(จำนวน*)	ผู้ป่วยหญิง %(จำนวน*)	ผู้ป่วยชาย %(จำนวน*)	ผู้ป่วยหญิง %(จำนวน*)
อัตราคืบคลานที่ขาหน้ามีส่วนเกี่ยวข้องเป็นสาเหตุ เป็นที่ก้นมือว่า "มีกลิ่นสุรา"				
อุบัติเหตุจากรถ	13.0(600)	1.3(238)	17.7(429)	0.6(170)
อุบัติเหตุอื่นๆ**	6.4(435)	0.8(170)	5.1(648)	0.5(388)
วิวาทฆ่าร้ายฆ่ากลาง	24.4(82)	12.5(24)	24.7(73)	2.7(37)

* จำนวนทั้งหมด 100 ** ไม่รวมทะเลาะวิวาท

ผู้ป่วยในขณะเขียนใบตรวจการบาดเจ็บส่วนหัวโดยที่สืบเนื่องจากการคืบคลานที่ขาหน้าโดย
มีจำนวนน้อยและเป็นผู้ป่วยหญิง อายุระหว่างร้อยละ 15-30

ผู้ป่วยที่มาเป็นบริการนิตยการทะเลาะวิวาท คำว่า "การทะเลาะวิวาท" คืบคลานที่ขา
ส่วนหน้ามีประมาณ 1 ใน 4 ของผู้ป่วยชาย และอาจมีได้ 1 ใน 10 สำหรับผู้ป่วยหญิง

ผู้ป่วยชายซึ่งมาโดยเหตุบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากรถ 8% มีส่วนที่สืบเนื่องที่
อุบัติเหตุจากรถร้อยละ 15 และผู้ป่วยหญิงมีส่วนที่สืบเนื่องที่อุบัติเหตุจากรถประมาณ 1%

ลักษณะอุบัติเหตุจากรถและอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุจากรถที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยเป็นบริการที่มึนกลิ่นสุรา ประมาณร้อยละ 60 โดยมีผู้กรณี
คือ เกิดอุบัติเหตุจากการชนเสีงักการชนยนต์เสียเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 70 กรณีซึ่งไม่มี
กลิ่นสุราก็มีลักษณะคล้ายกัน แต่อัตราเกิดอุบัติเหตุด้วยตนเอง คำว่า "การทะเลาะวิวาท" คือ มี
เพียงประมาณร้อยละ 60 อุบัติภัยอื่นๆ ซึ่งรวมอุบัติเหตุจากสาเหตุต่างๆซึ่งไม่ใช่จากการจากรถ
และการทะเลาะวิวาทฆ่าร้ายฆ่ากลางตัวด้วยกันนั้น การทะเลาะวิวาทมีอัตราส่วนมาพอ
สมควรในกรณีมีกลิ่นสุรามีร้อยละ 41.7 และ 35.3 สำหรับพ.พัฒนาเดิม และพ.หาจุง
ตามลำดับ อัตรานี้จะลดต่ำลงเหลือร้อยละ 13.2 และ 8.2 ตามลำดับ สำหรับกรณีไม่มีกลิ่นสุรา
เป็นที่น่าสนใจกว่า กลุ่มอุบัติเหตุจากรถ และอุบัติเหตุอื่นนั้นผู้ป่วยที่เป็นนักเขียน นักศึกษาอยู่
พอสมควร แต่เมื่อเปรียบเทียบไม่มีเบาะพนักการคืบคลานที่ขาหน้าเกี่ยวข้องกันสาเหตุ อัตราส่วนที่

เป็นนักเรียน นักศึกษาในกลุ่มอุบัติเหตุจากรถและอุบัติเหตุที่ไม่มีมีกลืนสุรามีร้อยละ 17.0 และ 9.8 สำหรับ รพ.พัฒนานิคม และ ร้อยละ 30.1 และ 39.7 สำหรับ รพ.ท่าม่วงตามลำดับ

อุบัติเหตุจากรถส่วนใหญ่เกิดจากผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ตามลำพังโดยไม่มีคูกรณี ผู้ป่วยด้วยอุบัติเหตุต่างๆ เฉพาะกรณีผู้ชายซึ่งดื่มเครื่องดื่มฯ มีส่วนที่เกิดจากการทะเลาะวิวาทแล้วทำร้ายร่างกายสูงกว่า 1 ใน 3 อุบัติเหตุในกรณีที่ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มฯ มีสัดส่วนเป็นนักเรียน-นักศึกษาสูงระหว่าง 1 ใน 10 ถึง 1 ใน 3

การรักษา

ผู้ป่วยตัวอย่างทั้งหมดมารับบริการนอกเวลาราชการเป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 56.5-97.9 กลุ่มผู้ป่วยชายที่มาจากกลุ่ม 2 และ 3 ในกรณีซึ่งมีกลืนสุราจะมานอกเวลาด้วยอัตราสูงที่สุดร้อยละ 83.3-97.9 กรณีไม่มีกลืนสุรามีอัตราน้อยรองลงมาร้อยละ 56.5-77.2 และอยู่ในระดับเดียวกับกลุ่มการเจ็บป่วยเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ (กลุ่ม 1)

ขณะแรกรับกลุ่มผู้ป่วยกลุ่ม 1 มีอัตราไม่รู้สีกตัวสูงที่สุด ร้อยละ 21.2 สำหรับ รพ.พัฒนานิคมและ ร้อยละ 13.6 สำหรับ รพ.ท่าม่วง กลุ่ม 2 และ 3 กรณีมีกลืนสุรามีอัตราไม่รู้สีกตัวรองลงมาร้อยละ 7.8-12.9 ส่วนกรณีไม่กลืนสุรามีอัตราไม่รู้สีกตัวต่ำสุด ร้อยละ 0.9-7.1 อัตราไม่รู้สีกตัวเมื่อแรกรับ บ่งชี้สัดส่วนของกรณีซึ่งอาการรุนแรง เปรียบเทียบอัตรารับไว้รักษาในโรงพยาบาล ซึ่งก็แสดงถึงความรุนแรงเช่นกันจะได้ระดับสูงไม่หาตัวคู่ขนานกับอาการไม่รู้สีกตัวคือ กลุ่ม 1 อัตราสูงสุด ร้อยละ 53.6-78.6 ผู้ป่วยจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุ กรณีมีกลืนสุรา ร้อยละ 17.5-39.3 และกรณีไม่มีกลืนสุราอัตราต่ำสุดร้อยละ 3.5-15.7

ผู้มารับบริการด้วยโรคที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯมานาน และมาด้วยเกิดอุบัติเหตุจากรถหรืออุบัติเหตุ ส่วนใหญ่จะมานอกเวลาราชการ โดยเฉพาะกรณีอุบัติเหตุและอุบัติเหตุ ซึ่งมีการดื่มร่วมอยู่ด้วยจะมานอกเวลาราชการเกือบทั้งสิ้นและมาด้วยอาการไม่รู้สีกตัวมากถึง 1 ใน 10 และจำเป็นต้องรับไว้รักษาในโรงพยาบาลประมาณ 1 ใน 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยมา เขตจังหวัดนริการจากโรงพยาบาลชุมชน ได้คัดเลือกผู้รับบริการ ณ รพ.พัฒนานิคมและรพ.ท่าวังโมจิ พ.ศ.2559 ด้วย ตามจับป่วยที่ เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ (กลุ่มที่ 1) อุบัติเหตุจราจร (กลุ่มที่ 2) และอุบัติเหตุต่างๆ (กลุ่มที่ 3) ทุกท่านซึ่งขณะเขียนบันทึกที่อยู่อาศัยชัดเจนว่าอยู่ในเขตจังหวัดลพบุรีได้จำนวน 181 และ 149 ราย จำนวนผู้ป่วยจาก รพ.พัฒนานิคม และรพ.ท่าวัง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาที่ โครงการติดตามไปยังที่อาศัยตามบันทึกขณะเขียน นำมาถูกจำผู้ป่วย 26 ราย ของรพ.พัฒนานิคม และ 9 ราย ของรพ.ท่าวังไม่ได้อยู่ในบ้านเลขที่บันทึกขณะเขียน ขึ้นที่อยู่ไปแล้ว 43 ราย และ 31 ราย จากโรงพยาบาลทั้งสองตามลำดับ 2 ราย และ 1 ราย ของโรงพยาบาลทั้งสอง ตามลำดับ เสียชีวิตแล้ว และขณะไม่มีที่อาศัยไม่มีผู้ให้ข้อมูลได้ คณะวิจัยจำนวนตัวอย่างที่ รวมรวมทั้งจุดสำรวจการสัมภาษณ์ได้ 110 และ 108 ราย ตามลำดับ ผู้ป่วยของรพ.พัฒนานิคม จำแนกเป็นกลุ่ม 1 กลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3 ได้ 38, 45 และ 27 รายและ 24, 53 และ 31 ราย ตามลำดับของรพ.ท่าวัง

ผู้ป่วยกลุ่ม 1 ของรพ.พัฒนานิคมร้อยละ 25.8 และ รพ.ท่าวัง ร้อยละ 30.8 รายงานว่า หยุดดื่มแล้ว และมีผู้ป่วยร้อยละ 16.1 และ 41.7 ตามลำดับ รายงานว่าดื่มประจำด้วยความถี่ มากกว่า 20 วันต่อเดือน แต่มีรายงานว่า "ไม่คิด" เป็นส่วนใหญ่ ผู้ป่วยกลุ่ม 2 ส่วนใหญ่รายงาน ว่าดื่มมาจากรายการร้อยละ 86.4 และ 62.8 ตามลำดับ และมีร้อยละ 9.0 และ 36.0 ตามลำดับ ที่รายงานว่าดื่มประจำ ผู้ป่วยกลุ่ม 3 ของรพ.พัฒนานิคมมีอัตราดื่มประจำสูงกว่ากลุ่ม 1 ร้อยละ 30.6 และผู้ป่วยกลุ่ม 2 ของ รพ.ท่าวัง ดื่มเป็นประจำใกล้เคียงกับกลุ่ม 1 ร้อยละ 40.7 นำสิ่งเหล่านี้มาพิจารณาว่าดื่มประจำของกลุ่ม 3 รายงานว่าคิดด้วยสัดส่วนมากกว่ากลุ่ม 1 (ตารางที่ 2 ก. และ ข.)

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ลักษณะการตั้งเตียงโรงพยาบาลทั้งในบริการรักษา

ณ โรงพยาบาลชุมชนแล้วประมาณ 1 ปี

กลุ่มผู้ป่วย	เตียงประจำ		เตียงบริการ โอกาส	ทุกเตียง
	6-19 ปี	> 20 ปี		
การวินิจฉัยสาเหตุ	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
ร.โรงพยาบาลพัฒนานิคม				
กลุ่มผู้ป่วยเกี่ยวกับภาวะหัวใจห้องเดียวและทรวงอก	3	5	15	8
ร้อยละ 100 (33)	9.7	16.1	48.4	25.8
มี	-	1	-	-
ไม่มี	3	4	-	-
กลุ่มผู้ป่วยหลอดเลือด				
ร้อยละ 100 (44)	2	2	38	2
มี	2	1	-	-
ไม่มี	-	1	-	-
กลุ่มผู้ป่วยอื่นๆ				
ร้อยละ 100 (26)	1	7	15	3
มี	-	6	-	-
ไม่มี	1	1	-	-
รวม	6	14	68	13
ร้อยละ 100 (100)	5.9	13.9	67.3	12.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ตารางที่ 2 ต่อ)

กลุ่มผู้ป่วย	คิดระยะจำ		คิดระยะ เหตุอื่น	
	6-19 วัน	≥20 วัน	โรคฯ	เหตุอื่น
	การวินิจฉัยโรคแรก			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
ข.โรงพยาบาลท่าเรือ				
กลุ่มผู้ป่วยที่มารับการตั้งเครื่องและถอดเครื่อง	1	10	8	5
ร้อยละ 100 (24)	4.2	41.7	33.3	20.8
โรค	-	4	-	-
ไม่โรค	1	6	-	-
กลุ่มผู้ป่วยศัลยกรรม	5	13	26	6
ร้อยละ 100 (50)	10.0	26.0	52.0	12.0
โรค	-	4	-	-
ไม่โรค	5	9	-	-
กลุ่มผู้ป่วยอื่น ๆ	6	6	11	5
ร้อยละ 100 (27)	18.0	22.2	40.8	18.5
โรค	1	3	-	-
ไม่โรค	4	3	-	-
รวม	11	29	45	16
ร้อยละ 100 (101)	10.9	28.7	44.6	15.8

สำหรับปัญหาสุขภาพอนามัย กลุ่ม 1 ของ รพ.พัฒนานิคมและ รพ.ท่าเรือ รายงานว่ามี ร้อยละ 77.1 และ 100.0 กลุ่ม 2 มีเพียงร้อยละ 21.2 และ 32.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่ม 3 รายงานมีปัญหาสุขภาพมากกว่ากลุ่ม 2 คือ ร้อยละ 52.4 และ 52.5 ตามลำดับ สาเหตุและโรคที่เป็นปัญหาไม่มีแนวโน้มชัดเจน ทั้งนี้เพราะมีอยู่ประมาณ 1 ใน 3 ถึง 1 ใน 4 ของกลุ่มต่างๆ ซึ่งไม่สามารถตั้งแจ้งอาการได้ ส่วนที่เหลือคือจำนวนน้อยเกินกว่าจะใช้วิเคราะห์ได้

ปัญหาสุขภาพของคณะวิเทศนโศภนการตั้งเครื่องส่วนนั้น กลุ่ม 1, 2 และ 3 ของรพ.พัฒนานิคม รายงานว่ามีร้อยละ 45.2, 47.2 และ 63.8 ตามลำดับ รพ.ท่าเรือ ทุกกลุ่ม มีอัตราการว่า รพ.พัฒนานิคม คือ ร้อยละ 73.3, 69.8 และ 77.8 ตามลำดับ กลุ่มสาธารณสุขสำถุญ

กลุ่มของรพ.ทำวัจจัตวาระหว่างร้อยละ 75-100 มีปัญหาเกี่ยวกับบุคคลในครอบครัวและกลุ่มของ รพ.พัฒนานานิคมมีอัตราเกิดปัญหากับครอบครัวต่ำกว่าเล็กน้อย ระหว่างร้อยละ 53-80

ปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นแสดงภาพสะท้อนให้เห็นจากการเปลี่ยนแปลงสถานภาพสมรส ผู้ป่วยของรพ.พัฒนานานิคมซึ่งตีพิมพ์ประจำขณะที่ติดตามผล (20 ราย) มี 13 ราย ซึ่งขณะมารับ บริการรักษาเมื่อปีก่อนเป็นผู้ที่มีคู่ครองอยู่ด้วย จากจำนวนนี้มี 4 ราย (ร้อยละ 30.8) ซึ่งปัจจุบัน หย่าหรือแยกกันอยู่ ส่วนที่ตีพิมพ์บางโอกาสหรือหยุดตีพิมพ์แล้ว (90 ราย) มี 39 ราย ซึ่งมีคู่ครองขณะ มารับบริการรักษาแต่เมื่อติดตามพบ หย่าจากกัน 4 ราย (ร้อยละ 9.5) ผู้ป่วยของรพ.ทำวัจก็มี ลักษณะอัตรากรหย่าและแยกกันอยู่คล้ายกัน ผู้ที่ตีพิมพ์ประจำ (40 ราย) มีคู่ครองขณะรับบริการ รักษา 28 ราย แต่หย่าและแยกกันอยู่ขณะติดตาม 6 ราย (ร้อยละ 21.4) ผู้ตีพิมพ์บางโอกาสหรือ หยุดตีพิมพ์ที่มีคู่ 42 ราย หย่าและแยกกันอยู่ขณะติดตาม 4 ราย (ร้อยละ 9.5) อัตราหย่าและแยก กันอยู่ภายในระยะเวลาเพียงประมาณ 1 ปี ของผู้ที่ตีพิมพ์ประจำสูงกว่าผู้ตีพิมพ์บางโอกาสหรือหยุด ตีพิมพ์อย่างน้อยที่สุด 1 เท่า

การติดตามผลการรักษาในระยะประมาณ 1 ปี พบว่า ผู้ป่วยด้วยโรคพิษสุราเรื้อรัง ตีพิมพ์ประจำ และตีพิมพ์บ้าง รวมกันประมาณ 1 ใน 4 เลิกตีพิมพ์แต่ก็มีอีกประมาณร้อยละ 15-40 ซึ่งยังตีพิมพ์เป็นประจำ ผู้ที่เคยรับการรักษามากกว่า 3 ใน 4 ยังมีปัญหาสุขภาพอนามัยอยู่ แต่ไม่สามารถชี้แจงอาการหรือโรคได้ชัดเจน

ผู้ป่วยจากการเกิดอุบัติเหตุจากรถและอุบัติเหตุมีร้อยละ 10-35 และร้อยละ 30-40 ตามลำดับ ที่ยังตีพิมพ์เป็นประจำ ผู้ป่วยทั้ง 2 กลุ่มนี้จะรายงานว่ามีปัญหาจากการทะเลาะ วิวาทมากกว่า 2 ใน 3 และส่วนใหญ่จะเกิดปัญหากับครอบครัวด้วยสาเหตุ ส่วคัญ คือ ค่าใช้จ่ายและครอบครัวอยากให้เลิก

ผู้ป่วยที่ยังตีพิมพ์ประจำอยู่จะมีอัตราหย่า และ แยกกันอยู่กับคู่ครองเฉลี่ยประมาณ 1/4 สำหรับผู้ที่ตีพิมพ์บางโอกาสหรือหยุดตีพิมพ์จะมีอัตราแยกกันเพียงประมาณ 1/10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติการตาย

รายงานสถิติของสำนักงานกลางทะเบียนราษฎรกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แสดงจำนวนประชากรจังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ.2539 จำนวน 749,487 คน ประชากรในเขต อำเภอเมืองและเทศบาลเมืองรวมทั้งสิ้น 249,806 คน มีอัตราการตายรวม 5.6 ต่อประชากร 1,000 คน จำนวนเป็นอัตราของชายและหญิง 8.8 และ 4.5 ตามลำดับ ประชากรในอำเภอตัวอย่งที่มีอัตราเียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อำเภอศรีราชา พังงาฉะเชิงเทรา ฟากู้ง หนองฉาง และ ฟากหลวง เป็นจำนวน 89,572 56,840 51,986 34,131 และ 25,192 คน ตามลำดับ อัตราตายรวมของแต่ละอำเภอคือ 5.1 4.2 6.8 5.2 และ 3.1 ต่อประชากร 1,000 คน อำเภอฟากู้งมีอัตราตายสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ อำเภอฟากหลวง แม้ว่าอัตราตายแต่ละปีของแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันบ้าง อำเภอที่มีอัตราสูงสุดและต่ำสุดระหว่างปี พ.ศ. 2536-39 ยังคงเป็นพื้นที่เดิม คือ อำเภอ ฟากู้ง และฟากหลวง ตามลำดับ โดยมีอัตราตายอยู่ระหว่าง 5.0-8.4 และ 3.1-4.5 ตามลำดับ อัตราตายแต่ละปีของชายจะสูงกว่าหญิงทุกพื้นที่ระหว่าง พ.ศ.2536-39 อัตราตายของชายและหญิงที่อำเภอฟากู้งอยู่ระหว่าง 5.9-10.1 และ 4.2-6.7 ตามลำดับ สำหรับอำเภอฟากหลวง อัตราอยู่ระหว่าง 3.8-6.1 และ 2.7-3.3 ตามลำดับ

สาเหตุการตายในมรณะบัตร

การศึกษาสาเหตุการตายในอำเภอตัวอย่งทั้ง 6 อำเภอที่กล่าวมาแล้ว ใ้วิสัยที่สามารถ ในมรณะบัตรระหว่างปี พ.ศ. 2534-38 ซึ่งรวบรวมให้ ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ สำนักงานที่ว่าการอำเภอตามหลักกฏปฏิบัติในมรณะบัตรซึ่งออกเก็บรวบรวมให้ ณ ตบนาพื้นที่ 2 แห่งนี้ เป็นต้นฉบับและสำเนาของกาบันทึกรายงานฉบับเดียวกันเมื่อตรวจสอบเลขจำนวนรายเดือน ปกติฐานมรณะบัตรที่รวบรวมให้แต่ละแห่งไม่ครบตามจำนวนในทะเบียน จึงจำเป็นต้องรวมจากทั้ง 2 แห่ง และวิเคราะห์จำแนกสำเนาส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออกจึงได้จำนวนน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ยอดจำนวนจากใบมรณะบัตรรายปีของเขตอำเภอเมืองระยองและอำเภออื่น ๆ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-38 อยู่ระหว่างร้อยละ 75-100 เมื่อเทียบกับจำนวนทั้งสิ้น ตามทะเบียนราษฎรจังหวัดที่ว่าการอำเภอ

จำนวนสำเนามรณะบัตรรายปีระหว่าง พ.ศ.2534-38 คืออยู่ระหว่าง 2,440 ถึง 3,268 ฉบับต่อปีรวม 5 ปี เป็นจำนวน 13,841 ฉบับ อัตราส่วนรายต่อหญิงแต่ละปีอยู่ระหว่าง

1 : 0.6 - 1 : 0.7 จำแนกสำเนาตามพื้นที่เป็นของอำเภอเมืองร้อยละ 56.3 ส่วนที่เหลือร้อยละ 43.7 เป็นรอง 5 อำเภอชนบท สำหรับอำเภอในชนบทอัตราร้อยละของอำเภอชัยบาดาลสูงที่สุดคือร้อยละ 14.5 และน้อยลงตามลำดับ อำเภอห้วยทุ่ง พัฒนานิคม ท่าหลวง และหนองม่วง ร้อยละ 13.3, 9.1, 3.4 และ 3.4 ตามลำดับ

เนื่องจากลักษณะสาเหตุการตายมีความแตกต่างกัน ระหว่างเพศและพื้นที่ในเขตเมืองและชนบท การวิเคราะห์จึงจำแนกกลุ่มตามลักษณะเพศและพื้นที่ สำหรับพื้นที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ เขตอำเภอเมือง เทศบาลเมือง และพื้นที่ชนบทซึ่งรวมข้อมูลจาก 5 อำเภอเข้าด้วยกัน จำนวนการตายในแต่ละปีของแต่ละพื้นที่ชนบทมีจำนวนน้อยทำให้ต้องวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลจากสำเนาทะเบียนตายประมวลรวมทุกอำเภอในเขตชนบทเข้าด้วยกันโดยไม่จำแนกเป็นรายปี

สาเหตุการตายของอำเภอเมือง และเขตชนบทมีร้อยละ 35.1 และ 27.4 ที่แจ้งเป็นอาการต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะแจ้งว่า หัวใจวายทำให้ไม่ทราบสาเหตุการตายที่แท้จริง อัตราการตายโดยไม่ทราบสาเหตุระหว่างเพศก็แตกต่างกันพอสมควร สำหรับอำเภอเมืองอัตราไม่ทราบสาเหตุของชายและหญิง คือ ร้อยละ 37.5 และ 31.3 ส่วนเขตชนบทคือ ร้อยละ 29.3 และ 24.7 ตามลำดับ อัตราไม่ทราบสาเหตุแตกต่างระหว่างเพศและพื้นที่ ทำให้การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มมีโอกาสคลาดเคลื่อนได้มาก ถ้าถือหลักการว่าโอกาสที่จะลงทะเบียนในกลุ่มไม่ทราบสาเหตุไม่แตกต่างกันระหว่างเพศ การวิเคราะห์อัตราโดยไม่รวมจำนวนกลุ่มไม่ทราบสาเหตุจะได้ลักษณะที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น ดังนั้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบต่อไปนี้จะใช้อัตราร้อยละที่ไม่รวมจำนวนไม่ทราบสาเหตุ

สาเหตุการตายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มฯ ที่มีบันทึกไว้ชัดเจนมีเพียง 2 ประการ คือ "ดื่มสุรา" และ "พิษสุราเรื้อรัง" ซึ่งในพื้นที่นี้วิเคราะห์รวมกันเป็นสาเหตุประการเดียวสาเหตุ 2 ประการนี้มีบันทึกไว้ค่อนข้างน้อย รวมทั้งสิ้นมีเพียง 27 ราย จากจำนวนสำเนาทั้งหมดที่ศึกษา อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่าโอกาสที่การดื่มเครื่องดื่มฯ จะเกี่ยวข้องกับสาเหตุการตายมีโอกาสมากพอสมควรที่จะเกิดรวมอยู่กับสาเหตุอื่นอีก 2 ประการ คือ โรคตับแข็งและอุบัติเหตุ เพื่อให้มีจำนวนผู้ตายที่อาจจะเกี่ยวเนื่องด้วยการดื่มสุราเพียงพอที่จะวิเคราะห์อัตราความชุกจำแนกตามเพศ และกลุ่มอายุได้ชัดเจน จึงรวมจำนวนซึ่งสาเหตุการตายมาจากพิษสุราเรื้อรังและดื่มสุราเข้ากับโรคตับแข็ง แล้วจึงจำแนกตามกลุ่มอายุ อัตราร้อยละสาเหตุการตายด้วยโรคตับแข็ง รวมดื่มสุราและพิษสุราเรื้อรังของชายสูงกว่าหญิง อัตราตายของแต่ละเพศในเขตอำเภอเมืองสูงกว่าเขตชนบท ร้อยละ 4.0 1.7 และ 1.7, 0.4 ตามลำดับ ความชุกของการตาย

ของชายในเขตอำเภอเมืองด้วยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราและดื่มเบียร์จำนวนมากกลุ่มอายุ
 อัตราสูงสุดคือคนที่กลุ่มอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 12.4 ส่วนหญิงนั้น แม้ว่าสารสุภจะสูงสุดที่
 กลุ่มอายุคือวัยชราที่ระดับ ร้อยละ 5.9 ซึ่งไม่แตกต่างกัน หญิงกลุ่มอายุ 30-39 ปี เมื่อจำแนก
 อายุมีความสุภระดับใกล้เคียงมาก คือ ร้อยละ 5.4 ความสุภในเขตชนบทสำหรับชายและหญิงที่
 เมื่อจำแนกอายุ อัตราสูงสุดอยู่ที่กลุ่มอายุต่างกัน ชายอยู่ที่กลุ่มอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 5.2 ส่วน
 หญิงอยู่ที่อายุ 30-39 ปี ร้อยละ 5.0 และลักษณะการกระจายความสุภของแต่ละเขตต่างจาก
 เขตอำเภอเมืองในลักษณะต่างกันบ้าง คือ ความสุภระดับสูงสุดไม่ต่างจากระดับรองลงมา
 ที่กลุ่มอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 4.7 ส่วนความสุภของหญิงนั้น อุบัติการณ์เริ่มเกือบทั้งหมดความ
 สุภที่กลุ่มอายุเดียว (รูปที่ 3)

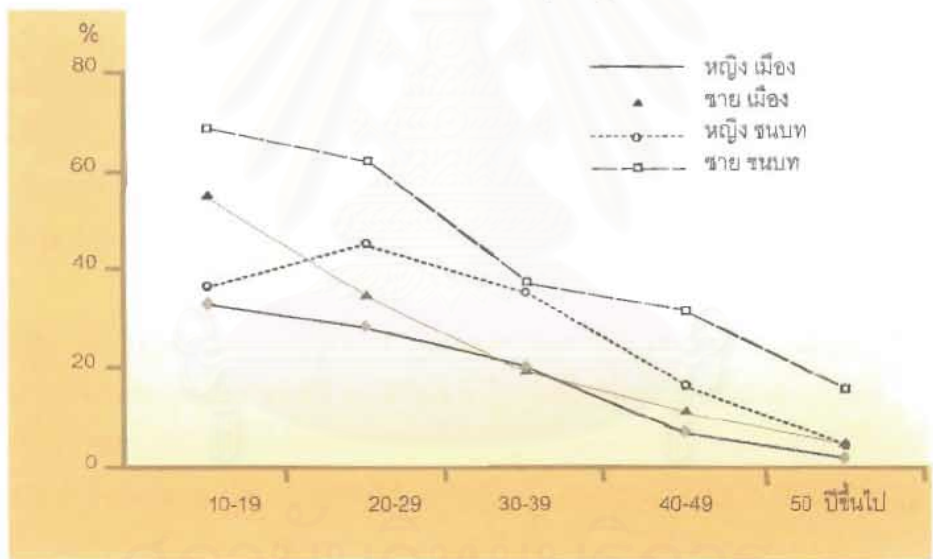
รูปที่ 3 สาเหตุการตายจากการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มจำแนกตาม เขต
 และพื้นที่ตามกลุ่มอายุ

ถ้าพิจารณาสาเหตุการตายด้วยโรคตับแข็งเป็นต้นซึ่งเป็นผลกระทบจากโรค
 เครื่องดื่มจะเห็นว่าประชากรในเขตอำเภอเมืองมีจำนวนเกือบสองเท่าของชนบท
 อัตราส่วนสุภกว่าในเขตชนบท โดยผู้ชราในเขตอำเภอเมืองจะมีอัตราสุภกว่าชนบท
 ประมาณ 1 เท่า ส่วนผู้หญิงในเขตเมืองอัตราสุภกว่าหญิงในเขตชนบทประมาณ 3 เท่า
 และผลกระทบรุนแรงเริ่มจะปรากฏในระดับอายุสูงกว่า 40 ปีขึ้นไปในส่วนใหญ่

สาเหตุการตายจากอุบัติเหตุจากรถนั้นมีอัตราส่วนในเขตชนบทสูงกว่าเขตอำเภอเมือง ทั้งชายและหญิง คือ ร้อยละ 23.2, 7.1 และ 13.1, 4.3 ตามลำดับ ซึ่งเป็นลักษณะกลับกันกับ อัตราสาเหตุการตายด้วยโรคตับแข็ง ต่อมสุราและพิษสุราเรื้อรัง แต่คล้ายกันที่อัตราของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราร้อยละการตายด้วยอุบัติเหตุจากรถ สำหรับผู้ชายถ้าไม่ับ การตายด้วยฆราภาพจะเป็นอัตราสูงสุด ร้อยละ 16.5 ความชุกของการตายด้วยอุบัติเหตุจากรถ ของผู้ชายและผู้หญิงในเขตอำเภอเมืองและชนบท จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า อัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 55.4 30.4 และ 68.9 45.8 ตามลำดับ อยู่ที่กลุ่มอายุ 10-19 ปี ทั้งหมด ยกเว้น ผู้หญิงในเขตชนบทมีอัตราสูงสุดอยู่ที่กลุ่มอายุ 20-29 ปี ผู้หญิงในเขตอำเภอเมืองที่กลุ่มอายุ 20-29 ปี มีอัตราความชุกเป็นรองเพียงเล็กน้อยคือ ร้อยละ 28.9 (รูปที่ 4)

รูปที่ 4 สาเหตุการตาย จากอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับการดื่ม จำแนกตามเพศ และพื้นที่ตามกลุ่มอายุ

ถ้าพิจารณาสาเหตุการตายด้วยอุบัติเหตุจากรถเป็นข้อชี้บ่งผลกระทบต่อการใช้ เครื่องดื่ม โดยถือว่าอัตราการเกิดอุบัติเหตุจากรถของชายที่ดื่มในเขตเมืองและ ชนบทไม่แตกต่างกัน และผู้หญิงก็เป็นเช่นเดียวกัน จะอนุมานได้ว่าผลกระทบจาก การดื่มที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุจากรถจะเกิดกับประชากรในเขตชนบทมากกว่าเขต อำเภอเมือง

ปีการศึกษาและงบประมาณที่มีข้อมูลที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับภาระค่าดูแลผู้ป่วยจิตเวช จาหาร คือ สถานที่ยี่สิบชีวิต ผู้ป่วยด้วยจิตเวชจากกรณีเหตุจลาจลในเขตอำนาจเมืองจะมีอัตราเฉลี่ยชีวิตที่โรงพยาบาลมากกว่าสิบชีวิตระหว่างทางคือร้อยละ 48.8 และเสียชีวิตที่บ้าน ร้อยละ 3.8 ส่วนผู้ป่วยจิตเวชในเขตชนบทส่วนมากร้อยละ 88.5 จะเสียชีวิตระหว่างทาง เฉลี่ยชีวิตที่โรงพยาบาล และที่บ้านมีอัตราใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 17.8 และ 13.8 ตามลำดับ ข้อมูลนี้แสดงว่าสถิติการตายจากผู้ป่วยจิตเวชจากกรณีเหตุจลาจลในเขตอำนาจโรงพยาบาลมีโอกาสคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงมาก ถ้าการตายทำให้ไม่น่าเชื่อถือข้อมูลเหตุการณ์ในโรงพยาบาล และความคลาดเคลื่อนจะสูงมากเป็นพิเศษ สำหรับโรงพยาบาลในเขตชนบท

การป่วยและตายด้วยจิตเวชในโรงพยาบาลชุมชน

การศึกษาสถิติการป่วยและตายในรพ.ชุมชนใช้ตัวแปรสถิติฉุกเฉินซึ่งมีรพ.ชุมชน 5 แห่ง ประกอบด้วยโรงพยาบาล ร้อยละและหาอัตราส่วนเปรียบเทียบเพื่อแสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ.2534-38 โรงพยาบาลที่เป็นตัวช่วง คือ รพ.พัฒนานิคม ชัยนาท ท่าเรือ ท่าหลวง และหนองม่วง สถิติฉุกเฉินมีของรพ.ท่าหลวงและหนองม่วงมีสถิติ และประกอบด้วยเฉพาะ พ.ศ.2535-2538 ตามลำดับ โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งมีจำนวนผู้ป่วยจิตเวชเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นในช่วงเวลาที่รวบรวมสถิติ แลอัตราที่เพิ่มไม่ต่างกัน ผู้ป่วยจิตเวชของ และโรงพยาบาลมีสัดส่วนเกิดจากการจลาจลต่างๆกัน รพ.ท่าเรือมีสัดส่วนเกิดจากการจลาจล ค่าที่สุด สำหรับผู้ป่วยชายร้อยละ 33.6-34.4 และผู้ป่วยหญิง ร้อยละ 13.5-27.9

รพ.ชัยนาทมีสัดส่วนผู้ป่วยจิตเวชจลาจลค่อนข้างสูง ทั้งผู้ป่วยชายและหญิงร้อยละ 52.3-63.1 และ 44.1-54.5 ตามลำดับ ระหว่างปี พ.ศ.2534-38 อัตราส่วนนี้ของโรงพยาบาลแต่ละแห่งเปลี่ยนแปลงต่างกัน ทำให้จำนวนผู้ป่วยจากผู้ป่วยจิตเวชจลาจลเปลี่ยนแปลงต่างจากจำนวนผู้ป่วยจิตเวชอื่นคือ ไม่ได้เห็นทุกโรงพยาบาลกล่าวคือ ผู้ป่วยชายและหญิงของรพ.พัฒนานิคมจะเปลี่ยนแปลงอยู่ในช่วงจำกัดระหว่าง 741-1,053 และ 175-367 ราย ผู้ป่วยชายและหญิง รพ.ชัยนาทก็จะแปรเปลี่ยนคล้ายกันคือ จำนวนอยู่ระหว่าง 805-1,255 และ 375-487 ราย รพ.ท่าเรือ ท่าหลวงและหนองม่วง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ รูปที่ 6) อัตราส่วน ผู้ป่วยชายหญิง จากผู้ป่วยจิตเวชจลาจลของทุกโรงพยาบาลแต่ละปีค่อนข้างคงที่อยูระหว่าง 1: 0.3 - 0.4

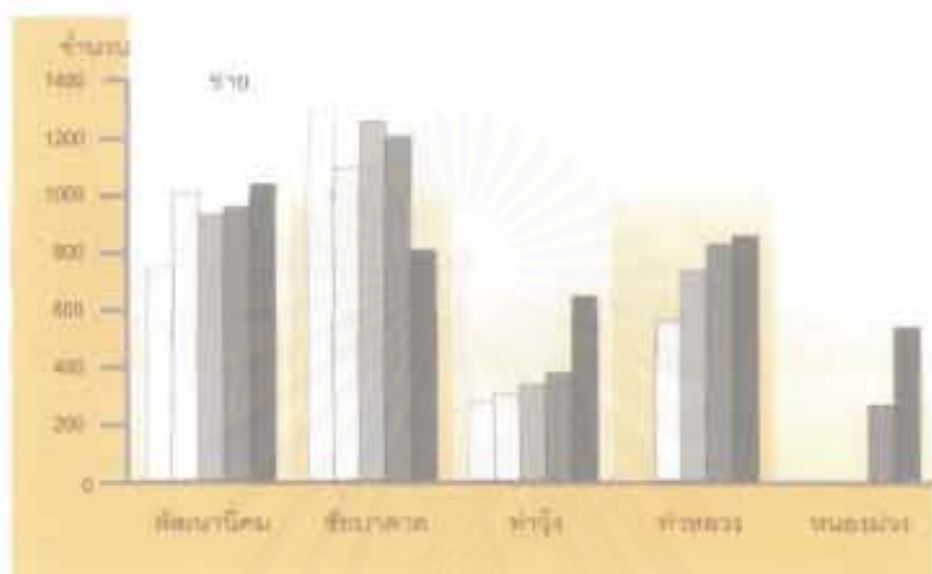
อัตราตายของผู้ป่วยด้วยจิตเวชใน ส่วนที่เกิดจากการจลาจลจะสูงมาก ถ้าคิดอัตรา รพ.ชุมชนด้วยว่าทั้งหมด ตามระยะเวลาที่ค่าข้างต้น จะได้อัตราตายของผู้ป่วยชายและหญิง ร้อยละ 2.7 และ 1.7 ตามลำดับ เทียบกับสถิติเหตุอื่นๆทั้งหมดที่มีใช้เกิดจากการจลาจล

รวมกันแล้วจะสูงกว่ามากคือ อัตราตายของอุบัติเหตุอื่นๆ สำหรับผู้ป่วยชายและหญิง คือ ร้อยละ 0.4 และ 0.5 ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นอัตราตายจากการจราจรของแต่ละโรงพยาบาล สำหรับผู้ป่วยชายและหญิงจะอยู่ระหว่างร้อยละ 1.7-4.0 และ 0.0-2.4 ตามลำดับ สถิตินี้บ่งว่า ผลกระทบซึ่งรุนแรงที่สุดคือเสียชีวิตนั้นเกิดขึ้นกับอุบัติเหตุจราจรสูงกว่าอุบัติเหตุอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ ผู้ชายจะมีโอกาสเสียชีวิตมากกว่าผู้หญิงเกือบ 1 เท่า

สถิติโรงพยาบาลชุมชนแสดงว่าการเกิดอุบัติเหตุจราจรอาจจะมีเพิ่มขึ้นบ้างเฉพาะบางพื้นที่ จะเกิดกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงประมาณ 2-3 เท่า ผลกระทบที่รุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตนั้นเกิดเพียงส่วนน้อยไม่ถึงร้อยละ 3 และจะเกิดกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงประมาณ 1 เท่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 5 จำนวนผู้ป่วยอุบัติเหตุจราจรจากสถิติอุบัติเหตุของโรงพยาบาลสระแก้ว
ปี พ.ศ. 2534-2538

ค.3 คดีแจ้งความและสำนวนฟ้อง

เมื่อเกิดเหตุเดือดร้อนจากภัยอันตรายต่อบุคคล หรือชุมชนถึงระดับที่ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าจะไม่สามารถระงับได้ตามลำพัง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์จึงจะนำเรื่องมาร้องทุกข์ต่อผู้รักษากฎหมาย เจ้าหน้าที่ (จนท.) ผู้รับแจ้งจะดำเนินการเป็นขั้นตอนตามที่รัฐกำหนดไว้ เนื่องด้วยองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องคือหน่วยงานของตำรวจและสำนักงานอัยการจังหวัด จึงศึกษาข้อมูลข้อสนเทศ จากหน่วยงานทั้ง 2 องค์กร คือ สถานีตำรวจ ในพื้นที่อำเภอเมืองและเขตชนบท และสำนักงานอัยการจังหวัด

คดีแจ้งความที่สถานีตำรวจ

การแจ้งความร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจ (จนท.ตร.) ซึ่งรับแจ้งจะทำหน้าที่กลั่นกรองข้อมูลและตัดสินใจดำเนินการเบื้องต้นเป็นการปฏิบัติ 2 แนวทาง 1) ไกล่เกลี่ยระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่เกิดขึ้นหากได้รับการยินยอม การแจ้งความก็จะระงับไปโดยไม่มีกระบวนการหลักฐานในบันทึกประจำวัน และ 2) กรณีซึ่งเจ้าหน้าที่พิจารณาว่ามีมูลเหตุสมควรจะไต่สวนต่อเจ้าหน้าที่จะสอบถามข้อมูล ลงบันทึกประจำวัน และดำเนินการติดตามขั้นตอนซึ่งกำหนดไว้โดยหน่วยงาน การปฏิบัติเบื้องต้นดังนี้ทำให้การศึกษาข้อมูลการแจ้งความจากบันทึกประจำวันไม่ได้ข้อมูลเรื่องความเดือดร้อนซึ่งกระตุ้นให้ราษฎรมาแจ้งความ เพราะข้อมูลส่วนหนึ่งจะไม่ปรากฏหลักฐานเนื่องจากความยินยอมของบุคคลที่เกี่ยวข้องอันเป็นผลจากการไกล่เกลี่ยของจนท.ตร.ด้วยเหตุนี้การศึกษาข้อมูลการแจ้งความที่สถานีตำรวจจึงจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลติดตามสถานการณ์จริงในปัจจุบันเพื่อให้เห็นสภาพที่เที่ยงตรงพอควร

คดีแจ้งความที่สถานีตำรวจในเขตอำเภอเมือง

ประมวลการร้องทุกข์แจ้งความทั้งหมดที่สน.ตร.ในเขตอำเภอเมือง 2 แห่ง ได้ 841 คดี เป็นคดีซึ่งการตีคดีมีคดีมีส่วนเกี่ยวข้องกับสาเหตุด้วย ร้อยละ 8.4 (71 คดี) และส่วนที่การตีคดีไม่เกี่ยวข้องกับสาเหตุร้อยละ 91.6 (770 คดี) คดีทั้ง 2 ส่วนนี้ มีอัตราไกล่เกลี่ยสำเร็จและไม่ลงบันทึกประจำวันใกล้เคียงกันมากร้อยละ 43.7 และ 43.9 ตามลำดับ เมื่อจำแนกประเภทคดีและเปรียบเทียบอัตราไกล่เกลี่ย ระหว่างคดีประเภทเดียวกันที่มีการตีคดีและไม่เกี่ยวข้องจะไม่ค่อยแตกต่างกับคดีทะเลาะวิวาท มีอัตราไกล่เกลี่ยในกรณีซึ่งสาเหตุเกี่ยวกับและไม่เกี่ยวกับ

ทางเดินใกล้เคียงกันคือร้อยละ 84.7 และ 83.0 ตามลำดับ สถิติทำวิจัยหรือถูกทำวิจัยผ่านทาง ร้อยละ 40.0 และ 45.5 ตามลำดับ และค่ารับสถิติอุปถัมภ์จากจรรยาบรรณจะเป็นร้อยละ 20.0 และ 23.6 ตามลำดับ และจากการใกล้เคียง มิได้ยึดถือการตีพิมพ์หรือตีพิมพ์ เป็นประเด็นพิจารณา แยกคดี ทั้ง 3 ประเภท จะมีอัตราใกล้เคียงลำดับต่างกันมาตามลำดับ ซึ่งพบว่าการใกล้เคียง สถิติกรณีจะแตกต่างกันมากกว่าคดีประเภทอื่นๆ ส่วนคดีทำวิจัยผ่านทางและอุปถัมภ์ จะลดลง มาตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กรณีแจ้งความแล้วมี/ไม่มีการใกล้เคียง ณ สถานีตำรวจ 2 แห่ง
ในเขตอำเภอเมือง จำนวนตามประเภทคดี

	อัตราใกล้เคียง (ร้อยละ)				รวม
	คดีขณะแจ้งความ	คดีทำวิจัย ผ่านทาง	คดีอุปถัมภ์	คดีอื่นๆ	
คดีเกี่ยวกับการตีพิมพ์ หรือตีพิมพ์เอกสาร	84.7	40.0	20.0	50.0	66.3
(จำนวน)	12	25	15	14	71
คดีไม่เกี่ยวกับการตีพิมพ์ หรือตีพิมพ์เอกสาร	83.0	45.5	23.6	47.5	98.1
(จำนวน)	27	55	223	465	770

คดีขณะแจ้งความและทำวิจัยถูกทำวิจัยผ่านทาง ซึ่งส่วนที่สาเหตุและไม่มีกรณีตีพิมพ์ หรือตีพิมพ์ มีแนวโน้มว่าการใกล้เคียงจะมีสูงกรณีเป็นสามัญกรรมาหรือญาติด้วยส่วนที่สูงกว่าคดีซึ่งไม่ใกล้เคียง (ตารางที่ 2) ลักษณะเช่นนี้ค่อนข้างจะสนับสนุนว่าผลกระทบจากการตีพิมพ์หรือตีพิมพ์ ซึ่งเป็นความหลากหลายภายในครอบครัว เมื่อสถานการณ์รุนแรงจนทำให้อัตรา และอัตราการส่งมอบคดีจากผู้ฟ้องคดีด้วยวิธีการขอรับผลกระทบต่อไปอีก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 สถิติผลการวิพากษ์ และทำร้าย/ถูกทำร้ายผ่านออนไลน์จากผู้มีการคิดและเรื่องดีมา
 เกี่ยวกับสังคมใหม่เกี่ยวกับชื่อส่วนที่ได้รับทราบโดยทันทีและมิใช่โดยทันที
 จำนวนความสนใจบุคคลผู้ประเมิน

ชนิดคดี	จากผู้มีการคิด เกี่ยวข้อง		จากผู้ไม่มีการคิด เกี่ยวข้อง	
	โดยทันที	มิใช่โดยทันที	โดยทันที	มิใช่โดยทันที
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
คดีทะเลาะวิวาท	11	6	17	10
ดำเนินกรรม	-	1	0	-
ญาติ	2	-	1	-
บุคคลอื่นๆ	9	5	13	10
คดีทำร้ายถูกทำร้าย				
ร่างกาย	10	15	20	30
ดำเนินกรรม	1	1	4	2
ญาติ	3	1	1	1
บุคคลอื่นๆ	6	13	16	26
ไม่สนใจ	-	-	(4)	(1)

กรณีโดยทันทีของสังคมจึงความเกิดขึ้นที่ประมาณร้อยละ 40 ซึ่งกรณีนี้ไม่แตกต่างกัน
 เมื่อสมมติผู้เกี่ยวข้องไม่เกี่ยวข้องกับการคิดและเรื่องดีมา สถิติทะเลาะวิวาทมีแนวโน้มจะได้รับทราบโดย
 ทันทีสูงที่สุด รองลงมาตามลำดับคือคดีทำร้ายร่างกาย และดำเนินกรรม

คดีทะเลาะวิวาทส่วนที่จำนวนที่ต่ำกว่าโดยทันทีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการคิด
 และเรื่องดีมาไม่อาจมีผู้ประเมินเป็นบุคคลภายนอกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เกี่ยวข้อง

การประเมินการโดยทันทีคดีบางกรณีเป็นเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นและกรณีการประเมินผลกระทบ
 ที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยให้แกบุคคลในครอบครัวโดยนอกระบบ

คดีแจ้งความที่สถานีตำรวจในเขตชุมชน

สถานีตำรวจในชุมชนมี 2 แห่งคือ ตู้ยามตำรวจเป็นสถานีที่รับแจ้งเหตุที่มีจำนวนมาก
 และกระจายอยู่ใกล้ชุมชน ทั้งไปและสถานีตำรวจต่างๆจากการสัมภาษณ์งานต.ศ.
 ประจำตู้ยามมากกว่า 10 แห่งในเขต

รับแจ้งเหตุ และปฏิบัติภารกิจที่ได้รับคำสั่งจากหน่วยงานระดับสูงกว่าขึ้นไป การรับแจ้งเหตุ จะดำเนินการเป็น 2 แนวทาง 1. ทราบตรวจสอบหรือบุคคลและประเมินเหตุว่าดำเนินการได้ ว่าเจ้าหน้าที่ที่พิจารณาว่าควรมีการแจ้งความเป็นหลักฐานจะแนะนำให้ผู้แจ้งเหตุไปติดต่อแจ้ง เหตุ ณ สถานีตำรวจ ขณะสถานีที่รายงานเหตุ. ผู้รายงานแจ้งเป็นผู้ปฏิบัติอย่างสมัครใจ โดยไม่มีหน้าที่ ที่บังคับหรือจะทราบจากทางแจ้งเหตุเกี่ยวกับเรื่องซึ่งได้รับแจ้งเหตุนั้น การสัมภาษณ์ผู้แจ้งเหตุว่า ผู้รายงานแต่ละแห่งจะมีลักษณะคดีที่รุนแรงค่อนข้างคงที่ในแต่ละแห่ง ผู้รายงานบางแห่งจะได้รับแจ้ง เรื่องอุบัติเหตุจากรถยนต์ บางแห่งจะได้รับแจ้งเรื่องลักขโมยต่างๆโดยเฉพาะอย่างยิ่งยานยนต์ คนหายไปจากที่ที่อยู่ และระดับความวิพากษ์ ชาติ ส่วนใหญ่จะไม่เกี่ยวข้องกับการตั้งเครื่องรับมา สถานการณ์แจ้งเหตุและการไม่มีระบบบันทึกในหน้าที่ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลจากผู้รายงาน ตำรวจได้

การศึกษาคดีแจ้งความที่สถานีตำรวจในเขตชนบทมีข้อจำกัดมากด้านการบริหารจัดการ และความร่วมมือจากเจ้าพนักงานปฏิบัติของประจำ เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงความ. อยู่ประ และการส่งต่อรายงาน ที่มาสำคัญของผู้ประสบเหตุหรือการเป็นพยานที่มักเป็น การรายงานนอก ครอบงำสิ่งดำเนินการโดยชนบท ในระดับตำรวจปกติ แม้ว่าผู้บริหารชั้นสูงจะเห็นชอบด้วยหลักการ มีการสั่งการด้วยคำสั่งและเอกสารราชการ ประกอบด้วย การติดตามนิเทศงานอย่างใกล้ชิดใน ระดับปกติ และติดตามโดยชนบท โครงการที่ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนจากรายงานไม่ สมบูรณ์ของประเภทคดีไม่ครบถ้วนได้ จึงมีรายงานเป็นสภาพรวมรวมการศึกษา แต่ถ้าใช้ หลักการว่าความครบถ้วนและไม่สมบูรณ์นั้นมิได้เกิดด้วยความจำเป็นกับอาชีพการศึกษารวม ที่เกิดขึ้นจากการร้องทุกข์แจ้งความได้บ้างเฉพาะกรณีใกล้เกิดขึ้น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมได้จัดตั้งขึ้น 172 ราย กรณีใกล้เกิดขึ้น เกิดขึ้น ทุกสถานีตำรวจแต่ไม่ได้เกิดทุกเดือนในแต่ละแห่ง บางแห่งจึงมีกรณีใกล้เกิดขึ้นตลอดคดีคน และ บางแห่งมีกรณีใกล้เกิดขึ้นเกิดขึ้น 5-10 รายต่อเดือน กรณีใกล้เกิดขึ้นทั้งหมดมีอัตราการทำเรื่อง ตั้งมา เมื่อว่าข้อกับสาเหตุอยู่ถึง (ร้อยละ 55.8) 96 รายกรณีซึ่งมีการตั้งเกี่ยวกับคดีด้าน ความไม่สงบกับบริษัทอื่น (ร้อยละ 96.4) ส่วนที่ตั้งเกี่ยวกับกรณีผิดกฎหมายซึ่งมีเพียง 3 กรณี เท่านั้น (ร้อยละ 3.6) กรณีทำความไม่สงบ ซึ่งสาเหตุเกี่ยวกับกรณี 93 รายมีการทะเลาะ วิวาท 17 ราย (ร้อยละ 18.3) เป็นกรณีทะเลาะวิวาท ภายในครอบครัว 13 ราย เป็นกรณีทะเล าะทะเลาะกันกับประชาชนอื่นระดับตำรวจทำรายงานเป็นส่วนใหญ่ 8 ราย กรณีทำความไม่สงบ โดยทำร้ายร่างกายและทรัพย์สินผู้อื่นมี 28 ราย (ร้อยละ 30.4) จากจำนวนนี้มีกรณีรุนแรงให้ เสียชีวิต 3 ราย

กรณีใกล้เคียงซึ่งไม่มีการตีความเกี่ยวข้องกับสาเหตุนั้นมีลักษณะคดีแตกต่างจากส่วนที่มีการตีความเกี่ยวข้องมาก นั่นคือ อุบัติเหตุจากรถมีอัตราสูงถึงร้อยละ 23.7 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มสาเหตุเกี่ยวข้องกับการตีความถึง 7 เท่า และมีความรุนแรงถึงเสียชีวิต 4 ราย จากคดีอุบัติเหตุจากรถทั้งหมด 18 ราย ส่วนคดีก่อความไม่สงบนั้น แม้ว่าจะมีมากที่สุดร้อยละ 59.2 แต่ก็มีอัตราต่ำกว่าอัตรากรณีใกล้เคียงซึ่งไม่มีการตีความเรื่องตีมาเกี่ยวข้อง

คดีใกล้เคียงหลังแจ้งความที่สถานีตำรวจในเขตชนบทมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการตีความเรื่องตีมามากกว่าครึ่งหนึ่ง คดีที่สาเหตุเกี่ยวข้องกับการตีความมากกว่าร้อยละ 95 เป็นคดีประเภทสร้างความไม่สงบ คดีเหล่านี้เกิดภายในครอบครัวประมาณ 1 ใน 5 คดีระหว่างบุคคลในครอบครัวนั้นส่วนใหญ่เกิดกับภรรยา

คดีใกล้เคียงซึ่งสาเหตุไม่เกี่ยวข้องกับการตีความเรื่องตีมานั้นมีลักษณะคดีแตกต่างออกไปคือ มีอัตราคดีความไม่สงบเพียงประมาณร้อยละ 60 และมีคดีอุบัติเหตุจากรถประมาณร้อยละ 24 มากกว่าคดีอุบัติเหตุจากรถ ซึ่งสาเหตุเกี่ยวข้องกับการตีมา ถึง 7 เท่า

สำนวนฟ้องศาล

การตีความเรื่องตีมาเกี่ยวกับสาเหตุคดีอาญา

คดีอาญาของศาลจังหวัดระหว่างพ.ศ.2535-38 รายปี มีจำนวน 738 714 766 และ 769 ตามลำดับ รวมทั้งสิ้น 4 ปี เป็น 2,987 คดี ส่วนของศาลแขวงมีจำนวน 949 คดี ในปี พ.ศ.2538 คดีอาญานั้นบันทึกรายงานของศาลจำแนกออกตามฐานความผิดเป็น 37 ประเภท และความผิดอื่นๆ 1 ประเภท คดีของศาลจังหวัดซึ่งสาเหตุมีการตีความเรื่องตีมาเกี่ยวข้องระหว่างปีพ.ศ.2535-38 มีจำนวน 22 13 129 และ 53 คดี ตามลำดับ รวมสำนวนทั้งสิ้น 217 คดี หรือร้อยละ 7.3 ของคดีอาญาศาลจังหวัดทั้งหมด คดีศาลแขวงส่วนที่สาเหตุมีการตีมาเกี่ยวข้องมี

จำนวน 72 คดี หรือ ร้อยละ 7.6 ของคดีอาญาศาลแขวงทั้งหมด คดีซึ่งสาเหตุมีการตีมาเกี่ยวข้องของศาลจังหวัดกระจายอยู่ในฐานความผิด 14 ประการ และความผิดอื่นอีก 1 ประเภท (ตารางที่ 1) ซึ่งแตกต่างจากคดีของศาลแขวงซึ่งกระจายอยู่เพียง 6 ประเภท และความผิดอื่นๆอีก 1 ประเภท (ตารางที่ 2) นำสังเกตว่าคดีจากศาลแขวงไม่มีความผิด ช่มชู้และเกี่ยวข้องกับเพศ ซ้ำและตายเลย

ตารางที่ 1 สถิติวิทยาศาสตร์จังหวัดซึ่งสามารถเพิ่มเครื่องสัมมาเกี่ยวข้อง พ.ศ. 2535-38
จำนวนตามฐานความผิด

ประเภทคดีฐานความผิด	พ.ศ. 2535-2538		
	คดี จำนวน	คดี จำนวน	รวม จำนวน
ก. ข่มขืน-เกี่ยวข้องกับเพศ			
ก.1 ข่มขืนกระทำชำเรา	8	5	13
ก.2 เกี่ยวพันเพศ	24	15	39
รวม	32	20	62
ข. พ่าร้าง-ฆ่า-ตาย			
ข.1 ค่อร้างกาย	40	4	44
ข.2 พยายามฆ่า	1	1	2
ฆ่าโดยไม่เจตนา	-	-	-
ข.4 ฆ่าโดยเจตนา	16	2	18
ข.5 ฆ่าให้ตายโดยประมาท	2	-	2
รวม	59	7	66
ค. เกี่ยวพันทรัพย์สิน			
ค.1 ย้ายรถทรัพย์สิน	1	1	2
ค.2 ฆ่าให้เสียทรัพย์สิน	6	7	13
ค.3 ลักทรัพย์	16	3	19
ค.4 ยึดทรัพย์สินสาธารณะ	2	1	3
ค.5 ปล้นทรัพย์	1	-	1
รวม	26	12	38
รวม (ก+ข+ค)	117	39	156
หมิ่นประมาท	1	1	2
บุกรุก	24	8	32
อื่นๆ	22	7	29
รวมทั้งสิ้น	164	53	217

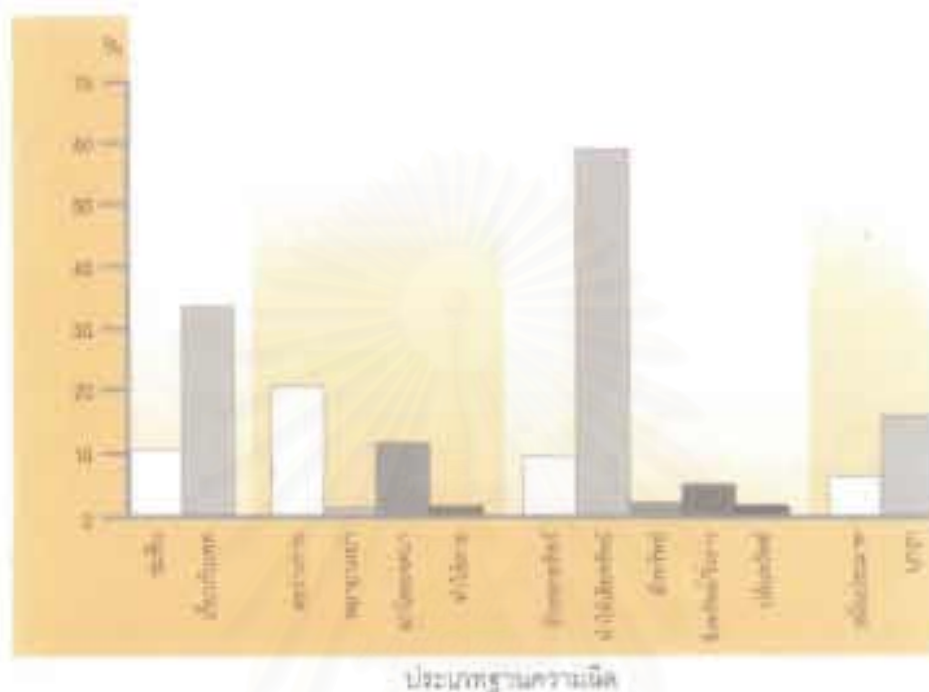
จำแนกตามฐานความผิด

ประเภทคดีฐานความผิด	พ.ศ.2538		
	ปีละ จำนวน	ยกฟ้อง จำนวน	รวม จำนวน
คดีเจ้าพนักงาน	5	-	5
คดีช่างภาพ	29	2	31
คดีทนาย	1	-	1
ทำให้เสียทรัพย์สิน	5	1	6
สูญโหด	2	-	2
หมิ่นประมาท	1	-	1
บุกรุก	1	-	1
อื่นๆ	14	11	25
รวม	58	14	72

คดีอาญาขาดช่วงผิด ซึ่งสถานผู้พิการตั้งเมื่อจะฟ้องเมื่อมีเหตุอันเป็นความสุกจำเพาะตามประเภทฐานความผิด อัตราสูงสุดอยู่ที่ฐานความผิดทำให้เสียทรัพย์สิน ร้อยละ 59.1 และรองลงมาตามลำดับอีก 5 ระดับ คือ ความผิดเกี่ยวกับเพศร้อยละ 34.8 ความผิดต่อร่างกาย ร้อยละ 20.8 ความผิดฐานบุกรุก ร้อยละ 16.1 ความผิดฐานฉ้อโกงคนหา ร้อยละ 11.5 และ ความผิดฐานหมิ่นประมาททำจำเริญร้อยละ 10.5 (รูปที่ 1)

ความสูงของการที่มรณกรรมเข้ามาเกี่ยวกับสาเหตุในคดีอาญาศาลแขวง จำแนกตามฐานความผิด มีอันดับแตกต่างกับคดีของศาลจังหวัดชลบุรีว่า อัตราสูงที่สุดคือ คดีความผิดต่อร่างกายร้อยละ 25.8 (จำนวน 31 จาก 120 คดี) ตามมาคือความผิดทำให้เสียทรัพย์สินร้อยละ 25.0 (จำนวน 5 จาก 24 คดี)และมีฐานความผิดของเจ้าพนักงานสูงถึงร้อยละ 22.7 (จำนวน 5 จาก 22 คดี) ซึ่งฐานความผิดนี้ไม่ปรากฏในคดีศาลจังหวัด คดีฐานความผิดสูญโหด หมิ่นประมาท และบุกรุกมีแนวโน้มว่าจะมีอัตราสูงพอควร แม้เนื่องจากมีจำนวนรวมน้อยเกินไป จึงไม่อาจคิดอัตราได้ คือ 2 ใน 7 1 ใน 8 และ 1 ใน 10 คดีตามลำดับ

รูปที่ 1 ความถูกต้องการตั้งเครื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาอุตสาหกรรมจังหวัด

การยกฟ้อง

ส่วนกรณีที่เมื่อส่งมายังสำนักงานอัยการ จะได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบความแน่นอนของหลักฐาน ถ้าอัยการผู้ตรวจสอบเห็นว่าหลักฐานไม่หนักแน่นเพียงพอก็จะมีมติยกฟ้องได้ สถิติฐานศาลจังหวัดซึ่งสาเหตุมีการตั้งเครื่องขึ้นโดยกรมจะมีประมาณร้อยละมากกว่าคดีซึ่งสาเหตุไม่มีการตั้งเครื่องขึ้นถึงร้อยละ 3 เท่า ร้อยละ 24.4 และ 7.3 ตามลำดับ ถ้าจำแนกคดีรายการฟ้องศาลประเภทฐานความผิด จะเห็นแนวโน้มคดีที่อัยการฟ้องของคดีสาเหตุมีการตั้งเครื่องขึ้นจะยกฟ้องด้วยสัดส่วนที่สูงมากกว่าคดีซึ่งสาเหตุไม่มีการตั้งเครื่องขึ้นโดยเฉพาะคดีฐานความผิดทำให้เสียหาย ศสจึงขึ้นทะเบียนว่าเข้างานละเอียดบริเวณเขต (ตารางที่ 3) เป็นที่น่าสังเกตว่าคดีสาขาศาสตร์และวิชาชีพยกฟ้องทั้งหมดเป็นคดีซึ่งสาเหตุมีการตั้งเครื่องขึ้น

การขึ้นคดีจึงขึ้นกับกรณีซึ่งเกี่ยวข้องกับสาเหตุอื่น ทั้งคดีสาขาศาสตร์และวิชาชีพและคดีความผิดผู้ที่เกี่ยวข้องกัน คือ ผู้ต้องหาเป็นผู้ตั้งร้อยละ 75.7 และ 72.6 ตามลำดับ แม้ที่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีร้อยละ 16.7 และ 13.7 ตามลำดับ ซึ่งผู้ต้องหาและผู้ตั้งหาสิ่งทั้ง 2 ฝ่าย

ตารางที่ 3 อัตราการฟ้องคดีอาญาศาลจังหวัดรวมระหว่าง พ.ศ. 2535-38
ซึ่งสาเหตุเกี่ยวและไม่เกี่ยวกับการตีเบรื่องที่มา จำแนกตามฐานความผิด

ประเภทคดี ฐานความผิด	อัตราการฟ้อง		อัตราการฟ้อง	
	เกี่ยวกับ การตีเบรื่อง*	รวม ฟ้องละ 100 (จำนวน)	ไม่เกี่ยวกับ การตีเบรื่อง*	รวม ฟ้องละ 100 (จำนวน)
ก. ช่มชู้ย-เกี่ยวกับเพศ				
ช่มชู้ยกระทำชำวอ	38.5	(13)	1.8	(111)
เกี่ยวกับเพศ	38.5	(39)	2.7	(73)
รวม	38.5	(52)	2.2	(184)
ข. ทำร้าย-ฆ่า-ตาย				
ล่อวางกาย	9.1	(44)	1.2	(168)
พวชยามรท	(2)	(2)	9.5	(169)
ฆ่าโดยไมเจตนา	-	-	9	(9)
ฆ่าโดยเจตนา	11.1	(18)	12.2	(139)
ฆ่าไมโดยโดยประมาท	(2)	(2)	24.5	(149)
รวม	10.6	(66)	11.5	(634)
ค. เกี่ยวกับทรัพย์สิน				
ฉกฉวยทรัพย์สิน	(2)	(2)	26.3	(19)
ทำไมเสียทรัพย์สิน	53.8	(13)	9	(9)
ชิงทรัพย์วิ่งฉาว	(3)	(3)	10.7	(56)
ปล้นทรัพย์	(1)	(1)	11.1	(63)
รวม	37.5	(32)	10.0	(1,207)
ด. วมผิดประมาท				
บุกรุก	(2)	(2)	0	0
บุกรุก	20.0	(30)	5.8	(156)
ชิงๆ	24.1	(29)	2.1	(750)
รวมทั้งสิ้น	24.4	(217)	7.3	(2,770)

* การตีเบรื่องช่มชู้ย

คดีอาญาที่สถานอัยการยื่นเรื่องฟ้องต่อศาลอาญาระดับจังหวัด 7 คดีอาญา
ฐานความผิดทั่วไปที่ศาลอาญามีคำสั่งยกฟ้องในชั้นศาลอาญาระดับจังหวัด 7 คดี
ฐานความผิดเกี่ยวกับพยานหลักฐานคดีอาญาอาชญากรรมที่ศาลอาญาระดับจังหวัด
ยกฟ้อง 1 ใน 3 และ 1 ใน 3 คดีสำคัญ

คดีอาญาที่อัยการยื่นเรื่องฟ้องต่อศาลอาญาระดับจังหวัด 1 ใน 4 และฐานอาชญากรรม
ที่ฟ้องไม่มีการตั้งข้อหาในชั้นศาลอาญาระดับจังหวัด 3 คดี คดีอาญาที่อัยการยื่นเรื่องฟ้องต่อศาลอาญา
ฐานความผิดทั่วไปที่ศาลอาญามีคำสั่งยกฟ้อง 1 คดี และฐานอาชญากรรมที่ฟ้อง
ยกฟ้อง 1 ใน 3

ความสัมพันธ์ของการตั้งคดีร้องตีมาในศาลอาญาคดี

เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพการตั้งคดีร้องตีมาในส่วนชั้นศาลอาญาคดีในคดีประเภทต่างๆ
ดังกล่าวมาแล้ว จึงจัดเลือกจำนวนคดีมาเสนอ 14 คดี เป็นคดีที่มีขึ้นและเกี่ยวข้องกับเพศ 3 คดี
คดีก่อความไม่สงบ 4 คดี คดีทำร้ายร่างกาย 4 คดี คดีบุกรุก-ฉกฉกรถไฟ 1 คดี และคดีฆาตกรรม
รวมพลี 2 คดี ทุกคดีเกิดขึ้น ในปี พ.ศ. 2538 โดยเสนอเป็นข้อมูลสรุปจากจำนวนคดี

ก. ตัวอย่างคดีร่มจีนและเกี่ยวข้องกับเพศ

ก.1 ประมาณ 9.00 น. ผู้กล่าวหา (หญิงอายุ 29 ปี) กำลังเขียนอุทธรณ์ 1 รวมเลข
อยู่บนบานพับรถคนถีงคนถีง ผู้ต้องหาคนหมู่บ้านเดียวกันไปเรียกผู้ได้บนบานนอกชาย
แม่สังกะสี ผู้กล่าวหาเห็นผู้ต้องหาที่มาจากการมาดูว่าจึงไม่รีบเชื่อ ผู้ต้องหาขอเข้าบ้าน
บนบ้าน พอดีผู้กล่าวหาเห็นผู้ต้องหาเข้าบ้านผู้ต้องหา ผู้กล่าวหาต่อผู้ ผัดกันหลุด และผู้
ร้องให้คนมาช่วย ผู้ต้องหาจึงลงจากบ้านหนีไป ผู้ต้องหาตรวจพบรถของรถให้คำเดียว
ผู้กล่าวหาจึงถอนคำร้อง

ก.2 เวลาประมาณ 20.00 น. ผู้กล่าวหา (หญิง) ทะเลาะกับสามี ผู้ต้องหาซึ่งมี
ข้อพิพาทอยู่ด้วยกัน ให้ชวนผู้กล่าวหาตามดื่มสุราที่ห้องสักของผู้ต้องหา นั่งดื่มกันอยู่จนเวลา
ประมาณ 01.00 น. ผู้กล่าวหาเมาสุราจึงเผลอให้ผู้ต้องหาไม่ไหว จึงถูกผู้ต้องหาข่มขืน
จนสำเร็จความใคร่ ผู้ต้องหารีบหลบหนี (โทษโดยหญิง)

ก.3 ผู้กล่าวหากำลังเดินก้าวขึ้นงานวิทยุกับเพื่อน ผู้ต้องหาวิ่งเข้ามาทางด้านหลังใช้มือ
ขึงสองข้างจับที่เอวและนม ผู้กล่าวหาเมาสุราผู้ต้องหาล้ม แล้วผู้กล่าวหาจับเพื่อนได้วิ่งหนี
กลับบ้าน ผู้ต้องหาไปให้การ่าไปดื่มสุราในที่เกิดเหตุจนมีเมา ไม่ทราบว่ามีผู้ใดทำร้ายจนผู้ต้องหา

ล้มลง ผู้ต้องหาเห็นผู้กล่าวหาเดินผ่านมา จึงได้เข้าไปทางด้านหลัง แล้วใช้มือทั้ง 2 ข้างจับนม หลังจากนั้นไม่ทราบว่ามีผู้ใดมาลึกผู้ต้องหาจนล้มลงไป เพื่อนผู้ต้องหาที่พาผู้ต้องหากลับบ้าน ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ส่งฟ้องตามกฎหมาย

กรณี ก.1 และ ก.3 ผู้ต้องหากระทำอนาจารสตรีซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อนด้วยความมีนเมาเป็นสำคัญ สุราทำให้ผู้ต้องหาขาดความยับยั้ง กระทำการอันมิควรในสถานที่ซึ่งแสดงชัดถึงความอู้อาจ เช่น ในบ้านเจ้าทุกข์ และในสถานที่สาธารณะต่อหน้าชุมชน สำหรับกรณี ก.2 นั้นมีรากฐานมาจากความบาดหมางในครอบครัวเป็นเบื้องต้น สุรามีบทบาทช่วยดับทุกข์ และสื่อให้เกิดการข่มขืน ผู้กล่าวหาว่ามีนเมาอยู่ในสถานที่ส่วนตัวของผู้ต้องหา และในขณะที่เดียวกัน สุราก็ทำให้ผู้ต้องหาหมดความยับยั้งจนประกอบพฤติกรรมอันไม่สมควรและประสบความสำเร็จเพราะผู้กล่าวหาอยู่ในความมีนเมาจึงเกิดความเสียหายรุนแรง

ข. ตัวอย่างคดีก่อความไม่สงบ

ข.1 ประมาณ 21.00 น. ขณะที่ผู้ต้องหากำลังมีปากเสียงกับ นาง ล. มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้กล่าวหาเข้ามาห้าม ผู้ต้องหาเมื่ออาการมาและโมโห จึงด่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ พยานให้การว่า นั่งอยู่ในบ้านพักได้ยินเสียงด่า ออกไปดูเห็นผู้ต้องหากำลังยืนด่าจึงให้น้องเขยไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาใกล้เกลี้ยให้กลับที่พัก ผู้ต้องหาไม่ยอมกลับด่าเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก พยานให้การว่าถูกผู้ต้องหาด่าเป็นประจำตอนขณะเมาสุรา ขณะที่ด่าตอนเกิดเหตุก็อยู่ในอาการเมาสุราอย่างมาก ส่งฟ้องศาล

ข.2 ผู้ต้องหาบุกรุกเข้าไปในบริเวณเคหะสถานของผู้กล่าวหาในเวลากลางคืน ก่อนเกิดเหตุผู้ต้องหาไปดื่มสุราอยู่กับเพื่อนบ้านจนมีนเมาสุราแต่ยังคงสติได้ เดินทางกลับบ้านผ่านหน้าบ้านผู้กล่าวหา เนื่องจากโกรธเคืองผู้กล่าวหาที่เคยกล่าวหาว่าลักไก่เมื่อหลายปีก่อน ประกอบกับความมีนเมา จึงเดินเข้าบริเวณบ้านไปเขย่าประตูดังกระดัง เมื่อผู้กล่าวหาถามว่าใคร ผู้ต้องหาก็ตกใจรีบออกจากบ้านมายืนด่าห้าทนายผู้กล่าวหาที่ริ้วทางเข้าบ้าน เมื่อผู้กล่าวหาไม่ออกมาผู้ต้องหาจึงเดินกลับไปนอนพักที่บ้านของผู้ต้องหา ซึ่งอยู่ใกล้กัน ผู้ต้องหาให้การสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ส่งฟ้องตามกฎหมาย

ข.3 ผู้กล่าวหาได้นำรถยนต์กระบะบรรทุกไปจอดฝากไว้ที่บ้านพี่ชาย จากนั้นผู้กล่าวหาได้ไปหาแพทย์ที่กรุงเทพฯ วันเกิดเหตุผู้ต้องหา (น้องชาย) กลับมาบ้านด้วยความมีนเมา เห็นรถ

ของผู้ดูแลทางครอบครัวประจำบ้าน จึงใช้ไม้ท่อนข้างทางตี กระดาษจนได้รับความเสียหาย พยานซึ่งเป็นผู้ชายได้ทราบดีว่า ผู้ต้องหามีหมาดูรกหมิ่นหมิ่นบ้านได้เข้าไปทุบกระดาษ ญาติพี่น้อง เข้าทำเนียบถามก็ไม่ฟัง ผู้ต้องหาประพฤติตนเช่นนี้เป็นประจำ

๒.4 ผู้กล่าวหาเป็นจำเลยอ้างว่าตำรวจนอกเขตรักษาความสงบ ได้พาผู้ต้องหาเป็นบุตรชาย ของ ก่อเกิดรุ่งเรืองชายให้ครอบครัวของจำเลย และ วันเกิดของผู้ต้องหาออกจากบ้านไปตอนเช้าและกลับมามี สภาพทรุดโทรมมาก ใช้ไม้ท่อนทุบประตูบ้านเสียหาย ทุบตู้กับข้าว ผู้ต้องหาได้ขอเรื่องผู้ต้องหา ให้หยุดกรรมวิธี แต่ผู้ต้องหาได้เล่าว่าผู้ต้องหาอีก ผู้ต้องหาสามารถขอต่อศาลฯ ส่งฟ้องตาม กฎหมาย

ผู้ต้องหาและผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและการช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง ซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรมจากทางศาลฯ ศาลฯ ได้ตัดสินว่าผู้ต้องหาเป็นจำเลยและผู้ต้องหาเป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องหาและผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและการช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง ซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรมจากทางศาลฯ ศาลฯ ได้ตัดสินว่าผู้ต้องหาเป็นจำเลยและผู้ต้องหาเป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องหาและผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและการช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง ซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรมจากทางศาลฯ ศาลฯ ได้ตัดสินว่าผู้ต้องหาเป็นจำเลยและผู้ต้องหาเป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องหาและผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและการช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง ซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรมจากทางศาลฯ ศาลฯ ได้ตัดสินว่าผู้ต้องหาเป็นจำเลยและผู้ต้องหาเป็นผู้ต้องหา

ค. ตัวอย่างคดีทำร้ายร่างกาย

ค.1 ผู้กล่าวหาพร้อมกับผู้ต้องหาที่ 1-6 ซึ่งเป็นคนรู้จักกัน ไม่พร้อมกันดูว่าขึ้นบริเวณน้ำ ตา— จ.ชลบุรี สุราษฎร์ไป 3 ชม. จึงได้ชวนกันกลับ ได้จอดจักรยานยนต์ลงเปิดประตูที่ข้าง ทาง ผู้ต้องหาที่ 1 มาสอบถามรถญาติผู้กล่าวหาอ้างว่าลงไปถนนตามที่สาว ขณะนั้นผู้ต้องหา ที่ 5 วิ่งเข้ามาชนผู้กล่าวหา และผู้ต้องหาที่ 1-6 ได้รวมกันรถด้วยผู้กล่าวหาจนได้รับบาดเจ็บ ผู้ต้องหาที่ 1-6 ได้พาผู้ต้องหาไปขึ้นจับกุม แต่มีสภาพตลอดคดีกล่าวหาในชั้นสอบสวน ผู้กล่าวหาได้รับคำขอประกันตัวแล้วไม่ประสงค์จะดำเนินกระบวนการตามกฎหมาย

ค.2 ผู้ต้องหาเข้าไปในร้านอาหารเลี้ยงสัมมนาฯ ได้ตีแม่มาจากที่ขึ้นจนรู้สึกมีอาหาร มีหมา ดูจ้ำจี้ ผู้กล่าวหา นำแม่หมาของแม่มาตี แม่เสียสติ ผู้ต้องหาไม่พอใจเมื่อผู้กล่าวหา ถามว่าจะชานและใช้ด้วยคำพูดกระตือรือร้น ผู้ต้องหาไม่พอใจจึงเรียกแม่ผู้กล่าวหา 1 คน และ เดินออกจากบ้านลงมายัง ผู้ต้องหาให้พาตัวมาศาลคดีข้อกล่าวหา ส่งดำเนินคดีตาม กฎหมาย

ค.3 วันเกิดเหตุผู้กล่าวหาไปส่งบุตรสาวที่ได้แต่งงาน ฝ่ายชายจัดงานเลี้ยงรับ ขณะนั่งกินกัน ญาติฝ่ายเจ้าสาวมีเรื่องกับบิดาเจ้าบ่าว ผู้กล่าวหากับญาติช่วยกันห้าม ต่อมาผู้ต้องหาเข้าทำร้ายญาติเจ้าสาว ผู้กล่าวหาและญาติช่วยกันห้ามอีก ผู้ต้องหาซึ่งอยู่ในอาการมึนเมา ดันหลุนหนีบท่อในลอนที่ผู้กล่าวหาที่ศรีระ ผู้ต้องหารับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาส่งฟ้อง

ค.4 ผู้กล่าวหาคนหนึ่งกลางแปลงกับภรรยาและเพื่อนบ้านจำนวนมาก ภรรยาพบผู้ต้องหาอยู่ในอาการมึนเมาเข้าไปต่อว่าพวกที่ฉวยภาพยนต์ แล้วเดินออกไปข้างนอก ต่อมาผู้ต้องหาเดินมาทางผู้กล่าวหาถือขวดสุรามาด้วย เดินมาถึงใช้ขวดสุราตีที่ศรีระผู้กล่าวหาอย่างแรงแล้วหลบหนีไป แต่ต่อมาผู้ต้องหาถูกยิงถึงแก่ความตายจึงระงับการฟ้อง

กรณีเหล่านี้แสดงอิทธิพลของสุราที่ทำให้เรื่องขุ่นมัวในอารมณีสืบผ่านมาแล้ว กลับมาเป็นสาเหตุกรณีพิพาทอีกเช่นกรณี ค.1 และทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ เช่นกรณี ค.2 สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับ กรณี ค.3 คือ กรณีพิพาทที่เกิดขึ้นมีโอกาสกลายเป็นจุดเริ่มต้นของความบาดหมางระหว่าง 2 ครอบครัว อันอาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสและเครือญาติ กลายเป็นผลกระทบเรื่องจริงไปตลอดชีวิต ในลักษณะที่ไม่อาจประเมินได้ชัดเจน กรณี ค.4 เป็นลักษณะพฤติกรรมรุนแรงที่เกิดแก่บุคคลซึ่งมึนเมาแล้วมีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นลักษณะเฉพาะตัว น่าสังเกตว่ากรณีที่ผู้ต้องหาถูกยิงตายนั้นอาจมีเหตุสืบเนื่องมาจากการเมาแล้วมีพฤติกรรมรุนแรงอยู่บ่อยๆ คือ เมื่อผู้ซึ่งต้องรองรับพฤติกรรมรุนแรงของผู้ต้องหาก่อกวนโต้หะขึ้น จึงทำร้ายผู้ต้องหากจนเสียชีวิต

ง. ตัวอย่างคดีบุกรุก-ลักทรัพย์

ผู้กล่าวหานอนอยู่กับบุตร 2 คน ผู้ต้องหาบุกรุกเข้าไปในบ้าน เข้าในมุ้งคลำหาสร้อยคอทองคำที่คือบุตรสาว คนรู้ตัวตื่นขึ้น เปิดไฟสว่างจับหน้าผู้ต้องหาได้ ร้องขอความช่วยเหลือผู้ต้องหาจึงหลบหนีไป ผู้ต้องหาให้ภรรยา เดินกลับบ้านจากกรณีดื่มสุราที่วัดในหมู่บ้าน ผ่านหน้าบ้านผู้กล่าวหาเกิดอยากได้สร้อยคอทองคำ จึงปีนรั้วบ้านเข้าไปและเข้าไปในมุ้งผู้กล่าวหาตื่นเสียก่อนจึงหลบหนี ผู้ต้องหารับสารภาพตลอดข้อหา ส่งฟ้องตามกฎหมาย

กรณีนี้แสดงถึงความรุนแรงของพฤติกรรมสืบเนื่องมาจากฤทธิ์ของสุราไปกระตุ้นความโลภ ในขณะที่เดียวกันก็ขาดสติสัมปชัญญะที่จะยับยั้งพฤติกรรมที่ผิดทำนองครองธรรม

4 ตัวอย่างคดีนำคนตาย-วางเพลิง

4.1 ผู้ฟ้องตกภูมิกันกับภรรยาประมาณ 1 ปีเศษ ภรรยาเคยทำงานรับจ้างก่อสร้าง ผู้ฟ้องหาเป็นนายจ้าง ผู้ฟ้องหาและภรรยาพบปะหาวิศวกรกับหลายครั้ง เนื่องจากขณะว่าภรรยามีความสัมพันธ์ด้านผู้สาวกับผู้กล่าวหา วันเกิดเหตุไปซื้อน้ำมันเบนซิน เวลาประมาณ 19:00 น. จากปั๊มไปไม่ถึงสี่ทุ่มรถอยู่จน 02.00 น. เข้าไปบ้านผู้กล่าวหา ใช้ไฟน้ำมันเบนซินเผาที่ถนนสถานจุดไฟในตัวถล่มไปนอน ผู้ฟ้องหาจับสารภาพตลอดจึงกล่าวหาว่าผิดจึงจำคุกสามปีติดตั้งคือตามกฎหมาย

4.2 เวลาประมาณ 21.00 น. ผู้ตายและเพื่อนบ้านอีก 2-3 คน นั่งดื่มสุรากล่องอินโหม่ที่บ้านของตน ผู้ฟ้องหาคนหนึ่งด้วยดื่มไปจน 24.00 น. เมากสุรากันแล้วกำลังจะแยกย้ายกันกลับ ผู้ตายเข้าไปขอยืมเสื้อผู้ฟ้องหาโดยบอกนำผู้ฟ้องหา ผู้ฟ้องหาจึงรีบไปที่นำผู้ตายจนล้มลงไปที่ลานบ้าน ผู้ตายตะโกนว่า ผู้ฟ้องหาจึงคว้าถ้วยถวมน้ำองระวางไปที่ผู้ตายถูกบริเวณศีรษะ ผู้ตายล้มลงศีรษะกระแทกพื้นจึงเกิดความตาย ผู้ฟ้องหาจับตัวส่งภาพส่งฟ้อง

ทั้งสองกรณีนี้แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงที่ก่อความเสียหายแก่บุคคลซึ่งฟ้องเป็นพยาน ความเสียหายที่กระทบพื้นฐานบุคคลซึ่งความเสียหายรุนแรงบุคคลเป็นบุคคลธรรมดาผู้ฟ้องคดี

ความเสียหายของการขึ้นทะเบียนคดีร่วมกับสาเหตุคืออาญาถึงตนเองในลักษณะคดีต่างๆ แสดงให้เห็นชัดเจนว่ามี 2 ลักษณะ ประการแรกการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นฐานของปัญหาต่างๆที่ปรากฏเป็นคดีฟ้องศาล เช่น คดี ก.1 ก.3 ข.1 ข.3 ข.4 และ ค.4 คดีเหล่านี้ การขึ้นเป็นคดีฟ้องกรมประจำ นำไปสู่การมีพฤติกรรมการก้าวร้าวรุนแรงต่อผู้ฟ้อง ส่วนอีกประการหนึ่ง ผู้ฟ้องจะมีเรื่องบาดหมางระหว่างกันอยู่ก่อน ความเสียหายจากการขึ้นทะเบียนคดีจนแรงกระสุนที่นำไปสู่ความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคืออยู่ในจิตใจปรากฏเป็นพฤติกรรมการก้าวร้าวรุนแรง ข้างนอกก็คือความสัมพันธ์ของการขึ้นกับสาเหตุคดีในคดีฟ้องคดี ก็มีหลากหลายหลายตัวละอาญากรณี ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดอุปสรรคขึ้นมีภาวะขาดความตั้งใจจากทุกกรณีมีมาของคดีฟ้องคดี

ค.4 สรุปสาระสำคัญ ผลกระทบการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การศึกษาผลกระทบในที่นี้มีที่มาของการวินิจฉัยต่างกันเป็น 2 ลักษณะ 1) ผลกระทบ ประเมินได้โดยผู้ได้รับ และ 2) ประเมินโดยบุคลากรในระบบสาธารณสุข ที่มาข้อมูลนี้จำเป็นต้องใช้เป็นหลักในการพิจารณาเปรียบเทียบและแปลความหมายสถิติจากแหล่งบันทึกและการศึกษาริธีต่างๆ ทั้งนี้เพราะการวินิจฉัยผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสุขภาพอนามัย คลาดเคลื่อนแตกต่างกันไปตามความรู้ของผู้วินิจฉัยและวิธีการบันทึกในระบบทะเบียนข้อมูลแต่ละระบบ

ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการดื่มเครื่องดื่มฯ ทั้งด้านการทะเลาะวิวาทและอุบัติเหตุ อาจจะต้องพิจารณาว่ามีได้เกิดกับผู้ดื่มเท่านั้น แต่เกิดขึ้นโดยตรงกับผู้ร่วมสถานการณ์ด้วย เช่น สมาชิกในครอบครัวและกลุ่มร่วมดื่มนอกบ้าน ด้วยเหตุนี้ความหมายของสถิติการทะเลาะวิวาท และอุบัติเหตุจะขยายขอบเขตออกไปเป็นทวีคูณมากกว่า 1 เท่าขึ้นไป และอาจขยายขอบเขตผลกระทบไปสู่ผู้ได้รับผลกระทบทางอ้อม เช่น ครอบครัวและชุมชน เกินกว่าจะประมาณได้ด้วย ข้อมูลสถิติจากการศึกษา

การดื่มซึ่งผู้ดื่มวินิจฉัยตนเองว่า "ดื่มเป็นครั้งคราว" และ "ประจำ" รวมทั้งความถี่ของการเกิดอาการมาเป็นปัจจัย ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลกระทบด้วยลักษณะและความรุนแรงต่างกัน การดื่มประจำจะสร้างโอกาสให้เกิดผลกระทบทั้ง 3 แบบ ได้บ่อยกว่ากลุ่มซึ่งดื่มเป็นครั้งคราว ผลกระทบซึ่งกล่าวถึงในที่นี้ คือ การทะเลาะวิวาท การเกิดอุบัติเหตุจากรถและอุบัติเหตุต่างๆ และการเกิดโรคและอาการแสดงของโรค ซึ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ อาการเมาเป็นผลตอบสนองฉับพลันจากการดื่ม สัดส่วนความถี่ของอาการเมาสัมพันธ์แปรตามกับความถี่ของการเกิดอุบัติเหตุจากรถด้วย หมายความว่าถ้าเมาบ่อยก็จะเกิดอุบัติเหตุจากรถบ่อยด้วย อย่างไรก็ตามมีข้อมูลชัดเจนว่าอุบัติเหตุจากรถที่เกิดขึ้นมักเกิดกับยานยนต์เพียง 1 คัน ซึ่งผู้ขับขี่ก็คือ ผู้ดื่ม ลักษณะเช่นนี้บ่งถึงขอบเขตของผลกระทบโดยตรงจากอุบัติเหตุดังกล่าวว่าจะมีผู้รับผลกระทบไม่มากกว่าความรถเท่าใดนัก

บริบทของพฤติกรรมในการดื่มซึ่งอาจพิจารณาว่าเป็นความนิยมในสังคมไทย ก็คือ การดื่มเป็นกลุ่มกับเพื่อนหลังเลิกงาน พฤติกรรมเช่นนี้เป็นที่นิยมของประชากรทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท การดื่มในบริบทนี้เป็นสาเหตุซึ่งทำให้ทั้งชายและหญิงดื่มปริมาณมาก นำไปสู่ความเมาบ่อย ลักษณะเช่นนี้

บ่งชี้ถึงปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อภาวะเกิดผลกระทบน้อยกว่าในวงกว้างขวางด้านการทะเลาะวิวาทและสุขภาพอนามัย ข้อมูลจากการศึกษาระยะยาวได้ยืนยัน ชัดเจนว่า สัดส่วนของผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมที่สืบเนื่องมาจากการบริโภคของพฤติกรรม การดื่มที่เป็นคาบเกี่ยวกันมีมากกว่าการ ทะเลาะวิวาทและเบี่ยงเบนสุขภาพอนามัย และสัดส่วนของผลกระทบทั้ง 2 เกินมากกว่าผลกระทบด้านอุบัติเหตุทางจราจรสองเท่า

ผลกระทบที่ประจักษ์ชัดต่อนักศึกษาและสังคมจะเห็นได้จากการเกิดปัญหาสุขภาพอนามัย ที่น่ารำคาญของผลกระทบไปยังสถานพยาบาล และการเกิดกรณีทะเลาะวิวาท บุณิสีในศุภ หรืออุบัติเหตุ ต่างๆ ที่ค่อนข้างรุนแรง จนเป็นการบ่งชี้ความคั่งผู้รักษาทางกฎหมายและเป็นคดีฟ้องศาลในที่สุด

การศึกษานี้แสดงภาพรวมของลักษณะประชากรที่ได้รับผลกระทบโดยตรงเช่นข้าง ชัดเจน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมที่เริ่มแรกศึกษาในชุมชนลักษณะการดื่ม และ ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมในบริบททางสังคม วิถีวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ภาพรวมที่ปรากฏจาก กลุ่มประชากรจำเพาะกลุ่มต่างๆ และความรุนแรงของผลกระทบในบางมิติมีลักษณะเหมือนกัน เห็นได้ชัดว่าผลกระทบโดยตรงของผู้ดื่มมีผลในวงกว้างกับกลุ่มประชากรวัย ตั้งแต่วัยหนุ่ม จนตลอดอายุขัย ในแต่ละวัยลักษณะผลกระทบที่เกิดจะแตกต่างกัน ส่วนผู้หญิงมีแนวโน้มสูงกว่า ผลกระทบในฐานะที่เป็นผู้ดื่มเอง จะมีน้อยกว่าผู้ชายแต่ในฐานะที่เป็นอยู่ในสถานการวมร่วมกับ ผู้ดื่มจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบทางอ้อมค่อนข้างสูง ความเกี่ยวข้องระหว่างสารดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านอาการแสดงและโรคปรากฏไม่ชัดเจน เพราะอาจมีเหตุปัจจัยอื่นๆ เกิดขึ้นหรือมีไปกับการดื่มเครื่องดื่ม บางกรณีการดื่มมีส่วนเป็นสาเหตุหลักชัดเจน แต่ก็มีบางกำหนดได้ว่า มีสัดส่วนมากน้อยเพียงใดต่อการเกิดอาการแสดงของโรคหลายชนิด เช่น โรคกระเพาะ และ ความดันโลหิตสูง เป็นต้น

ผลกระทบด้านอุบัติเหตุอันมีลักษณะอันเด่นชัดของ 1 ตัวเป็นส่วนใหญ่ ทำให้พออนุมานได้ ว่าการดื่มเครื่องดื่มฯ จนเกินมามีสัดส่วนที่เป็นสาเหตุอยู่มาก แต่ก็มีปัจจัยอื่นๆ เช่น การขาด ประการทั้งสังคม เศรษฐกิจ และระบบควบคุมทางกฎหมาย ฯลฯ ผลกระทบจากการเกิด อุบัติเหตุจากการโดยรวบที่รุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต ควรจะเห็นชัดเจนซึ่งมีผลกระทบจากการดื่ม เครื่องดื่มฯ ได้ ทั้งนี้ความใกล้เคียงของอัตราการเพิ่มขึ้นอยู่กับอัตราการดื่มของระดับซึ่งขาดเกณฑ์ ซึ่งยังไม่มีการศึกษาที่กว้างขวาง และเป็นระบบเพียงพอที่จะกำหนดชัดเจนได้ อย่างไรก็ตาม ภาพรวม ของสถิติการตายมีสัดส่วนผลกระทบซึ่งเกิดกับชายมากกว่าหญิงประมาณ 2-3 เท่า ซึ่งใกล้เคียงกับสถิติการตายที่อยู่ในทะเบียนโรงพยาบาลชุมชน ถ้าพิจารณาว่าการตายก่อนอายุขัยที่

สมควร คือ การตายด้วยสาเหตุต่างๆ ก่อนชราภาพ จะเห็นว่าการตายจากอุบัติเหตุจากรถนั้น อาจจะสูงมากถึงประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตายก่อนวัยชราภาพ

ผลกระทบซึ่งการดื่มเครื่องดื่มฯ มีส่วนเป็นสาเหตุบ่อยๆคือความไม่สงบในครอบครัวและสังคม ซึ่งเกิดในลักษณะการทะเลาะวิวาท ผลกระทบนี้มีโอกาสรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับตามกาลพร้อมๆกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพอนามัย ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ ร้าวรานนำไปสู่ความหมองเหม็นต่อกันและกัน อาจถึงขั้นแยกทางกันอยู่จนหย่าร้างเป็นคดีขึ้น ศาลในที่สุด เป็นปรากฏการณ์ขึ้นรุนแรงที่เป็นรูปธรรมทางสังคม ส่วนด้านสุขภาพอนามัยก็จะมี การทำร้ายร่างกาย การเกิดโรค อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุต่างๆ จนเกิดการบาดเจ็บ และเสียชีวิต เป็นรูปธรรมความรุนแรงสูงสุด

ผลกระทบรุนแรงทั้งหมดที่กล่าวนี้มีข้อมูลชัดเจนว่าเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลากับผู้รับผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อม แต่สิ่งเหล่านี้ไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเพียงพอต่อสังคมทั่วไป สังคมจึงไม่เกิดครมประจักษ์ชัดในความรุนแรงที่เกิดขึ้น บัญหาด้านผลกระทบสำคัญเหล่านี้ จึงมิใช่ไม่ทราบกันทั่วไปว่ามีผลเสียเกิดขึ้น แต่อยู่ที่การรับรู้ขึ้นประจักษ์จนเห็นความจำเป็นที่จะ ต้องช่วยกันป้องกันแก้ไข ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากข้อมูลที่บอกเหตุว่ามีผลกระทบมากมายนั้น มิได้ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมดังแสดงในการศึกษานี้ ข้อมูลหลักฐานในทะเบียนโรงพยาบาล ชุมชน คดีที่ถูกไต่ถามหลังร้องทุกข์ และฟ้องศาล รวมทั้งสาเหตุการตายซึ่งบันทึกใบมรณะ บัตร ส่วนแต่แสดงอัตราเกิดผลกระทบ "ต่ำ" ที่มาของอัตรา "ต่ำ" เหล่านี้แตกต่างกัน ในกรณี โรงพยาบาลชุมชนนั้น ผู้รับผลกระทบส่วนหนึ่งไม่มารับบริการ การเกิดอุบัติเหตุจากรถ รุนแรงจนเสียชีวิตก็อาจไม่ปรากฏในทะเบียนรักษาพยาบาล และบางส่วนยังได้รับการไต่ถามเมื่อแจ้งเหตุต่อผู้รักษากฎหมายด้วย การไต่ถามและยกฟ้องเป็นสถานการณ์ที่เกิดด้วย แนวทางปฏิบัติซึ่งก็มีวัตถุประสงค์จำเพาะและเหตุผลที่มาซึ่งอธิบายได้ ระบบการบันทึก รายงานต่างๆ มิได้สร้างขึ้นเพื่อสืบหาผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มฯ แต่สร้างขึ้นมาเพื่อ วัตถุประสงค์การรายงานผลงานตามระบบปกติ ซึ่งองค์กรที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นผู้กำหนด ดังเช่นการไม่บันทึกกรณีไต่ถาม การยกฟ้องและการบันทึกโรคโดยไม่บันทึกสาเหตุ ที่สมบูรณ์ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า ฐานฐานของข้อมูลที่มีในปัจจุบันมิได้มีวัตถุประสงค์ด้าน ศึกษาสภาพปัญหาเป็นองค์ประกอบ

ผลกระทบทั้ง 3 ลักษณะ การทะเลาะวิวาท การเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย และการเกิด อาการแสดงและโรคเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ เมื่อปรากฏเป็นภาพรวมของสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ชัดว่า ผลกระทบด้านความไม่สงบในสังคมนั้นเกิดในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่มอาชีพ และกลุ่ม

ชาย ผลกระทบด้านทุนจิตและสติปัญญา มักเกิดในกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยกลางคนและส่วนผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยนั้นจะเริ่มปรากฏชัดขึ้นเมื่ออยู่ในวัยกลางคน ผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มฯ ในภาพรวมจึงแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงในทุกด้านไม่เลือกทั้งสถานที่และกลุ่มบุคคล เมื่อผลกระทบนี้เป็นรูปธรรมขึ้นแล้วอาจจะกลายเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ประสงค์ฯ การดื่มเครื่องดื่มฯ เป็นสาเหตุหลักหรือสาเหตุประกอบ ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการแก้ปัญหาจำเริญจะต้องมีวิจยรณญานที่ละเอียดรอบคอบ และมีความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาอย่างแท้จริง มิฉะนั้นการแก้ปัญหาจะเป็นเพียงการแก้ไม่ร้อนที่ลู่ปลายหรืออาการที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ง. สังเคราะห์อุปทาน อุปสงค์และผลกระทบ

อุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบของการตั้งเครื่องดื่มฯ เป็นปรากฏการณ์ที่แทรกซึมกระจายอยู่ในสังคมไทยทุกพื้นที่ ตั้งแต่ระดับสังคมนะครประเทศ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว จนถึงระดับบุคคล การศึกษาที่จะเข้าใจอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบในลักษณะเป็นองค์รวมทั้งหมด จำเป็นต้องศึกษาจากสภาพจริงในชุมชนที่สามารถจะดำเนินการได้ภายใต้เงื่อนไขของเวลา ทรัพยากร และพื้นความรู้ที่มีอยู่ แล้วนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้จากสถานการณ์จริงมาเชื่อมโยงกัน โดยอาศัยหลักการ ความรู้ และสมมติฐานสังเคราะห์ข้อมูลประสานกันเป็นสถานการณ์ที่ชัดเจนเพื่อทำความเข้าใจประโยชน์ในการสื่อสารถ่ายทอดสถานการณ์ และข้อค้นพบที่เป็นหลักการ

การศึกษาดังนี้ได้อำนาจสถานการณ์ไว้ด้วยหลักการเป็น 3 องค์ประกอบ การอภิปรายสังเคราะห์จึงจะเสนอตามองค์ประกอบที่ละส่วน แล้วจึงเสนอลักษณะที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ เมื่อทราบท่าชอของอภิปรายสังเคราะห์แต่ละองค์ประกอบ แสดงข้อมูลสำคัญจากการศึกษาสถานการณ์ของกรณีศึกษาเรื่องดื่มฯเชิงปริมาณ และพัฒนาการในช่วงเวลาต่างๆ ข้อมูลจากการศึกษาเหล่านี้เป็นรากฐานสำคัญซึ่งช่วยให้สังเคราะห์องค์ประกอบเป็นภาพรวมได้ อาจพิจารณาได้ดังนี้หนึ่งว่าเป็นข้อบ่งชี้สถานการณ์ที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย ข้อมูลปริมาณเหล่านี้แบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ สัดส่วนเปรียบเทียบ ประมาณการ และอัตราส่วน แม้ว่าข้อมูลเหล่านี้จะบรรจุไว้ในเนื้อหาของรายงานแล้ว เพื่อความสะดวกในการใช้ข้อมูลเชิงสถิติ และเพื่อการคำนวณงานศึกษาในอนาคตด้วยจึงได้คัดสรรมาสรุปเสนอไว้ในที่นี้ ข้อมูลชุดนี้เปรียบเสมือนข้อมูลเบื้องต้นที่อาจนำไปสู่การสร้างตัวบ่งชี้ที่สมบูรณ์ในอนาคตเป็นต้นแบบตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับการศึกษาสถานการณ์อุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบในสังคมไทย ซึ่งมีลักษณะจำเพาะทางสังคม เศรษฐกิจ ผลกระทบและกระบวนการนิ้องกันแก้ไข

ง.1 อุปทาน

พัฒนาการของอุปทานเครื่องตีมาในประเทศไทย อาจพิจารณาได้ว่ามีตลาดแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตลาดดั้งเดิม ซึ่งหมายความถึง การจำหน่ายสุราไทย และตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ คือ การจำหน่ายเบียร์ ไวน์ และสุรานำเข้าจากต่างประเทศ

บริบทของสังคมไทย แสดงให้เห็นว่าตลาดทั้ง 2 ประเภทมิได้แบ่งแยกออกจากกันอย่างสมบูรณ์ แต่เชื่อมโยงกันและกัน มีผู้บริโภคส่วนใหญ่ในสังคมนิยมสมาชิกอยู่ในตลาดทั้ง 2 นี้ โดยที่ผู้บริโภคซึ่งเป็นสมาชิกตลาดประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงตลาดเดียวมีอัตราส่วนน้อยมาก คือขอสอบถามถึงคิภคกล่าวจึงอนุมานได้ว่าตลาดทั้ง 2 ประเภท มีความเชื่อมโยงและคองเนื่องกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด อุปทานในจังหวัดธนบุรีส่วนใหญ่เป็นตลาดดั้งเดิม ซึ่งเป็นตลาดที่ตอบสนองความต้องการทางสังคมหลายรูปแบบมากกว่าตอบสนองทางด้านกำไร อีกรูปแบบด้านอุปสงค์ที่เ็นปัจจุบัหลักในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงต้น คือเมื่อตลาดอิมพอร์ตที่จำหน่ายเบียร์เข้ามาแพร่หลายด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ตลาดเดิมและตลาดใหม่จึงแยกไม่ออก กระบวนการผลิตสุราระบบของชาวบ้านเช่นเดียวกับเมื่อก่อนมีพื้นฐานเดิมเป็นการผลิตมาจากรวมกิจการของชาวบ้านเพื่อใช้ภายในประเทศหรือจะวางสังคมของชุมชนซึ่งนับเป็นปัจจัยทางสังคมเป็นเหตุผลหลัก แต่ขณะเดียวกันก็มีการตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านผลกำไรเพื่อให้ผลตอบแทนสูงพอสมควร อันนับเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นคุณสมบัติของตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ด้วยเหตุแห่งพื้นฐานเดิมซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมมีน้ำหนักมากกว่าฐานทางด้านเศรษฐกิจ สำหรับอุปทานในชุมชนที่มีลักษณะเป็น “บ้านข้า” นั้น แม้ว่าบ้านเหล่านี้จะดำเนินการเป็นธุรกิจ แต่กลับพบว่าส่วนใหญ่มีการพัฒนามาจากฐานทางสังคมคือเป็นส่วนที่คองการราชการจะดำเนินในครัวเรือนให้แก่ชุมชนในสัดส่วนที่มากกว่าส่วนอื่น ส่วนอุปทานในเมืองในรูปแบบ “ตลาดใต้ทุ่ง” นับเป็นตลาดที่ผสมผสานระหว่างตลาดดั้งเดิมและตลาดที่เกิดขึ้นใหม่อย่างชัดเจน ด้วยเป็นตลาดที่เกิดขึ้นมาสนองความต้องการของคนที่ยกกลางคืนนิยมนับเป็นการตอบสนองต่อปัจจัยทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจไปพร้อมๆ กัน

การจำหน่ายสุราไทย เป็นตลาดดั้งเดิมที่ตอบสนองความต้องการทางสังคมหลายรูปแบบมากกว่าสนของด้านกำไร

หากพิจารณาผู้ดำเนินธุรกิจในตลาดแต่ละประเภทก็จะพบว่า ผู้ดำเนินธุรกิจของแต่ละตลาดมีความแตกต่างกันด้วยปัจจัยพื้นฐาน ที่อาจประกอบขึ้นด้วยภูมิหลังทางสังคมของครอบครัว สถานภาพ และความสำคัญในการทำงานอาชีพและสภาพทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจขายปลีกร้านค้า สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ดำเนินธุรกิจแต่ละกลุ่มสนองต่อพลวัตของปัจจัยภายนอกแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับเหตุผลของการประกอบอาชีพ และเหตุผลของการทำธุรกิจขายเครื่องดื่มฯ กลุ่มที่ตอบสนองต่อพลวัตทางสังคมในสัดส่วนค่อนข้างสูงมาก เป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมาทางตลาดดั้งเดิม ตรงข้ามกับกลุ่มที่ตอบสนองต่อพลวัตทางกลไกตลาดและราคา เป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมาทางตลาดที่เกิดขึ้นใหม่

กลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจที่ตอบสนองต่อพลวัตทางสังคมสูงเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมาทางตลาดเก่า

กลุ่มที่ตอบสนองต่อพลวัตกลไกตลาดและราคาเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมาทางตลาดเกิดใหม่

ข้อสังเกตเหล่านี้มีความสำคัญเนื่องจากประสิทธิผลต่อการใช้มาตรการต่างๆ ของรัฐบาลขึ้นอยู่กับระดับการตอบสนองเหล่านี้ หากการแทรกแซงเป็นนโยบายทางการตลาด เช่น มาตรการทางด้านภาษีเพียงอย่างเดียว ย่อมทำให้กลุ่มที่มีการตอบสนองต่อพลวัตทางสังคมไม่ตอบสนองต่อมาตรการของรัฐบาล ในทำนองเดียวกันหากมาตรการของรัฐบาลเน้นเพียงองค์ประกอบควบคุมทางสังคมเพียงอย่างเดียว เช่น การรณรงค์ต่อต้าน ย่อมทำให้กลุ่มที่ตอบสนองต่อกลไกตลาดและราคาไม่ตอบสนองต่อมาตรการของทางการ ดังนั้นการเข้าแทรกแซงของรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาต้องใช้ความระมัดระวังและเข้าใจสิ่งเหล่านี้ และอาจต้องใช้เครื่องมือในการแทรกแซงตามน้ำหนักที่เป็นไปตามสัดส่วนของปัจจัยทางประชากรและการกระจายรายได้ ทั้งนี้หากจะใช้มาตรการและกลวิธีที่เหมาะสมตามระดับของการตอบสนองแล้ว จะต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในสัดส่วนที่เหมาะสม และสอดคล้องต่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยเช่นกัน

สถานภาพ
ตัวบ่งชี้ **คุณภาพ** จากการศึกษา

• อัตราปริโยชน์เบ็ดเสร็จในประเทศไทย ภายใต้วงเล็บคือปีระหว่าง พ.ศ. 2531-38 (127.36 เป็น 641.0) ด้านสิทธิ : ธนาคารแห่งประเทศไทย	ร้อยละ	27
• จำนวนน้ำดื่มในและสุราต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ.2530-37 ขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (จาก 0.9 เป็น 2.2 ด้านสิทธิ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์)	ร้อยละ	15
• ร้านจำหน่ายสุราเป็นร้านจำหน่าย "วันเช้า"		
ในเขตเทศบาล	ร้อยละ	62.0
นอกเขตเทศบาล	ร้อยละ	62.6
• ร้านจำหน่ายสุรา จำหน่ายสุราโดยไม่ใบอนุญาต (ป.๘)		
จำหน่าย	ร้อยละ	20
• ร้านจำหน่ายสุราที่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาขายเพราะถูกค่า เบียร์หรือไวน์จำหน่าย	ร้อยละ	58
• จำนวนร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ในเขตเทศบาล	ร้านชุมชนราชการ	8
นอกเขตเทศบาล	ร้านหมู่บ้าน	10
• จำนวนประจำจากภาษี 15 มีขึ้นใหม่คือต่อร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ในเขตเทศบาล	คนวันค้า	15
นอกเขตเทศบาล	คนวันค้า	13
• ร้านจำหน่ายปลีกสุราที่ไว้อีกค่าขึ้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตัวระบบ "อินเซ็ป" มีประมาณ	ร้อยละ	53
• ร้านจำหน่ายสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (๖) มีร้านที่จำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ		
ในช่วงเวลาก่อน 24.00 น. เฉลี่ยประมาณ	ร้อยละ	39
ในช่วงเวลาถึง 24.00 น. เฉลี่ยประมาณ	ร้อยละ	40

ง.2 อุปสงค์

พฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มฯของคนในจังหวัดลพบุรี แม้ไม่อาจเป็นตัวแทนของคนทั้งประเทศได้ แต่ด้วยเนื้อหาสาระโดยรวมพฤติกรรมของคนลพบุรีมีลักษณะที่บ่งบอกความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริโภคกับบริบททางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมไทยอย่างมีนัย จนไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคครั้งนี้เป็นภาพสะท้อนของพฤติกรรมเครื่องดื่มเครื่องดื่มฯ โดยเฉพาะเชิงคุณภาพของคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศด้วย ภาพสะท้อนจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นค่ากลางอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มฯของคนในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีจะสูงกว่า เมื่อเทียบกับอัตราของคนในประเทศตะวันตกที่ต้องดื่มเครื่องดื่มฯเพื่อให้ร่างกายอบอุ่นเท่านั้นเป็นปรอทวัด แต่เป็นพฤติกรรมกรรมการดื่มที่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของบริบททางสังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทยอีกด้วยที่สื่อเค้าอันตราย

ถ้าพิจารณาตั้งแต่ระดับย่อยที่สุดของสังคม คือ "ครอบครัว" ครอบครัวนับว่าเป็นหน่วยสังคมหน่วยแรกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มฯของคนในสังคมไทย ครอบครัวที่อบอุ่นเป็นเกราะป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนของสมาชิกในครอบครัวได้ทุกเรื่องแม้แต่การดื่มครอบครัวที่ขาดคนใดคนหนึ่งที่จะให้การอบรมเลี้ยงดู เป็นครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงสำหรับพฤติกรรมกรรมการดื่ม ครอบครัวที่พ่อแม่มีอาชีพที่ระบบสังคมสังฆมพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มฯเด็กในครอบครัวก็ได้รับอิทธิพลในลักษณะเดียวกันนั้น ฉะนั้นไม่น่าสงสัยว่าครอบครัวที่มีพ่อและแม่ดื่มเครื่องดื่มฯ ลูกจะมีโอกาสสูงที่จะเป็นคนที่ดื่มเครื่องดื่มฯด้วยในอนาคต ไม่เพียงแต่เด็กจะได้รับอิทธิพลจากการดื่มของบิดามารดาทางอ้อมเท่านั้น การสนับสนุนให้เด็กผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มฯ โดยตรงจากพ่อแม่หรือญาติพี่น้องก็กระทำมาเป็นเวลานานอย่างไม่รู้สึกตัว โดยผ่านความเชื่อว่าดื่ม "เป็นยา" ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้หญิงที่ดื่มสุราเป็นยาหลายคนพัฒนาตนเองมาดื่มสุราเป็นนิสัยในที่สุด

ครอบครัวที่ขาดคนใดคนหนึ่งที่จะให้การอบรมเลี้ยงดู เป็นครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงในการส่งเสริมพฤติกรรมการดื่ม ไม่เพียงเท่านั้นที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองสนับสนุนให้ลูกผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มฯ โดยผ่านความเชื่อว่า "เป็นยา"

ผู้หญิงที่ดื่มโดยความเชื่อว่าเป็นยา หลหลายคนได้ พัฒนาการดื่มของตนมาดื่มสุราเป็นนิสัย

เมื่อออกจากครอบครัว สังคมส่วนที่รองรับเด็กออกจากบ้าน คือโรงเรียน “เพื่อน” จึงมี
อิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมในช่วงนี้ เพื่อนในโรงเรียนยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกโรงเรียนนอกเหนือเพื่อนที่รู้จักกันมาตั้งแต่วัยเด็ก ระบบการศึกษา
วิชาชีพ ขบวนการช่วยเหลือกันในสถานบันการศึกษา และสติปัญญาความกตัญญูของเด็กเป็นต้นแปร
ที่ไม่ควรมองข้าม ของผู้ประกอบการเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม

การดื่มในงานประเพณี หรือเทศกาล อาจลดบทบาท ลงแต่การดื่มเพื่อการสมาคมและสังสรรค์มีมากขึ้นตาม ภาวะเศรษฐกิจที่เติบโต

ในระดับสังคมใหญ่ และพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มจะเชื่อมโยงกับสังคม วัฒนธรรม
เป็นขบวนการที่หล่อหลอมมาจำนวนจนยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไข การดื่มในโอกาสของ
เทศกาลประเพณีสงกรานต์หรือโอกาสปีใหม่ยังเป็นปรากฏการณ์ที่มีการดื่มเครื่องดื่ม เป็น
จำนวนมากอยู่ในรสนิยม การดื่มในงานแต่งงาน งานบวช หรือแม้กระทั่งงานศพก็ยังคง
ชัดเจนในการสังสรรค์มี แต่พฤติกรรมการบริโภคสูงมีอันจะมีความหลากหลายมากขึ้นและมี
แนวโน้มที่จะเปลี่ยนตามพลวัตรของสังคม การดื่มในงานประเพณีหรือในเทศกาลอาจ
ลดบทบาทลง แต่การดื่มเพื่อการสมาคมสังสรรค์จะมากขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่เติบโต
ในช่วงก่อนที่จะทำการศึกษานี้ แม้ว่าสุราราว สุราสี ยังเป็นเครื่องดื่มที่คนส่วนใหญ่ยัง
บริโภคอยู่ก็ตาม แต่เครื่องดื่มประเภท “เบียร์” ก็เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในกลุ่มคนรุ่นใหม่
คนในวัยทำงานโดยเฉพาะผู้ที่ทำงานในระบบอุตสาหกรรม ไม่อาจปฏิเสธว่าการเปลี่ยนจาก
สังคมเกษตรกรรมเข้าสู่ความเป็นอุตสาหกรรมเปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม
อย่างชัดเจน ความคิด ค่านิยมและพฤติกรรมถูกหล่อหลอมด้วยกระบวนการที่คนเข้าสู่ระบบ
อุตสาหกรรม คนเหล่านี้เคยชินเกษตรกรรมที่กินแค่พอเลี้ยงบ้านง่ายๆ ก็เปลี่ยนไป ไม่ค่อย
แปลกใจเมื่อหนุ่มสาวในโรงงานอุตสาหกรรมจัดงานแต่งงานด้วยการตั้งโต๊ะเบียร์อย่างคึกคัก

เครื่องตีมตลอดทั้งงาน เบียร์อาจมีบทบาทในสังคมไทยมานานแล้วแต่อยู่ในวงแคบๆ ของคนในเมืองที่มีเศรษฐกิจดีเท่านั้น ไม่แผ่ขยายไปในชนบทเหมือนเช่นปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเป็นผลของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของผู้ผลิตที่ทุ่มให้กับเครื่องตีมาประเภทนี้ อีกส่วนหนึ่งน่าจะเป็ความเชื่อที่ได้รับการบอกเล่าถึงคุณสมบัตื "มีแอลกอฮอล์น้อย" จึงเป็นจุดเด่นให้เบียร์เข้ามามีตำแหน่งเครื่องตีมยอดนิยมคู่แข่งของสุราขาว และสุราสี และด้วยคุณสมบัตืมีแอลกอฮอล์น้อยนี้เองเป็นโอกาสให้เบียร์เป็นเครื่องตีมาที่เข้าถึงกลุ่มผู้หญิงในวัยทำงานได้อย่างไม่ยากลำบาก ผู้หญิงซึ่งค่านิยมในสังคมเคยเห็นว่า "ไม่ควรตีม" ก็ได้รับการยอมรับขึ้นมาระดับหนึ่งว่าตีมได้ เพราะมีแอลกอฮอล์น้อยตีมาแล้วจะไม่เมา ฉะนั้นผู้หญิงซึ่งสมัยหนึ่งตีมาต้อง โดยความเชื่อว่าเป็นยา" และไม่ถูกสังคมครหาว่าเป็นผู้หญิงตีมเหล่านี้ก็เริ่มได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น เมื่อผู้หญิงตีมเบียร์

ค่านิยมของสังคมไทยเคยเห็นว่าผู้หญิง "ไม่ควรตีม" เครื่องตีมา แต่ปัจจุบันผู้หญิงได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น เมื่อ ผู้หญิงตีมเบียร์ โดยมีความเชื่อว่า "เบียร์" มี ปริมาณแอลกอฮอล์น้อย

ค่านิยมในสังคมไทยแบ่งชั้นของคนด้วยเครื่องตีมา แม้จะยังปรากฏให้เห็นในชนบทหลายๆพื้นที่ แต่การศึกษาครั้งนี้เริ่มเห็นแนวโน้มว่าเครื่องตีมาบางชนิดโดยเฉพาะเบียร์และสุราสี เป็นเครื่องตีมาที่ไม่ถูกใช้เป็นเครื่องแบ่งชนชั้น แต่กลับเป็นเครื่องตีมาที่แบ่งระหว่างวัยผู้ตีมแทน เบียร์สำหรับคนกลุ่มวัยหนุ่มวัยสาว สุราสีสำหรับคนกลุ่มมีอายุวัยกลางคนขึ้นไป ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่พบทั้งในชนบทและในเมือง ฉะนั้นด้วยสถานการณ์เช่นนี้อาจคาดคะเนได้ว่าในอนาคตการตีมเครื่องตีมาอาจมีรูปแบบของพัฒนาการตีมจากเครื่องตีมาที่มีแอลกอฮอล์ต่ำขึ้นไปหาชนิดซึ่งมีแอลกอฮอล์มากขึ้นๆ

คุณสมบัตืด้านบวกของเครื่องตีมา จากการโฆษณา และความเข้าใจที่ผิดๆ และประสบการณ์ของผู้ตีมเอง เหล่านี้เป็นปัจจัยสนับสนุนการตีมในปัจจุบัน

ที่ผ่านมากการให้ควมรู้มีระดับในเฉลี่ย หรือขึ้นตรงกับคุณภาพที่ฝึกขึ้นกับผู้สังเกตซึ่ง
 ดีมา ไม่ขาดกล่าวได้ว่าเป็นผลของความพยายามของครูทั้งหมด ความรู้ในบางเรื่องเป็นความรู้
 ที่ผ่านประสบการณ์ของผู้สังเกตซึ่งได้เคยพบเห็นจนเป็นเรื่องราวดีในสังคม ความรู้บางเรื่องแสดง
 ว่าผ่านระบบการเขียนรู้ในโรงเรียน เพราะกลุ่มที่มีความรู้ดีออกกลุ่มคนวัยหนุ่มหรือสาวและกลุ่มที่
 กำลังเรียนหนังสือ อย่างไรก็ตามความรู้ที่ได้จากประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากครูยังไม่เพียงพอ
 ที่จะทำให้อุบัติการณ์และเข้าใจระดับเครื่องใช้มากรเพียงใดจึงจะก่ออันตราย การรู้จักอันดี
 ซึ่งใจของแต่คนบุคคลจึงเป็นเรื่องที่ระก้าหนดและทำให้เกิดขึ้นได้ยาก ฉะนั้นสถานการณ์ที่ผ่าน
 มาความรู้และการปฏิบัติจึงยังเป็นกรรมดินสวนต่างกัน ขณะที่คุณสมบัติของเครื่องใช้มาในสถาน
 ที่นี้เป็นบวก อาทิ การประชาสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์ ความเข้าใจอย่างมีเหตุเกี่ยวกับคุณสมบัติของ
 คุรา(ต่างประเทศ)ชำเต็มแล้วไม่มาเกิดหรือประบวนการผลิตชำเต็มแล้วทำให้อุบัติมาบางสิ่งก็
 ี่ถึงแต่ถ้าผู้ถูกดึงเข้ามาเพื่อสนับสนุนการที่จะอย่างต่อเนือง แต่การให้ควมรู้ที่เกี่ยวกับเฉลี่ย
 ยังเป็นไปตามระบบตั้งเดิมและปล่อยให้สังคมเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเอง อาจจะเป็น
 ด้วยสถานการณ์

พหุภาพ ตัวบ่งชี้	จากการศึกษา
<ul style="list-style-type: none"> อัตราปริมาณจำหน่ายเครื่องใช้และลักษณะผลิตภัณฑ์ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2540 (กรมสรรพสามิต) 	16.6 ล้านคน
<ul style="list-style-type: none"> อัตราปริมาณจำหน่ายเฉพาะเมืองขึ้นและโหนดประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2540 (กรมสรรพสามิต) 	19.5 ล้านคน
<ul style="list-style-type: none"> ประชากรคนไทยเมืองขึ้นสัมพันธ์กับอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) 	2 ล้าน 6 หมื่น คนปี
<ul style="list-style-type: none"> ผู้หญิงไทยที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีเหตุผลคือ "เพื่อเข้าสังคม" (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) 	ร้อยละ 53

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์ **อุบัติเหตุทางน้ำ** จากทางศึกษา
ตัวบ่งชี้

- อัตราปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อประชากรคนไทย
อายุ 15 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2537 17 ลิตร/คน
ขณะที่อัตราเดียวกันนี้ของทั้งประเทศ (รวมทั้งลาว) 15.5 ลิตร/คน

- ประชากรทั้งจังหวัดที่อายุ 15 ปีขึ้นไปดื่มเครื่องดื่ม
เป็น "ประจำ" ประมาณ 5 หมื่นคน หรือ 12
(ที่มาของประมาณการ : ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป/ที่เขตต้นทั้งจังหวัด x 12)

100

- ประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ "ประจำ" ของจังหวัด

ผู้ชาย ดื่มประจำ	ร้อยละ	19.2
ผู้หญิง ดื่มประจำ	ร้อยละ	4.8
ผู้ดื่มประจำในเขตเทศบาล	ร้อยละ	8.0
ผู้ดื่มประจำนอกเขตเทศบาล	ร้อยละ	13.8

- ผู้หญิงและผู้ชาย ในเขตและนอกเขตเทศบาล ปริมาณการดื่ม
ต่อครั้งโดยเฉลี่ย มากกว่า 1 แก้วขึ้นไป

ผู้ชาย ในเขตเทศบาล	ร้อยละ	45.7
ผู้ชาย นอกเขตเทศบาล	ร้อยละ	43.1
ผู้หญิง ในเขตเทศบาล	ร้อยละ	20.0
ผู้หญิง นอกเขตเทศบาล	ร้อยละ	10.4

- การดื่มเครื่องดื่ม "เป็นครั้งคราว" หรือการดื่มในโอกาสของ
สังคม วันธรรมดาและประเพณี

ผู้ชาย	ร้อยละ	51.4
ผู้หญิง	ร้อยละ	38.6

สถานภาพ
ตัวบ่งชี้ จุฬาลงกรณ์ จากการศึกษา

- นักเรียนชั้นมัธยมปลายจนถึงอุดมศึกษาที่เคยดื่มเหล้าเพียงครั้งเดียว

นักเรียนชาย	ร้อยละ	30
นักเรียนหญิง	ร้อยละ	26

(อัตราโดยรวมขึ้นอยู่กับอายุ)

- อัตราส่วนของนักเรียนระดับ ปวส. มีประสบการณ์ในการดื่ม (ประสบการณ์มากที่สุด เมื่อเทียบกับนักเรียนระดับชั้นอื่น)

นักเรียนชาย	ร้อยละ	88.3
นักเรียนหญิง	ร้อยละ	74.4

- อัตราส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมปลายจนถึงอุดมศึกษาที่ยอมรับว่าตนเองเป็น "คนดื่มสุรา" คือนักเรียนทั้งหมด 1 ใน 3

- นักเรียนที่รายงานว่า "ไม่เคยดื่ม" เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นนักเรียนที่อยู่ในความดูแลสถานเฝ้าระวังนิรโทษกรรม

นักเรียนชาย	ร้อยละ	79.5
นักเรียนหญิง	ร้อยละ	74.3

- อัตราส่วนของนักเรียนที่รายงานว่า "เคยดื่ม" เป็นนักเรียนที่มีนิสัยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นักเรียนชาย	ร้อยละ	79.8
นักเรียนหญิง	ร้อยละ	80.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* อัตราส่วนของผู้ใช้แรงงานที่รายงานชนิดเครื่องตั้งแอลกอฮอล์

ที่ติดตั้งมากที่สุดใน 30 วัน ที่ผ่านมาก

ผู้ขายในเขตเทศบาลเชียงใหม่	ร้อยละ	69.9
ผู้ขายนอกเขตเทศบาลเชียงใหม่	ร้อยละ	68.8
ผู้หญิงในเขตเทศบาลเชียงใหม่	ร้อยละ	76.6
ผู้หญิงนอกเขตเทศบาลเชียงใหม่	ร้อยละ	88.9

* อัตราส่วนของผู้ใช้แรงงานที่รายงานเหตุผลในการตั้ง

เครื่องตั้งแอลกอฮอล์เกี่ยวกับ "สุขภาพจิต" ว่าช่วยอารมณ์ดี

สนุกสนาน สนุกสนาน มีความเครียด (ข.3)

ผู้ขายในเขตเทศบาล	ร้อยละ	55.4
ผู้ขายนอกเขตเทศบาล	ร้อยละ	52.0
ผู้หญิงในเขตเทศบาล ร้อยละ		55.3
ผู้หญิงนอกเขตเทศบาล	ร้อยละ	45.6

* อัตราส่วนของผู้ใช้แรงงานที่มีการศึกษาระดับต่างๆ ไล่ตั้งแต่เครื่องตั้ง

แอลกอฮอล์ครั้งแรกประเภทขอไปนี้มากที่สุด

ประถมศึกษา สี่มสุราษฎร์	ร้อยละ	45.0
มัธยมต้น เชียงใหม่	ร้อยละ	30.3
มัธยมปลาย เชียงใหม่ต่างประเทศ	ร้อยละ	17.9
อาชีวศึกษา เชียงใหม่ต่างประเทศ	ร้อยละ	44.7
อุดมศึกษา เชียงใหม่ต่างประเทศ	ร้อยละ	43.6

๑.3 ผลกระทบ

ครอบครัวไม่เพียงเป็นหน่วยสังคมที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวคนซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเท่านั้น ครอบครัวยังเป็นหน่วยสังคมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการเติบโตของสมาชิกในครัวเรือนอีกด้วย ตามธรรมชาติแล้ววัยเด็กที่กินนมแม่ทั้งร่างกาย และจิตใจอย่างไร ความรุนแรงที่เกิดในครอบครัวสมาชิกในครัวเรือนแต่ละคนกับวิธีทั้งหมด โดยที่สมาชิกคนอื่นไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่นสามีคือข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย เมื่อครอบครัวเป็นประตูผ่านแรกที่ได้รับผลกระทบ คนที่จะต้องรับภาระหนักที่สุดคือผู้หญิง รองลงมาคือเด็ก ซึ่งเมื่อเติบโตไปในวัยข้างหน้า การได้รับรู้พฤติกรรมของครอบครัว ส่วนหนึ่งสร้างความเคยชินกับพฤติกรรมเหล่านั้น และอีกส่วนหนึ่งสุดขีดความรุนแรงเข้าไปในบุคลิกภาพของตนเอง ขณะที่เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีพฤติกรรมรุนแรงย่อมมีโอกาที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพและพฤติกรรมก้าวร้าวที่รุนแรงขึ้นจนยากแก่การควบคุม

ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการตีแม่หรือตีพี่ของสมาชิกในครัวเรือน

ในสังคมภายนอกผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนนอกจากการสร้างความรู้สึกรายให้กับผู้อื่นโดยรอบแล้ว การเป็นต้นเหตุของอุบัติเหตุสุภานุการณ์ เป็นพฤติกรรมที่ปรากฏชัดเจนในการศึกษาครั้งนี้ อุบัติเหตุในการจลาจลเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ อุบัติเหตุในบ้านเรือนและอุบัติเหตุในสถานประกอบการ และเกิดกับกลุ่มคนที่อยู่ในวัยที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศ พวกนี้จะอยู่ในวัยเริ่มตั้งทำงานไปจนถึงอายุกลางคน อุบัติเหตุจลาจลจากการตีแม่หรือตีพี่ ทำให้คนกลุ่มนี้เสียชีวิต และทุพพลภาพไปเป็นจำนวนมาก โดยรัฐไม่มีมาตรการใดจะสามารถลดปัญหาดังกล่าวได้ แต่มีความพยายามที่จะเผยแพร่การรณรงค์เป็นเนื้อหาในวรรณกรรมป้องกัน

**ผลกระทบต่างๆ จากการตีแม่หรือตีพี่ของเด็กๆ
เกิดต่อเนื่องกันตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยชรา**

ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยส่วนหนึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การบาดเจ็บ ทูพลภาพ หรือรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต การดื่มเครื่องดื่มฯ ปริมาณมากเกินไป สมควร ทั้งในการดื่มแต่ละครั้ง หรือดื่มต่อเนื่องกันเป็นพฤติกรรมครั้งคราว หรือประจำ ด้วยความที่ต่าง ๆ กัน ย่อมนำไปสู่การบั่นทอนสุขภาพ โดยทำให้เกิดโรคเรื้อรังและอาการรุนแรง โรคและอาการส่วนใหญ่จะปรากฏให้เห็นในวัยกลางคนขึ้นไป ในบางกรณีก็จะเกิดร่วมกับผลกระทบประการอื่น คือ อุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาท

ผลกระทบต่างๆ จากการดื่มเครื่องดื่มฯ ที่กล่าวมาแล้ว จะมีลักษณะเกิดต่อเนื่องกัน ตั้งแต่วัยรุ่นไปจนถึงวัยชราภาพ โดยไม่เลือกกลุ่มบุคคลและพื้นที่ เป็นสภาพที่ทวีความรุนแรงขึ้นไปตามวัยของผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง และทำให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อเนื่องไปยังกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้วยเป็นผลกระทบทวีคูณ สิ่งซึ่งมิได้กล่าวถึงโดยตรงในที่นี้ คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทุกประเภทที่กล่าวมาแล้ว ย่อมกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่เนื่องจากมิได้ทำการศึกษาเศรษฐกิจโดยตรงจึงมิได้นำมากล่าวในที่นี้ ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยแม้จะมีหน่วยงานของรัฐดูแลรับผิดชอบ แต่อาการของคนที่เป็นโรคเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มฯ ยังได้รับการดูแลไม่เหมาะสมนัก คนที่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังจริงๆ มักไม่ไปรับการรักษาพยาบาลจากแพทย์แผนปัจจุบัน การอาศัย "หมอมันบ้าน" ยังเป็นความเชื่อของชาวบ้านที่เป็นทางออกให้พึ่งพา น่าสนใจว่ารัฐยังไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาเหล่านี้ อย่างจริงจัง ผู้ป่วยเป็นโรคจึงเป็นเพียงสถิติที่มีในโรงพยาบาลน้อยจนไม่เป็นที่น่าสนใจของผู้มีส่วนต้องรับผิดชอบ

ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นเพียงสถิติในโรงพยาบาลที่มีอยู่น้อยจนไม่เป็นข้อมูลที่น่ายินใจของผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบ

ผลกระทบต่อสังคมมีลักษณะที่ไม่ประจักษ์ชัดต่อสังคมทั่วไป ความเดือดร้อนต่างๆ ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีผู้ดื่มประจำหรือ ผู้ติดสุรา มีตั้งแต่ถูกทำร้ายทางร่างกายจนถึงตรมตรอมไปตลอดชีวิต มีความรุนแรงตั้งแต่หย่าร้างจนถึงเสียชีวิต สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในครอบครัวเหล่านี้มีอาจประเมินได้โดยง่าย แต่ก็มีอะไรที่น่าจะมองข้าม

ความเดือดร้อนของครอบครัว ตั้งแต่ถูกฟ้าผ่า
ช่วงท้าย กรมฯขอไม่ตลอดชีวิต หนีฟ้าผ่า จนถึงเสียชีวิต
เหล่านี้ซึ่งคนรับอยู่ในครอบครัวมีอาจประเมินได้โดยง่าย

ความเดือดร้อนของผู้รับผลกระทบทางตรงมีจะรุนแรงกระตุ้นให้แสวงหาความช่วยเหลือจากสังคมและองค์กรของรัฐ แต่ก็ได้รับการปฏิเสธด้วยมีปัจจัยหลายประการทางสังคมและกฎระเบียบ ความคิดว่าเรือเกาะในครอบครัวของคนไม่ใช่ยา โกล่เกลี่ยประนีประนอมกันไม่ได้ หลักฐานไม่เพียงพอ การเสียชีวิตซึ่งสังคมทราบว่าจะเกิดอุบัติเหตุ แต่ไม่ปรากฏว่าภาครัฐมาจากการแจ้งเตือนแล้วแต่เป็นคำอ้างของปัจจัยทางสังคมและกฎระเบียบซึ่งช่วยกลบเกลื่อนให้ผลกระทบไม่ปรากฏ กรณีโกล่เกลี่ยซึ่งจัดการโดยองค์กรของรัฐในระยะดูแลความยุติธรรม อาจเกิดด้วยความคิดเห็นว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมไม่สงบ แต่ด้วยความเป็นจริงซึ่งที่ยุติคือความไม่สงบที่สังคมเห็น ส่วนรากฐานของความไม่สงบที่อยู่ในครอบครัวกระบวนการยุติธรรมมิได้ช่วยแก้ไขปัญหา ความไม่ปรากฏรากฐานปัญหา น่าจะเป็นส่วนสำคัญของภาวไม่รับรู้ถึงผลเสีย และอันตรายของทางล้มเครื่องตีมา ด้วยเหตุนี้ การปิดกั้นแก้ไขควรจะพิจารณาเป็นเบื้องต้นปัจจัยเหล่านี้ เพื่อให้ผลกระทบปรากฏชัดเจนต่อสังคมทั่วไปและจำเพาะกลุ่ม อันจะนำไปสู่ความตื่นตัว และเริ่มดำเนินการป้องกันแก้ไขจริงจัง

กรณีโกล่เกลี่ยในระบบดูแลความยุติธรรม อาจเกิด
ด้วยความคิดว่าเป็นการยุติความไม่สงบ แต่ด้วยความเป็น
จริงมิได้ช่วยแก้ไขรากฐานของปัญหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ผู้หญิงที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบ
น้อยกว่าผู้ชายที่ดื่ม

เกิดปัญหาสุขภาพน้อยกว่าผู้ชายประมาณ 3 เท่า

ผู้ชาย	ร้อยละ	16.2
ผู้หญิง	ร้อยละ	5.3

เกิดปัญหาทะเลาะวิวาทน้อยกว่าผู้ชาย 3 เท่า

ผู้ชาย	ร้อยละ	21.6
ผู้หญิง	ร้อยละ	7.0

เกิดปัญหาอุบัติเหตุน้อยกว่าผู้ชายประมาณ 13 เท่า

ผู้ชาย	ร้อยละ	13.5
ผู้หญิง	ร้อยละ	1.0

- อัตราผู้หญิงและชายที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ "ประจำ"
จนเป็นเหตุให้เกิดปัญหาทำร้ายร่างกายคนในครอบครัว

ชาย	ร้อยละ	8.6
หญิง	ร้อยละ	7.4

เกิดปัญหาถูกคนในครอบครัวทำร้ายร่างกาย

ชาย	ร้อยละ	1.2
หญิง	ร้อยละ	5.5

เกิดปัญหา ทำร้ายร่างกายคนนอกครอบครัว

ผู้ชาย	ร้อยละ	11.2
ผู้หญิง	ร้อยละ	1.2

- ผู้หญิงและผู้ชายที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ "ประจำ" จนเป็นสาเหตุของ
อุบัติเหตุจราจรเกิดจากผู้ชายมากกว่าผู้หญิงถึง 4 เท่า

ผู้ชาย	ร้อยละ	35.4
ผู้หญิง	ร้อยละ	9.4

สถานการณ์
ตัวบ่งชี้ **มคอ.๑ ฉบับใหม่** จากการศึกษา

- การตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์เอกสารของสํานักศูนย์ผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน

จากศูนย์สิ่งพิมพ์ต่างๆ :

ผู้ป่วยชาย	ร้อยละ	15
ผู้ป่วยหญิง	ร้อยละ	1

- การตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์เอกสารของสํานักศูนย์ผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน

ด้วยศูนย์ตีพิมพ์จากการทะเลาะวิวาท

ผู้ป่วยชาย	ร้อยละ	25
ผู้ป่วยหญิง	ร้อยละ	10

- ผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน จากศูนย์สิ่งพิมพ์ต่างๆและศูนย์ตีพิมพ์ซึ่งสถานพยาบาลอื่น
การตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์เอกสารของสํานักศูนย์ผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน

ร้อยละ 90

- ผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชนจากศูนย์สิ่งพิมพ์ต่างๆและศูนย์ตีพิมพ์ซึ่งสถานพยาบาลอื่น
การตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์ มาโรงพยาบาลตีพิมพ์เอกสารในรัฐสภา

ร้อยละ 10

- ความสูงของกรมตีพิมพ์ตีพิมพ์ มีส่วนเกินส่วนยุคตีพิมพ์

รวมตีพิมพ์ตีพิมพ์	ร้อยละ	7
ตีพิมพ์ตีพิมพ์ความนิยมตีพิมพ์ตีพิมพ์	ร้อยละ	69
ตีพิมพ์ตีพิมพ์ความนิยมตีพิมพ์ตีพิมพ์	ร้อยละ	35
ตีพิมพ์ตีพิมพ์ความนิยมตีพิมพ์ตีพิมพ์	ร้อยละ	20

- การบดขยี้ยุคตีพิมพ์ ซึ่งสถานพยาบาลตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์
มีอัตราสูงกว่าแต่ไม่มีการตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์ 3 เท่า

กรณีตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์	ร้อยละ	24
กรณีตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์ตีพิมพ์	ร้อยละ	7

ง.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปทาน อุปสงค์

และผลกระทบ

เครื่องตีหม้ออยู่ในสังคมไทยมานาน สภาพที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันย่อมแสดงความซับซ้อนอันเป็นผลจากพัฒนาการของอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นในลักษณะต่างๆ ด้วยแรงผลักดันหลายประการ สถานการณ์ที่ปรากฏในปัจจุบันมีลักษณะแตกต่างกันมากด้วยรายละเอียดจำเพาะพื้นที่ และกลุ่มประชากร สถานการณ์หลากหลายที่ปรากฏอยู่อาจจะพิจารณาได้ด้วยหลักการว่ามีความสัมพันธ์กันเป็นวงจรปิดระหว่างอุปทานและอุปสงค์ที่ตอบสนองกันเอง ส่วนผลกระทบนั้นเชื่อมโยงกับอุปทาน และอุปสงค์ด้วยคุณลักษณะของวงจรอุปทาน-อุปสงค์ นั่นคือ ถ้าผลลัพธ์โดยรวมระหว่าง วงจรอุปทาน อุปสงค์ นำไปสู่การบริโภคซึ่งมากเกินไป สมควร อันตรายก็จะเริ่มปรากฏ ถ้าผลลัพธ์เป็นการบริโภคที่อยู่ในระดับพอสมควร ผลกระทบก็จะปรากฏในทางเกิดประโยชน์ ผลกระทบนั้นด้วยความจริงย่อมมีทั้งคุณและโทษ หากการบริโภคเครื่องตีหม้อแต่โทษคงไม่มีวงจรอุปทาน-อุปสงค์เกิดขึ้น แรงผลักดันเบื้องต้น คือ "ประโยชน์ของการบริโภค" เสมอ แรงผลักดันจากประโยชน์จะทำให้เกิดปริมาณอุปทานอุปสงค์ เพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่โทษหรือผลเสียต่างๆ เริ่มปรากฏ โดยเริ่มตั้งแต่โทษระดับบุคคล เป็นปฐม และขยายขอบเขตต่อไปยังครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับสังคมทั่วไป เมื่อสังคมประจักษ์ในโทษก็จะเกิดการแก้ไขเพื่อลดโทษ กระบวนการแก้ไขจึงเป็นแรงผลักดันอีกประการหนึ่งที่ทำให้คุณลักษณะของวงจรอุปทาน-อุปสงค์ และผลกระทบเปลี่ยนแปลง

วงจรอุปทาน อุปสงค์เกิดขึ้นด้วยแรงผลักดันเบื้องต้น คือ "ประโยชน์ของการบริโภค" เสมอ

วัฒนธรรม ประเพณี และพัฒนาการของสังคมไทยหลายประการเป็นแรงผลักดันให้อุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบจากการตีเครื่องตีหม้อเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวบนพื้นฐานความห่วงใยอนาคตบุตรหลาน มีส่วนกระตุ้นให้ชาวชนบทคิดจำหน่ายเครื่องตีหม้อ และสืบทอดการจำหน่าย การเลี้ยงฉลองตามประเพณีนิยมในครัวเรือนและสังคม เช่น งานบวช งานแต่ง งานศพ งานสงกรานต์ และงานปีใหม่ เป็นโอกาสที่มีอยู่ตลอดเวลาให้บุคคลเริ่มต้นตีหม้อ และเมื่อตีหม้อทุกโอกาสก็จะพัฒนาเป็นการตีหม้อครั้งคราวจนในที่สุดกลายเป็นกิจวัตร ตลาดได้รุ่งซึ่งพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เปิดโอกาสให้ตีหม้อได้ตลอดยามวิกาลก็เป็นกรเพิ่มโอกาสให้ตีหม้อ ชาวชนบทปัจจุบันต้องออกไปทำงานนอกบ้านเป็นจำนวนมากโดยอาศัย

ข้าราชการแผ่นดินเป็นพาหนะหลัก ขุนนิเทศจางจะยอมเพิ่มจำนวนขึ้นด้วยเมื่อยี่สิบราชการเกิดอุปนิสัยจะเท่าเดิม การสิ้นเครื่องเดิมในหมู่ประชากรนี้ ย่อมจะเพิ่มโอกาสเกิดอุปนิสัยเฉพาะจางไว้มากขึ้นไปอีก การยอมรับความแตกต่างกันของการสิ้นเครื่องสิ้นนาระหว่างผู้ราชและผู้หญิงก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผลกระทบปรากฏชัดในกลุ่มผู้ราชมากกว่าผู้หญิงและทำให้ผู้หญิงต้องรับผลกระทบรุนแรงยาวนานมากกว่าผู้ชาย โดยสังคมทั่วไปไม่รับรู้ และไม่ตอบสนองด้วยการช่วยเหลือป้องกันแก้ไข ปรากฏการณ์ต่างๆเหล่านี้แสดงชัดเจนถึงอิทธิพลทางสังคมและเศรษฐกิจที่บดขยี้ต่ออุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบต่อให้เกิดสถานการณ์ในปัจจุบัน จำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าพัฒนาการ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ยอมรับกันและกันไว้ก็ดีดำเนินคู่ขนานไปด้วยตลอดเวลา แม้กระนั้นก็มีสถานการณ์จะแสดงให้เห็นว่ามีเกิดขึ้นเหตุที่ผู้ราชจะมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนถึง 3 ประการได้มากนัก

งานบวช งานแต่งงาน งานศพ งานสงกรานต์ และงานปีใหม่ มีอยู่ตลอดเวลาเป็นโอกาสให้บุคคลเริ่มต้นสัมพันธ์กัน เมื่อสัมพันธ์กันโอกาสก็จะพัฒนาเป็นสัมพันธ์ครั้งคราว จนในที่สุดกลายเป็นกิจวัตร

สถานการณ์ที่มีโอกาสเริ่มเข้ามาในปัจจุบัน อาจพิจารณาได้ว่า เป็นอุปสรรคของวงจรอุปทาน อุปสงค์ที่ตอบสนองเชื่อมโยงกันเป็นวงจรปิด อุปทานและอุปสงค์ต่างต่าง ก็มีปัจจัยต่างๆทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นวงจรกระตุ้นอยู่ภายใน โดยมีอิทธิพลจากกลุ่มปัจจัยทางสังคมเป็นแรงผลักดันที่ช่วยเสริมแรงกระตุ้นจากกลุ่มปัจจัยทางเศรษฐกิจ ในทำนองเดียวกัน วงจรอุปทาน อุปสงค์ที่เชื่อมโยงกันมาจะมีปัจจัยทางสังคมที่เสริมด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นแรงผลักดันกระตุ้นให้อุปสงค์เพิ่มขึ้นก่อนแล้ว อุปสงค์จึงกลายเป็นแรงกระตุ้นอุปทานไว้เพื่อติดตามและย้อนกลับมากกระตุ้นอุปสงค์เป็นวงจรปิดที่มีทิศทางเร่งอยู่ในวงจร ดังแสดงในภาพที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงมหภาค ของอุปทาน-อุปสงค์เครื่องตีมแอลกอฮอล์

การบริโภคเครื่องดื่มหรืออีกนัยหนึ่ง "อุปสงค์" เมื่อพิจารณาเป็นหลักการถึงปัจจัยหลากหลายที่มีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดและกำหนดสภาพ อาจจะประมวลได้ว่า สภาพการบริโภคนั้นควรพิจารณาให้ชัดเจนด้วยคุณลักษณะบ่งความรุนแรง 2 ประการคือ ปริมาณความถี่ของการบริโภค ซึ่งอาจกำหนดเป็นจำนวนครั้งต่อวัน (1 วัน) สัปดาห์ (7 วัน) เดือน (30 วัน) หรือปี (12 เดือน) หรือ ประมาณการเชิงพฤติกรรมว่า "เคย" "เป็นครั้งคราว" หรือ "ประจำ" "อุปสงค์" จากการศึกษานี้มีพฤติกรรมขององค์กรที่เชื่อมโยงเครือข่าย อย่างน้อย 3 กลุ่มใหญ่ คือ "ครอบครัว" "เพื่อน" และ "ผู้ผลิตและจำหน่าย" เป็นปัจจัยกระตุ้นและควบคุมในขณะเดียวกันขององค์กรและเครือข่ายเหล่านี้ต่างมีความหลากหลายด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมขององค์กรและเครือข่ายอยู่ด้วย อาจพิจารณาอีกนัยหนึ่งว่าปัจจัยเหล่านี้คือบริบทมหภาคที่มีอิทธิพลกำหนดพฤติกรรมที่ปรากฏขององค์กรและเครือข่าย นอกเหนือจากบริบทมหภาคเหล่านี้ ยังมีบริบทซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง

ชาติแล้ว และมีผลกระทบต่องานทั้งองค์การและเครือข่ายและการวิไกลเคื่องตั้งมาโดยขระ
 เป็นอย่างมาก นี้คือกระบวนการป้องกันและแก้ไขความน่าประการ เช่น การร่วมประ
 การนำบัณฑิตศึกษา และการพัฒนาเชิงสมเศรษฐกิจ เป็นต้น กระบวนการเหล่านี้มีรัฐด้วยระบบ
 นิหารจัดการระดับประเทศและระดับท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดขึ้นและดำเนินการ การวิไกลเคื่อง
 นี้จึงยึดเอาหลายสิ่งมาในอันอย่างเช่น ชื่อนี้มีส่วนกระตุ้นและกำหนดสภาพคล่องตัวมาขึ้น
 ประมวลเป็นแผนภูมิดังแสดงในภาพที่ 2 :

ภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นและ
 ควบคุมการวิไกลเคื่องตั้งมาและออกของ

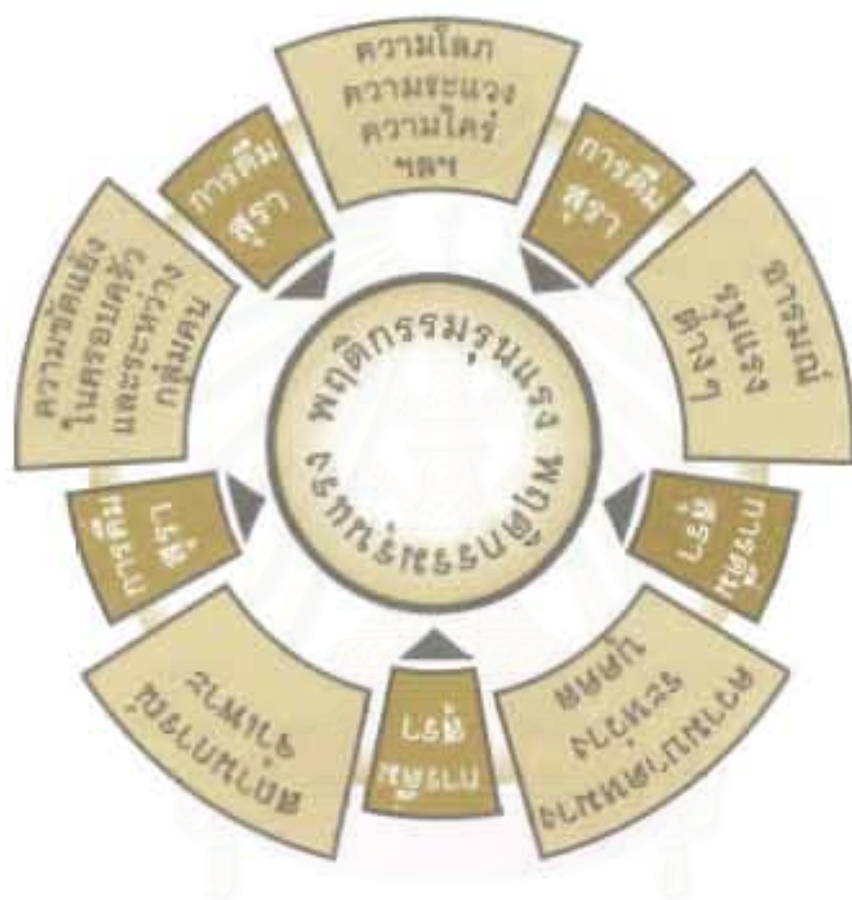

10% มีค่าร้อยละของผู้ที่ประจำองประกอบอาชีพ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมดจากผลทวงศึกษา

การบริโภคเครื่องดื่มฯในสังคมทั่วไปเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางมาเป็นเวลานาน ผลกระทบที่ไม่ปรากฏปรากฏทั่วทุกพื้นที่และสังคมจนเป็นที่ประจักษ์ แต่กระนั้นการรับรู้ที่ลึกซึ้งถึงขั้นที่สังคมแสดงออกว่าต้องร่วมกันป้องกันแก้ไขก็ยังไม่ปรากฏชัดเจน สิ่ง que เริ่มต้นตัวแก้ไขกันจะมีเฉพาะด้านการขยับยานยนต์ขณะเมาสุราเป็นสำคัญ ทั้งที่ผลกระทบร้ายแรงต่อบุคคลและสังคมยังมีอีกหลายลักษณะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ผลกระทบร้ายแรงสะท้อนความรู้สึกที่สืบเนื่องมาจากการบริโภคเครื่องดื่มฯหรือพิจารณาโดยรวมว่าเป็นพฤติกรรมรุนแรง สืบเนื่องมาจากความประมาทและขาดสติ พฤติกรรมรุนแรงลักษณะต่างๆเห็นได้ชัดเจนว่ามีปัจจัยพื้นฐานมาจากหลายแหล่ง อย่างน้อย 3 แหล่งใหญ่ๆ ปรากฏให้เห็นจากการศึกษาครั้งนี้ คือ 1)คุณลักษณะ นามธรรมภายในของบุคคล เช่น ความโลภ ความระแวง ความหวงและความใคร่ อารมณ์ ู่วาม/รุนแรง 2)ความสัมพันธ์เชิงขัดแย้งระหว่างบุคคลและ/หรือกลุ่มบุคคล เช่น ความบาดหมางระหว่างบุคคลใกล้ชิดในระบบครอบครัวหรือบุคคลและกลุ่มบุคคลในสังคม และ 3)สถานการณ์จำเพาะต่างๆ เช่น งานเลี้ยง งานฉลองเทศกาลในโอกาสต่างๆ เป็นต้น ปัจจัยพื้นฐานต่างๆเหล่านี้ โดยลำพังตัวเองหรือผสมผสานกับปัจจัยอื่นเมื่อประกอบเข้าด้วยกันกับการบริโภคเครื่องดื่มฯจนเกิดความประมาทขาดสติขยับยั้งก็จะนำไปสู่พฤติกรรมรุนแรง ปัจจัยพื้นฐานและบทบาทของกรณีเครื่องดื่มฯที่ซับซ้อนหลากหลาย ดังกล่าวมานี้อาจสรุปเป็นแผนภูมิ ดังแสดงในภาพที่ 3

สถานการณ์ปัจจุบันมีความหลากหลายอยู่ในแต่ละพื้นที่และกลุ่มบุคคล ปัจจัยหลักที่ผลักดันให้เกิดความสัมพันธ์ก็ย่อมแตกต่างกันไป เช่น ในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมจะถูกปรุงแต่งด้วยค่านิยมใหม่ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านอุปทาน และอุปสงค์ เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนไป ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่กระตุ้นและควบคุมอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบก็จะเปลี่ยนไปด้วย พลวัตของปัจจัยต่างๆ ทำให้สภาพในพื้นที่และกลุ่มประชากรแตกต่างกัน และแปรตามกาลเวลา การศึกษาติดตามสถานการณ์ อุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเข้าใจรูปแบบพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่แท้จริง จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและชี้เน้าถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษาติดตามสถานการณ์อุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เพื่อนำสภาพอันเป็นปัจจุบันมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานปรับปรุงมาตรการป้องกันแก้ไขให้คงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในระดับที่คุ้มค่าอยู่เสมอ

ภาพที่ 3 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยรากฐานการตีเครื่องตีแม่เหล็กฮอสต์ และพฤติกรรมรุนแรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จ.แนวทางป้องกัน และแก้ไข

แนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาในที่นี้เสนอลำดับความเริ่มต้นด้วย **สถานการณ์** ซึ่งเป็นการสรุปลักษณะอันเป็นแก่นของสถานการณ์ที่ปรากฏแล้วจึงเสนอ **หลักการ** สำคัญที่ควรจะต้องถือในการพัฒนาระบบและกระบวนการป้องกันแก้ไข และประการสุดท้ายเป็น **ข้อพิจารณา** **มาตรการ** ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของมาตรการต่างๆที่จะกำหนดขึ้น แนวทางป้องกันแก้ไข ปัญหาจากถาวรบริเวณเครื่องตีฆะ มิได้กำหนดเป็นมาตรการลักษณะกิจกรรมจำเพาะ เนื่องด้วยการศึกษานี้มีโครงสร้างเป็นการศึกษาแบบมหภาค การกำหนดมาตรการที่ชัดเจนจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข้อสนเทศเชิงจุลภาคด้านกลไก การบริโภคและการเกิดผลกระทบที่ละเอียดชัดเจน การศึกษานี้แสดงชัดเจนว่า มาตรการส่วนใหญ่จะต้องเน้นด้านสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งมีโอกาสสูงที่จะแตกต่างกันตามท้องถิ่น อย่างไรก็ตามในการเสนอแนวทางป้องกันแก้ไขได้เสนอความคิดเห็น รวมทั้งหลักการจำเพาะต่อการสร้างมาตรการ ซึ่งอาจจะใช้กำหนดมาตรการได้บางส่วน แต่มาตรการบางส่วนควรจะมีการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้ได้ มาตรการที่คมชัดและตรงเป้าหมายประชากรด้วย

แนวทางที่เสนอจัดเป็น 5 หมวด คือ

แนวทางหลัก

อุปทาน

อุปสงค์

ผลกระทบ

ประชากรเป้าหมาย

เนื่องจากสถานการณ์ที่มาของแนวทางหลักเป็นโครงสร้างพื้นฐานสาระสำคัญของมาตรการ จึงมีความหมายเสมือนเงื่อนไขครอบคลุมมาตรการป้องกันแก้ไขต่างๆ เป็นเงื่อนไขที่เอื้อให้ มาตรการฯ มีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น

แนวทางหลัก

ข้อเสนอประก่างที่ 1

■ สถานภาพ

การผลิต การจำหน่าย และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยอยู่ในสังคมตัวไปมานานแล้วผ่านช่วงการขมขื่นกับทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และกฎระเบียบโดยมีการควบคุมแอลกอฮอล์ผู้รบกวนตลอดมาด้วยระบบทางสังคม วัฒนธรรม และ กฎหมาย

■ หลักการ

การป้องกันแก้ไขต่างๆ จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างความชัดเจนเกิดความมั่นใจในประสิทธิภาพขององค์กร ระบบ และผู้นำ โดยคำนึงถึงการป้องกันข้อขัดแย้งซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการสื่อสารที่ไม่สมบูรณ์ และการปฏิบัติซึ่งเบี่ยงเบนไปจากปณิธานด้วย

■ ข้อพิจารณามาตรการ

กระบวนการสร้างความมั่นใจควรสร้างด้วยการกำหนด

“ผลสัมฤทธิ์” ด้วยความระมัดระวังในปัญหา

“แนวทางสื่อสาร” ด้วย “เนื้อหาความจริง” และ “ต่อเนื่อง”

“ความเหมาะสม” จำเพาะต่อ “ประชากรเป้าหมาย”

ข้อเสนอประการที่ 2

■ สถานภาพ

เบ็จจิบกำหนดอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบจากการมีโคงก์เรื่องดื่มแอลกอฮอล์มีหลายด้าน และมีความสำคัญไม่เท่าเทียมกัน โดยแตกต่างกันไปตามพื้นที่ และชุมชน

■ หลักการ

การโคงก์ในแก๊โคโนมีอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบควรจะต้องดำเนินไปพร้อมๆกันโดยมีแผนกำกับไว้ให้เกิดความสมดุลส่วนกันตามสัดส่วนซึ่งเหมาะสมต่อสิทธิพลเมืองของเบ็จจิบที่ปรากฏตามท้องถิ่นที่ และกลุ่มประชากร

■ ข้อพิจารณามาตรการ

มาตรการทั้งหมดควรดำเนินการโดยมีแผนกำกับไว้ให้เกิดความสมดุลส่วนกันกิจกรรม และบริหารจัดการทรัพยากรไปบนภาวะสมดุลส่วนสัดส่วนลำดับความสำคัญ และสามารถดำเนินการได้จริง

มาตรการลดขีด และจำเพาะต่อกลุ่มประชากร หลักเนื่องการสร้างความขัดแย้งโดยตรงต่อกระแสเบ็จจิบซึ่งมีอิทธิพลต่ออุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบ เช่น ไม่กำหนดให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จนกระแสลำโพงและประเด็นของสังคมส่วนใหญ่มิโดยตรง และจับพิน ในแนวทางการบริหารมีส่วนร่วมช่วยความเคลื่อนไหวของลำโพงเบ็จจิบของบุคคล และองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างมาตรการต่างๆซึ่งดำเนินการโดยองค์กรของรัฐ และเอกชน

ข้อเสนอประกาที่ 3

■ สถานภาพ

อุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบจากการตีมูลค่าของสินเชือกของสมาชิกฝั่ง
ประโชชน์ และโทษ ผสมผสานกันอย่างแนบแน่น เป็นส่วนประกอบของ
สังคมที่ยอมรับทั่วไปไปกันานาน และจะยังคงมีอยู่ในสังคมต่อไปในอนาคต
เป็นวลาประมาณหนึ่งได้

■ หลักการ

เนื่องจากอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบซึ่งกันและกันจะปรากฏชัดไปในอนาคต
และจะเปลี่ยนแปลงไม่ตรงกับหลักการของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
จึงควรมีการศึกษาที่สามารถเื้อนหาข้อดีข้อเสีย เพื่อมาัดานภาพที่เป็น
ปัจจุบันมาใช้กับเื้อนศึกษาผลกระทบซึ่งกันและกันก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
สูงสุด และยั่งยืน

■ ข้อพิจารณามาตรการ

จัดทัวระบบข้อมูล ข้อเสนอเพื่อศึกษานานภาพอุปทาน อุปสงค์ และ
ผลกระทบทางนิโคเคเร่ของสิ่งแอดกชยอ์ที่สามารถจะไว้ใช้ข้อมูล ข้อเสนอ
เพื่อทแ่การแสดงสถานะภาพเป็นเื้อนศึกษาในการศึกษานานภาพ
ป้ดกันกับเื้อนศึกษาเื้อนหนึ่ง และเื้อนภาพลั้จประสิทธิวิภาส ประสิทธิภาพ
ที่คุ้มค้ำ

■ แนวทางด้านอุปทาน

ข้อเสนอประการที่ 4

■ สถานภาพ

ตลาดของสุราประเภทดั้งเดิม และเกิดใหม่มีการตอบสนองต่อพลวัตทางเศรษฐกิจ และสังคมต่างกัน จึงทำให้การเข้าแทรกแซงเพื่อปรับพฤติกรรม มีความสัมฤทธิ์ไม่เท่ากัน

■ หลักการ

การวางมาตรการใดๆ จำเป็นต้องเข้าใจฐานกำเนิด และสามารถประมาณสัดส่วนของสมาชิกภาพ สัดส่วนความครอบคลุมของตลาดแต่ละประเภท เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามน้ำหนักการตอบสนองต่อพลวัตเศรษฐกิจ และสังคม

■ ข้อพิจารณามาตรการ

มาตรการที่เหมาะสมต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้สมาชิกภาพ และความครอบคลุมตามฐานกำเนิดตลาดแต่ละประเภท เช่น ตลาดดั้งเดิมที่มีฐานกำเนิดจากพัฒนาการทางสังคมเป็นตลาดที่มีความครอบคลุมกว้าง และมีสมาชิกมากเมื่อเทียบกับตลาดที่เกิดใหม่ ทรัพยากรส่วนใหญ่จึงควรจัดสรรให้แก่มาตรการ และแนวทางที่มีผลกระทบผ่านกลไกทางสังคม อาทิ มาตรการสร้างอาชีพ และพัฒนาความอยู่รอดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่ตลาดซึ่งเกิดใหม่เป็นตลาดที่มีความครอบคลุม และสมาชิกน้อยกว่าตลาดดั้งเดิม จึงควรจัดสรรทรัพยากรในสัดส่วนที่ต่ำกว่า ในการสร้างมาตรการปรับพฤติกรรมผ่านกลไกราคา

ข้อเสนอประการที่ 5

■ สถานภาพ

ตลาดดั้งเดิมมีฐานกว้างกว่าตลาดที่เกิดใหม่ มีภูมิหลังที่เป็นผลมาจากการจำหน่ายสุราจากพัฒนาการทางสังคม ทศวรรษต่อสังคม วัฒนธรรม และประเพณีอันมีขนบไม่ใช่ว่าต้องสิ้นลงอย่างทั่วถึงสิ้นของความต้องการบริโภคสุรานิยามที่เก่าแก่ และแม้จะขาดการวาง และรักษาฐานให้กว้างกว่าตลาดที่เกิดใหม่ได้

■ หลักการ

ตลาดดั้งเดิมมีฐานกำเนิดจากปัจจัยทางสังคม มาตรการในการปรับพฤติกรรมจำหน่ายจำเป็นต้องสร้างระบบหลักการผ่านกลไกทางสังคม และขาดพื้นฐานความเชื่อของบุคคลที่แตกต่างตามบริบทสังคมแต่ละพื้นที่ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบเกิดสำนึกในสิ่งดีให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานหนึ่งซึ่งขึ้นแทนการอาศัยกลไกทางกฎหมาย และการเมืองซึ่งมีประสิทธิผลเฉพาะในช่วงสั้นๆ

■ ข้อพิจารณามาตรการ

มาตรการที่สร้างความเชื่อ ความสำนึก และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถสร้างภายใต้กรอบการศึกษา การตรวจสอบ และทางอ้อมในระดับครอบครัวและชุมชน เช่น การสร้างบทเรียนในสถาบันการศึกษาควบคู่กับการรณรงค์ต่อต้านเสริมสร้างวัฒนธรรมบริโภคที่ไม่เป็นพิษเป็นภัย การชมเชยเกียรติคุณแก่ผู้มีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อสร้างฐานความเชื่อและความภูมิใจระดับบุคคลอันถือเป็นเรื่องสำคัญของการปรับพฤติกรรมของผู้จำหน่ายในชุมชน

ข้อเสนอประการที่ 6

■ สถานภาพ

ตลาดที่เกิดขึ้นใหม่เป็นตลาดที่มีขนาดเล็กกว่าตลาดเดิม การจำหน่ายสุรามีฐานเหตุผลจากโศกนาฏกรรมทางธุรกิจและขนาดของกำไรมากกว่าทางสังคม มีการขายสุราตามอุปสงค์ของกลุ่มที่มีความจำเป็นทางเพศ และอายุ แต่มีความผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจโดยรวม

■ หลักการ

ตลาดที่เกิดขึ้นใหม่มีความผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อฐานของกำไร แม้ว่าฐานเหตุผลของการจำหน่ายจะมาจากทางด้านธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ แต่มาตรการที่จะมีผลกระทบต่ออุปทานกลุ่มนี้จะต้องใช้ควบคู่กับมาตรการทางสังคม เนื่องจากบางส่วนของประชากรต้องย้ายจากตลาดดั้งเดิมมาเน้นตลาดเกิดใหม่ซึ่งมีฐานความคิดบางส่วนมาจากฐานทางสังคม

■ ข้อพิจารณามาตรการ

มาตรการด้านกลไกราคาอาจเป็นมาตรการที่เป็นการเพิ่มต้นทุนที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงินให้แก่ผู้จำหน่าย เช่น เก็บค่าธรรมเนียมการจัดจำหน่าย ให้อายุสั้นมากขึ้น มาตรการที่เพิ่มความรับผิดชอบต่อสวัสดิภาพของบุคคล และชุมชนให้แก่ผู้จำหน่าย ถือเป็นภาระลดกำไรในรูปแบบต่างๆ แม้ว่าราคาจากการเพิ่มต้นทุนจะตกอยู่กับผู้จำหน่าย และสามารถหลีกเลี่ยงการไปถึงผู้บริโภคได้ แต่ผู้บริโภคจะได้รับผลกระทบทางอ้อม และลดการดื่มลง ขณะที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจะมีผลกระทบต่อปริมาณการบริโภคสุราของผู้จำหน่ายในตลาดนี้ซึ่งได้ระดับหนึ่ง

แนวทางด้านอุปสงค์

ข้อเสนอประการที่ 7

■ สถานภาพ

คำนิยามของคนเป็นปัจจุบุในที่ใช้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสื่อกลางในการสังสรรค์สมาคม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำลังได้รับการยอมรับมากขึ้นในสังคม

■ หลักการ

การป้องกันการใช้ยาสูบ จำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านบวกและด้านลบ โนมิตินของปริมาณและคุณภาพของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

■ ข้อพิจารณามาตรการ

การสร้างความกระจ่างชัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม จำเป็นต้องใช้กลไกทางสังคมและวัฒนธรรม เข้ามาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น ไม่ควรมีวัฒนธรรมการให้ความรู้จนเป็นการสนับสนุนให้ผู้ดื่มเห็นการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการสมาคมเป็นเรื่อง จำเป็นต้องทำ

ข้อเสนอประการที่ 8

■ สถานภาพ

ครอบครัวไม่สมบูรณ์ พฤติกรรมของบิดามารดา ทัศนคติของเพื่อนและสมาชิกในสถานศึกษา และเพื่อนที่สนิทสนมแต่ยังเป็นเด็ก ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เยาวชนมีแนวโน้มเข้าสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลา

■ หลักการ

การป้องกันประชากรวัยเด็กเริ่มตั้งแต่คลอดจนถึงต้นคำอายุขัยมัธยม จำเป็นต้องสร้างกระบวนการให้ความรู้ ความคิดและความเชื่ออย่างเป็นระบบ และเป็นเหตุผลเชื่อมโยงกับสาเหตุปัจจัยของการบริโภคที่นำไปสู่อันตราย โดยผ่านสถาบันครอบครัวและระบบการศึกษาเป็นระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง

■ ข้อยุติการตามมาตรการ

กระบวนการให้ความรู้จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรจะพิจารณาโดยเริ่มตั้งแต่ความรู้ที่มาจากข้อมูลที่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดบทบาทของคณาจารย์และแพทย์ความรู้ กลุ่มเป้าหมาย และใช้วิธีการบริหารกลยุทธ์ในการให้ความรู้ ให้เหมาะสม ชัดเจน

ข้อเสนอประการที่ 9

■ สถานภาพ

ในปัจจุบันคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนมากเป็นคนที่ยึดตามสังคม และวัฒนธรรมประเพณี ส่วนมากเป็นการดื่มโดยไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจ และไม่รู้ว่าดื่มเป็นปกติเท่าไรจะทำไมร่างกายขาดประสิทธิภาพในการป้องกันตนเอง

■ หลักการ

การป้องกันจำเป็นต้องให้ความรู้ที่เกี่ยวกับผลเสียของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อการทำลายระบบการควบคุมยีนและร่างกายของมนุษย์ ต้องสร้างความตระหนักถึงการป้องกันและหลีกเลี่ยงการกระทำที่เสี่ยงอันตรายเนื่องตั้งแต่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ภายหลังการดื่มไม่ขับรถ ฯลฯ

■ ข้อพิจารณามาตรการ

กระบวนการให้ความรู้ต้องกระทำอย่างมีระบบ และมีข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์ ควรดำเนินการโดยผ่านระบบการศึกษาในรูปแบบหลักสูตรในชั้นเรียนตั้งแต่ระดับเริ่มต้น

กระบวนการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ควรดำเนินการผ่านสื่อทุกประเภท และ กระทำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ

ข้อเสนอประการที่ 10

■ สถานภาพ

การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของผู้ผลิตสินค้า ความเชื่ออย่างผิดๆเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเครื่องสำอางที่ส่งเสริมโดยนักดี ประชมนการณ์ที่ส่งเสริมทำให้เกิดความกล้าทำบางสิ่งบางอย่างที่ดี เช่นนี้เป็นกิจวัตรประจำวันที่ดีของสตรีในหลายชนชั้นและวัยอย่างสม่ำเสมอ ขณะที่การให้ความรู้เกี่ยวกับผลเสียของการดื่มที่ดำเนินการโดยรัฐ ยังไม่มีความกระจ่างในทุกรัฐ การศึกษาไม่มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าสถานเป็นครอบครัวยังเป็นองค์การที่ำหน้าในการนำร่องพฤติกรรมของสมาชิกได้มีประสิทธิภาพ ตลอดจน

■ หลักการ

ให้ความสนใจเป็นการเฉพาะต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยง อาทิ นักเขียนบทเพลงป๊อปชายนักเขียนการ์ตูน วัยรุ่น และหญิง แล้วสร้างโครงการให้ความรู้เป็นที่เสถียรต่อกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสถานเป็นครอบครัว

■ ข้อพิจารณามาตรการ

สร้างโครงการรณรงค์ความรู้ความเข้าใจที่ถูกจัดเป็นพิเศษโดยผ่านความร่วมมือในลักษณะที่ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของสถานเป็นครอบครัว

แนวทางด้านผลกระทบ

ข้อเสนอประการที่ 11

■ สถานภาพ

ผลกระทบที่รุนแรง เนื่องจากรายงานที่จุดเกิดกับบุคคลต่างๆในครอบครัวโดยเฉพาะผู้ที่เป็นผู้ครองของที่ดินเครื่องเดิมแอลกอฮอล์ เป็นปัญหาซ่อนเร้นไม่ประจักษ์ชัดแจ้งคือคนทั่วไป แม้กระทั่งในกรณีซึ่งผู้ประสบผลกระทบพยายามแสวงหาความช่วยเหลือจากองค์การของรัฐ ก็ยุติด้วยการยอมรับผลกระทบต่อไป ปัจจุบันหลายประการทางด้านสังคม ได้แก่ บทบาทผู้นำ (ผู้ตามในครอบครัว) มารยาทสังคมซึ่งไม่นิยมก้าวกล้าแข็งของผู้ขึ้นและความอาย เป็นต้น ร่วมกันผลักดันให้ครอบครัวยอมรับผลกระทบไว้นานเกินกว่าจะประเมินได้

■ หลักการ

การแก้ไขมิให้ผลกระทบเป็นสิ่งซ่อนเร้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนคำนิยามจำเพาะต่อทางสังคมเครื่องเดิมเป็นพื้นฐาน (ข้อเสนอประการที่ 1 และข้อเสนอด้านอุปถัมภ์) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีศักยภาพในการป้องกันช่วยเหลือกันเอง รวมทั้งจัดสรรให้เกิดระบบบริการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบรุนแรง โดยผลกระทบเหล่านี้มิได้อยู่ในระบบครอบครัวของกฎหมาย

■ ข้อพิจารณามาตรการ

พัฒนาการที่ตนเองของประชาชนและชุมชน ด้วยการให้ข้อมูลสภาพภาพ และแนวทางของนโยบายให้แก่ประชาชน ด้วยกระบวนการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ให้เกิดความประจักษ์ในปัญหาและแนวทางป้องกันแก้ไข รวมถึงจัดการให้มีการเสริมสร้างทักษะการที่ตนเองและการช่วยเหลือกันเองในชุมชนด้วยสันติวิธี ด้วยมาตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงตามหลักจิตวิทยา

พัฒนาระบบส่งเสริมและช่วยเหลือครอบครัวและชุมชน ซึ่งผู้ต้องการความช่วยเหลือสามารถเข้าถึงได้สะดวก พัฒนาและยั่งยืน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี ซึ่งสมมูลยาคำนวณเป็นไปได้ ระหว่างชุมชนองค์กรเอกชน และองค์กรของรัฐ

สถาบันวิจัยไทยปรีกษา
พัฒนากลุ่มมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอประการที่ 12

■ สถานภาพ

ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณเกินสมควรเป็นเวลานาน ทำให้เกิดอาการแสดงและโรคเรื้อรัง ที่ต้องการการดูแลรักษาในระยะยาว กรณีเช่นนี้มีอยู่ทั้งในเขตเมืองและชนบท สถานบริการสาธารณสุขทั่วไปยังขาดศักยภาพที่เพียงพอจะให้บริการ และดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

■ หลักการ

พัฒนาการกระบวนการดูแลรักษาอาการ และโรคเรื้อรังที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มฯ ให้มีศักยภาพในการให้บริการแบบองค์รวม ที่ครอบคลุมปัจจัยสาเหตุการเกิดผลกระทบทางสุขภาพอนามัย เป็นบริการที่มีความต่อเนื่อง ตั้งแต่ในสถานบริการสาธารณสุขประสานกับบริการ และความช่วยเหลือในชุมชนจนถึงครอบครัว

■ ข้อพิจารณามาตรการ

พัฒนาการบริการสาธารณสุขเชิงรุกด้านสุขภาพจิตแบบองค์รวมระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ผสมผสานกับบริการบำบัดรักษามลกระทบด้านสุขภาพอนามัยที่เรื้อรังและรุนแรง ด้วยกระบวนการช่วยเหลือ ดูแลรักษาที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ โดยให้ชุมชนและครอบครัวมีส่วนร่วม

แนวทางต้านประชากรเป้าหมาย

ข้อเสนอประการที่ 13

■ สถานภาพ

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมานาน และทวีมากขึ้นอยู่ในทุกสังคมโดยไม่แบ่งวัยและฐานะ ประชากรในภูมิภาคของพื้นที่ซึ่งกลุ่มเป้าหมายจะมีการบริโภคหลากหลาย แต่กลุ่มมีปัจจัยเงินเก็บหมุนและครอบครัวแตกต่างกัน

■ หลักการ

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นประชากรในสังคมที่กลมกลืน ขยายวิวัฒนาการการดำเนินชีวิตในสังคม ทำให้สามารถจำแนกประชากรออกได้เป็นกลุ่มย่อยตามเกณฑ์ที่สังคมจัดสร้างขึ้น กระบวนการป้องกันแก้ไขจึงอาจเลือกกลุ่มเป้าหมายจำเพาะได้หลากหลาย

■ ข้อพิจารณามาตรการ

การป้องกันแก้ไขปัญหาก็อาจอิงกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายจำเพาะหลายกลุ่ม โดยถือหลักการว่าเมื่อรวมทุกกลุ่มเป้าหมายจะครอบคลุมประชากรในสังคมโดยรวมให้สมบูรณ์ที่สุด เนื่องจากจำเป็นต้องคำนึงมาตรการต่อกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่มพร้อมๆกัน ควรพิจารณาให้ชัดเจนถึงความเหมาะสมระหว่างมาตรการที่จะดำเนินการ และกลุ่มเป้าหมายจำเพาะเหล่านั้นว่าเป็นหลัก โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ และความคุ้มค่าที่เกิดขึ้น ตลอดจนผลประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

ภาคผนวก

ข้อกำหนดการเลือกกลุ่มเป้าหมาย

หนังสือสุราในสังคมไทยเล่มนี้เป็นผลของการศึกษาวิจัย “โครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกันและแก้ไข” ซึ่งดำเนินการในระหว่างปี พ.ศ. 2539 – 2541 โดยเลือกจังหวัดลพบุรีเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูล เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยที่ต้องการคำตอบเพื่อบูรณาการองค์ความรู้ทั้งด้านอุปทาน อุปสงค์ และผลกระทบ การดำเนินการเก็บข้อมูลจึงประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างหลายลักษณะและหลายประเภท อาทิ ข้อมูลด้านอุปทาน ได้แก่ ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตลาดปกติและในตลาดใต้รั้ว ผู้ผลิตสุรานอกระบบ ข้อมูลด้านอุปสงค์ ได้แก่ ผู้บริโภคเครื่องดื่ม ซึ่งแบ่งออกเป็น คริวเรือน นักเรียนนักศึกษา และผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านผลกระทบประกอบด้วยการวิเคราะห์สถิติจากระบบทะเบียนผู้ป่วยในโรงพยาบาล สถิติผู้มาแจ้งความกับสถานตำรวจ และสถิติผู้ถูกฟ้องจากสำนวนที่ผ่านอัยการและข้อมูลจากกรณีศึกษาติดตามผู้ดื่มสุรามาจากการสำรวจคริวเรือน

การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เพื่อศึกษาใช้วิธีการทางสถิติเพื่อให้ได้ตัวแทนที่เหมาะสมตามทฤษฎีวิจัย ตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีรายละเอียด และวิธีคัดเลือกแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดเครื่องดื่มฯ ในจังหวัดลพบุรีศึกษาสำรวจด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านค้า ซึ่งคัดเลือกตัวอย่างจาก 11 อำเภอ ของจังหวัดลพบุรี เลือกร้านทั้งหมดซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนตัวอย่างสำรวจอุปสงค์ ขอบเขตพื้นที่กำหนดรัศมี 1 กม. รอบชุมชนตัวอย่าง ทั้งนี้

ด้วยสมมติฐานว่าผู้บริโภคอาจตัดสินใจไม่เข้าร่วมหมู่บ้านจนเพื่อเรื่องอื่นที่สนใจได้ สำหรับบ้านค้า
ที่มีโมดอร์ลิ่งกว่าจำนวนหมู่บ้าน จำนวนคืออย่างหนึ่งถึง 200 บ้าน

ทางศึกษาสุรานอกรระบบ

กรณีศึกษาสุรานอกรระบบ ในรายงานฉบับนี้เป็นการศึกษาที่ได้ข้อมูลจาก 2 ครอบครัวคือ
ครอบครัวนาย ข. ผู้ผลิตสุรานอกรครอบครัวนาย น. ผู้ผลิตเบียร์ซึ่งใช้เวลารวมรวมข้อมูลการ
ผลิตสุรานอกรเป็นเวลา 15 เดือนติดต่อกันคือตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2540 ถึงเดือนธันวาคม
พ.ศ.2541 และข้อมูลการผลิตเบียร์ (3 เดือนคือ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2541 ถึงเดือน
มิถุนายน พ.ศ.2542) ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลจากครอบครัว ข. ก่อนถึง 5 เดือนจึงได้รับความวางใจ
จากครอบครัว น. เป็นเหตุให้ช่วงเวลาการเก็บข้อมูลของ 2 ครอบครัวนี้ต่างกัน

ครัวเรือนตัวอย่าง

เมื่อนำโครงการวิจัยไปปรึกษากับจังหวัดชลบุรี ได้มีการจัดประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
และที่ประชุมเสนอความคิดเห็นหลายประการรวมทั้งการเลือกอำเภอที่คิดว่ามีปัญหาราชา
เบียร์มากที่สุดซึ่งมีมากที่สุด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอชัยบาดาล อำเภอท่าเรือ อำเภอ
พิบูลย์รักษ์ อำเภอท่าหลวง และอำเภอหนองม่วงเป็นอำเภอเป้าหมายในการศึกษา ขณะเดียว
กับคณะวิจัยพิจารณาว่าการศึกษานี้ ต้องการศึกษาครัวที่จะสะท้อนพฤติกรรมการบริโภค
เบียร์ที่มีผลกระทบต่อประชากรผู้ใหญ่ทั้งจังหวัด จึงกำหนดพื้นที่ศึกษาออกเป็น 2 พื้นที่ พื้นที่แรกคือ
อำเภอเป้าหมาย (6 อำเภอ) ซึ่งจะเลือกจำนวนครัวเรือนภาคศึกษามาจากพื้นที่ที่สองคืออำเภอ
นอกเป้าหมาย (5 อำเภอ)

เพื่อให้การเลือกตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนมากที่สุดโดยยอมรับให้มีโอกาสผิดพลาดได้
สูงสุดร้อยละ 15 และค่าสุดร้อยละ 8 จึงใช้ตารางค่า E (sampling error) เป็นตารางที่ใช้ใน
การเลือกจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง อำเภอเมืองซึ่งเป็นอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดเลือกจำนวน
ครัวเรือนตัวอย่างด้วยค่า $E = 0.08$ และอำเภอเป้าหมายอีก 5 อำเภอเลือกจำนวนตัวอย่างด้วย
ค่า $E = 0.11$ ส่วนอำเภอนอกเป้าหมาย 5 อำเภอ เลือกจำนวนตัวอย่างด้วยค่า $E = 0.16$ เมื่อ
รวมทั้งจังหวัดมีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องสำรวจทั้งสิ้น 3,851 ครัวเรือนเป็นอนอย่างน้อย
โดยจำนวนนอกได้เป็นอำเภอ ดังนี้

จำนวนครัวเรือนที่ถือป้าหมายสำหรับการสำรวจในแต่ละอำเภอ (โดยประมาณ)

อำเภอเป้าหมาย	จำนวนครัวเรือน	อำเภอตัวอย่างเป้าหมาย	จำนวนครัวเรือน
เมือง*	1,160	โคกสำโรง*	321
รัตนาสาล	313	บ้านหมี่*	322
ท่าสูง	309	ลพบุรี	166
พิจิตร	311	โคกเจริญ	166
ท่าหลวง	303	ลำสนธิ	166
หนองม่วง	307		

* หมายถึง เป็นอำเภอที่มีเขตเทศบาลหรือเมือง

เมื่อได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างแต่ละอำเภอ การเลือกหมู่บ้านที่สำรวจเป็นข้อมูลได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสุ่มเลือกหมู่บ้าน โดยกำหนดว่าหมู่บ้านหนึ่ง (ชุมชนราชการ) จะเลือกครัวเรือนตัวอย่าง 50 ครัวเรือนดังนี้คือที่สำรวจนี้จังหวัดจึงประกอบด้วย 18 ชุมชนราชการ (เขตเทศบาล) และ 60 หมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) รายชื่อหมู่บ้านที่เลือกสำหรับการสำรวจจึงเป็นหมู่บ้านที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกเช่นเดียวกับการสำรวจสำมะโนครัวเรือนของประเทศไทย

การสุ่มครัวเรือนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านได้อาศัยข้อมูลจากรายชื่อรายชื่อ 1 ของสำนักงานสาธารณสุข ซึ่งเป็นข้อมูล ที่แสดงจำนวนประชากรที่ลงทะเบียนในบัญชีเป็นหลักฐานสุ่มตัวอย่าง (random) หมู่บ้านและ 50 ครัวเรือน

ในแต่ละครัวเรือนสัมภาษณ์ทุกกิจกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม*ทุกคนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในครัวเรือนในเมือง จากการศึกษาสุ่มเลือกตัวอย่างทั้ง 31 อำเภอ ปรากฏว่าได้จำนวนครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 3,885 ครัวเรือน หมายเป็นครัวเรือนใน 6 อำเภอเป้าหมาย 2,707 ครัวเรือน และครัวเรือนใน 5 อำเภอนอกเป้าหมาย 1,181 ครัวเรือน

โรงเรียนครัวเรือน

สถิติการศึกษา พ.ศ.2539 ของสำนักงานสถิติการจังหวัดสมุทรปราการมีความน่าสนใจศึกษาทั้งสิ้น 35 แห่งประกอบด้วยโรงเรียนเป็นระดับมัธยมศึกษา 8,756 คน อาชีวศึกษา 16,620 คน และอุดมศึกษา 2,976 คน เลือกรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษา 35 แห่ง

ชดเชยเป็น 3 ระดับ คือ มีอัตราป่วย 23 แห่ง (ใน 11 อำเภอ) อาชีวศึกษา 10 แห่ง (ใน 3 อำเภอ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 แห่ง ซึ่งทั้งหมดนี้ นำรายชื่อทั้งหมด 35 สถานให้มีเสียงสำคัญตามจำนวนนักเรียนมากไปสู่นโยบายจำนวน นักเรียนของแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกันมาก ตั้งแต่ 18 คน จนถึง 5,000 คน ไม่สามารถตัดสินเลือกสถานศึกษาได้ขึ้นมาเป็นตัวอย่างในภาวะวิกฤติ จึงดำเนินการในขั้นที่สองคือ แบ่งกลุ่มโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียน ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 100 คน กลุ่มโรงเรียนที่มีนักเรียน 100-500 คน และกลุ่มโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 500-1,000 คน กลุ่มสุดท้ายสถานศึกษาที่มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป แล้วสุ่มเลือกรายชื่อสถานศึกษาจาก 4 กลุ่มโดยสุ่ม 1, 2 เมื่อได้ รายชื่อโรงเรียนที่สุ่มเป็นตัวอย่างแล้วจึงกำหนดจำนวนนักเรียนที่จะตอบแบบสอบถาม โดยให้ยึดตราส่วนนักเรียน 4 คน จะถูกเลือก 1 คน เกี่ยวกับข้อมูลโดยใช่แบบสอบถามแบบ "ซ่อนชื่อ" มีนักเรียนตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 4,464 คน จากโรงเรียนต่างๆ ใน 7 อำเภอหรือคิดเป็นร้อยละ 15.7 ของจำนวนนักเรียนนักศึกษาตั้งแต่ละดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปจนถึงอุดมศึกษาทั้งจังหวัดลพบุรี

สำรวจความคิดเห็นประชาชนตัวอย่าง

ในเบื้องต้นเลือกโรงงานอุตสาหกรรมที่มีจำนวนคนงาน ในโรงงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปเป็นหลักเกณฑ์เพื่อคัดเลือก โดยให้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบ stratified random คือ นำรายชื่อโรงงานจำนวนมาเป็นรายชื่อรายชื่อเพื่อใช้ในการสุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ในหลายอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรม จากนั้นใช้ฐานจำนวนมีงานในอำเภอที่มีโรงงาน 4 แห่งเป็นหลัก หมายคือ ทุก 4 โรงงานจะถูกเลือกมาศึกษา 1 แห่ง ด้วยหลักเกณฑ์ ดังกล่าว อำเภอเมืองจึงมี 4 โรงงาน อำเภอพัฒนานิคมมี 3 โรงงาน อำเภอชัยบาดาลมี 1 โรงงาน อำเภอท่าเรือ 1 โรงงาน อำเภอท่าหลวงมี 1 โรงงานรวมทั้งสิ้น 10 โรงงาน กำหนดเก็บข้อมูลจากคนงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทั้ง 10 แห่งทุกคน เมื่อเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามตอบเองไประยะหนึ่งพบปัญหาเกี่ยวกับการได้แบบสอบถามกลับคืนไม่ครบตามที่จัดเป้าหมายไว้ จึงจำเป็นต้องระดมเจ้าหน้าที่ออกไปอีก 4 โรงงาน ดังนั้นเมื่อสิ้นสุดการเก็บข้อมูล ได้แบบสอบถามจากผู้ใช้งานรวม 14 โรงงาน

อุตสาหกรรมและตรวจสุขภาพความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วได้จำนวนผู้ใช้โรงงานในทางศึกษาค้นคว้าทั้งสิ้น 1,547 คน หรือประมาณร้อยละ 11 ของจำนวนแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ของจังหวัดลพบุรี หรือประมาณร้อยละ 9 ของจำนวนแรงงานที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดของจังหวัด

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามตนเอง มีข้อจำกัดที่นักวิจัยไม่อาจควบคุมได้ เนื่องจากแบบสอบถามที่ส่งเข้าไปในโรงงานแต่ละแห่งต้องผ่านระบบการจัดการของโรงงาน โดยที่นักวิจัยไม่สามารถเข้าไปอธิบายการกรอกแบบสอบถามให้แก่ผู้ให้แรงงานด้วยตัวนักวิจัยเอง ดังนั้นข้อมูลที่ได้กลับคืนมาหลังจากการคัดเลือกฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออกไปแล้ว จำนวนที่เหลือและนำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้นยังคงมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตอบไม่ครบทุกข้ออยู่ด้วย ฉะนั้นผลของคำตอบที่เสนอในตารางอาจมีจำนวนไม่เท่ากัน เพราะต้องการจะเสนอข้อมูลแต่เฉพาะผู้ที่ตอบในคำถามนั้นๆ เป็นประการสำคัญ

สถิติจากโรงพยาบาลชุมชน

การศึกษาข้อมูล ณ รพ.ชุมชนใช้วิธีประมวลจากบันทึก 3 ระบบ คือ 1)บันทึกการให้บริการแก่รับผู้ป่วยนอก 2)บันทึกประวัติการตรวจรักษาผู้ป่วยนอกเฉพาะส่วนที่การเจ็บป่วยมีสาเหตุจากอุบัติเหตุต่างๆ รวมทั้งโรคและอาการส่วนที่สาเหตุมีโอกาสเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มฯ ข้อมูลในบันทึกมีข้อความชัดเจน เช่น "ดื่มสุรามีกลิ้นสุรา พิษสุราเรื้อรังและตับแข็ง" และ 3) บันทึกประวัติการตรวจรักษาผู้ป่วยห้องฉุกเฉินทั้งหมด ข้อมูลที่วิเคราะห์ทั้ง 3 ระบบมีเฉพาะของรพ.พัฒนานิคม สำหรับรพ.ท่าม่วงวิเคราะห์เฉพาะระบบที่ 2 และ 3 ระบบที่ 1 เกิดอุปสรรคจากอุปกรณ์บันทึกข้อมูลที่ทำให้ข้อมูล ปีพ.ศ.2539 ลบไปจากหน่วยความจำของเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมการบันทึกเข้าหน่วยความจำถูกปิดด้วยรหัสที่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลไม่ทราบรหัส จึงไม่สามารถถอดข้อมูลจากหน่วยความจำวิเคราะห์ สำหรับรพ.ท่าหลวงวิเคราะห์ข้อมูลจากระบบ 1 เท่านั้น

การศึกษสาเหตุการตายประมวลข้อมูลจากมรณะบัตรของพื้นที่เป้าหมายโครงการทุกแห่งคือ อำเภอเมืองและชนบท 5 อำเภอ คือ อำเภอพัฒนานิคม ชัยบาดาล ท่าม่วง ท่าหลวง และหนองม่วง กำหนดระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี คือ ระหว่าง พ.ศ.2534-38

สถิติคดีแจ้งความที่สถานีตำรวจ

การศึกษาข้อมูลที่ สน.ตร. แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษาในเขตอำเภอเมือง โดยประมวลข้อมูลจากการแจ้งความทั้งหมดที่สน.ตร. 2 แห่ง เป็นรายวันตลอด 24 ชั่วโมง จนท.โครงการเป็นผู้บันทึกโดยปฏิบัติงานร่วมกับ จนท.ตร. ณ สถานีตำรวจ ตลอด 24 ชั่วโมงรวบรวมข้อมูล 3 ช่วงเวลา ช่วงเวลาละ 1 เดือน เว้นระยะระหว่างช่วงเวลา 2 เดือน ส่วนที่ 2

รวบรวมข้อมูลสถิติใกล้ตัวที่ทางภาคีต่างไม่มีการบันทึกจากสถานีตำรวจ 13 แห่ง ในเขตพื้นที่ 9 ตำบล เป็นเวลา 9 เดือน โดยจนท.ศ. ที่ปฏิบัติงานประจำเป็นผู้บันทึก โครงการพัฒนาระบบบันทึกเงินด้วยวิธีรวมปฏิบัติการเสริมเครือข่ายมีระหว่างคณะวิจัยและจนท.ตำรวจผู้บริหารชั้นสูงของสำนักงานตำรวจจังหวัดลพบุรีเป็นผู้รวบรวมและให้ความเห็นชอบกระบวนการบันทึกและเก็บข้อมูล

จำนวนพืชงา

เพื่อศึกษาลักษณะจากการตื่นเครื่องที่มาที่ใกล้พื้นฐานแรงงานผู้ได้รับผลกระทบต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมระบบศาล ได้ขออนุญาตสำนักงานอัยการสูงสุดศึกษาจำนวนพืชงาที่บันทึกสำนักงานอัยการจังหวัด จำนวนเหล่านี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของศาลจังหวัดและศาลแขวง ประมาณร้อยละ 50 ของจำนวนพืชงาและวิเคราะห์จากข้อมูลพรรณภาคที่บันทึกขึ้นโดยสายสัมพันธ์เกี่ยวกับอัยการสืบคดีงา การวิเคราะห์นี้ต้องใช้การวินิจฉัยของผู้ศึกษา เพราะจำนวนพืชงาที่แจ้งไว้จะจนถึงกับขอหมายจับคดีที่มีกรณีสืบและอัยการนั้นขอ คำนวณของจำเลยเพียงฉบับความจริง สถานการณ์ที่แจ้งเป็นกรณีจริง และรายงานโดยผู้กรณินและพยาน

การศึกษาเอกสารทำได้จำกัด เนื่องจากสำนักงานอัยการฯ มีทั้งเก็บเอกสารไม่เพียงพอจึงมิได้เก็บเอกสารย้อนหลังไว้หลายปี จำนวนพืชงาของศาลจังหวัดที่ศึกษาอยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2535-38 ส่วนของศาลแขวงมีเฉพาะปี พ.ศ. 2538 จำนวนจำนวนพืชงาของศาลจังหวัด มีจำนวน 1,817 1,736 2,031 และ 2,271 คดีตามลำดับ ส่วนของศาลแขวงปี พ.ศ. 2538 มีจำนวน 1,967 คดี คดีของศาลจังหวัดแต่ละปีจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา (คดีอาญา) เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.7-41.1 คดีของศาลแขวงที่สืบเดียวกัน ชัยธานีปี พ.ศ. 2538 เป็นร้อยละ 48.2 จำนวนที่ไม่ถือเป็นคดีซึ่งรวมมีคดียุทธศาสตร์ตามกฎหมายอื่น ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติต่าง ๆ 24 ฉบับ เนื่องจากจำนวนคดีของศาลจังหวัดซึ่งเสนอขอมีการสืบคดีงาที่เกี่ยวเนื่องกับทั้งหมด ร้อยละ 90.4 (217 จาก 240 คดี) รวมอยู่ในคดีอาญา และส่วนของศาลแขวงจะอยู่ในคดีอาญาทั้งหมด ด้วยเหตุนี้การวิเคราะห์ที่จะเสนอต่อไปนี้จะเสนอเฉพาะคดีอาญาเท่านั้น

ดัชนี

- กัก 4, 39, 42, 49, 51, 109-110, 139
- กิ่ง 4, 39, 42, 49, 51, 55, 139, 143
- กฎระเบียบ 200, 219
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม 4
- กรมสรรพสามิต 4, 24, 34-35, 39, 44, 50, 105
- กลไกตลาด/กลไกราคา 189, 213, 215
- กลไกทางกฎหมาย 214
- กลไกทางสังคม 213-214, 216
- กลิ่นสุรา 153-158
- กลิ่นใจ 88, 102, 117, 141, 143
- กับแก้ม 51, 98, 109
- การแก้ไข/การแก้ปัญหา 82, 101, 186, 203, 219
- การควบคุมการผลิต 3
- การควบคุมทางสังคม 189
- การค้าเสรี 4
- การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ 193-194, 218
- การจำหน่ายเครื่องดื่ม 12-13, 15-16, 210, 214-215
- การเซ็นไหว้ 39
- การดูแลตัวเอง 128
- การตรวจจับ 20, 26, 31, 33-35, 37
- การแทรกแซง (ของรัฐ) 189, 213
- การนำเข้าสุรา 190
- การบริโภคสุรา 1, 9, 29, 39, 41, 44, 50, 53, 108, 113, 117, 133, 135, 203-204, 205, 210-211, 214, 217, 222
- การป้องกัน 61, 70, 105, 116, 185, 198, 200, 204-205, 207, 209, 212, 216-217, 219, 222
- การผลิตสุรา/เบียร์ 2, 4, 34, 39, 210
- การพึ่งตนเอง 220
- การยกฟ้อง 175, 177, 185
- การยอมรับ 58, 59, 103-104, 108, 112, 118-119, 193, 204, 210, 216, 219
- การรักษาพยาบาล 92, 145
- การส่งออก 2-4
- การสื่อสาร 210, 220
- การอบรมเลี้ยงดู 113-114
- กัญชามีซิน 145
- กำไร 11, 13, 27, 36, 188, 215
- ใกล้เกลี่ย 169, 173, 179, 185, 200
- ช ข ค
- ขบวนการเรียนรู้ 194
- ข้อมูล 212, 217-218, 220
- ชั้นรตณะเมาสุรา 129-130, 137, 141-144, 146, 207, 217

- ราชอาณาจักรไทย 179, 181-182, 207
 จำนวน 3
 คดี 78, 142, 189
 ศาลปกครองไม่ได้ออกร่างคำสั่ง 171-173, 178-179
 ศาลชั้นต้นเกี่ยวข้องกับคดี 178
 ศาลปกครองตามความเข้าใจ 178, 182
 ศาลพิจารณ์ร่างคำสั่ง 169-172, 180
 ศาลฎีกา-ลักษณะคดี 172, 181
 ศาลฎีกา 173-176, 178, 202
 ศาลฎีกาชั้นอุทธรณ์ 170-171, 173
 ศาลชั้นอุทธรณ์ 69-70, 114, 116, 188
 คณะบดี 47, 52, 70-71, 73, 77-82, 100, 102, 113, 116, 134, 161, 171-172, 191, 196, 199-201, 203, 209, 216, 218, 220
 คณะกรรมการวินิจฉัยคดีวินัย 43-44, 62-63
 คดีของคณะฯ 48, 86, 109
 ความผิดของ 78, 100, 119, 133, 136, 137, 140
 ความเสียหาย 117-118
 ความจำเป็นของคดี 57
 ความเห็น 58-60, 68, 112, 114, 183, 214, 217-218
 ความเสียหายทางศาสนา 124
 ความเสียหาย 217
 ความดี 121, 199, 209
 ความยุติธรรม 132-133, 138
 ความนิยม 72, 74
 ความประพฤติของศาล 207
 ความยุติธรรม 214
 ความไม่ชอบในกระบวนการยุติธรรม 183, 189
 ความไม่ชอบในคุณสมบัติของ 180, 185
 ความว่ากล่าวตักเตือนของคณะวินิจฉัยคดี 138, 144, 179
 ความรับผิดของ 214-215
 ความรุนแรง 140, 141, 184-186, 188-189
 ความเสียหาย 57, 66-67, 111, 194, 216-218
 ความเห็น 181, 217-218
 คำใช้จ่าย/ความดีมีผล 30, 52, 54, 86, 111, 121, 147, 161
 คำวินิจฉัย 1, 72, 86, 107, 110, 143-144, 118, 180-183, 207, 211, 216, 219
 คำพิพากษาของศาล 142, 146-147
 คำเสียหาย 142, 178
 คุณสมบัติของคณะวินิจฉัยคดี 59-61, 66, 112, 115, 193-194, 216
 เครื่องมือกฎหมาย 51

ก ก ข ข ฉ ฉ ผ ผ ฎ ฎ ฎ
 งานที่ออกงานที่มีของคณะปกครองชั้นต้น 24, 27, 29, 39, 46, 50, 53, 66-67, 119
 มีมติ 14-15, 23, 32, 37, 190
 ระเบียบวิธี 142
 บทบาท 48-49, 50-53, 91, 98, 108-111, 119, 183-185, 192-193, 204, 207, 221
 บทบาท 214-215, 219-220
 ฐานะทางศาลฎีกา 74, 148

ก ก ผ ผ ผ ผ
 คณะฯ 26, 30 (ดูเพิ่มเติมในภาคต่อ)
 มีมติของ 51, 53, 55-56, 67, 106-110
 มีมติของคณะวินิจฉัยคดี 47, 50, 68-69, 72, 82, 88, 109, 113, 115, 124, 143
 มีมติว่า 45, 48-52, 94-95, 101, 103, 106-109, 142, 177-118, 123-124, 128-12, 129-133, 139, 139-141, 143, 144, 147, 153, 159, 161, 183, 195, 199, 201
 มีมติเป็นเอกฉันท์ 61, 53-54, 56-57, 67, 110

ดื่มเป็นครั้งคราว 45, 48, 50-54, 94-95, 98-99,
103, 110-111, 117-118, 126-127, 129-132,
135, 183, 195, 199

ดื่มสุราจัด 142

ต ถ

ต้นทุน 10, 31

ตลาดเครื่องดื่ม 1-3, 6, 36, 188-189, 213

-ตลาดดั้งเดิม 2-3, 6-7, 36, 188-189, 213-214

-ตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ 2, 6, 36, 188-189, 213-215

ตั้งวาง 99, 109 (ดูเพิ่มในดื่มเป็นกลุ่ม)

ติดคุก 146

ติดสุรา 124, 139, 141, 143-146, 199

ท ธ น

ทะเลาะวิวาท/มีปากเสียง 99-100, 125-127,
130-131, 135-141, 143-146, 153, 155-157,

160-161, 169, 183-185, 198-199, 201-202

ทุพสภาพ 198-199

ทัศนคติ/ความคิดเห็น 58, 77, 86, 103, 112

เทศกาลงานประเพณี 15, 16, 22, 31, 54, 66,
70-71, 93, 95, 107, 110-111, 114, 118, 130,
188, 192, 207

เที่ยวหญิงบริการ 56, 113

ทำร้ายร่างกาย 99-100, 131-132, 138, 140,
153, 156, 185, 199-201

นโยบาย 189

นักเขียน 61-87, 112-116, 156, 196, 218

นักเรียนวิชาชีพ 63-67, 70, 77-78, 86-87

นักศึกษา 61, 64, 67, 86, 112-113, 160

นักเรียนหญิง 61-67, 71-77, 82, 84,

113-116, 196

บ ป

บริบท 191

บุคลิกภาพ 198

เบียร์ 1-2, 4, 6-7, 13-14, 34, 36, 40, 42, 44,
47-50, 53-54, 71-72, 74-76, 85, 93-99,

103-104, 106, 108, 111, 114, 117, 119, 188,
190, 192-194, 198

ประโยชน์ในการดื่ม 56, 203 (ดูเพิ่มในคุณสมบัติ)
ประสิทธิภาพประสิทธิผล 207, 212-213,
218, 220-221

ประสบการณ์ในการดื่ม 59, 63, 93, 107, 113,
119, 194, 196, 218

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 115, 213-214, 220

ปริมาณจำหน่าย 13, 39-40, 44, 50, 105, 194-195

ปริมาณบริโภคปริมาณการดื่ม 1, 39, 41-42, 51,
56, 98-99, 105-106, 130, 217

ปริมาณแอลกอฮอล์ 41, 51, 56, 73-76, 107,
109, 115, 141, 193, 221

ปัจจัยเกี่ยวพันควบคุมการดื่มสุรา 193-194,
204-205, 207, 211-216

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 2, 35, 188, 204

ปัจจัยทางสังคม 2, 35-37, 79, 102, 188, 200,
204, 214

ปัจจัยในการดื่ม 67, 72

ปัจจัยรากฐาน 207

ปัญหาครอบครัว 101, 170

เบิก 143

ผ ผ

ผลกระทบต่อครอบครัว 130-131, 136

ผลกระทบทางอ้อม 183, 185, 199, 215

ผลการเขียน 64, 66, 72-75, 77, 116

ผลสัมฤทธิ์ 212

ผลสืบเนื่องทางทฤษฎี 58, 78, 98-100, 105-108,
112, 115, 119-120, 126-128, 132-133, 137,
141, 144-149, 164-167, 170-171, 181-186,
198-204, 207, 209, 211-213, 219, 221

ผู้จัดพิมพ์ 8, 27

ผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศ 87-100, 102, 105, 117-118,
182, 197

ผู้ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ 88-89, 94-95, 97-99, 119

ผู้สมัคร 1, 6, 9, 22, 38, 48, 188

ผู้สมัคร 4, 205, 218

ผู้สมัครรอบที่ 14, 41-42, 48-59, 87, 93, 100-103,
105, 106-108, 109-112, 117, 119, 124-127,
132, 182, 186-188, 184, 194, 193-195, 198,
201-202

พ. พ.

พฤศจิกายนการขึ้น 39, 47, 53, 55, 63, 71, 96-100,
105, 107-108, 110-111, 113-115, 121, 138,
184, 191-192, 198, 206-207

พฤศจิกายนการขึ้นพฤศจิกายนการขึ้น 139, 181-182,
188, 207

พฤศจิกายนการขึ้น 113-118

พฤศจิกายน 189, 192, 207, 213-214

พฤษภาคมการขึ้น 183, 203-204

พฤษภาคมการขึ้น 29, 33, 37, 41, 47, 50-51, 54, 58,
58-60, 67-68, 70, 76-78, 83, 84, 87-88, 102,
108-109, 111-113, 116, 182, 206, 218

พฤษภาคมการขึ้น 48, 50, 63-69, 83, 106, 191

ฎ. ฉ. ช.

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 1, 34, 38, 189

การขึ้นการขึ้น 82

การขึ้นการขึ้น 189, 203, 211, 213-215, 222

การขึ้นการขึ้น 219

การขึ้นการขึ้น 48, 48, 50-54, 54, 59, 108-111, 117, 119,
163-164, 193, 207, 221

การขึ้นการขึ้น 58, 76-77, 114, 141, 193-194

การขึ้นการขึ้น 56, 76-78, 99-100, 107-110, 129-130,
137-141, 143, 178-181, 183, 198

การขึ้นการขึ้น 123, 142

การขึ้นการขึ้น 137-138, 141, 144

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 4, 11

การขึ้นการขึ้น 194, 211

การขึ้นการขึ้น 44, 47-48, 50-51, 55, 57, 71, 103-104,
106, 108-109, 116-119, 127, 143, 193

ง

การขึ้นการขึ้น 9, 72, 95-98, 180, 189, 125

การขึ้นการขึ้นการขึ้นการขึ้น 184

การขึ้นการขึ้น 34, 48, 117, 169, 189, 194, 198-199, 208,
211, 218, 219-220

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 200

การขึ้นการขึ้น 73-75, 106-107, 141, 190

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 5, 9, 10, 12, 15, 18

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 7

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 17-23, 38, 188, 189, 203

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 4

การขึ้นการขึ้น 7-8

การขึ้นการขึ้น 7, 10

การขึ้นการขึ้น 7-8, 10

การขึ้นการขึ้น 7

การขึ้นการขึ้นการขึ้นการขึ้น 6-7, 34

การขึ้นการขึ้น 8-10, 48, 52, 98, 168-190

การขึ้นการขึ้น 15, 24, 28, 32, 35, 62, 72, 187, 118, 120

การขึ้นการขึ้นการขึ้น 125, 127-128, 135, 137, 141,
144

การขึ้นการขึ้น 57, 125, 127, 135, 137-138, 147

- โรคจิตประสาท 57, 86
- โรคตับแข็ง 57, 86, 112, 125, 127, 128, 135, 147, 149, 150, 153, 161, 163-164
- โรคติดเชื้อ 57
- โรคประสาทอ่อนๆ 146
- โรคพิษสุราเรื้อรัง 127-128, 149-150, 153, 161, 163-165, 199
- โรคเรื้อรัง 221
- โรคหัวใจ 57
- โรงงานสุรา 4
- โรงเรียน/สถานศึกษา 2, 192, 216
(ดูเพิ่มในนักเรียน/นักศึกษา)
- ล ว ศ**
- ลงแดง 125, 127
- ลูกค้า 21, 23, 27, 30, 32-34, 37
- วัฒนธรรม 41-43, 58, 78, 85, 105, 184, 192, 203, 207, 217
- วิจัยฯ 198-199
- วัยรุ่น 41, 61, 97, 185, 198-199
- ไวน์ 1-5, 13, 36, 40, 42, 71, 74, 78, 106, 114, 188, 190, 194
- ไวน์คูลเลอร์ 6, 13-14, 71, 74-76, 114
- เศรษฐกิจ 1-2, 7, 10-11, 23, 27, 29, 36, 39-40, 42, 89, 106, 192, 199, 213, 215, 221
- ษ ส**
- สถานภาพทางสังคม 93, 96, 108
- สภาพแวดล้อม/สภาพแวดล้อม 78, 81, 115
- สมองฝ่อ 58
- สังคม 212-213
- สังคมเกษตรกรรม/สังคมอุตสาหกรรม 192
- สัมปทาน 106
- สังสรรค์ สมาคม 29, 41-42, 48, 53-54, 57, 68-71, 78, 95, 97-99, 102, 110-111, 114, 192, 194, 203, 216
- สถาบัน 142
- สุขภาพ 48, 57-60, 86, 89, 90, 95, 102-103, 108, 111, 115, 119, 123, 125-127, 130, 133, 135-137, 139-142, 144-147, 160, 183-186, 194, 199, 201, 221
- สุขภาพจิต 59-60, 95, 102-103, 118, 197, 221
- สุรา
- สุราขาว(สุรา 35 ดีกรี) 2, 9, 13-14, 29, 34, 36, 44, 47-54, 71, 76, 93-97, 106-111, 117-119, 138-141, 143, 145, 197
  - สุราเถียงขุน (สุราจีน) 44, 50, 55, 57, 193
  - สุราต่างประเทศ/สุรามาเข้า 1-2, 4, 36, 44, 48, 71, 74-78, 86, 93, 97, 106, 108, 114-115, 117, 120, 188, 190, 194, 197, 217
  - สุราไทย/เหล้าแดง/สุราสี 2, 4, 9, 13, 34, 44, 47-48, 50-54, 57, 71-72, 76-78, 93, 95-99, 106-111, 114, 117, 118, 120, 141, 143, 188, 192-193
  - สุรานอกระบบ/เหล้าเถื่อน/เหล้าป่า 24-25, 27-30, 34-35, 38, 44, 47-48, 50, 71, 85, 93-94, 96-97, 118, 140, 141, 188, 197
  - ต้มเหล้าเถื่อน 25-26
  - วัดดูดิบ/แป้งเชื้อ 24-26, 31-33, 34
  - เหล้าโรง 39, 42
- เสียชีวิต/ตาย 100, 148, 162-168, 173, 182, 185, 198-200
- จำนวนห้อง 169, 173

